

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PRÁVNICKÁ FAKULTA

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Právní ochrana databází v Evropské unii a ve Spojených státech amerických

Legal protection of databases in the European Union and the United States of America

Konzultant: JUDr. Tomáš Dobřichovský, Ph.D.

Zpracovatel: Mgr. Michaela Andrejaš, LL.M.

prosinec 2012

Prohlašuji, že jsem vypracovala tuto rigorózní práci samostatně. Dále prohlašuji, že všechny v této rigorózní práci použité prameny a literatura byly řádně citovány a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Mgr. Michaela Andrejaš, LL.M.

Obsah

Úvod.....	1
1 Právní ochrana databází.....	4
1.1 Význam pojmu databáze.....	4
1.1.1 Technické pojetí databáze.....	6
1.1.2 Právní pojetí databáze	7
2 Právní ochrana databází v USA	10
2.1 Ústavní principy práv duševního vlastnictví v USA: IP Clause a Supremacy Clause	11
2.2 Autorské právo	13
2.2.1 Standard jedinečnosti před rozsudkem ve věci Feist.....	15
2.2.2 Standard jedinečnosti po rozsudku ve věci Feist	17
2.2.3 Důvody „neuchopitelnosti“ podmínek aplikace autorského práva v USA.....	19
2.2.4 Registrace autorského díla	23
2.3 Nekalosoutěžní právo	23
2.3.1 Neoprávněné užití databáze „žhavých novinek“	25
2.3.2 Právo na ochranu proti nekalým obchodním praktikám.....	29
2.3.3 Právní ochrana obchodního tajemství	32
2.4 Smluvní právo	34
2.5 Právní ochrana technických prostředků ochrany přístupu a další ochrana dle Autorského zákona pro digitální tisíciletí (tzv. „DMCA“)......	36
3 Právní ochrana databází v EU	43
3.1 Právní ochrana databází v EU před platností směrnice	43
3.1.1 Národní právní ochrana databází před platností směrnice	43
3.1.2 Mezinárodní rámec ochrany a návrhy WIPO.....	45
3.2 Právní ochrana databází v EU po platnosti směrnice	49
3.2.1 Důvody přijetí směrnice	49
3.2.2 Legislativní proces předcházející schválení směrnice.....	52
3.2.3 Právní síla směrnice a její účinek.....	53
3.3 Právní ochrana databází dle směrnice.....	57
3.3.1 Pojem databáze dle směrnice	57
3.3.2 Ochrana databází autorským právem dle směrnice	61
a) Co je chráněno autorským právem.....	61
b) Kdo je autorem.....	62
c) Výlučná práva autora	63
d) Princip vyčerpání práv	64
e) Omezení výlučných práv autora.....	66
f) Doba trvání ochrany autorského práva.....	68
3.3.3 Ochrana databází právem sui generis dle směrnice.....	68
a) Kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze	70
b) Vytěžování a užitkování obsahu databáze nebo jeho části	73
c) Kvalitativně a kvantitativně podstatná část databáze	74
d) Omezení práva sui generis	76
e) Osoby oprávněné k ochraně právem sui generis	77
f) Doba trvání práva sui generis.....	80
3.4 Transpozice a implementace směrnice	82

3.4.1	Transpozice směrnice.....	82
3.4.2	Právní ochrana databází v ČR po transpozici směrnice	84
a)	Autorské právo	86
b)	Právo sui generis	90
c)	Nekalosoutěžní právo.....	92
d)	Smluvní právo.....	94
e)	Obcházení technických prostředků ochrany	95
3.4.3	Aplikace směrnice národními soudy v rámci EU.....	96
3.4.4	Aplikace směrnice ESD	98
3.5	Oficiální versus objektivní hodnocení dopadu směrnice.....	100
3.5.1	Oficiální hodnocení dopadu směrnice.....	100
a)	K nedostatku podkladů Prvního hodnocení směrnice	102
b)	K závěrům vyplývajícím z podkladů Prvního hodnocení směrnice	104
3.5.2	Objektivní hodnocení směrnice a jejího dopadu	107
a)	Hrozba monopolizace dat.....	107
b)	Formální nedostatky směrnice a její další kritika.....	110
3.6	Úvahy spojené s právní úpravou ochrany databází de lege ferenda v EU a ČR....	112
4	<i>Potřebuje USA zavést právo sui generis?</i>.....	115
4.1	Legislativní návrhy v USA	115
4.2	Legislativní zábrany v USA	120
4.3	Argument nutnosti rozvoje databázového průmyslu USA	122
4.4	Argument dosažení reciprocity.....	125
4.5	Argument vyhovění tlaku na vytvoření mezinárodní úpravy.....	128
	<i>Závěr</i>.....	131
	<i>Seznam zkratek</i>.....	133
	<i>Použitá literatura</i>	144
	Pozitivní právo	144
	Judikatura	159
	Publikace a články	169
	Online databáze	181
	<i>Resumé</i>	184
	<i>Abstrakt</i>	185

Úvod

Požadavek neustálého přísunu informací vynesl databáze do popředí společenského zájmu. Encyklopedie, jízdní řády, telefonní seznamy, televizní programy, výsledky sportovních utkání, přehledy burzovních výsledků, statistik, profesní databáze jako jsou ASPI, LexisNexis, databáze genetických sekvencí nebo databáze odborných článků a nespočet dalších kompilací, to vše mohou být databáze, jež provází moderního člověka, ač často nevědomě, na každém jeho kroku.

Vývojem informační technologie dosáhl vrcholu jak způsob sběru, ukládání a vyhledávání dat, tak i možnost obsah databáze jednoduše a rychle kopírovat a šířit. Ze strany autorů a pořizovatelů databází vyvstal požadavek ochrany proti neoprávněným uživatelům jejich databáze. Kdo by tvořil databázi a do jejího pořízení a aktualizace investoval, kdyby z jejího užití neměl žádný majetkový prospěch? Zároveň existují ve vztahu k databázím další, vzájemně protichůdné společenské zájmy. Na jedné straně zájem uživatelské společnosti, vyžadující volný a bezplatný přístup k datům a proti tomu veřejný zájem na motivaci pořizovatelů databází jejich ochranou a odměnou jejich úsilí. Zákodárcům připadl úkol všechny jmenované zájmy vyvážit a zároveň zajistit prosazení státního zájmu na rozvoji databázového průmyslu a hospodářství státu.

K dnešnímu dni lze za tradiční ochranu databází považovat ochranu právem autorským, nekalosoutěžním a smluvním. Na úrovni mezinárodního práva lze za tradiční právní ochranu databází považovat ochranu autorskoprávní, s odlišným pojetím standardu jedinečnosti v jednotlivých jurisdikcích. Od mezního rozsudku Nejvyššího soudu USA z roku 1991 ve věci Feist USA rezolutně odmítá jako protiústavní poskytnutí ochrany autorským právem těm databázím, jež nesplňují požadavek jedinečnosti. Tyto neoriginální databáze nemohou být po rozhodnutí ve věci Feist chráněny autorským právem jako před ním, na základě pouhého vkladu do pořízení databáze, tzv. „sweat of the brow copyright“.

S jasným cílem posílit produkci databází v EU a dostat se do popředí světového databázového průmyslu zahájila EU schválením směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází právní experiment ve formě dodatečné právní ochrany databází zvláštním právem pořizovatele databáze, právem sui generis. Právo sui generis poskytlo ochranu pořizovateli databáze na základě

jeho pouhého vkladu, nezávisle na právu autorském. Poskytlo tedy ochranu i neoriginálním databázím, postrádajícím jedinečnost vyžadovanou právem autorským. Výsledkem lze nové právo sui generis přirovnat k Amerikou odmítnutému „sweat of the brow copyright.“ Rozdíl mezi těmito dvěma právy spočívá především ve formě, neboť právo sui generis je formálně koncipováno zcela mimo rámec práva autorského.

Již samotné přípravy směrnice 96/9/ES rozproudily živou diskuzi napříč americkou odbornou i širokou veřejností, zda právní ochrana databází v USA zaostává za technickým, informačním, popř. mezinárodněprávním vývojem, zda tedy USA potřebuje zavést obdobu práva sui generis. Zastánci zavedení této nové úpravy předložili tři základní argumenty: rozvoj databázového průmyslu USA (kap. 4.3), dosažení reciprocity s EU (kap. 4.4) a vyhovění mezinárodním tlakům na globálně harmonizovanou právní úpravu podobnou směrnicí (kap. 4.5). Ve snaze nalézt odpověď a případné legislativní řešení projednal Kongres USA řadu návrhů (kap. 4.1). Současně bylo zahájeno jednání o zavedení harmonizované mezinárodní právní ochrany databází na úrovni WIPO. Jednání na půdě Kongresu USA skončila neúspěchem, načež WIPO od mezinárodní úpravy inspirované směrnicí 96/9/ES upustilo. Zásadní otázka však zůstává nezodpovězena: Postrádá USA právo sui generis?

Na základě komparativní analýzy systémů právní ochrany databází v USA a EU předkládá autorka argumenty k podložení své hypotézy, že USA právo sui generis nepostrádá. Práce je rozdělena do čtyř hlavních částí.

První část uvádí do tématu právní ochrany databáze. Druhá část této práce popisuje právní ochranu databází v USA před mezním rozhodnutím ve věci Feist a po něm až do současnosti. Třetí část této práce je věnována právní ochraně databází v EU. Nejprve je popsán stav před platností směrnice, poté právní ochrana databází v EU podle směrnice a nakonec i transpozice a implementace směrnice v jednotlivých členských státech EU. Zvláštní kapitolu věnuje autorka rozboru právní ochrany databází v České republice po transpozici směrnice. K závěru třetí části hodnotí autorka směrnici a její dopad na databázový průmysl EU a navrhuje konkrétní legislativní opatření v rámci úvah o právní ochraně databází *de lege ferenda* jak v EU, tak i ČR. Komparativní analýza právní ochrany databází v EU a USA provedená v části druhé a třetí této práce umožňuje autorce v části poslední, čtvrté, diskutovat a následně popřít jednotlivé argumenty příznivců zavedení práva sui generis v USA.

V závěru této práce potvrzuje autorka na základě výše provedené analýzy svou úvodní hypotézu, že USA nepostrádá právo sui generis a nemá důvod uvést tento právní experiment do svého zavedeného a fungujícího právního systému.

Text této práce je dokončen za účinnosti právního stavu k datu 12. prosince 2012.

1 Právní ochrana databází

USA, stejně jako členské státy EU, tradičně poskytují, v souladu s níže popsaným mezinárodněprávním rámcem (kap. 3.1.2), ochranu databázím zejména právem autorským. Jak podrobně uvádí kap. 2 a 3, databáze mohou být navíc jak v USA, tak v rámci EU chráněny právem na ochranu proti nekalé soutěži a právem smluvním. Významnou ochranu databází představují také technické prostředky ochrany, mechanické nebo jiné překážky, tzv. „zámky“, např. v podobě kódu. S vývojem technologií nosičů informací a jejich zabezpečení proti neoprávněnému užití se jak v USA, tak i EU, vyvinula právní ochrana autorů nebo nositelů autorského práva technických prostředků ochrany přístupu k dílu. Od tradiční ochrany databází se odchýlila EU, když směrnicí Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází¹ (dále jen „směrnice“) zavedla zvláštní právo pořizovatele k databázi, právo sui generis, chránící databázi proti neoprávněnému vytěžování a/nebo zužitkování obsahu na základě pouhé investice pořizovatele. Právo sui generis je přitom čistě účelové, neboť nevychází z tradiční ochrany duševního vlastnictví (kap. 3).

Před podrobnou analýzou právní ochrany databází v USA (kap. 2) a EU (kap. 3) vysvětluje následující kapitola význam pojmu databáze.

1.1 Význam pojmu databáze

Pojem databáze není univerzálně definován, jeho význam lze objasnit dále uvedeným rozbořem obecného, technického (kap. 1.1.1) a právního pojetí (kap. 1.1.2).

Pro pojem databáze existuje v českém jazyce ekvivalent „datová základna“, „databanka“ nebo také „báze dat“.² Papírové databáze, např. kartotéky,³ byly s

¹ EU (ES), Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES o právní ochraně databází ze dne 11. března 1996. In *Úřední věstník*. 27. března 1996, řada L, číslo 077, s. 20. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML>> (dále citováno jako směrnice).

² KUČEROVÁ, Helena. databáze. In *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000089&local_base=KTD>. K výkladu pojmu databáze také ŽID, Norbert et al. *Orientace ve světě informatiky*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1998, s. 97. ISBN 80-85943-58-1.

rostoucím užíváním osobního počítače převáženy elektronickými databázemi a díky internetu pronikly do všech sfér života moderního člověka. Absenci univerzální definice a zároveň nespočet právních a technických definic pojmu databáze lze přičítat právě širokému užití databází, ale i nezastavitelnému technologickému vývoji a poměrně počátečnímu stádiu právní regulace v této oblasti.

Pojmy „data“ a „informace“, jež tvoří podstatu databáze, přitom nejsou synonymy. Jejich význam se nicméně často překrývá. Podle normativního výkladu dle České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (dále jen „TDKIV“) jsou data neboli údaje⁴ „*reprezentací informací formalizovaným způsobem vhodným pro komunikaci, interpretaci a zpracování*“, přičemž „*data mohou být reprezentována libovolnými řetězci znaků (čísel, příkazů, vět) uloženými na informačním nosiči*.“⁵ Americká obdoba TDKIV, slovník Online Dictionary of Library and Information Science definuje informaci jako „*data prezentovaná ve srozumitelné formě, kterým byl přisouzen daný význam v souvislosti s jejich užitím*.“⁶ Lze tedy shrnout, že data jsou zpracovávána za účelem vytvoření informace a informace je formou prezentace dat.

Zpět k pojmu databáze, Black's Law Dictionary obecně vykládá tento termín jako „*soubor informací systematicky uspořádaných, s možností vyhledávat jednotlivé informace, v dnešní době často elektronicky*.“⁷ Odlišný výklad nabízí Oxford Dictionaries, který popisuje databázi jako „*uspořádanou soustavu dat uchovávanou počítačově, zejména je-li přístupná různými způsoby*.“⁸ Za jednu stručnou, avšak výstižnou definici pojmu databáze lze považovat obecnou definici Jamese Martina, experta v oblasti informační technologie, podle něhož je databáze „*sbírka dat, jež je*

³ BALÍKOVÁ, Marie. kartotéka. In *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001442&local_base=KTD>.

⁴ JONÁK, Zdeněk. data. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000442&local_base=KTD>.

⁵ Ibid.

⁶ REITZ, Joan M. *Online Dictionary of Library and Information Science (ODLIS)*. Connecticut : WCSUL, 1994. ISBN-10: 1591580757. Dostupný také z WWW: <http://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_i.aspx>: „*Data presented in readily comprehensible form to which meaning has been attributed within the context of its use*.“

⁷ BLACK, Henry Campbell; GARNER, Bryan A. (eds). *Black's law dictionary*. 8th edition. USA: Thomson West, 2004. ISBN 0314151990: popisuje pojem „database“ jako „*A compilation of information arranged in a systematic way and offering means of finding specific elements it contains, often today by electronic means*.“

⁸ Oxford Dictionaries [online]. Oxford (UK) : Oxford University Press, c2012 [cit. 2012-008-10]. Dostupný z WWW: <<http://oxforddictionaries.com/definition/database?q=database>>: „*a structured set of data held in a computer, especially one that is accessible in various ways*.“

*sdílená a užívaná k četným účelům.*⁹ Dle TDKIV je databází „systém sloužící k modelování objektů a vztahů reálného světa (včetně abstraktních nebo fiktivních) prostřednictvím digitálních dat uspořádaných tak, aby se s nimi dalo efektivně manipulovat, tj. rychle vyhledat, načíst do paměti a provádět s nimi potřebné operace - zobrazení, přidání nových nebo aktualizace stávajících údajů, matematické výpočty, uspořádání do pohledů a sestav apod.“¹⁰

1.1.1 Technické pojetí databáze

Za nejširší pojetí pojmu databáze lze považovat pojetí technické, snažící se pokrýt jakýkoliv druh databáze, současný a budoucí, čistě z materiálního, technického hlediska, bez ohledu na právní pojetí databáze. Základními stavebními prvky databáze jsou z technického hlediska data a program pro práci s těmito daty. Z technického hlediska se databáze skládá z nejméně čtyř složek, a to: 1) sady jmen polí popisujících data, 2) struktury (modelu), jež organizuje pole a vztahy mezi nimi, 3) formuláře (datových listů) a 4) dat.¹¹ Datový obsah databáze přitom tvoří „množina jednotně strukturovaných dat uložených v paměti počítače nebo na záznamovém médiu, jež jsou navzájem v určitém vztahu a tvoří určitý celek z hlediska obsažených informací“.¹² Technické pojetí databáze zahrnuje i tzv. „systém řízení báze dat“¹³ (angl. „database management system“, neboli „DMS“), softwarové prostředky, jež umožňují manipulaci s uloženými daty a přístup k těmto datům.¹⁴ Na rozdíl od technického pojetí, např. směrnice vyloučila z právní ochrany systém řízení báze dat, je-li počítačovým

⁹ MARTIN, James. An end users guide to Data Base. New Jersey (USA) : Prentice Hall, 1981, s. 1.

ISBN: 013277129 2 : „a data base is a collection of data that is shared and used for multiple purposes.“

¹⁰ KUČEROVÁ, cit. 2.

¹¹ Creative commons. *Creative Commons : Data : Frequently asked questions about data* [online].

Mountain View (CA) : CC, modified 2012-07-10 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

<<http://wiki.creativecommons.org/Data>>: “With databases, there are likely four components to consider: (1) the database model or structure, (2) the data entry and output sheet, (3) field names, and (4) the data.“

¹² KUČEROVÁ, cit. 2.

¹³ Ibid.: „data jsou přístupná výhradně pomocí speciálního programového vybavení - systému řízení báze dat.“

¹⁴ KUČEROVÁ, Helena. systém řízení báze dat. In KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000135&local_base=KTD>. “Skupina programů fungující jako rozhraní mezi daty v databázi a uživatelem, případně aplikačním programem; slouží k definici a konstrukci databáze a k manipulaci s databází. Základní složky tvoří program pro definování dat, umožňující vytváření a změny datových struktur; program pro manipulaci s daty, umožňující vkládání a aktualizaci dat, vyhledávání, výběr a prezentaci dat a tvorbu formulářů a sestav; program pro řízení přístupu uživatelů k datům. Spolu s datovou základnou tvoří databázi (databázový systém).”

programem používaným při pořizování nebo provozu databáze.¹⁵

Nespočet druhů a forem databází odpovídá množství jejich třídění. Databáze lze např. třídit podle jejich obsahu a odpovídající oblasti uplatnění (např. zpravodajství, právo, pojišťovnictví, hudba, filmy, účetnictví), způsobu uspořádání obsahu databáze (např. jako text, bibliograficky, formou statistiky nebo jako multimediální objekt) nebo podle typu obsažených dat na databáze numerické, obrazové, multimediální nebo textové. Mezi textové databáze lze dále řadit databáze plnotextové, bibliografické, referenční nebo faktografické.¹⁶ Podle způsobu práce uživatele s daty je možné databáze dále rozlišovat na ty umožňující zápis dat (např. firemní transakční systémy nebo modul katalogizace knihovnického systému) a na ty umožňující pouze vyhledávání a čtení dat (např. databáze v databázových centrech, OPAC nebo datové sklady).¹⁷

1.1.2 Právní pojetí databáze

Právní definice databází dle dnešní americké i evropské právní úpravy mají společný rys otevřenosti. Vzhledem k neustále probíhajícímu vývoji výpočetní techniky a novým způsobům užití databází se tento rys jeví jako jediné možné řešení. Otázku, zda je možné daný soubor dat považovat za databázi, je třeba posuzovat v každém jednotlivém případě.

Právo USA dnes charakterizuje databázi jako souborné dílo jež je „*souborem existujících materiálů nebo dat, které jsou vybrány a uspořádány tak, že výsledek jako celek tvoří jedinečné autorské dílo.*“¹⁸ Souborným dílem je v USA též sborník (angl.

¹⁵ Dle směrnice, cit. 1, bod 23 preambule je počítačovým programům používaným při pořizování nebo provozu databáze k dnešnímu dni poskytována ochrana dle EU (ES). Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. In *Úřední věstník*. 5. května 2009, řada L, číslo 111, s. 16. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:111:0016:01:CS:HTML>> (jež nahradila směrnici uvedenou směrnici Rady 91/250/EHS: EU (EHS). Council Directive 91/250/EEC of 14 May 1991 on the legal protection of computer programs. In *Official Journal*. 17.5.1991, No. L 122, s. 42. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31991L0250:EN:HTML>>. Český překlad dostupný též z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0250:19931119:CS:PDF>>.

¹⁶ KUČEROVÁ, cit. 2.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ United States Code (U.S.C.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Law Revision Counsel of the United States House of Representative, title 17, § 101 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://uscodebeta.house.gov/>> (dále citováno jako U.S.C.): „*compilation is a work formed by the collection and assembling of preexisting materials or of data that are selected, coordinated, or arranged in such a way that the resulting work as a whole constitutes an original work of authorship.*“

„collective work”), definován jako celistvý soubor sestavený z více nezávislých autorských děl, jako např. časopis, encyklopedie nebo antologie.¹⁹ O novou definici se pokusil např. americký návrh zákona H.R. 3261 z roku 2003, jenž popisoval databázi jako „soubor vysokého počtu samostatných informací pořízený za účelem shromáždění takových informací do jednoho souboru nebo prostřednictvím jednoho zdroje tak, aby byl k souboru umožněn přístup.“²⁰

Jednotnou právní definici databáze v rámci EU přinesla směrnice, jež definuje databázi jako „soubor děl, údajů nebo jiných nezávislých prvků, které jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a které jsou jednotlivě přístupné elektronickými nebo jinými prostředky.“²¹ Na základě směrnice jsou chráněny soubory děl, údajů nebo jiných prvků, které jsou uspořádány, ukládány a zpřístupňovány prostředky zahrnujícími elektronické, elektromagnetické nebo elektrooptické nebo obdobné postupy.²² Databázi podle směrnice je tedy jak seznam telefonních stanic, adres, program televizní stanice, radia, ale soubor i autorských děl jako encyklopedie, bibliografie, antologie nebo multimediální CD. Databáze může podle směrnice kromě děl obsahovat i jiná data, např. záznam zvuků, obrazy, fotografie autorským právem nechráněné. Databázemi mohou být tedy uznány jakékoliv seznamy, soubory, sbírky, ať již sbírky zákonů, hitparády nebo databáze zájezdů cestovních kanceláří. Národní soudy uznaly databázi např. seznam nemovitostí několika prostředníků obchodu nemovitostmi s uvedenými detaily o nemovitostech.²³ Databázi může tvořit i soubor databází.²⁴ Právem chráněnou

¹⁹ Ibid.: „The term „compilation” includes collective works.” „Collective work” is a work, such as a periodical issue, anthology, or encyclopedia, in which a number of contributions, constituting separate and independent works in themselves, are assembled into a collective whole.”

²⁰ Spojené státy americké. H.R. 3261 : Database and Collections of Information Misappropriation Act. 108th Congress, 2nd Session, 8.October 2003. Section 2 (4) A. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>: „the term „database” means a collection of a large number of discrete items of information produced for the purpose of bringing such discrete items of information together in one place or through one source so that persons may access them.”

²¹ Směrnice, cit. 1, čl. 1 odst. 2.

²² Směrnice, cit. 1, bod 13 preambule.

²³ Např. dle nizozemského rozsudku *NVM v. De Telegraaf*, Court of Appeal The Hague, 21. December 2000, [2001] Mediaforum 87, dle odkazu: HUGENHOLTZ, P. Bernt. *The New Database Right: Early Case Law from Europe*. Paper presented at Ninth Annual Conference on International IP Law & Policy, Fordham University School of Law, New York, 19-20 April 2001 [online]. Amsterdam : Institute for Information Law (IVIR), 1. May 2001, pozn. 36 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ivir.nl/publications/hughenoltz/fordham2001.html>> a také DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases : Cambridge studies in intellectual property rights*. Cambridge (UK) : Cambridge University Press, June 2003, s. 136. ISBN:9780521802574.

²⁴ např. *ibid.*

databází může být např. i seznam přímých odkazů na webové stránky, tzv. hyperlinků²⁵ nebo i také „top ten“ hudební žebříček.²⁶

²⁵ např. německý rozsudek *Berlin.Online*, Landgericht Berlin, 8 October 1998, [1999] Computer und Recht 388, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23, pozn. 18. Také německý rozsudek *Süddeutsche Zeitung*, Landgericht Köln, 2 December 1998 [1999] Computer und Recht 593, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23, pozn. 19.

²⁶ např. dle rozsudku Bundesgerichtshof ve věci *Hit Bilanz*, Urteil des I. Zivilsenats vom 21.7.2005 - I ZR 290/02. Dostupný v německém jazyce z WWW: <<http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=1e4bf938b9f4bcc4ad2064183135ec6e&clie nt=3&nr=33566&pos=0&anz=6>>, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 24.

2 Právní ochrana databází v USA

Právo duševního vlastnictví v USA formují dva základní principy, princip práv duševního vlastnictví dle tzv. „IP Clause“ a princip nadřazenosti federálního autorského práva dle tzv. „Supremacy Clause“ (dále kap. 2.1). Při dalším rozboru právní ochrany databází v USA je třeba přihlídnout ke specifickým amerického právního systému, jimiž jsou zejména dělba práva na federální a státní a postavení obyčejového práva (angl. „common law“), tedy soudních precedentů, na roveň práva psaného.

Právní ochranu databázím poskytuje americké právo na federální úrovni právem autorským (dále kap. 2.2). Z důvodu komplexní federální úpravy a uplatňování doktriny nadřazenosti federálního práva lze ochranu právem autorským považovat za nejsilnější způsob právní ochrany databází. Jak je nicméně rovněž uvedeno dále (kap. 2.2), podmínky aplikace autorského práva a široké výjimky z autorskoprávní ochrany jsou společně s požadavkem jedinečnosti a celkovým pojetím duševního vlastnictví v USA důvodem velmi úzké aplikace autorského práva k databázím. Poučený pořizovatel databáze se v souladu s výše uvedenou autorskoprávní praxí v USA spoléhá na další z řady prostředků právní ochrany databází (kap. 2.3 – 2.5). Zejména, na federální i na státní úrovni může být databáze chráněna právem na ochranu proti nekalé soutěži (angl. „unfair competition law“) (kap. 2.3), zahrnující zvláštní právo na ochranu proti zásahu do vlastnictví, tzv. právo na ochranu před neoprávněným užitím tzv. „žhavých novinek“ (angl. „misappropriation of hot news“) (kap. 2.3.1), právo na ochranu proti nekalým obchodním praktikám (kap. 2.3.2), nebo případně i právo na ochranu obchodního tajemství (kap. 2.3.3). Pod ochranou práva smluvního (kap. 2.4) může být databáze v neposlední řadě chráněna proti neoprávněnému užití smluvním ujednáním pořizovatele s uživatelem databáze. V praxi významnou ochranu databází představují nakonec i technické prostředky ochrany, tj. mechanické nebo jiné překážky, tzv. „zámky“, např. v podobě kódu. Obcházení technických prostředků ochrany databází chráněných autorským právem je v USA zakázáno zákonem Digital Millenium Copyright Act,²⁷ stejně jako i další, s tím související jednání, zejména obchod s danou technologií nebo zásah do informací o správě práv k dílu (kap. 2.5).

²⁷ Tzv. „ustanovení na ochranu proti obcházení technických systémů ochrany“ dle: U.S.C., cit. 18, title 17, § 1201(a)(1).

2.1 Ústavní principy práv duševního vlastnictví v USA: IP Clause a Supremacy Clause

Zákonodárná pravomoc Kongresu USA je v případě práv duševního vlastnictví odvozena z ustanovení čl. I, sekce 8 věty 8 Ústavy USA²⁸, z tzv. „ustanovení o duševním vlastnictví“ (angl. „Intellectual property clause“ nebo „IP Clause“) (dále jen „IP Clause“). V souladu s tímto ustanovením má „Kongres USA pravomoc prosazovat vývoj vědy a užitého umění tím, že na omezenou dobu zajistí autorům a vynálezci výhradní právo k jejich dílům a objevům.“²⁹ Jak vyplývá z dikce tohoto ustanovení, pravomoc Kongresu USA se uplatní v případě regulace práv autorů k jejich dílům a vynálezci k jejich objevům. V případě právní úpravy jiných práv duševního vlastnictví by Kongres USA překročil svou pravomoc. V souladu s výkladem Ústavy Nejvyšším soudem USA by výsledná právní úprava byla neplatnou.³⁰ IP Clause je tedy zdrojem a zároveň i omezením zákonodárné pravomoci Kongresu USA v oblasti práv duševního vlastnictví. Kongresu USA je zabráněno poskytovat výlučná práva mimo rozsah IP Clause, čímž je konzervováno pojetí práva duševního vlastnictví v USA, tedy ochrana veřejné domény tzv. „public domain“, v souladu s Ústavou USA s citovaným vývojem vědy a užitého umění. Pravomoci i omezení dané IP Clause byly potvrzeny další konzistentní rozhodovací praxí Nejvyššího soudu USA.³¹

IP Clause definuje americký koncept pojetí práv duševního vlastnictví (dále jen

²⁸ Spojené státy americké. *Constitution of the United States of America*. 17. September 1787. Přepis dostupný také z WWW: <http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html> (dále citováno jako Ústava USA).

²⁹ Ústava USA, cit. 28, art. I, sec. 8, para. 8: „*The Congress shall have Power (...) To promote the Progress of Science and useful Arts, by securing for limited Times to Authors and Inventors the exclusive Right to their respective Writings and Discoveries.*“

³⁰ Např. Spojené státy americké. *Trade-Mark Cases*, 100 U.S. 82 (1879). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

³¹ Neexistence výhradních práv ke kompilaci ve formě telefonního seznamu v rozsudku: Spojené státy americké. *Feist Publications v. Rural Telephone Service Company, Inc.*, 499 U.S. 340, 111 S. Ct. 1282, 113 L. Ed. 2d 358 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>> (dále citováno jako Feist); Neplatnost poskytnutí výhradních práv státním právem nekalé soutěže k produktu, jenž by nepodléhal ochraně federálním patentovým právem v případě: Spojené státy americké. *Bonito Boats, Inc. v. Thunder Craft Boats, Inc.*, 489 U.S. 141, 146 (1989). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Neplatnost poskytnutí výlučných patentových práv k faktům v případě: Spojené státy americké. *Graham v. John Deere Co. Graham*, 383 U.S. 1 (1966). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Neplatnost poskytnutí výhradních práv k patentu a designu státním právem nekalé soutěže k produktu, jenž by nepodléhal ochraně federálním patentovým právem v případech: Spojené státy americké. *Sears, Roebuck & Co. v. Stiffel Co.*, 376 U.S. 225, 230-31 (1964). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>> a Spojené státy americké. *Compco Corp. v. Day-Brite Lighting, Inc.*, 376 U.S. 234, 237-38 (1964). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

„pojetí práv duševního vlastnictví v USA“), zaručující dvě protichůdná práva. Je jak zárukou ochrany práv duševního vlastnictví, práv autorů k jejich dílům a vynálezců k jejich objevům, tak i zárukou ochrany práva veřejnosti k přístupu a volnému užití informací, jež chráněny nejsou. Rovnováha mezi těmito dvěma právy je zároveň vyvažována státním záměrem motivovat autory a vynálezce k činnosti a tím si udržet světové hospodářské prvenství. Jak vyplývá i z dalšího textu, koncept pojetí práv duševního vlastnictví v USA neoddělitelně provází soudní i legislativní úvahy a rozhodnutí o právní ochraně databází.

S paralelní existencí federálního a státního práva v USA souvisí tzv. „doktrina nadřazenosti federálního práva nad právem státním,“ (angl. „Supremacy clause“ nebo také „Preemption clause“) dle čl. VI, odst. 2 Ústavy USA a judikatury Nejvyššího soudu USA³² (dále jen „doktrina nadřazenosti federálního práva“). Na základě doktriny nadřazenosti federálního práva má při možném paralelním uplatnění federálního a státního práva přednost aplikace práva federálního. Státní legislativa je zároveň v případě rozporu s federálním právem prohlášena za neplatnou. Slovy soudce Posnera „*federální Autorský zákon je nadřazen nejen nad státními zákony, které krátí jím zaručená autorská práva, ale i nad těmi státními zákony, jež poskytují právní ochranu tam, kde ji Autorský zákon nestanovil záměrně*“, a to za účelem „*zachovat v public domain obsah autorského díla tvořeného daty, jež nejsou chráněna autorským právem (jako fakta a myšlenky)*“.³³ Nadřazenost autorského federálního práva nad jakoukoli státní úpravou, která je s ní přímo nebo jen nepřímo v rozporu, je výslovně vyjádřena federálním Copyright Act of 1976, tedy zákonem o právu autorském z roku 1976 (dále jen „Autorský zákon z roku 1976“).³⁴ Nadřazenost federálního práva však nemusí být

³² Např. Spojené státy americké. *Pennsylvania v. Nelson*, 350 U.S. 497 (1956). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Silkwood v. Kerr-McGee Corp.*, 464 U.S. 238 (1984). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Cipollone v. Liggett Group, Inc.*, 505 U.S. 504 (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

³³ POSNER, Richard A. *Misappropriation: A Dirge*. Houston Law Review. 2003, vol. 40, s. 631. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>: „*The federal copyright statute preempts not only state laws that seek to curtail the protection that the federal statute grants owners of intellectual property, but also state laws that provide protection that the copyright statute has deliberately withheld (...) to preserve a public domain consisting of the noncopyrightable contents (such as facts and ideas) of copyrightable works.*“

³⁴ Spojené státy americké. An Act for the general revision of the Copyright Law, title 17 of the United States Code, and for other purposes (The Copyright Act of 1976) of October 19, 1976. 94th Congress. Public Law No. 94-553, 90 Stat. 2541. In *United States Code*, title 17, §§ 101-810. Dostupný také ze

vyjádřena výslovně zákonem (k praktické aplikaci doktríny nadřazenosti federálního autorského práva ve vztahu k doktríně misappropriation dále kap. 2.3.1 a právu smluvnímu kap. 2.4).

2.2 Autorské právo

Podle autorského práva v USA je databáze již od 18. století považována za souborné dílo, tzv. kompilaci (angl. „compilation”). Souborná díla byla nejprve chráněna jako „knihy“ (angl. „books”), v souladu s federálním autorským zákonem z roku 1790. Na základě vývoje právní ochrany v rámci obyčejového práva je souborné dílo od roku 1976 též i psaným právem zařazeno mezi autorská díla (angl. „works of authorship”). Základem federálního psaného autorského práva je k dnešnímu dni výše zmíněný Autorský zákon z roku 1976.

Databáze je v souladu se Autorským zákonem z roku 1976 chráněna autorským právem jako souborné dílo, tedy „*soubor existujících materiálů nebo dat, které jsou vybrány a uspořádány tak, že výsledek jako celek tvoří jedinečné autorské dílo*“,³⁵ tedy „*jedinečné dílo zachycené na jakémkoli hmatatelném nosiči nebo v jakékoli hmatatelné podobě (...) které může být vnímáno, reprodukováno nebo jinak komunikováno a to přímo nebo pomocí přístroje nebo zařízení*“.³⁶ Souborným dílem podle amerického práva je též sborník (angl. „collective work”), jenž je definován tamtéž jako celistvý soubor sestavený z více nezávislých autorských děl, jako např. časopis, encyklopedie nebo antologie.³⁷

Tři zákonné požadavky, jež databáze musí splnit k tomu, aby mohla být chráněna autorským právem, shrnul rozsudek Nejvyššího soudu USA ve věci Feist Publications v. Rural Telephone Service Company, Inc.³⁸ v roce 1991 (dále jen „Feist“). Musí se jednat o „(1) *soubor existujících materiálů nebo dat*, (2) *jejich výběr a uspořádání*“ a zároveň „(3) *projev tvořivosti autora ve výběru a uspořádání dat jehož*

systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>: Nadřazenost autorského federálního práva je vyjádřena právě v U.S.C., cit. 18, § 301 (a).

³⁵ U.S.C., cit. 18, title 17, § 101.

³⁶ Definice autorského díla dle: U.S.C., cit. 18, title 17, § 102 (a).

³⁷ U.S.C., cit. 18, title 17, § 101: „*The term “compilation” includes collective works.*”

³⁸ Feist, cit. 31.

výsledkem je jedinečné autorské dílo“.³⁹ Autorským právem je pak chráněn jedinečný výběr a uspořádání dat v databázi,⁴⁰ nikoliv samotných dat v databázi obsažených, ledaže splňují požadavek jedinečnosti sama o sobě, tzv. „*dílo existující před začleněním do databáze*“ (angl. „pre-existing work“).⁴¹ Feist rovněž konstatoval, že „*fakta požadavek jedinečnosti nesplňují, nicméně faktická kompilace jedinečná může být, na základě způsobu prezentace fakt.*“⁴² Posouzení dosažení jedinečnosti (angl. „originality“) výběru a uspořádání dat⁴³ náleží soudům. Nejednotný standard v posouzení jedinečnosti soudy napříč USA sjednotil právě rozsudek ve věci Feist a je proto považován za milník autorského práva v USA. Analýzu standardu jedinečnosti autorského práva v USA je proto třeba rozdělit na období před tímto rozsudkem (kap. 2.2.1) a v období po něm (kap. 2.2.2).

Dílem přitom mohou být literární díla, hudební díla včetně doprovodných slov, dramatizace včetně doprovodné hudby, pantomima a choreografie, obrazová, grafická a sochařská díla, filmy a další audiovizuální díla, zvukové záznamy a architektonická díla.⁴⁴ Výslovně jsou naopak v souladu s § 102 (b) části 17 americké sbírky zákonů (angl. „US Code“ nebo „U.S.C.“) (dále jen „U.S.C.“) z ochrany autorským právem v USA vyloučeny, „*myšlenky, procesy, postupy, metody, koncepty, zásady nebo objevy bez ohledu na formu jakou jsou popsány, vysvětleny, nakresleny nebo včleněny do díla.*“

Oprávnění autora díla vyplývají ze § 106 části 17 U.S.C. Autor má právo dílo rozmnožovat, vytvářet odvozená díla, rozšiřovat, prodávat nebo jinak převést vlastnictví, pronajímat, půjčovat a veřejně je předvádět, vystavovat nebo provozovat. Autor má dále právo osobovat si autorství k dílu, jakož i právo na ochranu jeho jména před použitím v souvislosti s dílem, jehož není autorem (tzv. „osobnostní práva autora“, angl. „Rights of Attribution and Integrity“). Tohoto práva se autor může vzdát, nemůže jej však převést. Dílům vytvořeným po 1. lednu 1978 stanoví Autorský zákon z roku 1976 ochrannou dobu v délce autorova života a dalších 70 let po jeho smrti. Anonymním dílům pak stanoví dobu ochrany podle události, která nastane dříve: 95 let

³⁹ Feist, cit. 31, bod 357: „(1) the collection and assembly of preexisting material, facts, or data; (2) the selection, coordination, or arrangement of those materials; and (3) the creation, by virtue of the particular selection, coordination, or arrangement, of an 'original' work of authorship.”

⁴⁰ U.S.C., cit. 18, title 17, § 103.

⁴¹ Ibid.

⁴² Feist, cit. 31, bod 358: „facts are never original, so the compilation author can claim originality, if at all, only in the way that the facts are presented.”

⁴³ U.S.C., cit. 18, title 17, § 102 (a).

⁴⁴ Ibid.

od data zveřejnění nebo 120 let od vytvoření díla.⁴⁵

V souladu s pojetím práv duševního vlastnictví v USA (kap. 2.1), data shromážděná v databázi jsou veřejnou doménou, přístupnou k volnému užití, s výjimkou zkopírování jedinečného výběru a uspořádání dat databáze jako celku (angl. „wholesale copying“) a užití dat, jež jsou sama o sobě autorským dílem. Volné užití v databázi obsažených dat zahrnuje i komerční užití, tzv. „free ride“ začleněním dat do nové, tzv. „odvozené“ databáze dalšího pořizovatele. Tento další pořizovatel (angl. „producer second-comer“) je tedy k free ride vůči databázi oprávněn za předpokladu, že neporuší dvě již výše zmíněná omezení: první, omezení dané autorským právem pořizovatele databáze k originálnímu výběru a uspořádání dat obsažených v původní databázi a druhé, případné autorské právo k jednotlivým datům obsaženým v původní databázi. Volnost užití v databázi obsažených dat může být do značné míry omezena řadou dalších prostředků právní ochrany databází v USA (kap. 2.3 – 2.5).

2.2.1 Standard jedinečnosti před rozsudkem ve věci Feist

Standard jedinečnosti se vyvinul na základě judikatury amerických soudů,⁴⁶ včetně významných rozhodnutí Nejvyššího soudu USA z roku 1884 Trade-Mark Cases⁴⁷ a Burrow-Giles Lithographic Co. v. Sarony⁴⁸ v případě zabývajícím se otázkou jedinečnosti fotografie Oscara Wilda. Později jmenovaný případ již v roce 1884 stanovil, že pod ochranou autorským právem jsou jen ta díla, která splňují požadavek jedinečnosti, tedy spočívají v jedinečném duševním výtvoru autora. I při absenci definice byla ve většině jurisdikcí tradičně jedinečnost díla vyžadována, postačovala přitom nízká míra jedinečnosti.⁴⁹

⁴⁵ U.S.C., cit. 18, title 17, § 303.

⁴⁶ „The phrase „original works of authorship“ which is purposely left undefined is intended to incorporate without change the standard of originality established by the courts (...) that does not include „novelty, ingenuity or esthetic merit“ dle: Spojené státy americké. Judiciary Committee. Copyright law revision : Report to the House of Representatives No. 94-1476, 94th Congress, Session 2. In *United States Code Congressional and Administrative News*. 1976, No. 5659, s. 51. Dostupný také z WWW: <http://homepages.uc.edu/~armstrty/H_R_Rep_No_94-1476.pdf>.

⁴⁷ Požadavek „creative powers of the mind“ dle: Spojené státy americké. *Trade-Mark Cases*, 100 U.S. 82 (1879), s. 94. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁴⁸ Soud shledal že fotografie je jedinečnou na základě intelektuální volby autora v umístění, póze, oděvu, osvětlení a doplňků Oscara Wilde: Spojené státy americké. *Burrow-Giles Lithographic Co. v. Sarony*, 111 U.S. 53 (1884), s. 60. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁴⁹ Nejznámější zástánci nízkých nároků na jedinečnost byli soudci odvolacího soudu pro druhý obvod (Second Circuit Court), např.: Spojené státy americké. *Harper & Row Publishers, Inc. v. Nation Enters.*, 723 F.2d 195 (2d Cir. 1983), 471 U.S. 539 (1985). Dostupný komerčně také z EBSCOhost:

V 80. letech 20. století se známými výjimkami dodržování jmenovaného standardu stali soudci 7., 8., 9. a 10. obvodu.⁵⁰ Se záměrem motivovat pořizovatele databází k aktivitě a inovaci vyústila jejich rozhodovací praxe v jejich jurisdikcích v úplné popření požadavku jedinečnosti dle Autorského zákona z roku 1976 a pojetí práv duševního vlastnictví v USA udělením ochrany autorským právem databázím bez jakéhokoli požadavku jedinečnosti, pouze na základě investice do databáze. Pro autorské právo takto udělené se vžil název „sweat of the brow“, ve volném překladu autorské právo „získané potem tváře“. Autorské právo sweat of the brow mohlo být pořizovateli databáze uděleno jako odměna za jeho vklad do databáze ve formě znalostí, dovedností, práce, času nebo finanční investice.⁵¹

Přítrž této nejednotné, protiústavní praxi učinil Nejvyšší soud rozhodnutím Nejvyššího soudu USA ve věci *Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co*⁵² (dále jen „Feist“). V tomto rozhodnutí z roku 1991 soud odmítl udělit ochranu autorského práva telefonnímu seznamu, obdobě Zlatých stránek (angl. „white pages telephone directory“).⁵³ Data obsažená v této databázi byla shledána fakty, jenž spadají do veřejné domény a mohou být volně užívána a to i dalšími pořizovateli (second-comers) k pořízení další komerční databáze. Nejvyšší soud USA tím odmítl autorské právo sweat of the brow a zdůraznil, že k ochraně díla autorským právem je třeba jedinečnosti. Prolomil tak dvoukolejnost aplikace autorského práva a trvale sjednotil požadavek jedinečnosti k ochraně díla autorským právem. Soudce O'Connor v rozsudku

<<http://search.ebscohost.com/>>, nebo: Spojené státy americké. *Hoehling v. Universal City Studios, Inc.*, 618 F.2d 972 (2d Cir.), 449 U.S. 841 (1980). Dostupný komerčně také z EBSCOhost:

<<http://search.ebscohost.com/>>.

⁵⁰ Např. Spojené státy americké. *Illinois Bell Tel. Co. v. Haines & Co.*, 905 F.2d 1081 (7th Cir. 1990). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Hutchinson Tel. Co. v. Fronteer Directory Co.*, 770 F.2d 128 (8th Cir. 1985). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Harper House, Inc. v. Thomas Nelson, Inc.*, 889 F.2d 197 (9th Cir. 1989). Dostupný komerčně také z EBSCOhost:

<<http://search.ebscohost.com/>>, nebo také Spojené státy americké. *Rural Tel. Serv. Co. v. Feist Publications, Inc.*, 916 F.2d 718 (10th Cir. 1990) (mem.), rev'd, 499 U.S. 340 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>, tedy Feist, cit. 31 v prvním stupni, kde rozhodoval soud 10. obvodu.

⁵¹ Ibid.

⁵² Feist, cit. 31.

⁵³ V případě Feist, cit. 31, byl žalobce franšizantem místní telefonní služby v některých městech Kansasu. V rámci svých povinností vydal abecedně seřazený seznam telefonních stanic v těchto městech. Žalovaný vydal seznam telefonních stanic pro teritorium zahrnující i města obsluhovaná žalobcem a použil jeho seznam jako podklad bez svolení žalobce. Soudy v prvním a druhém stupni přiznali žalobci ochranu databáze autorským právem „sweat of the brow copyright“, Nejvyšší soud USA tyto rozsudky zrušil a ochranu autorským právem telefonnímu seznamu neudělil.

Feist konstatoval, že volné užití dat veřejností bez nároku autora na odměnu je „*podstatou autorského práva*“ v souladu s Ústavou USA.⁵⁴

2.2.2 Standard jedinečnosti po rozsudku ve věci Feist

Pojem jedinečnosti nebyl definován Kongresem USA v Autorském zákonu z roku 1976, ale ani Nejvyšším soudem USA ve věci Feist ani později. Návod posouzení jedinečnosti výběru a uspořádání databáze poskytl po účinnosti Autorského zákona z roku 1976 americký úřad pro autorské právo (angl. „Copyright Office“) v (původně interní) metodické příručce úřadu.⁵⁵ Podle této metodiky lze databázi (dobrovolně) zaregistrovat za předpokladu, že „*výběr, koordinace nebo uspořádání dat představuje autorské dílo*“.⁵⁶ Za jedinečné nepovažuje metodika databáze, jež obsahují méně než čtyři data, díla nebo jiný materiál (angl. „*selections*“).⁵⁷ Zatímco v databázích s jejich menším počtem není možné posoudit jedinečnost výběru a uspořádání dat, horní hranici metodika meze neklade. Naopak, podle metodiky stoupá s obsažností databáze, jejíž obsah je předmětem voleb autora při výběru a uspořádání dat, šance na úspěšnou registraci autorského díla.⁵⁸

Jak ukázala praxe, na základě výše uvedených kritérií zůstávají tržně úspěšné databáze, tedy všezahrnující, úplné, aktualizované, přehledné a snadno ovladatelné, nechráněné autorským právem, neboť nesplní požadavek jedinečnosti výběru a uspořádání dat. Jedinečnost výběru a uspořádání dat podle judikatury postrádala např. úplná a přehledná databáze podnikatelů BellSouth Advertising & Publ'g Corp. v. Donnelley Information Publishing, Inc.⁵⁹ (dále jen „BellSouth“). Slovy soudce v

⁵⁴ Soudce O'Connor v rozsudku Feist, cit. 31, bod 19, cituje výrok soudce Brennana v rozsudku: *Harper & Row Publishers, Inc. v. Nation Enters.*, cit. 49, bod 589 (dissenting opinion): „*As Justice Brennan has correctly observed, [free ride without compensation] is not "some unforeseen byproduct of a statutory scheme" It is, rather, „the essence of copyright“ and a constitutional requirement.*“

⁵⁵ Spojené státy americké. United States Copyright Office. *Compendium II of Copyright Office Practices* [online]. UNH Franklin Pierce Center for Intellectual Property : New Hampshire (USA), c1995-2011 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

<http://ipmall.info/hosted_resources/CopyrightCompendium/fplchome.asp>.

⁵⁶ Op. cit., § 307.01: „*A compilation is registrable if its selection, coordination, or arrangement as a whole constitutes an original work of authorship.*“

⁵⁷ Ibid.: „*Any compilation consisting of less than four selections is considered to lack the requisite original authorship.*“

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Spojené státy americké. *Bellsouth Advertising & publishing corporation v. Donnelley Information publishing, Inc.*, 999 F.2d 1436 (1993). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>> (rozsudek ve druhém stupni).

případu BellSouth, „BellSouth neodlišil uspořádání své databáze od jiné typické databáze podnikatelů, když podle abecedy seřadil kapitoly podle předmětu podnikání podnikatelů a v rámci jednotlivých kapitol uspořádal v abecedním pořádku samotné podnikatele a jejich obchodní kontakt.“⁶⁰ Toto odůvodnění souvisí s americkou doktrinou ochrany vyjádření, nikoli myšlenky a s tím související teorií splynutí. Podle této teorie, jak je dále podrobněji popsáno v kap. 2.2.3, faktickou databází nelze na základě výběru nebo uspořádání dat chránit autorským právem, když existuje jen „jediný způsob použitelného uspořádání a vyjádření dat“.⁶¹ S odkazem na rozsudek ve věci Feist brání soudy teorií splynutí založení práva autora faktické databáze na fakta samotná, tedy brání návratu autorského práva „sweat of the brow“⁶² a v důsledku i monopolizaci dat v sole-source databázích (k hrozbě monopolizace v EU dále kap. 3.5.2.a). V duchu rozsudku BellSouth nebylo autorské právo uděleno ani seznamu jmen a telefonních čísel amerických a kanadských advokátů v případě Martindale-Hubbell, Inc. v. Dunhill Int'l List Co.,⁶³ ani seznamu advokátů a soudců v případě Skinder-Straus Associates v. Massachusetts Continuing Legal Education, Inc.⁶⁴ (dále jen „Skinder-Straus“).

Jedinečnými databázemi byly naopak shledány databáze opačných než výše vyjmenovaných (uživatelsky žádaných) vlastností. Autorskoprávní ochrana byla například soudem udělena seznamu devíti statistik výkonů nadhazovačů baseballu v případě Kregos v. Associated Press,⁶⁵ výročnímu přehledu společností podnikajících v oblasti public relations obsahujícímu firmu, kontakt na společnost, osobu jednající jejím jménem, přehled nejvýznamějších klientů atd.,⁶⁶ telefonnímu seznamu s

⁶⁰ Op. cit., bod 1441: „BellSouth did not deviate from the arrangement of the typical business directory which employs an alphabetical list of headings to describe the various types of businesses and then alphabetizes the listings under the appropriate headings.“

⁶¹ Op. cit., bod 1442: „Because this is the one way to construct a useful business directory, the arrangement has "merged" with the idea of a business directory, and thus is uncopyrightable.“

⁶² Op. cit., bod 1440.

⁶³ Spojené státy americké. *Martindale-Hubbell, Inc. v. Dunhill Int'l List Co.*, No. 88-6767-CIV-ROETTER (1994). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁶⁴ Spojené státy americké. *Skinder-Straus Associates v. Massachusetts Continuing Legal Education, Inc.*, 914 F. Supp. 665 (1995). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁶⁵ Spojené státy americké. *George L. Kregos, d/b/a American Sports Wire, v. The Associated Press and Sports Features Syndicate, Inc.*, 937 F.2d 700 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁶⁶ Spojené státy americké. *J.R. O'Dwyer Co. v. Media Marketing Int'l, Inc.*, 755 F. Supp. 599 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

adresářem čínské komunity v New Yorku,⁶⁷ přehledu dopravních cest, křižovatek a popisných čísel domů v New Yorku jako součásti průvodce pro řidiče taxi⁶⁸ nebo katalogu cen ojetých automobilů.⁶⁹ Mezi databáze jedinečného výběru nebo uspořádání se mohou řadit například statické databáze jako CD-ROM, tyto nicméně ztrácí oproti aktualizovaným databázím na informačním trhu na významu.

2.2.3 Důvody „neuchopitelnosti“ podmínek aplikace autorského práva v USA

Podmínky jedinečnosti zůstaly i po rozhodnutí ve věci *Fiest* v roce 1991 nejasné, jakož i další podmínky aplikace autorského práva. Společně s podmínkou jedinečnosti zůstávají „neuchopitelnými“ i další tři instituty autorského práva v USA a tím i autorské právo jako celek. Jsou jimi (1) rozdíl mezi myšlenkou a jejím vyjádřením (angl. „idea-expression dichotomy“), (2) problematika tzv. „podstatné podobnosti“ (angl. „substantial similarity“) a (3) výjimky z autorskoprávní ochrany tzv. „bezúplatná zákonná licence“ (angl. „fair use exceptions“).

Princip ochrany vyjádření, nikoli myšlenky je principem amerického autorského práva soudcovského, od roku 1976 též psaného dle Autorského zákona z roku 1976.⁷⁰ Na základě tohoto principu, myšlenky, jež jsou výsledkem autorova snažení se stávají veřejnou doménou, zatímco autorským právem lze chránit pouze jejich vyjádření. V souvislosti tímto principem vyvinula judikatura již v roce 1880 rozsudkem ve věci *Baker v. Selden*⁷¹ tzv. „teorii splynutí“ (angl. „merger theory“). Teorie splynutí se vypracovala na základní test posuzování autorskoprávní ochrany faktických databází.⁷² Podle teorie splynutí, v případě, že existuje objektivně velmi omezený nebo jediný

⁶⁷ Spojené státy americké. *Key Publications, Inc. v. Chinatown Today Publ'g Enters., Inc.*, 945 F.2d 509, 512-13 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁶⁸ Spojené státy americké. *Nester's Map & Guide Corp. v. Hagstrom Map Co.*, 796 F.Supp. 729, E.D.N.Y., (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁶⁹ Spojené státy americké. *CCC Information Services v. Maclean Hunter Market Reports, Inc.*, 44 F.3d 61, (1994). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁷⁰ U.S.C., cit. 18, title 17, § 102 (b): „In no case does copyright protection for an original work of authorship extend to any idea, procedure, process, system, method of operation, concept, principle, or discovery, regardless of the form in which it is described, explained, illustrated, or embodied in such work.”

⁷¹ Spojené státy americké. *Baker v. Selden*, 101 U.S. 99 (1880). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁷² Např. *Baker v. Selden*, *ibid.*; *Kregos v. Associated Press*, cit. 65; *BellSouth Advertising*, cit. 59 a také *Skinder-Straus*, cit. 64. Více o teorii splynutí např. LITMAN, Jessica. *Reforming Information Law on Copyright's Image*. University of Dayton Law Review. 1997, vol. 22, s. 602, 603. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

způsob vyjádření myšlenky, vyjádření splývá s myšlenkou, důsledkem čehož ani vyjádření není chráněno autorským právem. Z teorie splynutí tedy vyplývá mizivá šance na ochranu autorským právem pro autora databáze faktické, obsažné, přehledné a tedy uživatelsky žádané. Stejně jako požadavkem jedinečnosti, aplikací této teorie brání soudy založení práva autora faktické databáze na fakta samotná a návratu autorského práva *sweat of the brow*.⁷³ Vyjádření dat například „splýnulo“ s myšlenkou databáze podnikatelů ve výše uvedeném případě BellSouth. Soud zde rozhodl, že autorským právem nelze chránit databázi podnikatelů, když existuje jen „*jediný způsob použitelného uspořádání a vyjádření*“⁷⁴ skutečností, jako předmět podnikání podnikatelů a kontakt na ně.

Podle prof. Davida Nimmera může být zjišťování hranice mezi myšlenkou a vyjádřením metafyzickou záležitostí, stejně jako posouzení tzv. „podstatné podobnosti.“⁷⁵ Rozdíl mezi myšlenkou a vyjádřením a na to navazující absenci podstatné podobnosti vyjádření prosazovala např. společnost Colgate-Palmolive Co. v případě Procter & Gamble Co. v. Colgate-Palmolive Co.⁷⁶ ve sporu o porušení autorských práv k reklamě na zubní pastu, demonstrující účinek fluoridu na skořápce vajíčka. Společnost Procter & Gamble žalovala společnost Colgate-Palmolive, neboť demonstraci na skořápce vajíčka provedla již dříve, ve vlastní reklamě na zubní pastu. Soud rozhodl ve prospěch žalované Colgate-Palmolive na základě argumentu, že Colgate-Palmolive vytvořila reklamu nezávisle, na základě experimentu, jež je v public domain, a reklamu společnosti Procter & Gamble tzv. nekopírovala.⁷⁷

Druhým důvodem diskutované neuchopitelnosti podmínek aplikace autorského

⁷³ Např. BellSouth Advertising, cit. 59, bod 1440.

⁷⁴ BellSouth Advertising, cit. 59, bod 1442: „*Because this is the one way to construct a useful business directory, the arrangement has „merged” with the idea of a business directory, and thus is uncopyrightable.*” ...”*Under the merger doctrine, “expression is not protected in those instances where there is only one or so few ways of expressing an idea that protection of the expression would effectively accord protection to the idea itself”*, obdobně i Kregos v. Associated Press, cit. 65 a Baker v. Selden, cit. 71.

⁷⁵ NIMMER, David. *Fairest of them all and other dairy tales of fair use*. Law & Contemporary Problems. Winter/Spring 2003, vol. 66, s. 287. Dostupný také z WWW:

<[<http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?66+Law++Contemp.+Probs.+263+\(WinterSpring+2003\)>](http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?66+Law++Contemp.+Probs.+263+(WinterSpring+2003))>, s. 265: „*It poses the metaphysical inquiries of where an idea ends and expression begins, and how substantial an appropriation must be to infringe.*“

⁷⁶ Spojené státy americké. *The Procter & Gamble Company, v. Colgate –Palmolive Company, Young & Rubicam Inc., and Dentsu*, 199 F.3d 74 (1999). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁷⁷ Op. cit., bod 78: „*there was no conscious copying (...). Similarity (...) was attributable to the fact that both derive from public domain experiments and are further governed by basic conventions of the advertising industry.*“

práva je právě nejednoznačnost uplatnění principu podstatné podobnosti autorských děl (angl. „substantial similarity“). Jedná se o princip, podle něhož dílo poškozují autorské právo jiného autora v případě, že mezi původním a „poškozujícím“ dílem existuje podstatná podobnost. Žalobce musí v souladu s tímto principem prokázat, že podobnost cizího díla s jeho dílem je úplná, nebo alespoň natolik podstatná (angl. „substantial“), že nemohla být způsobena jinak než zkopírováním jeho díla (například nemohla vzniknout náhodou, nezávislou tvorbou druhého autora, nebo na základě čerpání z obou autorům společného zdroje).⁷⁸ Slovy soudce Newmana, podstatná podobnost je „*minimem podobnosti potřebným pro důvodnou žalobu na jednání poškozující autorská práva*.“⁷⁹ O skutečnosti, že podobnost nemusí být doslovná, svědčí jak právní teorie, tak i soudní praxe. Jak uvádí Nimmer, otázka podmínky podstatné podobnosti je otázkou, zda lze žalovanou podobnost očekávat v obou dílech nezávisle na sobě, za normálních okolností.⁸⁰ Existenci doktriny „úplné, ne však doslovné podobnosti“ (angl. „comprehensive non-literal similarity“) dokládá např. výrok soudce Walkera Jr., podle něžž nastane za předpokladu „*podobnosti schématu či posloupnosti obou děl*.“⁸¹

Třetím, posledním zmíněným faktorem, je doktrina bezúplatné zákonné licence (angl. „fair use exceptions“), již lze přeložit jako doktrinu výjimek volného nebo také „spravedlivého užití“ díla. Je obdobou výjimek z výhradních práv autora dle čl. 6 směrnice, dle českého překladu směrnice tzv. „vyhrazených činností“. Ochrana autorským právem je touto doktrinou oslabena relativně širokými výjimkami, zejména ve srovnání se směrnicí, tím, že některé způsoby využití díla jsou bez svolení autora povoleny jako volné, spravedlivé, popř. i přiměřené (angl. „fair“), jako zpravodajství,

⁷⁸ např. Spojené státy americké. *Ferguson v. National Broadcasting Company*, 584 F.2d 111, 200 U.S.P.Q. 65 (1978). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Repp v. Webber*, 132 F.3d 882, 45 USPQ.2d 1285 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Midway Mfg. Co. v. Dirkschneider*, 543 F. Supp. 466, 482 n.10, 214 U.S.P.Q. (BNA) 417 (1981). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁷⁹ Spojené státy americké. *Ringgold v. Black Entertainment Television, Inc.*, 126 F.3d 70 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>: „*the threshold for determining that the degree of similarity suffices to demonstrate actionable infringement exists, after the fact of copying has been established.*”

⁸⁰ NIMMER, Melville B.; NIMMER, David. *Nimmer on Copyright*. USA : Matthew Bender, 2005, s. 389 – 390, § 13.03[B][2]. ISBN: 9780820514659.

⁸¹ Spojené státy americké. *Arica v. Palmer*, 970 F.2d 106 (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>: „*court may find copyright infringement under the doctrine of “comprehensive non-literal similarity” if the pattern or sequence of the two works is similar.*”

školsství, výzkum, kritika nebo komentář,⁸² reprodukce děl knihovnami, archivy, počítačem, užití děl v nekomerčním vysílání, fotografie architektonických děl a další.⁸³

Čtyři kritéria posouzení „fair use“, obsažená již v Autorském zákonu z roku 1909 (angl. „Copyright Act of 1909“),⁸⁴ byla redefinována sekci 107, části 17 U.S.C. Kritéria posouzení „fair use“ se staly (1) účel a povaha užití, (2) povaha díla chráněného autorským právem, (3) velikost užití části díla a její „podstatnost“ vůči celku, jakož i (4) účinek užití autorského díla na jeho hodnotu nebo umístění na trhu.⁸⁵ Širokými zákonnými definicemi tak byla soudům ponechána značná rozhodovací volnost. Prof. David Nimmer, stejně jako prof. Melville Nimmer danou výkladovou volnost vyzdvihují, neboť umožňuje soudům rozhodovat dynamicky a spravedlivě, bez nutnosti rigidního souladu s psaným autorským právem.⁸⁶ Také podle prof. Fishera jsou dané faktory „záměrně vágní; seznam faktorů není úplný“ a „soudy jsou povolány k aktualizaci doktriny v závislosti na vývoji situace a technologií.“⁸⁷

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že tři výše popsané faktory, na nichž závisí aplikace autorského práva, tj. rozdíl mezi myšlenkou a jejím vyjádřením, problematika podstatné podobnosti a široké výjimky z autorskoprávní ochrany umožňují flexibilní aplikaci autorského práva Společně s požadavkem jedinečnosti a celkovým pojetím duševního vlastnictví v USA jsou zároveň důvodem spíše výjimečné ochrany databází autorským právem proti neoprávněnému užití. Poučený pořizovatel databáze v USA se proto v souladu s výše uvedenou autorskoprávní praxí spoléhá na další z řady v USA dostupných prostředků právní ochrany databází (kap. 2.3 – 2.5).

⁸² U.S.C., cit. 18, title 17, § 107.

⁸³ Např.: U.S.C., cit. 18, title 17, §§ 108-120.

⁸⁴ USA. The Copyright Act of 1909 of March 4, 1909, Public Law No. 60-349, 35 Stat. 1075. (nahrazen v roce 1976: USA. The Copyright Act of 1976 of October 19, 1976, Public Law No. 94-553, 90 Stat. 2541). Dostupný také z WWW: <http://www.megalaw.com/top/copyright/1909cact.php>.

⁸⁵ U.S.C., cit. 18, title 17, § 107. Jmenovaná čtyři kritéria posouzení „fair use“ obsahoval již: Spojené státy americké. *An Act to Amend and Consolidate the Acts Representing Copyright (Copyright Act of 1909) of March 4, 1909*. 60th Congress. Public Law No. 60-349, 35 Stat. 1075. Dostupný také z WWW: <<http://www.copyright.gov/history/1909act.pdf>> (nahrazen zákonem Copyright Act of 1976).

⁸⁶ NIMMER, David. *Fairest of them all and other dairy tales of fair use*. Law & Contemporary Problems. Winter/Spring 2003, vol. 66, s. 287. Dostupný také z WWW:

<[http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?66+Law+&+Contemp.+Probs.+263+\(WinterSpring+2003\)](http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?66+Law+&+Contemp.+Probs.+263+(WinterSpring+2003))>, komentující ve věci rozsudek Harper & Row Publishers, Inc. v. Nation Enters., cit. 49.

⁸⁷ FISHER William W. III. *Reconstructing the Fair Use Doctrine*. Harvard Law Review. 1988, vol. 101, issue 8, s. 1704. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>: „The mandate of the provision is expansive: the "factors" courts are required to consider in assessing fair use claims are deliberately vague; the list of factors is incomplete; and the judiciary is encouraged to modify the doctrine in response to changing conditions and technology.“

2.2.4 Registrace autorského díla

K ochraně autorského díla není v současné době vyžadována registrace prostřednictvím amerického úřadu pro autorské právo (angl. „Copyright Office“). Registrace je nicméně běžnou praxí komerčních pořizovatelů databází v USA, neboť skýtá řadu výhod. Registrace je nejen projevem pořizovatele vůči veřejnosti, že hodlá své dílo bránit proti neoprávněnému užití, ale především formálním důkazním prostředkem v případném sporu proti neoprávněnému uživateli. Registrace díla je také předpokladem k zahájení zvláštního občanského soudního řízení na ochranu autorských práv.⁸⁸ Autor databáze je i bez registrace aktivně legitimován k podání žaloby podle sekce 106A(a) části 17 U.S.C. na určení autorství a k zabránění užití jeho jména v souvislosti s dílem, jehož autorem není.⁸⁹ Registrace autorského díla umožňuje také přihlášení díla do celní evidence k zabránění neoprávněnému dovozu rozmnoženin a napodobenin.⁹⁰ Registrace převodu práv k dílu pak zaručuje právo přednosti v případě, že konfliktní převod práv k dílu registrován není (angl. „conflicting transfers“).⁹¹

Jak již bylo zmíněno v kap. 2.2.3, registrace autorského díla probíhá podle (původně interní) metodické příručky úřadu pro autorské právo (angl. „Copyright Office“).⁹² V případě, že databáze nesplňuje tam popsané zákonné požadavky, je žádost o registraci databáze zamínuta.⁹³

2.3 Nekalosoutěžní právo

Právní doktrina nekalé soutěže v USA se zakládá na principu zákazu podvodného jednání v hospodářské soutěži.⁹⁴ Právo na ochranu proti nekalé soutěži je

⁸⁸ U.S.C., cit. 18, title 17, § 411 (a).

⁸⁹ U.S.C., cit. 18, title 17, § 106A (a).

⁹⁰ *Code of Federal Regulations (C.F.R.) : annual edition* [online]. Washington (D.C.) : U.S. Government Printing Office, 1997, title 19, § 133.31 (a). Modified 2012-08-10 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.gpoaccess.gov/cfr/>>.

⁹¹ U.S.C., cit. 18, title 17, § 205 (d): „As between two conflicting transfers, the one executed first prevails if it is recorded.“

⁹² Spojené státy americké. United States Copyright Office. *Compendium II of Copyright Office Practices* [online]. UNH Franklin Pierce Center for Intellectual Property : New Hampshire (USA), c1995 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

<http://ipmall.info/hosted_resources/CopyrightCompendium/fplchome.asp>.

⁹³ Ibid.

⁹⁴ NIMS, Harry D. The Law of Unfair Competition and Trademarks. In: BLACK, Henry Campbell; GARNER, Bryan A. (eds.). *Black's law dictionary*, 8. vyd. USA : Thomson West, 2004, s. 1564. ISBN:

„odvětví práva, které zahrnuje postih obchodního a dalšího soukromoprávního protiprávního jednání založeného na zavrženíhodných praktikách, jako vyvolávání nebezpečí záměny, padělání, klamavá reklama, zlehčování nebo jiný zásah do vlastnického práva soutěžitele“.⁹⁵ Databázi lze proti neoprávněnému užití soutěžitelem chránit různými instituty široce pojatého práva nekalé soutěže (angl. „unfair competition“) jako protiprávní jednání v kategorii angl. tzv. „torts“, na státní i federální úrovni třemi právními instituty: (1) právem na ochranu proti neoprávněnému užití databáze „žhavých novinek“ (kap. 2.3.1), (2) právem na ochranu proti nekalým soutěžním praktikám (kap. 2.3.2) a (3) právem na ochranu proti zneužití obchodního tajemství (kap. 2.3.3). Všechny jmenované právní instituty chrání databázi proti neoprávněnému užití soutěžitelem, přičemž proti zneužití obchodního tajemství není určující, s uvedenými výjimkami, povaha osoby zneužívající obchodní tajemství.

Právo nekalé soutěže v USA se vyznačuje nejednotnou právní úpravou. Hlavním pramenem práva nekalé soutěže je převážně státní právo obyčejové. V jednotlivých státech USA jsou některé druhy nekalosoutěžního jednání upraveny zvláštním zákonem implementujícím „Jednotný zákon proti nekalým obchodním praktikám“ (angl. „Uniform Deceptive Trade Practices Act“)⁹⁶ nebo „Jednotný obchodní zákoník“ (angl. Uniform Commercial Code“ nebo také „UCC“).⁹⁷ Na federální úrovni existuje nekodifikovaná právní úprava nekalé soutěže jako součást „Zákona o Federální obchodní komisi“ (angl. „Federal Trade Commission Act“ nebo „FTCA“)⁹⁸ (dále jen „FTCA“), autorského práva (kap. 2.2), nebo v rámci extenzivně vykládaného § 43(a)

0314151990: *“The legal doctrine of unfair competition is a development of the fundamental idea that dealings based on deceit are legally wrong.”* (1929).

⁹⁵ BLACK, Henry Campbell; GARNER, Bryan A. (eds.). *Black's law dictionary*, 8. vyd. USA : Thomson West, 2004. s. 1564. ISBN: 0314151990. Při neexistenci zákonné definice nekalosoutěžního jednání jej tento zdroj popisuje jako: „*nečestné nebo podvodné soutěžní jednání v obchodu, zejména úsilí prosadit na trhu vlastní zboží nebo služby napodobováním nebo paděláním služby nebo zboží soutěžitele, nebo jeho jména, obchodní značky, velikosti, tvaru nebo dalších znaků odlišujících jeho zboží nebo službu nebo jeho obal.*“ (překlad autorky).

⁹⁶ Spojené státy americké. National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. *Draft of the Uniform Deceptive Trade Practices Act of August 9, 1966* [online]. 9. August 1966 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <https://www.law.upenn.edu/library/archives/ulc/fnact99/1920_69/rudtpa66.htm>.

⁹⁷ Spojené státy americké. National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. *The Uniform Commercial Code (UCC) of 1952* [online]. 1952 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.law.cornell.edu/ucc/ucc.table.html>>.

⁹⁸ Spojené státy americké. An Act to create a Federal Trade Commission, to define its powers and duties, and for other purposes (Federal Trade Commission Act of 1914) of September 10, 1914. In *United States Code*. Title 15, §§ 41-58. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

federálního zákona o ochranných známkách Lanham (Trademark) Act⁹⁹ (dále jen „Lanham Act“), poskytujícího ochranu před nekalými obchodními praktikami, včetně klamavé reklamy nebo klamavého označení původu zboží.¹⁰⁰

2.3.1 Neoprávněné užití databáze „žhavých novinek“

Zásahem do vlastnických práv pořizovatele databáze může být neoprávněné užití databáze zpráv soutěžitelem, jejichž hodnota časem a následným uveřejněním rapidně klesá, tzv. „žhavých novinek“ (angl. „hot news“ nebo také „breaking news“) (dále jen „žhavé novinky“). Doktrinu „misappropriation of hot news“, již lze volně přeložit jako „doktrina neoprávněného užití databáze žhavých novinek“ (dále také jako „doktrina misappropriation“), je mladá doktrina amerického obyčejového práva na ochranu před neoprávněným zásahem do vlastnictví (z angl. „state common law of misappropriation“) s ekonomickým podtextem, založená rozsudkem Nejvyššího soudu USA ve věci *International News Service v. Associated Press*¹⁰¹ (dále jen „INS v. AP“). Jmenovaná doktrina má mnoho společného s právem *sui generis* dle směrnice (dále kap. 3.3.3). Společným znakem jim je zejména účelovost a ekonomický podtext zvláštního „dodatečného“ práva, jež poskytuje pořizovateli databáze ochranu před neoprávněným zásahem do vlastnictví a tím zužuje public domain. Tato doktrina nicméně zdaleka nenabízela tak silnou zbraň pořizovateli databáze, jakou je právo *sui generis* (a to ani v době jejího vzniku) (srov. s právem *sui generis* v kap. 3.3.3.)

Ve známém případě INS v. AP posuzoval Nejvyšší soud USA, zda je neoprávněným užitím databáze jednání INS, jenž bez podstatných nákladů přeformuloval a uveřejnil články převzaté z AP, aniž by AP citoval nebo na něj odkázal jako na zdroj informací. AP přitom publikovala žhavé novinky za vynaložení významných nákladů. Soud odkázal na první dodatek Ústavy USA¹⁰² (angl. „First

⁹⁹ Spojené státy americké. Lanham (Trademark) Act of July 6, 1946. Public Law No. 79-489, 60 Stat. 427. In *United States Code*, title 15, chapter 22 (§ 1051 et seq.). Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

¹⁰⁰ Op. cit., § 1125(a), tj. kodifikací § 43a Lanham Act: „(1) false representations regarding the origin, endorsement or association of goods or services through the wrongful use of another's distinctive mark, name, trade dress, or other device ("false endorsement" or "false association"), and (2) false representations in advertising concerning the quality of services or goods ("false advertising").“

¹⁰¹ Spojené státy americké. *International News Service v. Associated Press*, 248 U.S. 215 (1918). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹⁰² Spojené státy americké. *United States Bill of Rights*. Amendments 1-10 to the United States Constitution. In *Journal of the House of Representatives of the United States of 1789–1793*. 21. August

Amendment“), zaručující svobodu slova a projevu a odmítl udělit autorskoprávní ochranu databázi zpráv AP. Neuznal „*události dne, vyjádřené literární formou, výtvorem autora, nýbrž pouhými zprávami, jež jsou publici juris, historií dne*“ a jako takové nepodléhají ochraně dle IP Clause dle čl. I, odst. 8, věty 8 Ústavy USA.¹⁰³ Nejvyšší soud USA nicméně shledal, že jednání INS je neoprávněným užitím databáze, jež poškozuje vlastnická práva AP k databázi a tedy je neoprávněným zásahem do vlastnictví AP k databázi žhavých novinek. Tímto získala doktrina misappropriation na dvacet dalších let status federálního obyčejového práva. Soudní praxe reagovala vytvořením a aplikací této doktriny na vzrůstající zájem společnosti o databáze žhavých novinek a absolutní nedostatek motivace k pořízení takové databáze, když jen výjimečně splní požadavek jedinečnosti a získá ochranu právem autorským. Doktrina misappropriation se nesetkala s obecným širokým přijetím a aplikací, neboť byla novým, zvláštním právem na ochranu vlastnictví k databázím, zužujícím public domain. Doktrina misappropriation byla soudy od počátku uplatňována nejednotně.¹⁰⁴

V roce 1938 zasadil Nejvyšší soud USA zásadní ránu federálnímu statusu doktriny misappropriation rozhodnutím ve věci *Erie Railroad Co. V. Tompkins*.¹⁰⁵ Soud konstatoval neexistenci federálního obyčejového práva a tím ukončil federální rozsah doktriny. Rozsudek *Erie Railroad Co. V. Tompkins* přikázal federálním soudům zohlednit vedle státního psaného práva i dané státní obyčejové právo, čímž do dnešního dne chrání různorodost státních obyčejových práv ve sporech s mezinárodním prvkem v rámci USA (angl. „diversity claims“). Doktrina misappropriation rozsudkem *Erie Railroad Co. V. Tompkins* nezanikla, formovala se dále na státní úrovni postupným zužováním spektra jejího uplatnění. Důvodem zužující se aplikace doktriny misappropriation byl (a stále je) především střet doktriny s doktrinou nadřazenosti

1789, s. 85. First Amendment. Přepis dostupný také z WWW: <http://www.archives.gov/exhibits/charters/bill_of_rights.html>.

¹⁰³ *International News Service v. Associated Press*, cit. 101, bod 234. „[T]he news element — the information respecting current events contained in the literary production — is not the creation of the writer, but is a report of matters that ordinarily are publici juris; it is the history of the day. It is not to be supposed that the framers of the Constitution, when they empowered Congress "to promote the progress of science and useful arts, by securing for limited times to authors and inventors the exclusive right to their respective writings and discoveries" (Const., Art I, § 8, par. 8), intended to confer upon one who might happen to be the first to report a historic event the exclusive right for any period to spread the knowledge of it.“

¹⁰⁴ Např. zpochybněna byla již v roce 1929 ve : Spojené státy americké. *Cheney Bros. v. Doris Silk Corp.*, 35 F.2d 279, 280–81 (1929). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹⁰⁵ Spojené státy americké. *Erie Railroad Co. v. Tompkins*, 304 U.S. 64 (1938). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

federálního práva (kap. 2.1). Soud se vždy musí vždy předběžně zabývat otázkou, zda je možné žalovat státním právem proti neoprávněnému užití databáze žhavých novinek, když databáze není autorským dílem. Jejich otázka tedy zní: „přežije“ v daném případě doktrina misappropriation doktrinu nadřazenosti federálního autorského práva?

Pokládal si ji i soud v roce 1997 ve věci *National Basketball Association v. Motorola, Inc.*¹⁰⁶ (dále jen „NBA v. Motorola“) a našel odpověď. Definoval „pětistupňový test,“ soudy užíván dodnes, při jehož splnění doktrina misappropriation přežije doktrinu nadřazenosti federálního práva (angl. „hot news misappropriation test“). Podle tohoto testu, žaloba pořizovatele databáze založená na doktríně misappropriation ob stojí pouze v případě kumulativního naplnění všech pěti předpokladů: (1) žalobce vytváří nebo shromažďuje informace na vlastní náklady, (2) časem rapidně klesá hodnota informace (ty jsou angl. „time-sensitive“), (3) žalovaný komerčně užívá žhavé novinky jako by byly veřejnou doménou (angl. „free ride“), (4) žalovaný je přímým soutěžitelem žalobce a (5) žalovaný ohrožuje „*samou existenci výrobu nebo služby žalobce*“.¹⁰⁷

Řada podmínek uplatnění doktriny misappropriation upřesnila, nicméně také zúžila. Další oslabení práva pořizovatele databáze založeného na doktríně misappropriation na sebe nedalo dlouho čekat. V roce 2010 rozhodl odvolací soud o přednosti federálního autorského práva (angl. „preemption“) před doktrinou misappropriation ve věci investiční společnosti *Barclays Capital Inc. (et al.) v. Theflyonthewall.com, Inc.*¹⁰⁸ (dále jen „Barclays v. Theflyonthewall“). Portál Theflyonthewall byl v tomto případě nařčen z neoprávněného užití databáze žhavých novinek pořízených Barclays, neboť užíval pro své zpravodajství jejich doporučení a

¹⁰⁶ Např. Spojené státy americké. *National Basketball Association and NBA Properties, Inc., v. Motorola, Inc., d/b/a Sportstrax and Sports Team Analysis and tracking systems, INC., d/b/a Stats, Inc.*, 105 F.3d 841, 41 U.S.P.Q.2d (BNA) 1585 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>> (dále citován jako NBA v. Motorola).

¹⁰⁷ NBA v. Motorola, op. cit., bod 69: „*Elements that allow a “hot-news” claim to survive preemption are: (1) the time-sensitive value of factual information; (2) the free riding by a defendant; and (3) the threat to the very existence of the product or service provided by the plaintiff.*” Motorola nenaplnila svým jednáním tento test a tedy se nedopustila neoprávněného užití databáze žhavých novinek pořízené NBA. Motorola neporušila autorská práva k databázi výsledků, neboť sama sbírala průběžné výsledky utkání, které, jak soud uznal, jsou fakty a tedy nespádají pod ochranu autorským právem. Motorola ani neporušila případná autorská práva k vysílání utkání protože neužila samotné vysílání utkání, ale pouze užila (reprodukovala) fakta, která vyplynula z vysílání utkání.

¹⁰⁸ Spojené státy americké. *Barclays Capital Inc., Merrill Lynch, Pierce, Fenner & Smith Inc., and Morgan Stanley & Co. Inc. v. Theflyonthewall.com, Inc.*, 650 F.3d 876 (2011). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

radly týkající se otázek prodeje či koupě akcií. Soud rozhodl v souladu s pětistupňovým testem dle *NBA v. Motorola* ve prospěch žalované *Theflyonthewall*. Zdůraznil, že *Barclays* nebyla přímým soutěžitelem *Theflyonthewall* a doporučení a rady zveřejňované *Barclays* nebyly žhavé novinky, nýbrž pouhá doporučení. *Theflyonthewall* přitom na vlastní náklady doporučení z různých zdrojů sbírala a uspořádala a vždy na zdroj svých informací jasně odkázala. Soud tak v *Barclays v. Theflyonthewall* rozlišil pořízení novinek od jejich šíření s řádným odkazem na zdroj (angl. „making the news“ od „breaking it“)¹⁰⁹ a později jmenované povolil s odkazem jak na První dodatek Ústavy USA,¹¹⁰ zaručující svobodu slova a projevu, tak i na rozhodnutí ve věci *INS. v. AP.*, jímž soud neuznal události dne vyjádřené literární formou výtvořem autora, nýbrž pouhými zprávami, jež jsou tzv. *publici juris*, historií dne a jako takové nepodléhají ochraně čl. I, odst. 8 Ústavy USA.¹¹¹

Doktrina *misappropriation* zůstává ochranou pořizovatelů databází žhavých novinek s velmi omezeným rozsahem. Ačkoliv existují hlasy usilující o zrušení této doktriny,¹¹² doktrina *misappropriation* je v některých jurisdikcích nadále aplikována.¹¹³ Z většinové praxe amerických soudů, zužující postupně rozsah doktriny *misappropriation*, jednoznačně vyplývá, že rozvoj této doktriny, nebo dokonce i její samotná existence, je v USA nežádoucí. Tento postoj zcela odpovídá pojetí práv duševního vlastnictví v USA (kap. 2.1). Není tedy překvapením, že návrhy zákona na zavedení obdoby práva *sui generis*, založené převážně právě na doktríně

¹⁰⁹ *Barclays v. Theflyonthewall.com*, op. cit., bod 77: „*The Firms [Barclays et. al.] are making the news; Fly, despite the Firms' understandable desire to protect their business model, is breaking it.*”

¹¹⁰ First Amendment, cit. 102.

¹¹¹ *Barclays v. Theflyonthewall.com*, cit. 108, bod 77, s odkazem na *International News Service v. Associated Press*, cit. 101, bod 234.

¹¹² např. *Google, Inc. a Twitter, Inc.* vyjadřující se jako *amici curiae* v *Barclays v. Theflyonthewall.com*, cit. 108, bod 40: „*referring to the "hot news" misappropriation tort as an "end-run" around the Constitution's Copyright Clause and Supreme Court precedent, and arguing that their position is supported by "[i]mportant public policy concerns", urge us to "repudiate the tort."*

¹¹³ Uplatněna stranami sporu a projednávána soudy např. ve: Spojené státy americké. *National Telephone Directory Co. v. Dawson Manufacturing Co.*, 214 Mo. App. 683, 263 S. W. 483 (1924). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Mercury Record Productions, Inc. v. Economic Consultants, Inc.* 64 Wis. 2d 163, 218 N.W.2d 705 (1975). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Associated Press v. All Headline News Corp.*, 608 F. Supp. 2d (2009). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Lowry's Reports, Inc. v. Legg Mason, Inc.*, 271 F. Supp. 2d (2003). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Agora Fin., LLC v. Samler*, 725 F. Supp. 2d (2010). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

misappropriation, narazily v Kongresu USA na odpor a do dnešního dne zůstávají ve fázi návrhů (kap. 4.1).

2.3.2 Právo na ochranu proti nekalým obchodním praktikám

Databázi lze chránit proti neoprávněnému užití soutěžitelem právem na ochranu proti nekalým obchodním praktikám. Toto právo chrání v USA spotřebitele, soutěžitele a veřejný zájem na řádné hospodářské soutěži obecným zákazem nekalých obchodních praktik dle federálního zákona FTCA,¹¹⁴ jenž zakazuje „*nekalé způsoby hospodářské soutěže nebo obchodní praktiky v obchodu nebo mající dopad na obchod*“.¹¹⁵ Za účelem ochrany hospodářské soutěže byl zřízen zvláštní úřad Federal Trade Commission (dále jen „FTC“) a pověřen mimo jiné postihem nekalých obchodních praktik a ochranou spotřebitele. Zjistí-li pořizovatel databáze nekalé jednání soutěžitele, může se na základě FTCA obrátit na FTC s návrhem na zahájení správního řízení. V souladu s částí 16 Code of Federal Regulations je FTC oprávněn návrh přezkoumat, zahájit správní řízení a udělit za nekalé soutěžní jednání pokutu, uložit předběžné opatření (angl. „cease and desist“) nebo podat návrh na zahájení soudního řízení v rámci federální jurisdikce. FTC rozvíjí nekalosoutěžní postih též po stránce normativní. Na žádost Kongresu USA vytvořil FTC dokument, jímž přibližuje postih nekalých soutěžních praktik a také příručku úřadu FTC „Guides Against Bait Advertising“, součást části 16 sbírky federálních právních předpisů „Code of Federal Regulations.“ Jako novou skutkovou podstatu postihované klamavé reklamy popisuje FTC metodu „navnadit a zaměnit“ (angl. „bait and switch“), kdy je spotřebitel nalákan ke koupi daného zboží či služby, avšak z důvodu nedostupnosti zboží v místě prodeje je motivován akceptovat jiný produkt.

Veřejnoprávní povaha práva chránícího spotřebitele a veřejný zájem umožňuje, na rozdíl od ostatních prostředků právní ochrany databází, aby FTC nebo soud ochránili databázi před nekalosoutěžním jednáním soutěžitele bez přičinění samotného pořizovatele databáze. Může se tak stát na základě řízení zahájeného právě ve veřejném

¹¹⁴ Spojené státy americké. An Act to create a Federal Trade Commission, to define its powers and duties, and for other purposes (Federal Trade Commission Act of 1914) of September 10, 1914. In *United States Code*. Title 15, §§ 41-58. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

¹¹⁵ U.S.C., cit. 18, title 15, § 45 (a) (1): „*Unfair methods of competition in or affecting commerce, and unfair or deceptive acts or practices in or affecting commerce, are hereby declared unlawful.*“

zájmu z podnětu samotných státních orgánů, zejména FTC nebo státního návladního, popřípadě na podnět spotřebitelů.

Pořizovatel databáze může proti nekalým obchodním praktikám soutěžitele zakročit sám, prostřednictvím podnětu FTC, nebo je-li řízení ve veřejném zájmu, prostřednictvím podnětu k zahájení soudního řízení kanceláři státního návladního (angl. „Office of the General Attorney“), v závislosti na legislativě jednotlivých států USA.¹¹⁶ Přímou ochranou pořizovatele databáze může být zahájení soudního řízení žalobou na základě státního obyčejového práva nekalé soutěže¹¹⁷ nebo na federální úrovni na základě sekce 43(a) Lanham Act.¹¹⁸

Sekce 43(a) Lanham Act, původně striktně známkoprávní, zakazuje jakoukoliv klamavou prezentaci výrobku ve dvou kategoriích: v kategorii tzv. „klamavé reklamy“ (angl. „false advertising“) a „klamavého označení zboží či služeb“ (angl. „false representations“).¹¹⁹ Judikatura nazývá klamavé označení zboží či služeb (angl. „false representations“) také „product infringement“ nebo také „passing off“. ¹²⁰ Nastane v

¹¹⁶ Např. ve státě New York: New York, Spojené státy americké. *New York Code* [online]. Chapter 1: General Business Law : Article 22-A: Consumer protection from deceptive acts and practices : Section 350-D: Civil penalty. c2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW:

<<http://codes.lp.findlaw.com/nycode/GBS/22-A/350-d>>: „Any person (...) who engages in any of the acts or practices stated in this article [deceptive acts and practices] to be unlawful shall be liable (...) and may be recovered in a civil action brought by the attorney general.“ Také např. ve státě Pennsylvania dle: Pennsylvania, Spojené státy americké. *Pennsylvania unfair trade practices and consumer protection law*. In *Pennsylvania Statutes*, title 73, § 201, §201-4. Dostupný také z WWW:

<<http://www.attorneygeneral.gov/uploadedFiles/Consumers/Consumer%20Protection%20Law.pdf>>: „Whenever the Attorney General or a District Attorney has reason to believe that any person is using or is about to use any [Unfair methods of competition and unfair or deceptive acts or practices], and that proceedings would be in the public interest, he may bring an action in the name of the Commonwealth against such person to restrain by temporary or permanent injunction the use of such method, act or practice.“

¹¹⁷ Zejména, ne však jednotně, na základě státního zákona implementujícího Uniform Deceptive Trade Practices Act, cit. 96 nebo Uniform Commercial Code nebo UCC, cit. 97.

¹¹⁸ U.S.C., cit. 18, title 15, § 1125 (a) , kodifikace sekce 43(a) Lanham Act.

¹¹⁹ U.S.C., cit. 18, title 15, § 1125 (a) (1): „Any person who, on or in connection with any goods or services, or any container for goods, uses in commerce any word, term, name, symbol, or device, or any combination thereof, or any false designation of origin, false or misleading description of fact, or false or misleading representation of fact, which (A) is likely to cause confusion, or to cause mistake, or to deceive as to the affiliation, connection, or association of such person with another person, or as to the origin, sponsorship, or approval of his or her goods, services, or commercial activities by another person, or (B) in commercial advertising or promotion, misrepresents the nature, characteristics, qualities, or geographic origin of his or her or another person's goods, services, or commercial activities, shall be liable in a civil action by any person who believes that he or she is or is likely to be damaged by such act.“

¹²⁰ Spojené státy americké. *Resource Dev., Inc. v. Statue of Liberty-Ellis Island Found., Inc.*, 926 F.2d 134, (1991), bod 139. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>. Také Spojené státy americké. *Waldman Publishing Corp. v. Landoll, Inc.*, 43 F.3d 775 (1994), bod 780. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

případě, že subjekt A prodává svůj produkt pod jménem obchodníka B nebo také obráceně, když subjekt A prodává produkt obchodníka B pod svým jménem.¹²¹ Americké pojetí obou jmenovaných skutkových podstat je možné chápat jako obdobu české generální klauzule nekalé soutěže dle § 44 odst. 1 a násl. ObchZ, zakazující jak klamavou reklamu v užším slova smyslu¹²² tak i klamavé označení zboží či služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, zlehčování, nebo např. srovnávací reklamu.

Ačkoliv byla sekce 43(a) Lanham Act nejprve vykládána restriktivně, nyní poskytuje ochranu proti celé řadě nekalých obchodních praktik.¹²³ Extenzivní aplikaci původně výhradně známkoprávní ochrany sekcí 43a Lanham Act zdůvodňují americké soudy účelem zákona. Podle judikatury je sekce 43(a) Lanham Act částí širšího účelu Lanham Act, a to „ochránit veřejný zájem na ochraně proti klamavému jednání týkajícímu se původu zboží, právo obchodníka těžit z obchodu vybudovaného na jeho investici do dobrého jména a pověsti obchodního jména“.¹²⁴ K dosažení právě tohoto účelu poskytuje sekce 43(a) Lanham Act zákonnou ochranu „bez ohledu na to, zda

¹²¹ Waldman Publishing v. Landoll, op. cit.

¹²² ObchZ: Česko (Československo). Zákon Federálního shromáždění č. 513 ze dne 5. listopadu 1991, obchodní zákoník. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991, částka 98, s. 2474, § 45. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv:

<<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>> (dále citován jako ObchZ): “(1) Klamavou reklamou je šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích či výkonech, které je způsobilé vyvolat klamnou představu a zjednat tím vlastnímu nebo cizímu podniku v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku prospěch na úkor jiných soutěžitelů, spotřebitelů nebo dalších zákazníků. (2) Za šíření údajů se považuje sdělení mluveným nebo psaným slovem, tiskem, vyobrazením, fotografií, rozhlasem, televizí či jiným sdělovacím prostředkem. (3) Klamavým je i údaj sám o sobě pravdivý, jestliže vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn, může uvést v omyl.”

¹²³ „Although originally interpreted narrowly, section 43(a) now is considered to confer protection against a myriad of deceptive commercial practices” dle: Spojené státy americké. *Resource Dev., Inc. v. Statue of Liberty-Ellis Island Found., Inc.* 926 F.2d 134 (1991), s. 139, bod 10. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>. Na tento rozsudek odkazuje také např.: Spojené státy americké. *National Basketball Association and NBA Properties, Inc., v. Sports Team Analysis and tracking systems, INC., d/b/a Stats, Inc., and Motorola, Inc., d/b/a Sportstrax.* 939 F.Supp. 1071 (1996), bod 325. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>> (dále citováno jako NBA v. Motorola v prvním stupni). K extenzivnímu výkladu sekce 43(a) také: HORWITZ, Ethan; LEVI, Benjamin. *Fifty Years of the Lanham Act: A Retrospective of Section 43(a)*. Darby Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal. 1996, vol. 7, issue 1, s. 60. Dostupný také z WWW: <<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1122&context=iplj>>.

¹²⁴ Spojené státy americké. *Fabrication Enters., Inc. v. Hygenic Corp.*, 64 F.3d 53 (1995), s. 57. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>: “The extent to which a product's trade dress is protectable is commensurate with the purpose of the Lanham Act, which is to secure “the public's interest in protection against deceit as to the sources of its purchases, [and] the businessman's right to enjoy business earned through investment in the good will and reputation attached to a trade name.”

(obchodník) chrání daný předmět obchodu federální ochranou známkou.“¹²⁵

Žalobu založenou jak na státním obyčejovém právu nekalé soutěže, tak i sekci 43(a) Lanham Act, projednával soud v případě NBA v. Motorola v prvním stupni.¹²⁶ V tomto případě prezentovala Motorola svůj pager, jímž bylo možné přenášet výsledky probíhajících utkání NBA. Dle žaloby NBA se Motorola dopustila klamavé reklamy a klamavého označení jak podle sekce 43(a) Lanham Act, tak i podle státního obyčejového práva nekalé soutěže. Prvoinstanční soud shledal žalobu v těchto bodech nedůvodnou, zejména na základě nepodstatnosti vlivu reklamy na volbu potencionálních zákazníků. S tímto závěrem se ztotožnil i odvolací soud a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil v rozsudku známém jako NBA v. Motorola¹²⁷ (dále jen „NBA v. Motorola“) (kap. 2.3.1).

2.3.3 Právní ochrana obchodního tajemství

Dodatečnou účinnou právní ochranou dosud nezveřejněných databází v USA může být ochrana obchodního tajemství. V praxi připadají v úvahu příklad žaloby na ochranu obchodního tajemství, včetně návrhu na předběžné opatření, proti zaměstnanci, resp. bývalému zaměstnanci, jenž si přivlastnil zaměstnavatelovu databázi klientů.

Na státní úrovni může být obchodní tajemství chráněno ve většině států USA tradičně soudcovským právem¹²⁸ a popř. i z něj vycházejícím zvláštním zákonem implementujícím „Jednotný zákon na ochranu obchodního tajemství“ (angl. “Uniform Trade Secrets Act”, nebo jen „UTSA“)¹²⁹ (dále jen „UTSA“). Ve státech, které přijaly UTSA, může soud může přiznat databázi status obchodního tajemství za předpokladu, že pořizovatel databáze (1) přiměřeně zajistil uchování obchodního tajemství v tajnosti

¹²⁵ “To accomplish this purpose, Section 43(a) gives a statutory remedy to a party (...). whether or not the party has secured a federal registered trademark for the item at issue” dle: Spojené státy americké. *L. & J.G. Stickley, Inc. v. Canal Dover Furniture Co., Inc.*, 79 F.3d 258, (1996), s. 262. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>, na nějž odkazuje např. NBA v. Motorola v prvním stupni, cit. 123, s. 1108.

¹²⁶ NBA v. Motorola v prvním stupni, cit. 123.

¹²⁷ Např. NBA v. Motorola, cit. 106.

¹²⁸ Spojené státy americké. *Kewanee Oil Co. v. Bicron Corp.*, 416 U.S. 470, 94 S.Ct. 1879, 40 L.Ed.2d. 315 (1974). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Cataphote Corp. v. Hudson*, 444 F.2d 1313 (1971). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; nebo také Spojené státy americké. *Forest Laboratories v. Pillsbury Co.*, 452 F.2d 621 (1971). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹²⁹ Spojené státy americké. Uniform Law Commission (ULC). *Uniform Trade Secrets Act (UTSA) of 1979 as amended 1985* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW:<<http://euro.ecom.cmu.edu/program/law/08-732/TradeSecrets/utsa.pdf>>.

a zároveň (2) z obchodního tajemství lze vyvodit současnou nebo potenciální hospodářskou hodnotu na základě toho, že není obecně známé nebo přístupné veřejnosti.¹³⁰ V souladu s rozhodnutím ve věci *Silvaco Data Systems v. Intel Corp.*,¹³¹ databázi nelze chránit před jejím dalším užitím právem na ochranu obchodního tajemství v případě, že již byla zveřejněna důsledkem předcházejícího zneužití obchodního tajemství. Jiné rozhodnutí by podle odůvodnění rozsudku mělo dalekosáhlé důsledky a brzdilo by vývoj technologií, neboť by jakýkoliv běžný uživatel produktu vytvořeného zneužitím obchodního tajemství nesl za toto zneužití odpovědnost.¹³²

I v případě, že databáze tyto požadavky nesplní, může ji pořizovatel před zneužitím chránit smluvním ujednáním zejména se zaměstnanci nebo jinými osobami, jež jsou s obchodním tajemstvím seznamovány. Porušení povinnosti stanovené takovou smlouvou lze sankcionovat v souladu s danou smlouvou právem smluvním i v případě, že databáze požadavky obchodního tajemství dané zákonem nesplňuje.

Na federální úrovni je obchodní tajemství chráněno zákonem proti hospodářské špionáži (angl. „Economic Espionage Act of 1996“).¹³³ Tento zákon kriminalizuje zneužití obchodního tajemství ve prospěch zahraničního subjektu¹³⁴ a zneužití obchodního tajemství pro komerční nebo hospodářské účely, bez ohledu na subjekt, jenž tím získává prospěch.¹³⁵ Tento zákon převzal předpoklady ochrany obchodního tajemství stanovené UTSA¹³⁶ a obohatil je o výčet druhů informací, jež mohou tvořit obchodní tajemství. Podle Economic Espionage Act of 1996 mohou obchodní tajemství tvořit zejména jakékoliv informace finanční, obchodní, vědecké, technické, hospodářské nebo informace z oboru strojírenství, jakkoliv uložené či shromážděné.¹³⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že kromě smluvní ochrany obchodního tajemství

¹³⁰ Op. cit., § 1 (4) (jakož i později U.S.C., cit. 18, title 18, § 1839 (3) (A), (B) díky: Spojené státy americké. *Economic Espionage Act of 1996 of October 11, 1996*. Public Law No. 104-294, 110 Stat. 3488. In *United States Code*, title 18, §§ 1831-1839. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>).

¹³¹ Spojené státy americké. *Silvaco Data Systems v. Intel Corp.*, 184 Cal.App.4th 210 (2010). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹³² Op. cit., bod 230: „*To brand Intel's conduct as unethical, we would have to conclude that any end user of a software application must desist from its use—whatever the resulting harm to his own business—the moment anyone claims that the application was compiled from stolen source code. This would be a prescription for the stultification of technological development and of other business activities (...).*“

¹³³ Economic Espionage Act of 1996, cit. 130.

¹³⁴ U.S.C., cit. 18, title 18, § 1831.

¹³⁵ U.S.C., cit. 18, title 18, § 1832.

¹³⁶ UTSA, cit. 129, § 1 (4), jenž se promítl do: U.S.C., cit. 18, title 18, § 1839 (3) (A), (B).

¹³⁷ U.S.C., cit. 18, title 18, § 1839 (3) (A), (B).

může pořizovatel databáze chránit databázi jako obchodní tajemství soudní cestou, pokud prokáže, že přiměřeně zajistil jeho uchování v tajnosti, není obecně známé nebo veřejnosti přístupné (a to ani důsledkem předcházejícího zneužití obchodního tajemství) a na základě toho má nebo může mít hospodářskou hodnotu. V případě žaloby na federální úrovni je navíc třeba, aby bylo obchodní tajemství zneužito pro komerční nebo hospodářské účely nebo ve prospěch zahraničního subjektu.

2.4 Smluvní právo

Proti neoprávněnému užití může být databáze chráněna ustanoveními smlouvy, na základě kterého je poskytována uživatelům. Smlouva, zjm. licenční smlouva, může upravit způsob užívání databáze, stanovit zákaz uživatele šířit data obsažená v původní databázi, jakož i zakázaná jednání sankcionovat. Jednoznačnou výhodou ochrany databáze smlouvou je smluvní volnost smluvních stran, nevýhodou pak skutečnost, že smluvní závazek není účinný vůči třetím osobám (angl. „privity of the contract“). Praktickou nevýhodou ochrany databází smluvním právem je nutnost administrativy uzavírání smluv.

Smluvní právo je v USA upraveno převážně na úrovni státní legislativy a judikatury. Pouze některé aspekty smluvního práva jsou upraveny na úrovni federální, tzv. Jednotným obchodním zákoníkem (angl. „Uniform Commercial Code“ nebo také „UCC“). S absencí federální úpravy souvisí další omezení aplikace smluvního práva, tzv. doktrína nadřazenosti federálního práva (kap. 2.1). Neplatným tak bylo např. shledáno ustanovení zákona státu Louisiana, tzv. „Software License Enforcement Act“, v případě *Vault Corp. v. Quaid Software Ltd.*¹³⁸ Na základě jmenovaného zákona bylo možné zakázat vytváření RAM kopií při užití autorského díla (software). Takové ustanovení však bylo v rozporu s federálním autorským právem, když sekce 117, části 17 U.S.C. takové užití povoluje.

V médiu diskutovaném řízení *Jurislinc.com LLC v. Reed Elsevier, Inc.* byla kromě sporu o to, zda databáze judikatury LexisNexis pořízená společností Reed Elsevier, Inc., resp. dceřinnou společností Matthew Bender, spadá do public domain

¹³⁸ Spojené státy americké. *Vault Corp. v. Quaid Software Ltd.* 847 F.2d 255 (1988). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

nebo nikoliv,¹³⁹ diskutována otázka vztahu smluvního práva a federálního autorského práva. Slovy právního zástupce společnosti Jurisline, „*federální autorské právo jasně stanoví, že data, jež jsou veřejnou doménou, mohou být volně kopírována a šířena. Snaha Lexis zabránit publikaci dat prostřednictvím standardní licenční smlouvy je nepřipustná, neboť je snahou zničit konkurenční produkt, k tíži veřejnosti.*“¹⁴⁰ Tento argument LexisNexis neuspěl. Nejvyšší soud USA umožnil společnosti Matthew Bender žalovat Jurisline.com za porušení smlouvy před státním soudem, čímž připustil platnost uživatelských smluv i přesto, že užitá data byla v public domain. Vymezil tak vztah mezi smluvním právem a doktrínou nadřazenosti federálního práva.¹⁴¹

O platnosti tzv. „přibalené smlouvy“ (angl. „shrink wrap contract“), jež omezovala užití elektronické databáze na běžné užití databáze rozhodl soud již ve známém rozsudku ProCD, Inc. v. Zeidenberg¹⁴² (dále jen „ProCD v. Zeidenberg“). Soud uznal za daných podmínek rozbalení produktu, na jehož obalu je licenční smlouva, akceptací smluvních podmínek. Rozhodl také, že ustanovení státního obchodního práva není v rozporu s federálním autorským právem a lze jej aplikovat. Postoj amerického soudnictví ve věci přibalených smluv není nicméně v rámci USA jednotný. Rozsudek ve věci ProCD v. Zeidenberg byl následován jednou linií rozsudků např. ve věci Harold L. Bowers v. Baystate Technologies, Inc.,¹⁴³ druhá linie rozsudků však platnost přibalených smluv odmítá.¹⁴⁴

¹³⁹ Společnost Jurisline zkopírovala judikaturu z Lexis Law. Právní zástupce společnosti Jurisline upozornil na původ samotné databáze Lexis Law, údajně okopírované z databáze West Publishing. O podání žaloby v případě Jurisline.com LLC v. Reed Elsevier, Inc., ze dne 8.12.1999 podané Nejvyššímu soudu státu New York, Index No. 600369/00 informuje: Jurisline.com, LLC. Jurisline.com files suit against Reed Elsevier, Inc. to establish rights to public domain material. In *Law and technology resources for legal professionals* [online]. 3. únor 2000 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.llrx.com/images/press.pdf>>.

¹⁴⁰ Op. cit., odst. 3.: „*federal copyright law makes clear that public domain materials may be freely copied and disseminated. Lexis's attempt to prevent Jurisline from publishing this material through a non-negotiated, standard-form contract is impermissible and is intended only to prevent Jurisline from offering competing services, to the harm of the public.*”

¹⁴¹ Spojené státy americké. *Matthew Bender & Co. v. Jurisline.com LLC*, 91 F. Supp. 2d 677, 2000 U.S. Dist., Copy. L. Rep. (CCH) P28053, 41 U.C.C. Rep. Serv. 2d (CBC) 747 (S.D.N.Y. 2000). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; Spojené státy americké. *Register.com v. Verio*, 356 F.3d 393, 403 (2004). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; a Spojené státy americké. *Lipscher v. LRP Publ'ns, Inc.*, 266 F.3d 1305, 1318-1319 (2001). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹⁴² Spojené státy americké. *ProCD, Inc. v. Zeidenberg*, 86 F.3d 1447 (1996). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹⁴³ Spojené státy americké. *Harold L. Bowers v. Baystate Technologies, Inc.*, 302 F.3d 1334 (2002). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>, nebo Spojené státy americké. *Klocek v. Gateway, Inc., et al.*, 2000 U.S. Dist. Lexis 9896 (2000), 104 F. Supp.3d 1332 (D. Kan., June

2.5 Právní ochrana technických prostředků ochrany přístupu a další ochrana dle Autorského zákona pro digitální tisíciletí (tzv. „DMCA“)

Americké právo poskytuje právní ochranu technických prostředků ochrany přístupu k autorskému dílu. Technické prostředky ochrany, jež znemožňují přístup k autorskému dílu chrání jedna část tzv. Autorského zákona pro digitální tisíciletí z roku 1998 (angl. „Digital Millennium Copyright Act,“ nebo také „DMCA“)¹⁴⁵ (dále jen „DMCA“). Technické prostředky ochrany přístupu k databázi, jež není autorským dílem, nejsou pod ochranou zákona. Stejně tak DMCA nezakazuje obcházení technických prostředků ochrany autorského díla proti neoprávněnému kopírování nebo jinému poškozování autorských práv.¹⁴⁶ DMCA vstoupil v platnost dne 28. října 1999 jako soubor samostatných zákonů novelizujících americké autorské právo části 17 U.S.C. a přinesl široký rozsah změn právní úpravy práv duševního vlastnictví v USA.¹⁴⁷ Ke schválení DMCA vedla snaha Kongresu USA uvést psané právo duševního vlastnictví v USA do souladu jak s právem soudcovským a mezinárodním, tak i s vývojem technologií výrobků a služeb s duševním vlastnictvím souvisejícím.

První z pěti částí DMCA je samostatným zákonem, tzv. „zákonem implementujícím WIPO Úmluvu o právu autorském, o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech“ (angl. „WIPO Copyright and Performances and Phonograms Treaties Implementation Act of 1998“). Obsahuje dvě pro ochranu databází významné sekce, a to § 102 a § 103. Ustanovením § 102 tohoto zákona byla do amerického

16, 2000). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>, nebo Spojené státy americké. *Specht v. Netscape*, 306 F.3d 17 (2002). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

¹⁴⁴ např. *Klocek v. Gateway*, op. cit. 143 nebo *Specht v. Netscape*, op. cit. 143.

¹⁴⁵ Spojené státy americké. *An Act to amend title 17, United States Code, to implement the WIPO Copyright Treaty and the WIPO Performances and Phonograms Treaty, to provide limitations on copyright liability relating to material online, and for other purposes (Digital Millennium Copyright Act, DMCA) of October 28, 1998*. 105th Congress, 2nd session. Public Law No. 105-304, 112 Stat. 2860 (1998). Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>, jenž vstoupil v platnost 28. října 1999 jako soubor samostatných zákonů novelizujících americké autorské právo části 17 U.S.C.

¹⁴⁶ U.S.C., cit. 18, § 1201(b)(2)(B): „measure which, in the ordinary course of its operation, prevents, restricts, or otherwise limits the exercise of a right of a copyright owner.“

¹⁴⁷ K legislativní diskuzi dále: Spojené státy americké. House of Representatives. *Report of the House Committee on Commerce on the Digital Millennium Copyright Act of 1998 with additional views (DMCA Commerce Report)*. H.R. Rep. No. 105-551. 105th Congress, 1998. Dostupný také z WWW: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=105_cong_reports&docid=f:hr551p2.105.pdf>.

autorského práva implementována Úmluva WIPO o právu autorském (angl. „WIPO Copyright Treaty“, nebo také „WCT”),¹⁴⁸ jakož i Úmluva WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (angl. „WIPO Performances and Phonograms Treaty” nebo také „WPPT”).¹⁴⁹ Definice mezinárodních úmluv v americkém autorském právu tak k dnešnímu dni kromě Bernské úmluvy, Ženevské Všeobecné úmluvy o autorském právu (Universal Copyright Convention neboli UCC) z roku 1952, Ženevské Úmluvy o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů ze dne 29. října 1971, či Marakéšské smlouvy o založení Světové obchodní organizace (WTO) ze dne 15. dubna 1994¹⁵⁰ zahrnuje také i WCT a WPPT.¹⁵¹ Na základě toho jsou pod ochranu amerického autorského práva zahrnuta díla uveřejněná ve státech, které jsou stranou některé ze jmenovaných úmluv nebo jakékoliv jiné autorskoprávní úmluvy, již je USA stranou.¹⁵²

Sekce 103 jmenovaného zákona pak novelizovala americké autorské právo tím, že pod sankcemi občansko i trestněprávními zakázala následující tři druhy jednání: (1) nejznáměji, zakázala obcházení technických systémů ochrany autorských práv,¹⁵³ (2) zakázala s tím související obchod s jakoukoliv technologií, výrobkem nebo službou, zařízením nebo součástíkou, která za podmínek daných § 1201(a)(2) části 17 U.S.C. řídí přístup k dílu chráněnému autorským právem nebo autorská práva jako taková dle § 1201(b) části 17 U.S.C. a nakonec zakázala i (3) zásah do informací o správě práv k dílu.¹⁵⁴

První jmenovaný zákaz § 1201(a)(1) části 17 U.S.C., tzv. „Ustanovení na ochranu proti obcházení technických prostředků ochrany přístupu k dílu“ (angl. „DMCA anti-circumvention provisions”) zakazuje obcházení prostředků ochrany

¹⁴⁸ WIPO. *WIPO Copyright Treaty (WCT) of December 20, 1996*, adopted in Geneva. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/trtdocs_wo033.html#P8_189>, s účinností v USA k 6. březnu 2002, dnem zveřejnění v U.S.C., cit. 18.

¹⁴⁹ WIPO. *WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT) of December 20, 1996*, adopted in Geneva. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wppt/trtdocs_wo034.html>, s účinností ode dne 20. května 2002, dnem zveřejnění v U.S.C., cit. 18.

¹⁵⁰ WTO. *Agreement establishing the World Trade organization of April 15, 1994*, adopted in Marrakesh. Dostupný také z WWW: <http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf>. V souladu s U.S.C., cit. 18, title 17, § 104A (h) (3) je USA zavázána touto dohodou ve znění zákona: *Spojené státy americké. Uruguay Round Agreements Act (URAA) of December 8, 1994*. Public Law No. 103-465, 108 Stat. 4809. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

¹⁵¹ U.S.C., cit. 18, title 17, § 101.

¹⁵² U.S.C., cit. 18, title 17, § 104.

¹⁵³ U.S.C., cit. 18, title 17, § 1201 (a) (1).

¹⁵⁴ U.S.C., cit. 18, title 17, § 1202.

autorských práv bránících přístupu k autorskému dílu. Obcházením technických prostředků ochrany přístupu k autorskému dílu se rozumí odkódování (angl. „descramble“, „decrypt“) zakódovaného (angl. „scrambled“, „encrypted“) díla nebo jiné obcházení (angl. „avoid“, „bypass“), odstraňování, deaktivace nebo narušení (angl. „remove, deactivate, impair“) technických prostředků ochrany přístupu k dílu bez svolení majitele autorských práv.¹⁵⁵ Technickým prostředkem ochrany přístupu k dílu je prostředek, jenž „účinně řídí přístup k dílu“,¹⁵⁶ jestliže je za běžných okolností třeba k přístupu k dílu použít, se svolením majitele autorských práv, určitou informaci nebo postup.¹⁵⁷

Existuje mnoho druhů technické ochrany přístupu, které se vyvíjí v souladu s rychlým vývojem technologií. Mezi často zmiňované patří např. různé druhy ochrany heslem, kódování, např. technika Content Scramble System (tzv. „CSS“), novější Content Protection for Recordable Media (tzv. „CPRM“), nebo Advanced Encryption Standard (tzv. „AES“), hardwarový klíč a jiné.¹⁵⁸ V případě obcházení prostředků ochrany autorských práv bránících užití díla platí presumpce zákazu dle § 1201(a)(1), části 17 U.S.C., dokud není prokázáno udělení výjimky americkým úřadem pro autorské právo (angl. „Copyright Office“), resp. jeho předsedou (angl. „Register of Copyrights“) níže popsáním způsobem.

Zákaz obcházení technických prostředků ochrany autorských práv a činností s tím spojených dle § 1201(a)(1), části 17 U.S.C. neobsahuje výjimky po vzoru autorského práva. K zachování úmluvou WCT předepsané rovnováhy mezi zájmy autorů a veřejnosti, zejména v oblasti vzdělání, výzkumu a svobodného přístupu k informacím¹⁵⁹ a to i v digitálním prostředí,¹⁶⁰ se Kongres USA zabýval vhodným

¹⁵⁵ U.S.C., cit. 18, title 17, § 1201(a)(1).

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ Working Group on Intellectual Property Rights (Bruce A. Lehman, Chair). *Intellectual Property and the National Information Infrastructure: The Report of the Working Group on Intellectual Property Rights*. Washington (D.C.) : Library of Congress. September 1995. s. 130, kap. I. A. (9): International Implications. ISBN: 0-9648716-0-1. Dostupný také z WWW:

<<http://www.uspto.gov/web/offices/com/doc/ipnii/ipnii.pdf>>. Také např. : KERR, Ian R.; MAURUSHAT, Alana; TACIT, Christian S. *Technological protection measures: Tilting at copyright's windmill*. Ottawa law review. 2002-2003, vol. 34, No. 1. chap. I. B: Access Control Technology Protection Measures, s. 13-19. Dostupný také z WWW: <<http://iankerr.ca/wp-content/uploads/2011/08/Kerr-TPM-OttawaLawReview.pdf>>.

¹⁵⁹ WCT, cit. 148, věta pátá preambule: „Recognizing the need to maintain a balance between the rights of authors and the larger public interest, particularly education, research and access to information, as reflected in the Berne Convention.“

způsobem omezení zákazu obcházení dle § 1201(a)(1), části 17 U.S.C. Východisko nalezl v normativním výkladu ustanovení WCT, podle něž jsou státy oprávněny „rozšířit omezení výlučných autorských práv, jež jsou v souladu s Bernskou úmluvou, na díla v digitálním prostředí.“¹⁶¹ Čl. 11 WCT přímo od smluvních stran vyžaduje zavedení vhodných opatření k právní ochraně autorů před obcházením technických prostředků ochrany autorských děl proti neoprávněnému užití.¹⁶² Na základě výše uvedeného zmínil Kongres USA absenci výjimek podobných výjimkám z výlučných autorských práv pověřením amerického úřadu pro autorské právo (angl. „Copyright Office“) k zajištění pravidelného projednání dočasných, tříletých, výjimek ze zákazu obcházení technických prostředků ochrany k užití díla způsobem, jež nepoškozuje autorská práva.¹⁶³ Úřad zveřejňuje veřejnou výzvu k podání návrhů výjimek ze zákazu činností dle § 1201(a)(1), části 17 U.S.C. a tyto návrhy, pocházející zejména ze strany zástupců majitelů autorských práv, vzdělávacích institucí, knihoven, archivů, vědecké komunity a veřejnosti shromažďuje.¹⁶⁴ Výjimky jsou udělovány vždy od počátku, tzv. „nanovo“, bez ohledu na výjimky udělené v předešlých letech, přičemž se týkají pouze přístupu k autorskému dílu, např. dešifrováním (angl. „decryption“) nebo neoprávněným vstupem (tzv. „nabouráváním“) (angl. „hacking“) přístupových prostředků ochrany.¹⁶⁵ Udělení výjimky k obcházení ochrany autorského díla způsobem, jenž nepoškozuje autorská práva přichází v úvahu jen za předpokladu, že

¹⁶⁰ WIPO. Agreed Statements Concerning the WIPO Copyright Treaty of December 20, 1996. WIPO Doc. CRNR/DC/96. Published December 23, 1996. Dostupný také z WWW:

<<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/statements.html>>. Výklad čl. 1 (4) „The reproduction right, as set out in Article 9 of the Berne Convention, and the exceptions permitted thereunder, fully apply in the digital environment, in particular to the use of works in digital form.“ Podle výkladu čl. 10, věta první:

„It is understood that the provisions of Article 10 permit Contracting Parties to carry forward and appropriately extend into the digital environment limitations and exceptions in their national laws which have been considered acceptable under the Berne Convention.“

¹⁶¹ Op. cit., výklad čl. 10: „Similarly, these provisions should be understood to permit Contracting Parties to devise new exceptions and limitations that are appropriate in the digital network environment.“

¹⁶² WCT, cit. 148, čl. 11: „Contracting Parties shall provide adequate legal protection and effective legal remedies against the circumvention of effective technological measures that are used by authors in connection with the exercise of their rights under this Treaty or the Berne Convention and that restrict acts, in respect of their works, which are not authorized by the authors concerned or permitted by law.“

¹⁶³ Proces udělování výjimek shrnuje: Spojené státy americké. Copyright Office; Congress Librarian. Exemption to Prohibition of Circumvention of Copyright Protection Systems for Access Control Technologies : Notice of Inquiry. In *Federal Register* (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), 24. November 1999, vol. 64, No. 226, s. 66139. Updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

¹⁶⁴ Ibid.

¹⁶⁵ Ibid.

navrhovatel prokáže příčinnou souvislost mezi zákazem obcházet technická zařízení ochrany autorských děl dle § 1201(a)(1), části 17 U.S.C. a nepříznivým účinkem tohoto zákazu.¹⁶⁶ Nepříznivým vlivem přitom musí být značná škoda v nadcházejícím tříletém období, resp. „významná, prokazatelná a měřitelná“ škoda.¹⁶⁷

Výjimky ze zákazu obcházení prostředků ochrany přístupu k autorskému dílu způsobem, jenž nepoškozuje autorská práva, tak byly na základě DMCA¹⁶⁸ schváleny poprvé v roce 2000¹⁶⁹ a poté v letech 2003,¹⁷⁰ 2006¹⁷¹ a 2010¹⁷² a staly se tak pokaždé součástí sbírky federálních předpisů (title 37, part 201 Code of Federal Regulations (CFR)). K pátému kolu stanovení výjimek již byla podána veřejná výzva.¹⁷³ Stanovení výjimek ze zákazu obcházení technických prostředků ochrany každé tři roky umožňuje dynamickou reakci úřadu na vývoj technologií jak technických prostředků ochrany, tak i způsobu jejich překonávání neoprávněnými uživateli. V souladu s vývojem a zastaráváním technologií určují výjimky jak předmět, jenž je nosičem díla jako např. počítačový program, videohra¹⁷⁴ nebo ebook,¹⁷⁵ tak i prostředky ochrany, např.

¹⁶⁶ Op. cit., s. 66141 : chap. Causal Connection; také: Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Rule (2003). In *Federal Register*, cit. 163, 31. October 2003, vol. 68, No. 211, s. 62012, chap. C (2) : Necessary showing: „show a causal nexus between the prohibition on circumvention and the alleged harm“ přičemž „De minimis problems, isolated harm or mere inconveniences are insufficient to provide the necessary showing.“

¹⁶⁷ Dle výkladu DMCA Commerce Report, cit. 147, s. 37, dle odkazu: Spojené státy americké. Copyright Office; Congress Librarian. Exemption to Prohibition of Circumvention of Copyright Protection Systems for Access Control Technologies : Notice of Inquiry. In *Federal Register*, cit. 163, s. 66141: „the rulemaking proceeding is to focus on distinct, verifiable, and measurable impacts, and should not be based upon de minimis impacts.“

¹⁶⁸ U.S.C., cit. 18, title 17, § 1201(a)(1).

¹⁶⁹ Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Act (2000). In *Federal Register*, cit. 163, 27. October 2000, vol. 65, No. 209, s. 64558.

¹⁷⁰ Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Rule (2003). In *Federal Register*, cit. 163, 31. October 2003, vol. 68, No. 211, s. 62011.

¹⁷¹ Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2006). In *Federal Register*, cit. 163, 27. November 2006, vol. 71, No. 227, s. 68472.

¹⁷² Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Rule (2010). In *Federal Register*, cit. 163, 27. July 2010, vol. 75, No. 143, s. 43825.

¹⁷³ Spojené státy americké. Copyright Office. Exemption to Prohibition on Circumvention of Copyright Protection Systems for Access Control Technologies : Copyright Office Notice of inquiry and request for comments : Proposed Rules. In *Federal Register*, cit. 163, 29. September 2011, vol. 76, No. 189, s. 60398.

¹⁷⁴ Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2006), cit. 171.

¹⁷⁵ Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2010), cit. 172.

kódovací technologie (např. tzv. „CSS“), seznamy webových stránek blokováných softwarem k omezení přístupu (angl. „filtering software applications“),¹⁷⁶ hardwarové klíče (angl. „dongles“),¹⁷⁷ a v některých případech i účel užití jako např. vzdělávací účely,¹⁷⁸ nekomerční účely nebo účely dokumentárních filmů.¹⁷⁹

Ve věci rozhodování o stanovení výjimek ze zákazu obchodu s technologií, výrobkem nebo službou, zařízením nebo součástíkou dle § 1201(a)(2) části 17 U.S.C. nebo § 1201(b) části 17 U.S.C. nemá úřad žádnou pravomoc, výjimky tedy nemůže stanovit.

Z výše uvedeného vyplývá, že technické prostředky ochrany přístupu k databázi, která není autorským dílem, nejsou pod ochranou zákona. Stejně tak zákon nezakazuje obcházení technických prostředků ochrany autorského díla proti neoprávněnému kopírování nebo jinému poškozování autorských práv.¹⁸⁰ DMCA nicméně zakazuje dovoz, šíření, obstarávání nebo jakýkoliv obchod s technologiemi, součástkami, nebo službami sloužícími ke kopírování (nebo jinému poškození práv majitele autorských práv).¹⁸¹

Druhá část DMCA je rovněž samostatným zákonem, tzv. „zákonem omezujícím odpovědnost poskytovatele online služeb za porušení autorského práva“ (angl. „Online Copyright Infringement Liability Limitation Act“, „OCILLA“, „Safe Harbour Act“ nebo také „DMCA 512“). OCILLA novelizoval americké autorské právo vložení § 512 do části 17 U.S.C., jenž stanoví tzv. „bezpečný přístav“ (angl. „safe harbour“) pro poskytovatele online služeb (angl. „online service providers“), skupinu zahrnující poskytovatele internetových služeb (angl. „internet service providers“), jakož i další zprostředkovatele služeb na internetu. Bezpečný přístav chrání za daných podmínek

¹⁷⁶ Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2000), cit. 169.

¹⁷⁷ Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2003), cit. 170.

¹⁷⁸ Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2006), cit. 171.

¹⁷⁹ Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule (2010), cit. 172.

¹⁸⁰ U.S.C., cit. 18, title 17, § 1201(b)(2)(B): „measure which, in the ordinary course of its operation, prevents, restricts, or otherwise limits the exercise of a right of a copyright owner.“

¹⁸¹ U.S.C., cit. 18, title 17, § 1201 (b)(1)(A): „No person shall manufacture, import, offer to the public, provide, or otherwise traffic in any technology, product, service, device, component, or part thereof, that is primarily designed or produced for the purpose of circumventing protection afforded by a technological measure that effectively protects a right of a copyright owner under this title in a work or a portion thereof.“

poskytovatele online služeb před samým porušením a tedy i sankcí za přímé neoprávněné užití díla, zjm. neoprávněné pořízení kopie při přenosu (angl. „transmitting“), šíření (angl. „routing“), nebo spojení (angl. „connections“) dat prostřednictvím systému nebo sítě kontrolované nebo řízené poskytovatelem online služeb nebo pro něj nebo z důvodu dočasné úschovy dat právě v průběhu přenosu, šíření nebo spojení,¹⁸² nebo dočasné kopie dat zveřejněné osobou jinou než poskytovatelem online služeb.¹⁸³ Podmínky ochrany poskytovatele online služeb bezpečným přístavem jmenuje § 512 části 17 U.S.C.

OCILLA vychází z myšlenky, že poskytovatel online služeb neodpovídá za skutečnosti mimo rámec jeho kontroly. OCILLA umožňuje autorům kontrolovat obsah jejich díla na internetu a případné porušení oznámit poskytovateli internetových služeb. Ten je pod hrozbou vyloučení z „bezpečného přístavu“ motivován komunikovat s autory a v případě porušení jejich práv zrušit účet osob poušujících autorská práva. Na druhou stranu chrání OCILLA i poskytovatele internetových služeb před zneužíváním práva autora oznamovat porušení jeho autorských práv. Činí tak stanovením odpovědnosti autora za škodu způsobenou poskytovateli. OCILLA touto úpravou usiluje o ochranu práv všech dotčených stran a zároveň o rozvoj poskytovatelů online služeb. Novelizací autorského práva v USA bylo schválení i zbývajících tří částí DMCA, jež však s právní ochranou databází přímo nesouvisí.¹⁸⁴

Schválení DMCA znamenalo významné doplnění autorskoprávní ochrany v USA, nesetkalo se však vždy s pozitivními ohlasy. Kritici upozorňují zejména na nepříznivou nerovnováhu mezi právy autorů a uživatelů, způsobenou právě ochranou technických prostředků ochrany přístupu k dílu dle DMCA.¹⁸⁵

¹⁸² U.S.C., cit. 18, title 17, § 512 (1).

¹⁸³ U.S.C., cit. 18, title 17, § 512 (2).

¹⁸⁴ Třetí část, tzv. „Computer Maintenance Competition Assurance Act,“ volně přeloženo jako „zákon na ochranu po pořizovateli dočasných kopií při údržbě počítače“, umožňuje vytváření dočasných kopií při opravách PC. Další „Různá“ ustanovení obsahuje část čtvrtá DMCA. Pátá část DMCA s názvem „Vessel Hull Design Protection Act“ se zabývá právy k průmyslovým vzorům.

¹⁸⁵ Např. REICHMAN, Jerome H.; DINWOODIE, Graeme B.; SAMUELSON, Pamela. *A Reverse Notice and Takedown Regime to Enable Fair Uses of Technically Protected Copyrighted Works*. Berkeley Technology Law Journal. 2007, vol. 22, s. 981 a násl. Dostupný také z WWW: <<http://people.ischool.berkeley.edu/~pam/papers/reversenoticebtljfinal.pdf>>

3 Právní ochrana databází v EU

Před účinností směrnice byla databázím poskytována právní ochrana v závislosti na právních řádech jednotlivých členských států. Různorodé národní úpravy byly ve značné míře sjednoceny směrnicí, jejíž implementace si vyžádala legislativní změny ve všech členských státech.

Následující kapitoly stručně popisují právní ochranu databází v EU jak před platností směrnice (kap. 3.1), tak i po její platnosti (kap. 3.2). Kap. 3.2.1 se věnuje důvodům schválení směrnice a kap. 3.2.2 legislativnímu procesu jejího schvalování. Závěr kap. 3.2 popisuje právní prostředky ochrany vyplývající z platnosti směrnice (kap. 3.2.3).

Právní ochranu databází dle směrnice podrobně analyzuje kapitola 3.3. Praktické uplatnění směrnice v jednotlivých členských státech EU a její aplikaci národními soudy a ESD popisuje dále kapitola 3.4, přičemž zvláštní kapitola (kap. 3.4.2) je věnována analýze právní ochrany databází po transpozici směrnice v ČR. Za účelem objektivního zhodnocení dopadu směrnice na databázový průmysl EU konfrontuje kapitola 3.5 této práce oficiální hodnocení směrnice s podklady tohoto hodnocení a jinými dostupnými zdroji informací (kap. 3.5.1) a nabízí objektivní hodnocení jejího dopadu (kap. 3.5.2).

3.1 Právní ochrana databází v EU před platností směrnice

Následující kapitola popisuje právní ochranu databází v EU nejprve před platností směrnice jak na úrovni národní (kap. 3.1.1) tak i na úrovni mezinárodní (kap. 3.1.2).

3.1.1 Národní právní ochrana databází před platností směrnice

Členské státy EU poskytovaly databázím před vstupem do EU tradiční právní ochranu autorským právem s různým požadavkem jedinečnosti. Charakteristikou tzv. „evropského standardu“ právní ochrany databází před platností směrnice byla ochrana autorským právem v případě jedinečnosti, originality výběru nebo uspořádání dat v databázi. Neoriginálním databázím, jež jedinečnost postrádaly, nebyla udělena autorskoprávní ochrana. Mohly být chráněny zejména právem smluvním a právem

nekalé soutěže, v závislosti na jednotlivých právních řádech a soudní praxi vnitrostátních soudů. Tradiční právní ochrana databází v ČR reprezentovala právě jmenovaný evropský standard, aplikovaný ve většině stávajících zemích EU. Nejvýraznější rozdíly autorskoprávní ochrany databází představovala ochrana v kontinentální Evropě a UK. Za nejznámější odchylku od evropského standardu v rámci kontinentální Evropy lze považovat právní ochranu databází v Nizozemí a ve skandinávských zemích: v Dánsku, Finsku, Švédsku (a také Islandu a Norsku, jež do dnešního dne nejsou členy EU).

V Nizozemí byla tvůrcům neoriginálních písemných děl (angl. „non-personal writings“) poskytována ochrana v podobě zvláštního práva, zaručujícího ochranu proti neoprávněnému užití obsahu kompilace v případě dostatečného vkladu pořizovatele do vytvoření nebo změn, resp. aktualizace kompilace.¹⁸⁶ Skandinávské země poskytovaly před platností směrnice ochranu databází právem příbuzným autorskému právu na základě tzv. „katalogového pravidla“ (angl. „catalogue rule“). Zvláštností je též tradiční spolupráce států severských zemí v oblasti autorskoprávní legislativy. Pod záštitou Rady ministrů jednotlivých zemí (angl. „Nordic Council of Ministers,“) byla tradičně v severských zemích sjednocována nejen autorskoprávní legislativa, ale i soudní praxe, když judikáty z jedné ze skandinávských zemí jsou tradičně uznávány i v ostatních.¹⁸⁷

V UK a Irsku se tradiční právní ochrana databází odlišovala od evropského standardu velmi nízkým standardem jedinečnosti a tedy nadstandartně širokým právem autorským, obdobou amerického autorského práva *sweat of the brow* před rozsudkem ve věci *Feist* z roku 1991. Příkladem z dob dávných je rozsudek v případě *Walter v Lane*,¹⁸⁸ ve kterém reportér zaznamenal pro noviny *The Times* řeč britského hraběte z *Roseberry*. Soud uznal jeho autorské právo na základě vnesených dovedností, práce a

¹⁸⁶ HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Program Schedules, Event Data and Telephone Subscriber Listings under the Database Directive - The 'Spin-Off' Doctrine in the Netherlands and elsewhere in Europe*. Paper presented at Fordham University School of Law Eleventh Annual Conference on International IP Law & Policy New York, April 14-25, 2003. Dostupný také z WWW:

<<http://www.ivir.nl/publications/hughenholtz/spinofffordham.html>>: „invest a substantial amount of resources in creating or updating a compilation of data.“ Také: KARNELL, Gunnar. The Nordic Catalogue Rule. In: DOMMERING, E. J., HUGENHOLTZ, P. Bernt (eds.). *Protecting Works of Fact*. Information Law Series, vol. 1, Deventer/Boston: Kluwer. 1991, s. 67-72. ISBN: 90-654-4567-6.

¹⁸⁷ EU. European Commission. *Screening report Iceland: chapter 7 - Intellectual property law* of April 15, 2011 [online] [cit. 2012-08-10], s. 4 a s. 3, pozn. 2. Dostupný z WWW:

<http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/iceland/key-documents/screening_report_07_is_internet_en.pdf>.

¹⁸⁸ Velká Británie. *Walter v Lane* [1900] AC 539. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

kritiky reportéra. V případě *University of London Press v University Tutorial Press Ltd.*¹⁸⁹ pak soud uznal ochranu autorským právem testu matematiky, na základě vnesených dovedností a práce autorů testu. V dalším známém případě *Cummins v Bond*¹⁹⁰ soud přiznal autorské právo věštkyni, jež v tranzu zapisovala výroky mrtvých. Ačkoli zápis bylo možné považovat za dílo zemřelých, nikoli její, soud uznal její vnos dovedností a práce do výsledného zápisu a přiznal její autorské právo k zápisu. Jako příklad britského autorského práva *sweat of the brow* lze také jmenovat rozsudek ve věci *Express Newspapers v News (UK) Ltd.*¹⁹¹ udělující s odkazem na výše zmíněný rozsudek v případě *Walter v Lane*¹⁹² ochranu rozhovoru uveřejněného v novinách *Express* autorským právem vůči novinám *Today*, jež její rozhovor převzaly a uveřejnily. Reference k devadesát let starému judikátu *Walter v Lane* poukazuje na stabilitu tradiční aplikace autorského práva s nízkým požadavkem jedinečnosti v UK.

3.1.2 Mezinárodní rámec ochrany a návrhy WIPO

Právní ochrana databází autorským právem je tradičně regulována na úrovni mezinárodních závazků jednotlivých členských států Bernskou úmluvou o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886¹⁹³ (dále jen „Bernská úmluva“) a dohodami, jež se na Bernské úmluvě zakládají: v rámci Světové organizace duševního vlastnictví (dále jen „WIPO“) Smlouvou Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském z roku 1996¹⁹⁴ (angl. *WIPO Copyright Treaty*) (dále jen „WCT“) a v rámci Světové obchodní organizace (dále jen „WTO“) Dohodou o obchodních aspektech práv

¹⁸⁹ Velká Británie. *University of London Press v University Tutorial Press Ltd.* [1916] 2 Ch. 601.

Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

¹⁹⁰ Velká Británie. *Cummins v Bond* [1927] 1 Ch. 167. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

¹⁹¹ Velká Británie. *Express Newspapers v News (UK) Ltd* [1990] F.S.R. 359. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

¹⁹² *Walter v Lane*, cit. 188, bod 365-6.

¹⁹³ *Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of September 9, 1886*, completed at Paris on May 4, 1896, revised at Berlin on November 13, 1908, completed at Berne on March 20, 1914, revised at Rome on June 2, 1928, at Brussels on June 26, 1948, at Stockholm on July 14, 1967, and at Paris on July 24, 1971, and amended on September 28, 1979. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/trtdocs_wo001.html#P19_78>, vyhlášena s českým překladem v Československé socialistické republice: Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133 ze dne 8. července 1980 o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1980, částka 32, s. 604. Dostupný také ze systému *Sbírka zákonů* a *Sbírka mezinárodních smluv*: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>> (dále citováno jako Bernská úmluva).

¹⁹⁴ WCT, cit. 148.

k duševnímu vlastnictví z roku 1994¹⁹⁵ (dále jen „TRIPS“).

Zatímco stranou Bernské úmluvy jsou pouze jednotlivé členské státy EU, samotná EU stranou Bernské úmluvy není. S účinností od roku 2010 je EU nicméně stranou WCT,¹⁹⁶ dle jejíhož čl. 1 odst. 4 je EU vázána hmotněprávními ustanoveními Bernské úmluvy ve znění doplněném v Paříži dne 24. července 1971. Ustanovení WCT byla vtělena do směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, čímž byla WCT nepřímo, prostřednictvím jmenované směrnice, implementována do právních řádů jednotlivých členských států EU. Druhým významem WCT pro právo EU je význam interpretační. Právní řády členských zemí EU implementovaly WCT prostřednictvím zmíněné směrnice 92/100/EHS s různými odchylkami, v rámci EU tedy existuje řada výkladových nesrovnalostí. Výkladová funkce WCT může být demonstrována na rozhodnutí ESD o předběžné otázce ve věci *Peek & Cloppenburg KG v Cassina SpA*, jímž ESD odkázal na ustanovení WCT jako ustanovení mezinárodního závazku EU s tím, že „podle ustálené judikatury ESD musí být ustanovení práva Společenství vykládána v největším možném rozsahu ve světle práva mezinárodního, zejména týkají-li se taková ustanovení právě provádění mezinárodní dohody uzavřené Společenstvím.“¹⁹⁷ K těmto závěrům vede i bod 15 preambule směrnice 92/100/EHS, jež odkazuje na WCT s tím, že provádí WCT jako nový mezinárodní závazek.

Stranou TRIPS jsou jak všechny jednotlivé členské státy EU, tak od roku 1995 i samotná EU.¹⁹⁸ Právo EU však nedává ustanovením TRIPS přímý účinek. Ustanovení

¹⁹⁵ WTO. *Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights of (TRIPS)* April 15, 1994, Annex 1C of Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization. Dostupný také z WWW: <http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf>. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví vyhlášena v České republice s českým překladem jako součást: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191 ze dne 15. dubna 1994 o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1995, částka 51, s. 2345. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1995/sb51-95.pdf>>.

¹⁹⁶ EU je stranou WCT, cit. 148, na základě podpisu ES v roce 1996, s účinností ke 14. březnu 2010 v souladu s: WIPO. *Treaties and Contracting Parties: details* [online]. [cit. 2012-08-10]. Geneva : WIPO. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/treaties/en/Remarks.jsp?cnty_id=3P>.

¹⁹⁷ EU. Case C-456/06 *Peek & Cloppenburg KG v Cassina SpA* [2008] ECR I-02731, bod 30. Dostupný i v českém překladu také ze systému: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

¹⁹⁸ WTO. *Understanding the WTO: The organization : The European Union and the WTO* [online]. [cit. 2012-10-8]. Dostupný také z WWW: <http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm> a ze seznamu členů WTO dle: WTO. *Understanding the WTO: The organization : Members and*

TRIPS, jež upravují povinnosti právem EU nedotčené, mají v souladu s rozsudkem ESD ve věci Dior¹⁹⁹ účinek v závislosti na právu jednotlivých členských států.²⁰⁰

Již od roku 1886 byly databáze chráněny autorským právem jako sbírky literárních nebo uměleckých děl podle čl. 2 odst. 5 Bernské úmluvy: „*Sbírky literárních nebo uměleckých děl jako encyklopedie nebo antologie, které způsobem výběru nebo uspořádání jejich obsahu představují duševní výtvar, budou chráněny jako takové, bez ohledu na autorskoprávní ochranu díla tvořící část těchto sbírek.*“²⁰¹ Krokem kupředu v ochraně souboru dat byla dohoda TRIPS. Článek 10 odst. 2 TRIPS uvádí, že: „*soubor (kompilace) dat nebo jiných materiálů v jakékoliv formě, které způsobem výběru nebo uspořádání jejich obsahu představují duševní výtvar, bude chráněn jako takový. Tato ochrana se nevztahuje na samotná data nebo materiály obsažené v souboru a na jejich ochranu autorským právem nemá vliv.*“²⁰² TRIPS ochranu kompilací oproti Bernské úmluvě rozšířil, a to dvojím způsobem. Zaprvé, dle TRIPS postačí, když obsahem kompilace jsou „*data nebo jiné materiály*“, zatímco Bernská úmluva nabízela užší ochranu, když vyžadovala, aby obsahem sborníku byla pouze „*literární nebo umělecká díla*“, tedy díla chráněná autorským právem. Zadruhé, dle TRIPS postačí, když je kompilace duševním výtvozem jen z důvodu výběru nebo uspořádání jejího obsahu, tedy z jednoho nebo druhého důvodu alternativně. Dle Bernské úmluvy musely být sborníky duševními výtvozy jak způsobem výběru, tak i uspořádáním obsahu sborníku, tedy obojím kumulativně. Obě úmluvy používají pojem „*duševní výtvar*“, přitom ani

Observers [online]. [cit 2012-10-8]. Dostupný z WWW:

<http://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/european_communities_e.htm>.

¹⁹⁹ EU. Case C-300/98 and C-392/98 *Dior and others* [2000] ECR I-11307. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>, podobně také např. absence přímého účinku u GATT dle: EU. Case C-469/93 *Amministrazione delle Finanze dello Stato v Chiquita Italia SpA* [1995] ECR I-4533. Dostupný také ze systému InfoCuria:

<<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁰⁰ Dior and others, op. cit., s. 11367: „*In a field in which the Community has not yet legislated and which consequently falls within the competence of the Member States, the protection of intellectual property rights, and measures adopted for that purpose by the judicial authorities, do not fall within the scope of Community law. Accordingly, EU Community law neither requires nor forbids that the legal order of a Member State should accord to individuals the right to rely directly on the rule laid down by Article 50(6) of the TRIPs Agreement or that it should oblige the courts to apply that rule of their own motion.*“

²⁰¹ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 2 odst. 5: „*Collections of literary or artistic works such as encyclopaedias and anthologies which, by reason of the selection and arrangement of their contents, constitute intellectual creations shall be protected as such, without prejudice to the copyright in each of the works forming part of such collections.*“

²⁰² TRIPS, cit. 195, čl. 10 odst. 2: „*Compilations of data or other material, whether in machine readable or other form, which by reason of the selection or arrangement of their contents constitute intellectual creations shall be protected as such. Such protection, which shall not extend to the data or material itself, shall be without prejudice to any copyright subsisting in the data or material itself.*“

jedna z nich tento pojem výslovně neupravuje a ponechává státům, stranám Bernské úmluvy svobodu stanovit standard jedinečnosti samostatně.²⁰³

Stejně tak jako TRIPS, i WCT z roku 1996 poskytuje ochranu souboru dat, nikoliv pouze souboru děl a vyslovuje soulad s Bernskou úmluvou.²⁰⁴ Samotný čl. 5 WCT nese název „*soubor (kompilace) dat, databáze*“²⁰⁵ a obsahem se shoduje s TRIPS.

Vytvoření zvláštní právní ochrany neoriginálních databází na úrovni WIPO je na pořadu WIPO již od roku 1996. Ve věci právní ochrany databází předložila dne 30. srpna 1996 zvláštní expertní komise²⁰⁶ základní návrh Smlouvy o ochraně duševního vlastnictví k databázím (angl. „Basic Proposal for the substantive provisions of the Treaty on intellectual property in respect of databases“), pojednávající o mezinárodní ochraně databází srovnatelné s připravovanou ochranou právem *sui generis* dle směrnice. Diplomatičká konference WIPO konaná ve dnech 2.- 20. prosince 1996 sice přijala WCT a WPPT, tzv. internetové smlouvy WIPO (angl. „WIPO Internet Treaties“), schválení navržené právní ochrany databází však nedosáhla. Bylo přijato pouhé Doporučení,²⁰⁷ v němž se členské státy shodly na dalším projednávání věci vedoucí k přípravě mezinárodní úmluvy.

Následovalo období vleklých (a bezvýsledných) studií, diskuzí a legislativních úvah na úrovni států i WIPO. Zvláštní výbor, tzv. „Standing Committee on Copyright and Related Rights“²⁰⁸ diskutoval dopad zvažované právní ochrany databází, načež v roce 2002 zpracoval z podnětu tohoto výboru Sekretariát WIPO šest studií zkumajících hospodářský dopad mezinárodní ochrany databází na rozvojové země.²⁰⁹ Připravil studii

²⁰³ TRIPS, cit. 195, čl. 9 odst. 1 odkazuje na ustanovení Bernské úmluvy, cit. 193. Bernská úmluva však kritéria posouzení v čl. 2 ani jinde neobsahuje a ponechává státům Úmluvy svobodu stanovit standard jedinečnosti samostatně, v souladu s dalšími ustanoveními obou úmluv.

²⁰⁴ WCT, cit. 148, poznámka k čl. 5.

²⁰⁵ Angl. „Compilations of Data (Databases)“.

²⁰⁶ Tzv. „WIPO Committees of Experts on a Possible Protocol to the Berne Convention and on a Possible Instrument for the protection of the rights of performers and producers of phonograms.“

²⁰⁷ WIPO. *Diplomatic conference on certain copyright and neighboring rights questions.*

Recommendation concerning databases adopted by the Diplomatic Conference of 23.12.1996. [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW:

<http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=2470>.

²⁰⁸ Více o výboru v: WIPO. *The WIPO Standing Committee on Copyright and Related Rights* [online]. Geneva: WIPO, modified 2012-08-10 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

<http://www.wipo.int/meetings/en/topic.jsp?group_id=62>.

²⁰⁹ WIPO. *Non-original Databases-Studies* [online]. Geneva: WIPO [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/copyright/en/activities/non_original_db_studies.html>.

dosavadní mezinárodní ochrany neoriginálních databází.²¹⁰ V červnu roku 2003, s ohledem na omezený zájem členských států, rozhodl jmenovaný výbor o projednání mezinárodní ochrany neoriginálních databází na zasedání v listopadu 2005 a poté pouze v případě požadavku státních delegací.²¹¹ Na plánovaném zasedání výboru v roce 2005 se proti návrhu výslovně vyjádřila íránská delegace za skupinu „Group of Asian and Pacific Countries“ s tím, že ekonomický a sociální dopad mezinárodní ochrany neoriginálních databází je především neprobádaný. Navrhla zcela odstranit návrh, neboť hrozil negativní dopad na přístup k informacím, ohrožující vzdělávací instituce.²¹² Podobně k návrhu přistoupila i delegace Brazílie a Argentiny.²¹³ WIPO Standing Committee on Copyright and Related Rights uzavřel jednání o nové úpravě potvrzením rozhodnutí z roku 2003, že nebude o zavedení nové mezinárodní ochrany neoriginálních databází jednat do doby, kdy návrh přednese některý ze členských států.²¹⁴ Zavedení mezinárodní ochrany neoriginálních databází na úrovni WIPO tak nebylo do dnešního dne zařazeno na program dne.

3.2 Právní ochrana databází v EU po platnosti směrnice

3.2.1 Důvody přijetí směrnice

Tři základní důvody přijetí směrnice přímo vyjádřuje preambule směrnice. Prvním důvodem byla snaha sjednotit tržní podmínky pro rozvoj databázového průmyslu a vytvořit stabilní a harmonizované právní prostředí, jež přiláká investice do databázového průmyslu v EU.²¹⁵

První hodnocení směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází²¹⁶ (dále jen „První

²¹⁰ WIPO. *Summary on Existing Legislation Concerning Intellectual Property in Non-Original Databases* [online]. Geneva: WIPO [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=2296>.

²¹¹ WIPO. *Current topics : Protection of Non-Original Databases* [online]. Geneva: WIPO [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.wipo.int/copyright/en/activities/databases.html>>.

²¹² WIPO. *Standing Committee on Copyright and related rights : Report*. 13th session in Geneva, November 21 -23, 2005. [online]. Geneva: WIPO Chap.: Protection of non-original databases, s. 66 et seq. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_13/sccr_13_6.pdf>.

²¹³ Ibid.

²¹⁴ Ibid.

²¹⁵ Směrnice, cit. 1, body 7 a 12 preambule.

²¹⁶ EU (ES). Commission of the European Communities: *First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : DG Internal Market and Services Working Paper*. Brussels, 12. prosince 2005. Dostupný také z WWW:

hodnocení směrnice”) uvádí, že v roce 1990, 50% trhu EU online databází EU patřilo UK.²¹⁷ Na rozdíl od většiny jurisdikcí EU byl v UK, podobně jako v USA před rokem 1991, tradičně uplatňován nízký standard jedinečnosti pro ochranu díla autorským právem. Po zamítnutí doktriny sweat of the brow v USA rozhodnutím Nejvyššího soudu USA ve věci Feist v roce 1991 (kap. 2.2.2) se stalo v globálním měřítku zřejmé, že v rámci autorského práva je třeba dodržovat požadavek jedinečnosti tak, aby neoriginální databáze nezískaly ochranu autorským právem.²¹⁸ Bez dalšího by neoriginální databáze zejména v UK, Nizozemí a severských zemích jejich tradiční právní ochranu ztratily. V duchu přesvědčení evropského zákonodárce, že právo duševního vlastnictví by mělo poskytovat nositelům maximální možnou ochranu, omezenou pouze na základě přesvědčivých argumentů, proč by tomu tak nemělo být,²¹⁹ Komise EU našla řešení v netradiční kombinaci: směrnicí sjednotila požadavek jedinečnosti autorského práva v EU, zavedla jeho společný standard a nad to mimo rámec autorského práva zavedla právo sui generis, jenž plní funkci autorského práva sweat of the brow. Právo sui generis je tak možné považovat za formu kompenzace pro UK a Nizozemí, jež byly nuceny standard jedinečnosti zvýšit a ustoupit tak od ochrany neoriginálních databází autorským právem.

Druhým důvodem přijetí směrnice bylo úsilí Komise EU zajistit rozvoj informačního trhu EU zavedením „stálého a jednotného systému na ochranu práv

<http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/evaluation_report_en.pdf> (dále citováno jako První hodnocení směrnice)

²¹⁷ První hodnocení směrnice, op. cit., kap. 2.1.

²¹⁸ HUGENHOLTZ, P. Bernt. Copyright and Databases : Report on the Netherlands. In DELLEBEKE, M. (ed.). *Copyright in cyberspace*. ALAI Study Days 1996, Amsterdam : Otto Cramwinckel, 1997, s. 491. ISBN: 9075727917. Dostupný také z WWW:

<[http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1536&context=ilj](http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.ivir.nl%2Fpublications%2Fhugenholtz%2F%255Bnot_used!%255D%2FDPBH7.doc&ei=GguIT8egOcao4gS-8enLCQ&usq=AFQjCNHpGGu8sOkj3mfk3MzlbZ4-FL_sBQ.>, jenž odkazuje na rozsudek nizozemského soudu Hoge Raad ve věci Van Dale v Romme, 608 NJ 2543, 2543-49 (HR 1991) a uvádí, že tento „rozsudek dokazuje, že tradičnímu konceptu autorského práva již nelze v oblasti ochrany databází důvěřovat (...) a směrnice přichází v pravý čas.“ (angl. “traditional copyright concepts can no longer be trusted as the appropriate instrument of database protection. The European Database Directive thus comes at a timely moment”). Také GASTER, Jens L. <i>The new EU Directive concerning the legal protection of databases</i>. Fordham International Law Journal. 1997, vol. 20, s. 1141. Dostupný také z WWW: <: „an urgent need for filling in legal loopholes arose.“

²¹⁹ Např. CORNISH, W. R. 1996 *European Community Directive on database protection*. Columbia-VLA Journal of Law and the Arts. Fall 1996, vol. 21, issue 1, s. 13. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>: „The EC's answer reflects its tendency to believe that, unless a very strong case is made by an opposing group, intellectual property rights should be set at the maximum which is decently achievable.“

pořizovatelů databází“,²²⁰ jenž by ochránil a podpořil „investice do vyspělých systémů zpracování informací“. ²²¹ Směrnice považuje právě „databáze základním nástrojem pro rozvoj informačního trhu v rámci EU“. ²²² S ohledem na vývoj technologií, jež vystavuje pořizovatele neoriginálních databází vzrůstajícímu nebezpečí, že „bude obsah (jejich) databáze rozmnožován a elektronicky upravován bez (jejich) souhlasu k pořízení jiné databáze o stejném obsahu“, ²²³ usiluje směrnice o rozvoj informačního trhu zvýšenou ochranou databází a zajištěním odměny pořizovatelům databáze harmonizací práva autorského a zavedením nového práva sui generis. ²²⁴ Právo sui generis je přitom čistě účelové. Nevychází z tradiční ochrany duševního vlastnictví, nýbrž je zvláštním opatřením evropského zákonodárce. Jak uvádí sama směrnice, „neexistuje-li harmonizovaná právní úprava nekalé soutěže ani judikatura, je třeba vydat další opatření, která by zamezila neoprávněnému vytěžování a/nebo zužitkování obsahu databáze.“²²⁵

Konečně třetím důvodem přijetí směrnice byla snaha EU zvýšit celkovou soutěžeschopnost databázového průmyslu EU a překlenout značný rozdíl v produkci databází mezi EU a USA. Jak komentuje směrnice, „v současnosti existuje značná nerovnováha ve výši investic v odvětví databází jak mezi jednotlivými členskými státy, tak mezi Společenstvím a hlavními světovými producenty databází ze třetích zemí.“²²⁶ První hodnocení směrnice uvádí, že Komise EU v roce 1992, kdy přijala návrh směrnice, vycházela ze statistických přehledů zprávy Panorama of EC Industry 1990 podle nichž Evropa, s pouhými 25% světové produkce online databází, výrazně zaostávala za USA, jejichž produkce online databází představovala celých 56% světové produkce.²²⁷

²²⁰ Směrnice, cit. 1, bod 12 preambule.

²²¹ Směrnice, cit. 1, bod 14 preambule.

²²² Směrnice, cit. 1, bod 9 preambule.

²²³ Směrnice, cit. 1, bod 38 preambule.

²²⁴ Směrnice, cit. 1, bod 48 preambule: „cílem směrnice je poskytnutí přiměřené a jednotné úrovně ochrany databází jako prostředku k zajištění odměny pro pořizovatele databáze.“

²²⁵ Směrnice, cit. 1, bod 6 preambule.

²²⁶ Směrnice, cit. 1, bod 11 preambule.

²²⁷ První hodnocení směrnice, cit. 216, bod 4.2.1 s odkazem na Panorama of EC Industry 1990 je výroční zprávou o stavu 168 jednotlivých výrobních odvětví a odvětví služeb hospodářství EU od roku 1980, připravovanou pod koordinací generálního ředitelství Evropské komise pro vnitřní trh a služby se společností EUROSTAT a dalšími profesními skupinami a společnostmi. Zprávu Panorama of EC Industry 1990 stručně popisuje: Internal Market and Industrial Affairs of the European Commission. *Panorama of EC Industry 1990 : This report summarizes the main conclusions of the Panorama of EC Industry 1990* [online]. Reference No. IP/90/576. 13. července 1990 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z

3.2.2 Legislativní proces předcházející schválení směrnice

Komise EU vydala dne 15. dubna 1992 oficiální návrh směrnice na právní ochranu databází²²⁸ (dále jen „původní návrh směrnice“). V doplněném znění²²⁹ (dále jen „doplněný návrh směrnice“) byl návrh dne 4. října 1993 předložen Parlamentu EU. Obsahem původního návrhu směrnice byl návrh zásadní změny právní ochrany databází v EU harmonizací autorskoprávní ochrany a zavedením práva sui generis zahrnujícího i elektronické databáze. K zasedání na Korfu mezi 24. a 25. červnem 1994 si Evropská rada vyžádala zprávu odborné skupiny Group on the Information Society pod vedením Martina Bangemanna, Evropského komisaře pro průmysl a informační a telekomunikační technologie, o stavu informační společnosti v EU, tzv. „Bangemannovu zprávu”.²³⁰ Bangemannova zpráva zhodnotila, že Evropa zaostává ve světě informačních technologií, ztrácí soutěžeschopnost s ostatními světovými velmocemi a tím i svou ekonomickou pozici.²³¹ Prostředkem změn by podle Bangemannovy zprávy měla být podpora podnikání v soukromém sektoru a jednotná regulace evropského informačního trhu, odpovídající současnému vývoji technologií.²³² Bangemannova zpráva navrhla tzv. Akční plán konkrétních iniciativ a podpořila doplněný návrh směrnice a rozvoj partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem.²³³ Zpráva nicméně zdůraznila, že cestou rozhodně není „více veřejného financování,

WWW:

<<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/90/576&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>>.

²²⁸ EU (ES): Commission of the European Communities. *Proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases*. In *Official Journal of the European Communities*. 23. June 1992, No. C 156, vol. 35, s. 4. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:156:FULL:EN:PDF>>.

²²⁹ EU (ES): Commission of the European Communities. *Amended proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases*. In *Official Journal of the European Communities*. 15. November 1993, No. C 308, vol. 36, s. 1. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1993:308:FULL:EN:PDF>>.

²³⁰ EU (ES). European Commission. Report on Europe and the Global Information Society : Recommendations of the High-level Group on the Information Society to the Corfu European Council (Bangemann Report). In *Bulletin of the European Union*. 26. May 1994, Supplement No. 2/94, s. 5-40. Followup to the White Paper. Zdroj dostupný v rámci systému Archive of European Integration (AEI) z WWW: <http://aei.pitt.edu/1199/1/info_society_bangeman_report.pdf>.

²³¹ Ibid.

²³² Ibid.

²³³ Op. cit., s. 4: „The Group proposes an Action Plan of concrete initiatives based on a partnership between the private and public sectors to carry Europe forward into the information society.“

*asistence, řízeného hospodářství a protekcionismu.*²³⁴

Parlament EU a Rada EU přijaly dne 11. března 1996 směrnici, jejíž znění se postupně odklonilo od původního i doplněného návrhu směrnice. Dnem schválení směrnice vznikla povinnost členských států do 1. ledna 1998²³⁵ směrnicí implementovat. Díky povaze směrnice, o níž je pojednáno v další kapitole, tím byly nepřímo poskytnuty jednotlivým nositelům práv k databázi podle směrnice, tj. nositelům autorského práva a práva sui generis, zvláštní prostředky právní ochrany.

3.2.3 Právní síla směrnice a její účinek

Směrnice je sekundární právní akt EU a vytváří tzv. zprostředkované právo, neboť „*zavazuje každý členský stát, jemuž je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž stanovení formy a prostředků je ponecháno vnitrostátním orgánům.*“²³⁶ Umožňuje vytvoření nikoli jednotné právní úpravy, ale jednotného komunitárního standardu ochrany, s ohledem na odlišnosti jednotlivých národních právních řádů. Směrnicí lze považovat za náležitě transponovanou a implementovanou, „*jestliže je včas a plně dosaženo výsledku požadovaného směrnicí, a to jak z hlediska formálně právního, tak z hlediska aplikačně praktického.*“²³⁷ Pojmy „implementace“ a „transpozice“ přitom nejsou totožné.

Zatímco transpozicí směrnice je provedení formálního opatření, jímž se směrnice promítne do vnitrostátního právního předpisu, implementací, nebo také provedení směrnice, je širším pojmem.²³⁸ Zahrnuje transpozici a zároveň dobu

²³⁴ Bangemann report, cit. 230, s. 8: „*more public money, financial assistance, subsidies, dirigisme, or protectionism.*“

²³⁵ Směrnice, cit. 1, čl. 16.

²³⁶ EU. Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU): konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 30. březen 2010, řada C, číslo 83, s. 366, čl. 288. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:cs:PDF>> (dále citováno jako SFEU), býv. : EU (ES). Smlouva o založení Evropského společenství : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 24. prosinec 2002, řada C, číslo 325, s. 1, čl. 249. Oficiální verze v anglickém jazyce dostupná z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2002:325:0001:0184:EN:PDF>> (dále citováno jako SES).

²³⁷ KRÁL, R. *Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR*. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 55. ISBN 80-7179-688-3.

²³⁸ Např. Česko. Vláda České republiky. *Usnesení vlády ČR o Metodických pokynech pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii č. 1212 ze dne 15. listopadu 1999 a Příloha k Usnesení*. Dostupný z online archivu dokumentů Vlády České republiky z WWW: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open>. Nebo také: EU. European Commission. *Governance: Better Regulation - Transposition and application of EU law* [online]. Last update: 2009-01-28 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

následující po transpozici, kdy dochází k zajištění uplatnění transpozičního opatření a proces vymáhání práv a povinností vyplývajících z tohoto transpozičního oprávnění.²³⁹ Implementací směrnice je tedy také aplikace transponované směrnice vnitrostátními soudy a administrativními orgány. Transpozici směrnice v České republice se věnuje zvláštní kapitola 3.4.2. a implementaci směrnice v rámci EU popisuje dále kap. 3.4.3 a 3.4.4.)

V případě, že směrnice nebyla členským státem implementována včas nebo řádně, zajišťuje právo dovolat se ustanovení směrnice tzv. „bezprostřední vertikální účinek“ právní normy komunitárního práva. Bezprostřední vertikální účinek je doktrína vyvinutá judikáty ESD.²⁴⁰ Jejím obsahem je právo každého dovolat se proti členskému státu ustanovení komunitárního práva za předpokladu, že ustanovení směrnice jednoznačně přiznávají práva jednotlivcům. V souladu s judikaturou ESD²⁴¹ je jednatel oprávněn požadovat náhradu škody od členského státu, jenž neprovedl směrnicí nebo ji neprovedl řádně nebo včas.²⁴²

Právo EU nerozlišuje jasně platnost a účinnost právního aktu. Směrnice vstupuje v platnost na základě vlastního ustanovení, pokud je obsaženo ve směrnici, jinak dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku.²⁴³ Ke včasnosti transpozice a implementace musí členské státy EU, jež jsou adresáty směrnice, dodržet směrnici

<http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/transp_eu_law_en.htm#top>. K výkladu pojmu transpozice také: : UHLÍŘ, Zdeněk. Transformace dokumentu. In *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy* (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002573&local_base=KTD>: transpozice je „převod z jednoho média do druhého, tj. jeho nového vnějšího ztvárnění.“

²³⁹ Ibid.

²⁴⁰ Na základě: EU. Case C-26/62 *Van Gend en Loos v Nederlandse Administratie der Belastingen* [1963] ECR 00003. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> se každý může dovolat bezprostředního účinku zakládacích smluv ES. Na základě: EU. Case C-9/70 *Franz Grad v Finanzamt Traunstein* [1970] ECR 00825. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> byl rozšířen bezprostřední účinek na právní předpisy ES a jejich rozhodnutí. Rozsudek: EU. Case C-41/74 *Van Duyn v Home Office* [1974] ECR 01337. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> specifikoval bezprostřední účinek pro směrnice EHS. Rozsudek: EU. Case C-148/78 *Publico Ministero v. Ratti* [1979] ECR 01629. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> přesněji stanovil, že k bezprostřednímu účinku směrnice musí marně uplynout lhůta pro transpozici směrnice.

²⁴¹ EU. Joined Cases C-6/90, C-9/90 *Francovich and Bonifaci v Republic of Italy* [1991] ECR I-05357. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁴² Směrnice nemá tzv. „horizontální bezprostřední účinek“ ustanovení neprovedené směrnice se nemůže dovolat osoba proti jiné osobě dle např. EU. Case C-91/92 *Paola Faccini Dori v Recreb Srl*. [1994] ECR I-03325, bod 25. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁴³ Směrnice musí být, v souladu se SFEU, cit. 236, čl. 297 (býv.: SES, cit. 236, čl. 254) vyhlášena v Úředním věstníku Evropské unie.

stanovenou lhůtu k implementaci. V důsledku nedodržení lhůty implementace směrnice je uplatňován v daném členském státě EU právní režim odlišný od zbytku EU, což má za následek diskriminaci dotčených osob a narušení jednotného vnitřního trhu EU.

Při absenci formálního stanoviska definujícího pojmy „včasné“ a „řádné“ implementace lze konstatovat, že řádný způsob implementace v jednotlivých členských státech EU závisí na obsahu jednotlivých právních řádů a požadavcích obsažených ve směrnici.²⁴⁴ Body preambule transponovány být nemusí, hrají však významnou roli v úvahách státní moci zákonodárné i výkonné, jak řádně směrnici transponovat a implementovat.²⁴⁵ Ačkoliv existuje jistá tolerance,²⁴⁶ jak jasně vyplývá z judikatury ESD, rozsah působnosti a podmínek směrnice nesmí být v provádějícím předpise zúžen ani rozšířen.²⁴⁷ V případě, že směrnice pokrývá oblast právní úpravy národním právem dosud nedotčenou, je povinností členského státu implementovat směrnici tak, aby mohla vyvolat náležité právní účinky. V případě, že se úprava právních vztahů dle směrnice liší od vnitrostátní právní úpravy, je členský stát současně s implementací povinen odporující vnitrostátní předpisy zrušit.²⁴⁸ V úvahu přichází také možnost, že právní úprava směrnice je již kompatibilní s existující vnitrostátní právní úpravou. Otázkou, zda je třeba formálně trvat na dodržení závazku plynoucího z věty třetí článku

²⁴⁴ K tomu více: KOENIG, Thomas, LUEGERT, Brooke. *Troubles with Transposition? Explaining Trends in Member-State Notification and the Delayed Transposition of EU Directives*. British Journal of Political Science. January 2009, vol. 39, issue 1, s. 163-194. Dostupný komerčně také z WWW: <<http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=2794280>>.

²⁴⁵ více v: KAEDING, Michael. *Active transposition of EU legislation*. In EIPASCOPE 2007/3 [online]. Maastricht : European Institute of Public Administration, s. 29. Last modified 2008-03-13 [cit. 2012-8-10]. Dostupný z WWW: <http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20080313162050_MKA_SCOPE2007-3_Internet-4.pdf>.

²⁴⁶ EU. Case C-29/84 *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany* [1985] ECR 01661. Dostupný také ze systému InfoCuria:

<<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>. Také později v: EU. Case C-262/85 *Commission of the European Communities v Italian Republic* [1987] ECR 3073, bod 9. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>: „As regards the transposition of the directive into national law, it must be observed that this does not necessarily require the provisions of the directive to be enacted in precisely the same words in a specific, express provision of national law; a general legal context may be sufficient if it actually ensures the full application of the directive in a sufficiently clear and precise manner.“

²⁴⁷ EU. Case C-83/92 *Pierrel SpA and others v Ministero della Sanità* [1993] ECR I-06419, bod 22, 23. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>. Také EU. Case C-252/85 *Commission of the European Communities v French Republic* [1988] ECR 2243. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>. Také EU. Case C-262/85 *Commission of the European Communities v Italian Republic* [1987] ECR 3073. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>. Také EU. Case C-304/88 *Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium* [1990] ECR I-02801. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁴⁸ Obdobně též: *Usnesení vlády ČR o Metodických pokynech č. 1212*, cit. 238.

288 SFEU (býv. věta třetí čl. 249 SES) i v tomto případě, se již zabýval ESD. Zpočátku striktně předepisoval požadavek transpozice,²⁴⁹ s odstupem času však uznal, že „*implementace směrnice nutně nevyžaduje v každém členském státě činnost zákonodárce*“.²⁵⁰ Podle ESD, transpozice směrnice vydáním právního předpisu odkazujícího na jiný, již platný právní předpis, je zbytečnou zátěží členských států EU a není ho třeba za předpokladu, že tento platný právní předpis „*zajišťuje plnou aplikaci směrnice dostatečně jasně a podrobně*“.²⁵¹

Ustanovení směrnice jsou formovány výkladem ESD. Ačkoli rozsudky, resp. rozhodnutí o předběžných otázkách ESD nejsou formálně pozitivním právem, jejich vliv na aplikaci směrnice je významný. V souladu s čl. 19 SEU, ESD „*zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv*“,²⁵² čímž doplňuje chybějící nebo nejasná ustanovení směrnice. Závaznost rozhodnutí ESD o předběžných otázkách týkajících se výkladu SEU a SFEU a o samotné platnosti nebo výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU pak vyplývá z čl. 267 SFEU (býv. čl. 234 SES), podle něž má „*Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se: a) výkladu Smluv, b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie*“.

²⁴⁹ EU. Case C-102/79 *Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium* [1980] ECR-1473, bod 12. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> nebo: EU. Case C-433/93 *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany* [1995] ECR I-02303, bod 24. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> a také EU. Case C-253/95 *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany* [1996] ECR I-02423, bod 13. Dostupný i v českém jazyce ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁵⁰ EU. Case C-262/85 *Commission of the European Communities v Italian Republic* [1987] ECR 3073, bod 9. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁵¹ Ibid.

²⁵² EU. Smlouva o Evropské unii : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 30. březen 2010, řada C, číslo 83, s. 361. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0361:0388:CS:PDF>>. Vyhlášena v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111 o podpisu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství dne 13. prosince 2007. In: Sbírka mezinárodních smluv. Česká republika. 2009, částka 44, s. 4690. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>> (dále citováno jako SEU). Obdobné ustanovení „*Soudní dvůr a Soud prvního stupně zajišťují v rámci svých pravomocí dodržování práva při výkladu a provádění této smlouvy*“ obsahoval býv.: SES, cit. 236, čl. 220, jenž byl věcně nahrazen právě článkem 19 SEU.

3.3 Právní ochrana databází dle směrnice

Směrnici tvoří 60 bodů preambule a 17 článků vlastního textu směrnice rozdělených do čtyř kapitol. Kapitola I. směrnice, nazvaná „Oblast působnosti“, stanoví pravidlo ochrany databází nezávisle na jejich formě, přičemž vymezuje pojem databáze, a to jak pozitivním vymezením v čl. 1 odst. 1 a 2, tak i negativním vymezením v čl. 1 odst. 3 a čl. 2 směrnice. Kapitola II. směrnice, nazvaná „Autorské právo“ pak stanoví rozsah autorskoprávní ochrany databází s cílem ji na území EU harmonizovat. Kapitola III. směrnice nazvaná „Zvláštní právo“ stanoví právo sui generis k databázi. Na závěr, kapitola IV. směrnice s názvem „Společná ustanovení“ obsahuje společná a závěrečná ustanovení směrnice upravující zejména vztah k ostatním právním předpisům a časovou působnost směrnice.

Následující kapitoly jsou věnovány pojmu databáze dle směrnice (kap. 3.3.1) a analýze obou druhů ochrany databází podle směrnice, tedy právem autorským (kap. 3.3.2) a právem sui generis (kap. 3.3.3). Pojem Společenství, s nímž směrnice pracuje, je v souladu s čl. 1 Lisabonské smlouvy²⁵³ v dalším textu této práce nahrazen pojmem EU.²⁵⁴

3.3.1 Pojem databáze dle směrnice

Cílem směrnice bylo vytvořit rozsáhlou definici databáze a tím zahrnout jak „*sborníky literárních a uměleckých děl*“ dle čl. 2 odst. 5 Bernské úmluvy, tak i „*kompilaci dat*“ jako duševního výtvaru dle čl. 10 odst. 2 TRIPS.²⁵⁵ Z extenzivního výkladu směrnice, jak rovněž potvrdil ESD v jednom z rozsudků ve věci *Fixtures*²⁵⁶ vyplývá, že pojem databáze není založen na základě kritéria tvorby ale na základě

²⁵³ EU (ES). Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství ze dne 13. prosince 2007. In *Úřední věstník*. 2006, řada C, číslo 306, s. 1-271. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=464781:cs&lang=cs&list=464816:cs,464767:cs,462413:cs,464782:cs,464781:cs,&pos=5&page=13&nbl=125&pgs=10&hwords=lisabonská smlouva~&checktexte=checkbox&visu=#texte>>.

²⁵⁴ Lisabonská smlouva, op. cit., čl. 1: „*Unie nahrazuje Evropské společenství a je jeho nástupkyní.*“

²⁵⁵ K tomu dále GASTER, Jens L. *The new EU Directive concerning the legal protection of databases*. Fordham International Law Journal. 1997, vol. 20, s. 1133-1134. Dostupný také z WWW: <<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1536&context=ilj>>.

²⁵⁶ EU. Case C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Organismos prognostikon agonon podosfairou* (OPAP) [2004] I-10549. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

funkčního kritéria. Kompilace dat nemusí být duševním tvůrem autora, aby byla databází dle směrnice. Otázka jedinečnosti struktury databáze ve smyslu duševní tvůrčí činnosti autora je relevantní pouze při posouzení, zda se na databázi jako dílo souborné vztahuje ochrana autorského práva.²⁵⁷

Databáze požívá podle směrnice ochrany bez ohledu na formu databáze,²⁵⁸ neboť jak komentovali zákonodárci EU, „*možnosti, jež nabízí scanner, stírají rozdíly mezi papírovou a digitální formou.*“²⁵⁹ Jedná se tedy o široce poskytovanou ochranu práv pořizovatele databáze, jež se vyvinula teprve v průběhu legislativního procesu směrnice.²⁶⁰ Definici pojmu databáze dále formují judikáty ESD, zejména dále uvedené *British Horseracing Board, Fixtures* nebo *Mars v Teknowledge*, na jejichž základě byla databázemi shledána celá škála kompilací dat jako seznam koní běžících dostih, rozpis utkání ligových soutěží ve fotbale nebo soubor dat obsažený v počítačovém čipu v samoobslužném přístroji na prodej cukrovinek Mars, jenž rozlišuje mince do přístroje vhozené.²⁶¹

Pro účely směrnice se databází rozumí „*soubor děl, údajů nebo jiných nezávislých prvků, které jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a které jsou jednotlivě přístupné elektronickými nebo jinými prostředky.*“²⁶² Preambule směrnice blíže vysvětluje, že databází se pro účely směrnice rozumí „*soubor literárních, uměleckých, hudebních nebo jiných děl, jakož i soubor prací nebo jiných prvků, jako*

²⁵⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 3-6 a bod 15 a 16 preambule.

²⁵⁸ Směrnice, cit. 1, čl. 1 odst. 1: „*směrnice vztahuje na právní ochranu databází nezávisle na jejich formě.*“

²⁵⁹ GASTER, cit. 255, s. 1132.

²⁶⁰ Srov. návrh směrnice, jenž se týkal výhradně elektronických databází: EU (ES): Commission of the European Communities. Proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases. In *Official Journal*. 23. June 1992, No. C 156, vol. 35, s. 4. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:156:FULL:EN:PDF>>.

²⁶¹ EU. Case C-338/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Svenska Spel AB* [2004] ECR I-10497. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>; EU. Case C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Organismos prognostikon agonon podosfairou (OPAP)* [2004] I-10549. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>; EU. Case C-46/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Oy Veikkaus Ab* [2004]. ECR I-10365. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> (společně dále citovány jako *Fixtures*); EU. Case C-203/02 *British Horseracing Board Ltd v William Hill Organization Ltd.* [2004] ECR I-10415. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> (dále citován jako *British Horseracing Board*); a Velká Británie. *Mars UK Ltd v Teknowledge Ltd* [2000] E.C.D.R. 99. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

²⁶² Směrnice, cit. 1, čl. 1, odst. 2.

jsou texty, zvuky, obrazy, čísla, fakta a údaje.“²⁶³ Na rozdíl od předešlé právní úpravy i původního návrhu směrnice,²⁶⁴ směrnice chrání soubory údajů nebo jiných prvků, jež jsou uspořádány, ukládány a zpřístupňovány různými prostředky, podle směrnice „zahrnujícími nejen elektronické, ale i elektromagnetické nebo elektrooptické nebo obdobné postupy“.²⁶⁵ Z definice databáze podle směrnice vyplývá, že databáze je jakékoli metodické či systematické uspořádání jakýchkoli materiálů, včetně děl, pokud jsou tyto materiály nezávislými prvky souboru, tedy jsou jakkoliv jednotlivě přístupné a od databáze oddělitelné, aniž by tím byl dotčen jejich obsah, slovy směrnice, „jejich informační, literární, umělecký nebo jiný obsah“.²⁶⁶ Komentář k AutZ v této souvislosti používá přiléhavý pojem „funkční nezávislost“ prvků databáze.²⁶⁷

Databází požívající ochrany směrnice může tedy být encyklopedie, slovník, koláž, sborník, výstava děl či antologie, tedy jakýkoliv soubor děl, např. souborné dílo, ale i soubor textů jako je sbírka zákonů a sbírka mezinárodních smluv, sbírek soudních rozhodnutí či rozhodnutí správních orgánů, nebo jakýchkoliv dalších informací, ať již v hmotné či nehmotné podobě, např. zvuků, čísel či obrazů. Definici databáze může naplnit i soubor prostých údajů, jako je telefonní či jiný seznam, rejstřík, index či soupis. Jak uvádí bod 20 preambule směrnice, ochrana podle směrnice se může rovněž vztahovat na „prvky nezbytné pro provoz nebo vyhledávání v určitých databázích, jako jsou thesaurus nebo systémy indexace.“ Dále dle bodu 22 preambule směrnice, elektronickou databází ve smyslu směrnice mohou být jmenovitě i zařízení jako CD-ROM a CD-I.

Do oblasti působnosti směrnice naopak jmenovitě nespadá záznam audiovizuálního, kinematografického, literárního nebo hudebního díla.²⁶⁸ Důvodem je záměr zákonodárců jasně stanovit, že záznam takového díla není databází skládající se z

²⁶³ Směrnice, cit. 1, bod 17 preambule.

²⁶⁴ Návrh směrnice, cit. 260. Také EU. Case C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Organismos prognostikon agonon podosfairou* (OPAP) [2004] I-10549. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

²⁶⁵ Směrnice, cit. 1, bod 13 preambule: „vzhledem k tomu, že na základě této směrnice jsou chráněny soubory, někdy nazývané „kompilace“ děl, údajů nebo jiných prvků, které jsou uspořádány, ukládány a zpřístupňovány prostředky zahrnujícími elektronické, elektromagnetické nebo elektrooptické nebo obdobné postupy.“ A také směrnice, cit. 1, bod 14 preambule: „vzhledem k tomu, že ochrana poskytovaná na základě této směrnice by měla být rozšířena i na jiné než elektronické databáze.“

²⁶⁶ TELEČ, I.; TŮMA, P. Autorský zákon : Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007. Komentář k § 88 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů.

²⁶⁷ Ibid.

²⁶⁸ Směrnice, cit. 1, bod 17 preambule.

jednotlivých obsahových prvků těchto děl, tedy zejména filmových snímků, zvuků a slov, a jako takový nesplňuje požadavek výše popsané funkční nezávislosti prvků databáze. Z tohoto důvodu např. německý soud rozhodl, že soubor hudebních digitálních dat v MIDI formátu není tvořen nezávislými materiály a není tedy databází dle směrnice.²⁶⁹ To nicméně nevylučuje, aby databázi podle směrnice byly soubory záznamů těchto hudebních, kinematografických či audiovizuálních děl jako celků. Jak však uvádí preambule směrnice,²⁷⁰ do oblasti působnosti směrnice zpravidla nespadá ani kompilace několika záznamů provedení hudebních děl na CD. Důvodem je skutečnost, že taková kompilace zpravidla nesplňuje předpoklady pro ochranu podle autorského práva a zároveň nepředstavuje dostatečně podstatný vklad, aby se na ni vztahovalo zvláštní právo podle směrnice.

Z důvodu zvláštní právní úpravy jsou dále z ochrany dle směrnice výslovně vyloučeny počítačové programy používané při pořizování nebo provozování databází přístupných elektronickými prostředky.²⁷¹ Počítačové programy jsou chráněny směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.²⁷² Kromě toho může být použití směrnice omezeno v případě aplikace předpisů EU upravující právní ochranu práva na pronájem a na půjčování a některá práva související s autorským právem v oblasti duševního vlastnictví a také dobu trvání ochrany autorského práva a některých práv s ním souvisejících.²⁷³ Důvodem výslovného vyloučení ochrany k výše uvedenému je rovněž existující zvláštní právní úprava. Pronájem a půjčování databází v oblasti autorského práva a souvisejících práv je upraveno výlučně směrnicí Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví

²⁶⁹ Rozsudek soudu Landgericht Munich I ze dne 30. března 2000 : poznámka M. Lehmann. In [2000] Computer und Recht, s. 392, dle odkazu: HUGENHOLTZ, Bernt P. *Legal Protection and Use of Digital Information*. SOFTIC Symposium 2001, Tokyo 20-21. November 2001. Dostupný také z WWW: <http://www.softic.or.jp/symposium/open_materials/10th/en/hughenholtz-en.pdf>.

²⁷⁰ Směrnice, cit. 1, bod 19 preambule.

²⁷¹ Směrnice, cit. 1, čl. 1 odst. 3 a bod 17 preambule.

²⁷² Dle směrnice, cit. 1, bod 23 preambule je počítačovým programům používaným při pořizování nebo provozu databáze k dnešnímu dni poskytována ochrana dle EU (ES). Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. In *Úřední věstník*. 5. květen 2009, řada L, číslo 111, s. 16. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:111:0016:01:CS:HTML>> (jež nahradila ve směrnici uvedenou směrnicí 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů, cit. 15).

²⁷³ Směrnice, cit. 1, čl. 2.

souvisejících s autorským právem²⁷⁴ a doba trvání ochrany autorského práva je upravena směrnicí Rady 93/98/EHS ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.²⁷⁵

Směrnice rovněž neupravuje právo přístupu k veřejným dokumentům, ochrany osobních údajů a soukromí, kartelového práva a práva nekalé soutěže, obchodního tajemství nebo informací důvěrné povahy. Na základě ustanovení čl. 13 směrnice, směrnici nejsou dotčeny ani právní předpisy upravující autorské právo, práva s ním související nebo další práva a povinnosti vztahující se na údaje, díla nebo jiné prvky začleněné do databáze, patentové právo, ochranné známky, průmyslové vzory či právo na ochranu národního kulturního pokladu.²⁷⁶

3.3.2 Ochrana databází autorským právem dle směrnice

a) Co je chráněno autorským právem

Předmětem ochrany autorským právem podle směrnice jsou databáze, jež „způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu představují vlastní duševní výtvar autora“.²⁷⁷ Autorským právem dle směrnice je tedy chráněna struktura databáze, když „výběr nebo uspořádání obsahu databáze představuje vlastní tvůrčí činnost autora.“²⁷⁸ Pro určení, zda databáze podléhá autorskoprávní ochraně se dle čl. 3 odst. 1 směrnice „neuplatní žádná další kritéria“, zejména by u databáze „neměla být posuzována kvalita nebo estetická hodnota“.²⁷⁹ To znamená, že jediným kritériem směrnice pro to, aby databáze byla chráněna autorským právem, je „jedinečnost ve smyslu duševní tvůrčí činnosti autora“²⁸⁰ ve výběru nebo upořádání obsahu databáze. Je otázkou, jak často databáze splní tento požadavek. Vzhledem k obecnému požadavku obsažných, aktualizovaných a přehledných, tzv. „user friendly“ databází, je jedinečnost výběru

²⁷⁴ EU (EHS). Směrnice Rady 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem ze dne 19. listopadu 1992. In *Úřední věstník*. 27. listopadu 1992, řada L, číslo 346, s. 61. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992L0100:20010622:CS:PDF>>.

²⁷⁵ EU (EHS). Směrnice Rady 93/98/EHS ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících. In *Úřední věstník*. 24. listopad 1993, řada L, číslo 290, s. 12. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006L0116:CS:HTML>>.

²⁷⁶ Směrnice, cit. 1, čl. 13.

²⁷⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 3 odst. 1.

²⁷⁸ Směrnice, cit. 1, bod 15 preambule.

²⁷⁹ Směrnice, cit. 1, bod 16 preambule.

²⁸⁰ Směrnice, cit. 1, bod 16 preambule.

nebo uspořádání obsahu databáze v přímém protikladu s uživatelskými požadavky vlastností databáze. Jak také poznamenává prof. Hugenholtz, ochrana databází autorským právem, tedy snaha o jedinečné uspořádání a výběr dat, je v rozporu se základním účelem databáze, tj. přinést uživateli úplný a přehledný soubor dat.²⁸¹

Autorskoprávní ochrana databáze přitom nemá vliv na existenci práv k obsahu databáze,²⁸² tedy k „*dílům a jiným předmětům ochrany začleněným do databáze*“.²⁸³ Tato zůstávají nadále chráněna příslušnými výlučnými právy a „*nemohou být proto začleněna do databáze nebo z ní vyňata bez souhlasu nositele práva nebo jeho právního nástupce*“.²⁸⁴

b) Kdo je autorem

Autorem databáze je podle směrnice fyzická osoba nebo skupina fyzických osob, jež databázi vytvořily, přičemž právní předpisy členských států mohou stanovit autorem databáze i právnickou osobu.²⁸⁵ Ustanovení formálně připouštějící autorství právnickým osobám tak obsahují autorské zákony Dánska, Finska, Švédska, Irska a UK. Definují autora jako „osobu“ nebo „kohokoliv“ a nikoli obvyklým termínem „fyzická osoba“. Z kontextu autorských zákonů nicméně i ve jmenovaných státech vyplývá tradiční pojetí autora jako fyzické osoby.²⁸⁶ Otázka autorství vyvstává zejména v případě, kdy je databáze vytvořena více osobami, zaměstnancem, nebo když se jedná o kolektivní dílo. Nositeli výlučných práv k databázi vytvořené společně skupinou fyzických osob jsou podle směrnice tyto osoby společně.²⁸⁷ V případě databáze vytvořené zaměstnancem uvádí preambule směrnice, že právní úprava závisí na členských státech a směrnice jim „nebrání“ použít následující formulaci: „*v případě databáze, která byla vytvořena zaměstnancem při plnění jeho povinností nebo na základě pokynů zaměstnavatele, je zaměstnavatel výlučně oprávněn k výkonu všech majetkových práv k takto vytvořené databázi, není-li smluvně dohodnuto jinak*“.²⁸⁸ V případě, že je databáze kolektivním dílem, stanoví směrnice, že „*uznávají-li právní*

²⁸¹ HUGENHOLTZ, cit. 218 a také GASTER, cit. 255, s. 1141.

²⁸² Směrnice, cit. 1, čl. 3 odst. 2 a body 26 a 27 preambule.

²⁸³ Směrnice, cit. 1, bod 27 preambule.

²⁸⁴ Směrnice, cit. 1, bod 26 preambule.

²⁸⁵ Směrnice, cit. 1, čl. 4 odst. 1.

²⁸⁶ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365, s. 372 a kapitoly jednotlivých jurisdikcí na s. 16-372.

²⁸⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 4 odst. 3.

²⁸⁸ Směrnice, cit. 1, bod 29 preambule.

*předpisy členského státu kolektivní díla, náležejí majetková práva osobě, již přísluší autorské právo.*²⁸⁹

c) Výlučná práva autora

Autorovi databáze náleží dle směrnice výlučná práva dle čl. 5 odst. 1 směrnice. Jedná se o majetková práva autora databáze. Osobnostní práva²⁹⁰ fyzické osoby, jež vytvořila databázi do oblasti působnosti směrnice nespádají.²⁹¹ Osobnostní autorská práva náležející autorovi musí být dle směrnice vykonávána v souladu s právními předpisy členských států a s ustanoveními Bernské úmluvy.²⁹²

Výlučnými právy autora databáze je dle čl. 5 směrnice právo provádět a udělit druhému povolení k (1) dočasnému nebo trvalému rozmnožování celé databáze nebo její části jakýmkoli prostředky a v jakékoli podobě, (2) překladu, zpracování, úpravy a jakékoliv jiné změně, (3) jakékoliv formě rozšiřování databáze nebo jejích rozmnoženin, přičemž první prodej rozmnoženiny databáze nositelem práv nebo s jeho souhlasem v EU vyčerpá právo na kontrolu opětného prodeje této rozmnoženiny v EU (princip vyčerpání práv dále bod d) této kap.), (4) jakémukoli sdělování, zobrazování nebo předvádění na veřejnosti a (5) jakémukoli rozmnožování a rozšiřování, sdělování, zobrazování nebo předvádění výsledků činností uvedených pod bodem 2 výše na veřejnosti, tj. překladu, zpracování, úpravy nebo jakékoliv jiné změny. Směrnicí nicméně není dotčen čl. 10 odst. 1 Bernské úmluvy,²⁹³ což znamená, že stále platí možnost států Bernské úmluvy „*dovolit rozmnožování literárních a uměleckých děl v určitých zvláštních případech, pokud takové rozmnožení nenarušuje normální využívání díla a nezpůsobuje neospravedlnitelnou újmu oprávněným zájmům autora*“.²⁹⁴ Výše uvedený výčet výlučných práv autora podléhá výjimkám stanoveným čl. 6 směrnice, jak je popsáno dále v bodě e) této kap.).

Vyjmenovaná výlučná práva autora odpovídají cílům směrnice vyjádřeným v její preambuli. Jsou jimi ochrana práva autora na určení, jakým způsobem a kým bude dílo

²⁸⁹ Směrnice, cit. 1, čl. 4 odst. 2.

²⁹⁰ Dle zjm. Bernské úmluvy, cit. 193, čl. 6bis a právních řádů jednotlivých členských států EU.

²⁹¹ Směrnice, cit. 1, bod 28 preambule.

²⁹² Ibid.

²⁹³ Směrnice, cit. 1, bod 37 preambule.

²⁹⁴ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 9 odst. 2.

užito, zejména právo na kontrolu rozšiřování díla na neoprávněné osoby, včetně kontroly zpřístupňování databáze jinými způsoby než rozšiřováním rozmnoženin.²⁹⁵

d) Princip vyčerpání práv

USA²⁹⁶ i EU aplikují tzv. „doktrinu vyčerpání práv“ (angl. „first-sale doctrine“ a také „exhaustion of rights“). Jak mezinárodní úprava,²⁹⁷ tak i předpisy komunitárního práva²⁹⁸ implementované do národních legislativ, upravily princip vyčerpání práva k duševnímu vlastnictví v rámci EU. V autorskoprávní ochraně databází v EU vyjadřuje tento princip čl. 5 písm. c) směrnice, podle kterého „*první prodej rozmnoženiny databáze nositelem práv nebo s jeho souhlasem ve Společenství vyčerpá právo na kontrolu opětného prodeje této rozmnoženiny ve Společenství*“. Jedná se o princip vyčerpání výlučných práv autora provádět a povolovat právo na prodej databáze nebo jejích rozmnoženin v EU. Prvním prodejem rozmnoženiny databáze nositelem autorského práva nebo s jeho souhlasem v EU ztrácí nositel práva kontrolu opětného prodeje databáze nebo její rozmnoženiny v EU, dojde právě k tzv. „vyčerpání“ tohoto

²⁹⁵ Směrnice, cit. 1, body 30 a 31 preambule.

²⁹⁶ Nejprve rozhodnutím Nejvyššího soudu USA z roku 1908 ve věci Spojené státy americké. *Bobbs-Merrill Co. v. Straus* 210 U.S. 339 (1908). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>> a poté kodifikací v U.S.C., cit. 18, title 17, § 109.

²⁹⁷ Bernská Úmluva, cit. 193; TRIPS, cit. 195; Smlouva o založení WTO (Marrakesh), cit. 150 a také WCT, cit. 148.

²⁹⁸ V případě databází chráněných autorským právem: EU (EHS). Směrnice Rady 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem ze dne 19. listopadu 1992. In *Úřední věstník*. 27. listopad 1992, řada L, číslo 346, s. 61. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1992:346:0061:046:CS:HTML>>; a EU (EHS).

Směrnice Rady 93/83/EHS o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu ze dne 27. září 1993. In *Úřední věstník*. 6. říjen 1993, řada L, číslo 248, s. 15-21, zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 134 – 140. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1993:248:0015:025:CS:HTML>>; jakož i: EU (EHS).

Směrnice Rady 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících ze dne 29. října 1993. In *Úřední věstník*, 24. listopad 1993, řada L, číslo 290, s. 9-13.

Zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 141 – 145. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1993:290:0009:011:CS:HTML>>. V ostatních případech zjm. EU (ES).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti ze dne 22. května 2001. In *Úřední věstník*. 22. červen 2001, řada L, číslo 167, s. 10-19. Zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 230 – 239. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:167:0010:01:CS:HTML>>; a EU (ES).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla ze dne 27. září 2001. In *Úřední věstník*. 13. října 2001, L 272, s. 32-36. Zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 240 – 244. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:272:0032:01:CS:HTML>>.

práva. Každý oprávněný uživatel databáze je tím oprávněn databázi prodat bez souhlasu autora. Výkladem prambule²⁹⁹ ve spojení s čl. 5 písm. c) směrnice je však třeba dovodit, že uživatel databáze, která je na hmotném nosiči, není oprávněn databázi opětovně prodat v digitální formě, neboť jeho oprávnění vyplývající z doktriny vyčerpání práv se týká pouze té kopie databáze, kterou oprávněně užívá.

K vyčerpání práva autora nedochází při jiné formě šíření databáze nebo její rozmnoženiny, jako je zveřejnění, pronájem a půjčování díla. V případě pronájmu a půjčování databází se uplatní čl. 1 odst. 4 směrnice 100/1992,³⁰⁰ jak jej rozvádí ESD např. ve věci Warner Brothers Inc. and Metronome Video ApS v Erik Viuff Christiansen.³⁰¹ Autor si zachová právo na kontrolu pronájmu a půjčování díla i přes prodej či jiné rozšiřování původních děl nebo jejich rozmnoženin chráněných autorským právem.

Databáze zpřístupněné online si díky jejich rostoucímu významu vyžádaly zvláštní pozornost směrnice. V případě online databází, jak směrnice upozorňuje, není duševní vlastnictví vázáno na hmotný podklad, tj. na zboží, „na rozdíl od případu CD-ROM nebo CD-I.“³⁰² Zvláštní úpravu shora uvedeného principu vyčerpání práv mají podle preambule směrnice ty online databáze, jež patří do „oblasti poskytování služeb“³⁰³ a také „hmotné rozmnoženiny databáze, jež byly pořízeny uživatelem dané online databáze se souhlasem nositele práva“.³⁰⁴ Užití online databáze chráněné autorským právem je podle bodu 33 preambule směrnice činností, která vždy podléhá svolení autora. Výlučné právo autora kontrolovat opětný prodej databáze přitom není vyčerpáno prvním poskytnutím databáze online. Nositel práva však musí uživateli online databáze oprávněnému na základě licenční smlouvy „umožnit přístup k databázi

²⁹⁹ Směrnice, cit. 1, bod 33 a 34 preambule.

³⁰⁰ Směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, cit. 274: „Práva uvedená v odstavci 1 se nevyčerpají prodejem ani jakýmkoliv jiným rozšiřováním původních děl nebo jejich rozmnoženin chráněných autorským právem nebo jiných předmětů uvedených v čl. 2 odst. 1.“

³⁰¹ EU. Case C-158/86 Warner Brothers Inc. and Metronome Video ApS v Erik Viuff Christiansen [1988] ECR I-02605. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

³⁰² Směrnice, cit. 1, bod 33 preambule.

³⁰³ Směrnice, cit. 1, bod 33 preambule. Směrnice blíže pojem „oblasti poskytování služeb“ neupravuje. Dle SFEU, cit. 236, čl. 57 (býv.: SES, cit. 236, čl. 50) se za služby pokládají „výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob“, zejména: „činnosti průmyslové povahy, činnosti obchodní povahy, řemeslné činnosti a činnosti v oblasti svobodných povolání.“

³⁰⁴ Směrnice, cit. 1, body 33 a 43 preambule.

a dát možnost užívat ji způsobem a za účelem stanoveným v licenční smlouvě“,³⁰⁵ a to i když přístup a užívání vyžaduje výkon výlučných práv autora dle čl. 5 směrnice.³⁰⁶ Pojem „prodej“ směrnice nedefinuje.

Vzhledem k provázanosti a potencionálnímu konfliktu doktriny vyčerpání práv duševního vlastnictví s pravidly jednotného trhu a volnou hospodářskou soutěží v rámci EU je doktrina vyčerpání práv v rozhodovací praxi předmětem řady výjimek.³⁰⁷

e) Omezení výlučných práv autora

Směrnice vychází z omezení výlučných práv dle čl. 10 a 9 odst. 2 Bernské úmluvy,³⁰⁸ její znění nicméně nepřejala. Výsledkem jsou výjimky z výlučných autorských práv v omezeném rozsahu jak ve srovnání s Bernskou úmluvou, tak i s právní úpravou v USA.

Směrnice v čl. 6 odst. 2 umožňuje členským státům stanovit omezení výlučných práv autora databáze uvedených v čl. 5 ve vyjmenovaných případech: (a) rozmnožování databáze v neelektronické podobě pro osobní potřebu, (b) užívání databáze výlučně pro účely názorného vyučování nebo vědeckého výzkumu, je-li uveden pramen, v rozsahu odůvodněném sledovaným nevýdělečným účelem, přičemž „vědeckým výzkumem“ se dle směrnice rozumí jak oblast přírodních věd, tak i humanitních věd,³⁰⁹ (c) užívání pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení a (d) jiné výjimky z autorského práva, jež jsou tradičně upraveny vnitrostátním právem, aniž jsou dotčena písm. (a), (b) a (c). Jak uvádí bod 35 preambule směrnice, možnost omezení výlučných práv autora databáze členskými státy v souladu s čl. 6 odst. 2 směrnice by měla být jednotlivými členskými státy využívána v souladu s Bernskou úmluvou a měla by být omezena na případy týkající se struktury databáze.

Směrnice v čl. 6 odst. 3 dále stanoví v souladu s Bernskou úmluvou interpretační

³⁰⁵ Směrnice, cit. 1, bod 34 preambule.

³⁰⁶ Ibid.

³⁰⁷ V oblasti ochranných známek např. EU. Case C-306/96 *Javico International and Javico AG v Yves Saint Laurent Parfums SA* (YSLP) [1998] ECR I-01983. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>, také Rozsudek Soudu první instance (CFI): EU. Case T- 198/98 *Micro Leader Business v Commission of the European Communities* [1999] ECR II-03989 . Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>. Také EU. Case C-414/99 *Zino Davidoff SA v. A & G Imports Ltd and Levi Strauss & Co. and Others v. Tesco Stores Ltd and Others* [2001] ECR I-08691. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

³⁰⁸ Výslovně tak uvádí směrnice, cit. 1, čl. 6.

³⁰⁹ Směrnice, cit. 1, bod 36 preambule.

pravidlo omezení výlučných práv autora, v souladu s nímž musí být omezení výlučných práv autora vykládáno a uplatňováno způsobem, jenž není „*nepřiměřeně na újmu oprávněným zájmům nositele práva nebo v rozporu s obvyklým užíváním databáze*“.

Výjimky z výlučných práv autora dle směrnice stanoví čl. 6 směrnice jak přímo, tak i formou zmocnění členských států. Přímé omezení výlučných práv autora databáze dle čl. 6 odst. 1 směrnice vyplývá z práva oprávněného uživatele databáze nebo jejích rozmnoženin bez souhlasu autora databáze vykonávat všechny činnosti, ke kterým má autor výlučné právo dle čl. 5 směrnice, jež jsou „*nezbytné pro přístup k obsahu databáze a pro její obvyklé užívání tímto uživatelem*“.³¹⁰ Tamtéž směrnice dále uvádí, že „*je-li uživatel oprávněn užívat pouze část databáze, vztahuje se toto oprávnění uživatele jen na tuto část*.“ Oprávnění uživatele mít přístup k obsahu databáze nebo její části a tento obsah užívat způsobem obvyklým dle směrnice³¹¹ pak „*nelze vyloučit ani smluvním ujednáním*“.³¹² Jinak než v právě zmíněném ohledu se směrnice smluvního práva nedotýká.

Pro srovnání, Bernská úmluva upravuje širší pojetí omezení výlučných práv autora, mezi něž řadí: „*citace z díla, které bylo oprávněně zpřístupněno veřejnosti včetně citací z novinových článků a z časopisů ve formě tiskových přehledů s podmínkou, že jsou v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu odůvodněném sledovaným účelem*“,³¹³ přičemž při citacích a užití podle předchozích odstavců je nutno uvést pramen a autorovo jméno, je-li toto jméno v pramenu obsaženo.³¹⁴ K tomu Bernská úmluva umožnila státům této úmluvy, aby v určitých zvláštních případech zákonodárstvím umožnily rozmnožování literárních a uměleckých děl, „*pokud takové rozmnožení nenarušuje normální využívání díla a nezpůsobuje neospravedlnitelnou újmu oprávněným zájmům autora*.“³¹⁵ Bernská úmluva rovněž umožnila státům úmluvy, aby povolily užívat literární nebo umělecká díla pro potřeby názorného vyučování v publikacích, ve vysílání rozhlasem či televizí anebo ve zvukových či obrazových záznamech „*v rozsahu, jenž je odůvodněn sledovaným účelem*“ a s podmínkou, že

³¹⁰ Směrnice, cit. 1, čl. 6 odst. 1.

³¹¹ Směrnice, cit. 1, čl. 6, odst. 1 a čl. 8.

³¹² Směrnice, cit. 1, čl. 15: „*smluvní ustanovení v rozporu s čl. 6 odst. 1 a s článkem 8 jsou od počátku neplatná*.“

³¹³ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 10 odst. 1.

³¹⁴ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 10 odst. 3.

³¹⁵ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 9 odst. 2.

„takové užití je v souladu s poctivými zvyklostmi.“³¹⁶ Článek 10bis Bernské úmluvy vyhradil zákonodárstvím států Bernské úmluvy upravit tzv. „zpravodajskou licenci.“³¹⁷

Ve srovnání s USA, výjimky směrnice z výhradních práv autora dle čl. 6 směrnice (dle českého překladu směrnice „vyhrazených činností“) jsou užší nežli výjimky „fair use exemptions“ amerického autorského práva dle § 107, části 17 U.S.C. Směrnice např. neobsahuje výslovné výjimky pro zpravodajství, kritiku, nebo komentář.

f) Doba trvání ochrany autorského práva

Doba trvání ochrany autorského práva je upravena směrnicí Rady 93/98/EHS ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.³¹⁸ Směrnice na tuto skutečnost v bodě 25 preambule poukazuje a zvlášť dobu trvání ochrany autorského práva neupravuje.

Podle čl. 1 jmenované směrnice, práva autora díla³¹⁹ trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti bez ohledu na den, kdy bylo dílo oprávněně sděleno veřejnosti. U díla spoluautorů se tato doba počítá od smrti posledního žijícího autora. U anonymních děl či pseudonymních děl trvá doba ochrany 70 let od oprávněného sdělení díla veřejnosti. Doby takto stanovené se přitom počítají od 1. ledna roku následujícího po události, od níž běží,³²⁰ v souladu s čl. 7 odst. 5 Bernské úmluvy.

3.3.3 Ochrana databází právem sui generis dle směrnice

Směrnice zavedla v EU zvláštní právo pořizovatele databáze, tzv. právo sui generis, latinský ekvivalent anglického „right of its own kind.“ Z důvodu úplné nezávislosti na právu autorském se právo sui generis stalo absolutní právní inovací ve světovém měřítku. Jak uvádí kap. 3.1.1., podobné zvláštní právo pořizovatele

³¹⁶ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 10 odst. 2.

³¹⁷ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 10bis, odst. 1: „rozmnožovat tiskem, vysílat rozhlasem či televizí nebo přenášet na veřejnost po drátě články o aktuálních hospodářských, politických nebo náboženských otázkách uveřejněné v novinách nebo časopisech nebo díla téže povahy vysílaná rozhlasem či televizí, pokud rozmnožování vysílání rozhlasem či televizí nebo takový přenos není výslovně vyhrazen“ pokud je uveden pramen. Čl. 10bis odst. 2 pak dovolil „státům Úmluvy stanovit podmínky, za nichž mohou být při zpravodajství o aktuálních událostech fotografií, filmem, vysíláním rozhlasem či televizí nebo přenosem na veřejnost po drátě rozmnožována a zpřístupňována veřejnosti v míře odůvodněné sledovaným informačním účelem literární nebo umělecká díla při takové události zhlédnutá nebo vyslechnutá.“

³¹⁸ Směrnice 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, cit. 275.

³¹⁹ Op. cit., čl. 1: Autorského díla ve smyslu Bernské úmluvy, cit. 193, čl. 2.

³²⁰ Op. cit., čl. 8.

kompilace, právo na ochranu tzv. „non-personal writings“ existovalo před platností směrnice pouze v Nizozemí. Právem sui generis poskytla směrnice pořizovatelům databází a nositelům práva sui generis nevidaně silnou zbraň k ochraně databáze před jejím neoprávněným užitím (k hodnocení práva sui generis dále kap. 3.5.2).

Právo sui generis bylo vytvořeno s cílem poskytnout přiměřenou a jednotnou úroveň ochrany celé databáze nebo její podstatné části proti některým úkonům uživatele nebo soutěžitele tak, aby došlo k „ochraně pořizovatele databáze proti присvojení výsledků z finančních a odborných vkladů při získávání a shromažďování obsahu“³²¹ a „k zajištění odměny pro pořizovatele databáze“.³²² Ačkoli právo sui generis vzniká pořizovateli databáze, může odvozeně náležet i jeho nositeli, neboť může být převedeno, postoupeno nebo může být předmětem licenční smlouvy,³²³ následkem čehož náleží ochrana právem sui generis jak pořizovateli, tak dalším nositelům práva sui generis, tedy právě těm subjektům, na než bylo právo převedeno, postoupeno nebo poskytnuto na základě licence (dále bod e) této kap.) Pod ochranou práva sui generis je dle čl. 7 směrnice právo pořizovatele databáze „zabránit vytěžování a/nebo zužitkování celého obsahu databáze nebo jeho kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části“, pokud prokáže³²⁴ „kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad do porřízení, ověření nebo předvedení tohoto obsahu“.³²⁵ Pořizovatel databáze k tomu může na základě směrnice zabránit vytěžování a/nebo zužitkování i nepodstatných částí, pokud je „opakované a systematické“ a předpokládá „činnost v rozporu s obvyklým užíváním databáze“ nebo „neodůvodněně poškozuje oprávněné zájmy pořizovatele databáze“.³²⁶ Právo sui generis se přitom uplatní nezávisle na tom, zda databáze jako taková nebo její obsah podléhá ochraně podle autorského práva nebo podle jiných práv.³²⁷ Ochranou databází právem sui generis nejsou na druhou stranu dotčena práva týkající se jejich obsahu.

³²¹ Směrnice, cit. 1, bod 39 preambule.

³²² Směrnice, cit. 1, bod 48 preambule.

³²³ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 3.

³²⁴ Směrnice, cit. 1, čl. 7: „right of the maker of a database which shows that there has been qualitatively and/or quantitatively a substantial investment“, český překlad směrnice zní „právo zabránit vytěžování a/nebo zužitkování celého obsahu databáze nebo jeho kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části, pokud porřízení, ověření nebo předvedení tohoto obsahu potvrzuje kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad.“ Tento nepřesný překlad je v této práci nahrazen v textu uvedeným doslovným překladem autorky.

³²⁵ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 1.

³²⁶ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 5.

³²⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 4.

Stejně jako v případě autorského práva podle směrnice, prvním prodejem rozmnoženiny databáze v EU nositelem práva nebo s jeho souhlasem se vyčerpá právo na kontrolu opětného prodeje této rozmnoženiny v EU³²⁸ (k vyčerpání práva kap. 3.3.2. bod d).

Pro určení předmětu ochrany právem sui generis je nutné věnovat detailní pozornost jednotlivým požadavkům směrnice, jakož i judikatury ESD. Výklad si vyžádaly zejména základní pojmy určující právo sui generis, jimiž jsou „*kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze*“, „*vytěžování*“ a „*zžitkování*“ obsahu databáze nebo jeho části, a „*kvalitativně a kvantitativně podstatná část databáze*“.

a) *Kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze*

Pojem „vklad“ (angl. „investment“), je třeba vykládat jako vklad nejen v podobě finančních prostředků, ale i v podobě vynaložení času, práce či energie na pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze.³²⁹ Konkrétní kritéria k určení, zda je vklad dostatečně kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný (snad záměrně), neexistují. Nenabízí je směrnice ani judikatura ESD. Tzv. „podstatnost“ vkladu je tedy nutné v případě každého diskutovaného porušení práva sui generis posuzovat samostatně. Pomůckou může být např. negativní vymezení dle bodu 19 preambule směrnice, podle něhož „*kompilace několika záznamů provedení hudebních děl na CD (...) nepředstavuje dostatečně podstatný vklad, aby se na něj vztahovalo zvláštní právo.*“

Ani gramatickým výkladem pojmu „pořídit“ (angl. „obtain“), jehož synonymem může být pojem „získat“ (angl. „get“) nebo „zajistit“ (angl. „secure“),³³⁰ nelze zjistit, zda je pořízením dat jak sběr těch, jež existovaly před pořízením databáze, tak i těch nových nebo nově vzniklých. K nemožnosti sběru dříve neexistujících dat se vyjádřil prof. Hugenholtz,³³¹ podle něhož je takový výklad příliš rozšiřující a nesprávný a hrozí závažnými následky. Podle tohoto komentátora by ochrana databází, jež obsahují nikoliv předem existující, ale nová nebo nově objevená data, která nelze získat jinak,

³²⁸ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 2 písm. b).

³²⁹ Směrnice, cit. 1, bod 40 preambule.

³³⁰ *Oxford Dictionaries* [online]. Oxford (UK) : Oxford University Press, c2012 [cit. 2012-07-10]. Dostupný z WWW: <<http://oxforddictionaries.com/?region=uk>>.

³³¹ HUGENHOLTZ, cit. 186.

vedla k monopolu pořizovatele k těmto datům a nepříznivě by omezila svobodu projevu a právo na informace.³³² Ve stejném duchu vyřešil ESD otázku charakteru vkladu do pořízení databáze ve věci *Fixtures* v roce 2004, kde stanovil, že vkladem do pořízení jsou „*prostředky použité k vyhledání existujících nezávislých materiálů*“.³³³

V souvislosti s výkladem pojmu „*vklad do pořízení*“ vyvstala otázka, zda zahrnuje pouze vklad do vytvoření databáze v úzkém slova smyslu, nebo i vklad do samotné činnosti pořizovatele databáze. Pro databáze, jež jsou pořízeny na základě právě druhého zmíněného vkladu, zavedly nizozemské soudy³³⁴ pojem tzv. „spin-off“ databáze, tedy databáze, jež jsou tzv. „vedlejším produktem“ činnosti pořizovatele. Nizozemské soudy jako první rozhodly, že spin-off databáze na základě vkladu chráněny nejsou, neboť neexistuje příčinná souvislost mezi vkladem a pořízením databáze.³³⁵ Prof. Hugenholtz uvedl ke spin-off databázím příležitý příklad, podle něhož nelze za vklad do pořízení databáze LexisNexis považovat roční rozpočet konzorcia Reed Elsevier, jehož dceřinná společnost databázi pořídila.³³⁶ Uvedl tak s odůvodněním, s nímž nelze než souhlasit. Uvedl, že data a kompilace dat, jež jsou vytvořeny jako vedlejší produkt činnosti pořizovatele nezasluhují ochranu právem sui generis právě proto, že právo sui generis podle směrnice je čistě účelové a slouží jako prostředek k dosažení rozvoje databází na trhu EU.³³⁷ Udělením ochrany spin-off databázím právem sui generis by soudy zcela minuly účel směrnice, neboť by namísto pořízení databází potenciálně podporovaly jakýkoliv vklad pořizovatele, jen vzdáleně související s databází.

S nizozemským pojetím spin off databází se ESD ztotožnil v rozhodnutích

³³² Ibid.

³³³ EU. Case C-338/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Svenska Spel AB* [2004] ECR I-10497, bod 24. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>: „*The expression ‘investment in ... the obtaining ... of the contents’ of a database in Article 7(1) must be understood to refer to the resources used to seek out existing independent materials and collect them in the database.*”

³³⁴ Např. rozsudek odvolacího soudu v Arnhemu ve věci *KPN v. Denda International and others*, ze dne 6. prosince 2000, také např. rozsudek President District Court v Haagu ve věci *KPN v. XSO* ze dne 14. ledna 2000, nebo také rozsudek President District Court of Rotterdam ve věci *Algemeen Dagblad e.a. v. Eureka* (Kranten.com) ze dne 22. srpna 2000, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 186.

³³⁵ HUGENHOLTZ, cit. 186.

³³⁶ Ibid.

³³⁷ MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. Europe's Database Experiment. *Science*, 26. October 2001, vol. 294, No. 5543, s. 789-790. Dostupný také z WWW: <<http://www.sciencemag.org/content/294/5543/789.full>>.

souhrnně známých pod názvem Fixtures³³⁸ (dále jen „Fixtures“) a British Horseracing Board³³⁹ (dále jen „British Horseracing Board“ nebo také „BHB.“) Ve věci Fixtures rozhodl ESD o tom, že v případě rozpisů utkání ligových soutěží ve fotbale nelze za vklad považovat prostředky vložené do organizace rozpisů, tedy stanovení dne, času a spoluhráčů v dané lize.³⁴⁰ ESD určil, že pojem „vklad do pořízení obsahu databáze“ dle čl. 7 odst. 1 směrnice znamená vynaložení „*prostředků použitých k vyhledání existujících nezávislých materiálů a použití těchto materiálů k vytvoření databáze*“, a tedy nezahrnuje prostředky sloužící k vytvoření dat obsažených v databázi.³⁴¹ Obdobně se k definici vkladu do pořízení obsahu databáze vyjádřil ESD ve věci BHB. Nadto se soud v případě BHB zabýval definicí vkladu do ověření databáze. Rozhodl, že prostředky vložené do sestavení seznamu koní běžících dostihů, ani ověřování tohoto seznamu není podstatným vkladem ve smyslu směrnice.³⁴² Vklad do ověření databáze jsou podle ESD třeba vykládat jako „*prostředky užití ke kontrole materiálů sbíraných při tvoření databáze a během její existence za účelem zajištění správnosti informací obsažených v databázi*“.³⁴³ V souladu s rozsudky ve věci Fixtures soud ve věci BHB rozhodl, že vkladem podle směrnice není ani vklad do ověření nově vytvářených dat, jež jsou následně zařazena do obsahu databáze.³⁴⁴ Pojem „ověření“ směrnice nedefinuje. Lze akceptovat výklad právní teorie, např. výklad prof. Hugenholtze, podle něhož lze

³³⁸ Fixtures, cit. 261.

³³⁹ British Horseracing Board, cit. 261.

³⁴⁰ EU. Case C-338/02 Fixtures Marketing Ltd. v Svenska Spel AB [2004] ECR I-10497, bod 24. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002CJ0338:EN:HTML>>: „The expression ‘investment in ... the obtaining ... of the contents’ of a database in Article 7(1) must be understood to refer to the resources used to seek out existing independent materials and collect them in the database. It does not cover the resources used for the creation of materials which make up the contents of a database. In the context of drawing up a fixture list for the purpose of organising football league fixtures, therefore, it does not cover the resources used to establish the dates, times and the team pairings for the various matches in the league.“ Obdobně British Horseracing Board, cit. 261, bod 97 (1).

³⁴¹ Ibid.

³⁴² British Horseracing Board, cit. 261, bod 97 (1) odst. (2): „The expression ‘investment in ... the ... verification ... of the contents’ of a database in Article 7(1) of Directive 96/9 must be understood to refer to the resources used, with a view to ensuring the reliability of the information contained in that database, to monitor the accuracy of the materials collected when the database was created and during its operation. The resources used for verification during the stage of creation of materials which are subsequently collected in a database do not fall within that definition.“

³⁴³ Ibid.

³⁴⁴ British Horseracing Board, cit. 261, bod 42: „The resources used for verification during the stage of creation of materials which are subsequently collected in a database do not fall within that definition.“

ověřením široce rozumět kontrolu, opravu či aktualizaci již existujícího obsahu databáze.³⁴⁵

b) Vytěžování a zužitkování obsahu databáze nebo jeho části

Ačkoliv se podstatný vklad vztahuje k celé databázi, zákonodárce stanovil kromě zákazu vytěžování a zužitkování celé databáze i zákaz vytěžování a zužitkování její podstatné části. Nepodstatná část databáze byla z ochrany vyňata v průběhu legislativního procesu k vyvážení posilujícího práva pořizovatele databáze.³⁴⁶ Směrnice nicméně nakonec obsahuje i zákaz neoprávněného vytěžování a/nebo zužitkování i nepodstatných částí obsahu databáze, je-li opakované a systematické a v rozporu s obvyklým užíváním databáze nebo neodůvodněně poškozuje oprávněné zájmy pořizovatele.³⁴⁷

Pojem „vytěžování a zužitkování databáze“ závazně vyložil ESD ve věci *British Horseracing Board* jako „*jakékoliv neoprávněné přisvojení si a zveřejňování databáze nebo její části*“, přičemž se nutně nepředpokládá přímý přístup osoby, která se této činnosti dopouští, do databáze.³⁴⁸ Podle směrnice se „vytěžováním“ rozumí „*trvalý nebo dočasný přenos celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmkoli prostředky nebo jakýmkoli způsobem.*“³⁴⁹ „Zužitkováním“ je pak podle směrnice „*jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části rozšiřováním rozmnoženin, pronájmem, spojením online nebo jinými způsoby přenosu*“, ³⁵⁰ přičemž veřejné půjčování se nepovažuje za vytěžování ani zužitkování.³⁵¹

³⁴⁵ HUGENHOLTZ, cit. 186.

³⁴⁶ Jakož i odstraněním systému povinných licencí, pojetím výjimek z práva sui generis jako práva státu, nikoli povinnosti, jakož i možností souběhu ochrany právem sui generis s jinými právy dle: GASTER, cit. 255.

³⁴⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 5.

³⁴⁸ *British Horseracing Board*, cit. 261, bod 2 výroku rozsudku: „*The terms ‘extraction’ and ‘re-utilisation’ as defined in Article 7 of Directive 96/9 must be interpreted as referring to any unauthorised act of appropriation and distribution to the public of the whole or a part of the contents of a database. Those terms do not imply direct access to the database concerned.*“

³⁴⁹ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 2 písm. (a).

³⁵⁰ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 2 písm. (b).

³⁵¹ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 2 písm. (b).

c) *Kvalitativně a kvantitativně podstatná část databáze*

V případě, že vklad pořizovatele byl kvalitativně či kvantitativně natolik podstatný, že zahrnul databázi pod ochranu práva sui generis, je na místě posoudit, zda bylo toto právo sui generis porušeno tím, že došlo k neoprávněnému vytěžování a/nebo zužitkování databáze, resp. celého obsahu databáze nebo jeho „kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části“ dle čl. 7 odst. 1 směrnice. Jaká část databáze je však kvalitativně a kvantitativně podstatná? Ani v tomto případě směrnice ani judikatura ESD nestanoví konkrétní kritéria. Absence definice tohoto pojmu může být záměrem zákonodárce, s cílem flexibilní aplikace na všechny formy databáze a vyvážení rozsáhlého práva sui generis poskytnutím uživatelům prostoru k legálnímu užití právě „nepodstatné části databáze“.³⁵²

Bez dalšího však nelze volně užít ani nepodstatnou část databáze však. Směrnice sice výslovně zakazuje pořizovateli databáze, jež je jakýmkoli způsobem zpřístupněna veřejnosti, bránit oprávněnému uživateli databáze nebo její části „*ve vytěžování a/nebo zužitkování kvalitativně nebo kvantitativně nepodstatných částí jejího obsahu nezávisle na účelu využití*“,³⁵³ zároveň však čl. 7 odst. 5 směrnice výslovně zakazuje „*opakované a systematické vytěžování a/nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze, které předpokládá činnost v rozporu s obvyklým užíváním databáze nebo které neodůvodněně poškozuje oprávněné zájmy pořizovatele databáze*“.³⁵⁴

Nad zákaz vytěžování a/nebo zužitkování celého obsahu databáze, jeho části podle čl. 7 odst. 1 směrnice, včetně nepodstatné části za podmínek čl. 7 odst. 5 tedy směrnice široce stanoví zákaz oprávněného uživatele databáze provádět úkony, jež jsou v rozporu s obvyklým užíváním databáze nebo neodůvodněně poškozuji oprávněné zájmy pořizovatele databáze.³⁵⁵ Oprávněný uživatel nadto nesmí v souladu s čl. 8 odst. 3 směrnice „*způsobit újmu nositeli autorského práva nebo práva s ním souvisejícího k dílům nebo jiným předmětům ochrany obsaženým v databázi*“.

Otázku, zda je část databáze kvalitativně či kvantitativně podstatná, je třeba posuzovat v každém konkrétním případě zvlášť. Z kvantitativního hlediska je podstatná část obsahu databáze zjišťována porovnáním s celkovou velikostí obsahu databáze. Za

³⁵² Např. GASTER, cit. 255, s. 1129.

³⁵³ Směrnice, cit. 1, čl. 8 odst. 1.

³⁵⁴ Směrnice, cit. 1, čl. 7, odst. 5.

³⁵⁵ Směrnice, cit. 1, čl. 8 odst. 2.

nepodstatnou část obsahu databáze lze pak v souladu s rozsudkem ESD ve věci British Horseracing Board považovat každou část, jež kvantitativně ani kvalitativně neodpovídá podstatné části databáze.³⁵⁶ ESD věci BHB dále vykládá zákaz užít nepodstatnou část obsahu databáze tak, že „*se vztahuje k neoprávněnému vytěžování nebo zužitkování jednotlivých částí databáze, jímž je znovu vytvořena databáze nebo její podstatná část, nebo je zprostředkována veřejnosti, čímž vážně ohrozí vklad pořizovatele databáze.*”³⁵⁷ ESD ve věci BHB rozhodl, že informace zveřejněné na webové stránce společnosti William Hill jsou nepodstatnou částí obsahu databáze British Horseracing Board, společnost William Hill je však použila opakovaně a systematicky.³⁵⁸ Soud nicméně rozhodl ve prospěch společnosti William Hill, neboť podle ESD nemělo jejich jednání za cíl vytvořit celou databázi BHB ani její podstatnou část, k tomu ani vážně neohrozilo vklad BHB do pořízení databáze.³⁵⁹

Směrnice nedefinuje ani pojem „oprávněného uživatele“, není tedy jasné, zda je jím uživatel oprávněn na základě smlouvy nebo podle zákona, např. na základě ustanovení práva členského státu EU podle čl. 9 směrnice, stanovících další omezení práv pořizovatele databáze ve prospěch oprávněného uživatele databáze. Výklad čl. 6 odst. 1 návrhu směrnice,³⁶⁰ jeho výkladového stanoviska³⁶¹ a také zpráva komise EU o

³⁵⁶ British Horseracing Board, cit. 261, bod 70: *“The expression ‘substantial part, evaluated ... quantitatively, of the contents of [a] database’ in Article 7 of Directive 96/9 refers to the volume of data extracted from the database and/or re-utilised and must be assessed in relation to the total volume of the contents of the database.”*

³⁵⁷ British Horseracing Board, cit. 261, bod 95 a bod 97 (4) výroku rozsudku: *“The prohibition laid down by Article 7(5) of Directive 96/9 refers to unauthorised acts of extraction or re-utilisation the cumulative effect of which is to reconstitute and/or make available to the public, without the authorisation of the maker of the database, the whole or a substantial part of the contents of that database and thereby seriously prejudice the investment by the maker.”*

³⁵⁸ British Horseracing Board, cit. 261, bod 90: *“acts of extraction and re-utilisation carried out by William Hill concern insubstantial parts of the BHB database (...) are carried out on the occasion of each race held. They are thus of a repeated and systematic nature.”*

³⁵⁹ British Horseracing Board, cit. 261, bod 91: *“There is no possibility that, through the cumulative effect of its acts, William Hill might reconstitute and make available to the public the whole or a substantial part of the contents of the BHB database and thereby seriously prejudice the investment made by BHB in the creation of that database.”*

³⁶⁰ Návrh směrnice, cit. 260, art. 6 odst. 1: *“The lawful user of a database may perform any of the acts listed in Article 5 which is necessary in order to use that database in the manner determined by contractual arrangements with the rightholder.”*

³⁶¹ EU. Commission of the European Communities. *Explanatory Memorandum for the Proposal for a Council Directive on the legal protection of databases* of May 13, 1992. COM (92) 24 final--SYN 393, s. 3 písm. b). Dostupný také z WWW: < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1993:0464:FIN:EN:PDF>>.

implementaci směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů³⁶² se přiklání k první variantě, tedy výkladu pojmu oprávněného uživatele jako uživatele oprávněného pouze smlouvou.

Zákaz vytěžování a/nebo zužitkování celého obsahu databáze nebo jeho části podle čl. 7 odst. 1 směrnice nutně vede k závěru, že v případě ochrany databáze proti užití kvantitativně nepodstatné, avšak kvalitativně podstatné části databáze, de facto může dát vzniknout právu k samotným datům obsaženým v databázi. I přes právě opačný úmysl zákonodárce³⁶³ se zrodila obava z monopolizace dat právem sui generis (kap. 3.5.2.a). Tato obava trvá. Bez legislativních změn je nadále v rukou národních soudů a ESD (k implementaci směrnice dále kap. 3.4.3. a 3.4.4.)

d) Omezení práva sui generis

Obdobně jako v případě autorského práva, směrnice stanoví omezení práva sui generis k databázi nejprve přímo, tj. omezením právy oprávněného uživatele dle čl. 8 odst. 1 směrnice a poté i nepřímou. Nepřímé omezení směrnice umožňuje formou zmocnění členských států čl. 9 směrnice ke stanovení dalších omezení práv pořizovatele databáze ve prospěch oprávněného uživatele databáze. Nejasnost definice přímého omezení, jakož i pouhé stanovení možností nepřímého omezení, jež řada států netransponovala, činí omezení práva sui generis slabým. Práva pořizovatele databáze slabými výjimkami z práva sui generis naopak, na úkor volného užití databáze, sílí.

Přímo omezuje směrnice práva pořizovatele databáze ustanovením, podle něhož *„pořizovatel databáze, která je jakýmkoli způsobem zpřístupněna veřejnosti, nesmí bránit oprávněnému uživateli databáze ve vytěžování a/nebo zužitkování kvalitativně*

³⁶² EU (EHS). Commission of the European Communities. *Report from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee on the implementation and effects of Directive 91/250/EEC on the legal protection of computer programs*. COM/2000/0199 final. Dostupný také z WWW: < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000DC0199:EN:HTML> >. Čl. 5 odst. 1: “The Commission shares the view of some commentators that “lawful acquirer” did in fact mean a purchaser, licensee, renter or a person authorised to use the program on behalf of one of the above. This argument also draws from Articles 6 and 8 of the database Directive (Directive 96/9/EC) which use the term “lawful user” and which were modelled along the lines of Article 5 (1) of the Computer programs Directive.”

³⁶³ směrnice, cit. 1, bod 46 preambule: „právo zabránit neoprávněnému vytěžování a/nebo zužitkování celých děl, údajů nebo prvků databáze či jejich podstatných částí by nemělo vést ke vzniku nového práva k těmto dílům, údajům nebo prvkům samotným.”

*nebo kvantitativně nepodstatných částí jejího obsahu nezávisle na účelu užití“.*³⁶⁴ V případě, že je oprávněný uživatel oprávněn takto užit pouze část databáze, uplatní se omezení dle citovaného čl. 8 odst. 1 směrnice pro danou část databáze.

Nepřímým omezením práva sui generis pořizovatele databáze může být jedna ze tří výjimek předložených článkem 9 směrnice, přijatá do daného právního řádu členského státu EU. Právo sui generis obsahuje podle čl. 9 směrnice méně výslovných výjimek než právo autorské (kap. 3.3.2.e) a namísto termínu „užít“ pracuje s pojmy „vytěžit“ nebo „zúžitkovat“, definovanými čl. 7 odst. 2 směrnice. Článek 9 směrnice poskytuje členským státům možnost stanovit, že oprávněný uživatel databáze, která je jakýmkoli způsobem zpřístupněna veřejnosti, může bez souhlasu jejího pořizovatele vytěžit nebo zúžitkovat podstatnou část jejího obsahu za následujících podmínek: (a) jde-li o vytěžování obsahu neelektronické databáze pro osobní potřebu, (b) jde-li o vytěžování pro účely názorného vyučování nebo vědeckého výzkumu, je-li uveden pramen, v rozsahu odůvodněném sledovaným nevýdělečným cílem, nebo (c) jde-li o vytěžování a/nebo zúžitkování pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení.

Jak vyplývá z přehledu transpozice zprávy Nauta Dutilh,³⁶⁵ členské státy využily danou možnost ve všech variantách, některé přijaly všechny výjimky z práva sui generis, některé žádné a některé státy jen některé z výjimek. Všechny tři výjimky transponovala i ČR prostřednictvím § 92 AutZ. V rozporu se směrnicí stanovil AutZ první dvě výjimky ve větší, než článkem 9 směrnice předepsané šíři.

e) Osoby oprávněné k ochraně právem sui generis

Osobou oprávněnou k ochraně právem sui generis je podle směrnice pořizovatel nebo nositel práva sui generis, jenž je státním příslušníkem členského státu nebo je usazen na území EU (angl. „habitual residence“).³⁶⁶ Pojmy „pořizovatel“, „nositel práva“ ani „usazení“ samotná směrnice nedefinuje. Výkladem ustanovení směrnice,

³⁶⁴ Směrnice, cit. 1, čl. 8 odst. 1.

³⁶⁵ Nauta Dutilh. *Final Report : The implementation and application of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : Study*, contract ETD/2001/B5-3001/E/72 [online]. Last modified 2004-08-17 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/etd2001b53001e72_en.pdf> (dále citováno jako zpráva Nauta Dutilh).

³⁶⁶ Směrnice, cit. 1, čl. 11 odst. 1.

včetně její preambule lze nicméně dojít k následujícím závěrům.

Pořizovatelem databáze je „osoba, která vyvine iniciativu a nese riziko za provedení vkladů.“³⁶⁷ Více je možné vyvodit z čl. 7 odst. 1 směrnice vymezujícího předmět ochrany právem sui generis, podle něhož je pořizovatelem osoba, která učiní kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze.³⁶⁸ V doslovném překladu anglické verze směrnice čl. 7 odst. 1 směrnice uvádí rovněž ne příliš zdařilou definici předmětu ochrany právem sui generis, ze které lze vyvodit, že pořizovatelem je tvůrce databáze (angl. „maker“), jenž provedení jmenovaného podstatného vkladu prokáže (angl. „shows that there has been (...) an investment“). Ve spojení s čl. 11 odst. 1 směrnice lze rovněž vyvodit, že pořizovatelem může být i osoba, jež databázi nevytvořila, ale nechala za vynaložení podstatného vkladu pořídit jinou osobou. Tento koncept je výslovně zahrnut v českém právním řádu (srov. § 89 AutZ, více v kap. 3.4.2. bod b). Obdobně lze ze znění čl. 7 odst. 1 rozumět, že pokud daný vklad učiní (a prokáže) osoba odlišná od původního pořizovatele, stává se pořizovatelem této, jeho vkladem doplněné databáze, aniž by bylo dotčeno právo sui generis prvotního pořizovatele. Subdodavatelé jsou dle směrnice z definice pořizovatele vyloučeni.³⁶⁹

Nositelem práva sui generis, jak logicky vyplývá z podstaty věci, je osoba odlišná od pořizovatele, na kterou bylo právo sui generis převedeno (čl. 7 odst. 3 směrnice doslova uvádí „převedeno či postoupeno“), např. na základě licence,³⁷⁰ nebo na kterou právo sui generis přešlo v souladu s právními řády jednotlivých členských států EU (zjm. děděním případě smrti pořizovatele nebo nositele, popř. i přechodem podniku na nástupnickou právnickou osobu v případě zániku pořizovatele nebo nositele). Pořizovatelem nebo nositelem práva sui generis může být podle směrnice nejen fyzická osoba nebo skupina osob, jak tomu je u práva autorského podle směrnice,³⁷¹ ale i obchodní společnost nebo jiná právnická osoba, jež je podnikatelským

³⁶⁷Směrnice, cit. 1, bod 41 preambule.

³⁶⁸Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 1.

³⁶⁹Směrnice, cit. 1, bod 41 preambule.

³⁷⁰Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 3: „Právo podle odstavce 1 (právo sui generis) může být převedeno, postoupeno nebo může být předmětem licenční smlouvy.“

³⁷¹Směrnice, cit. 1, čl. 4: “The author of a database shall be the natural person or group of natural persons who created the base or, where the legislation of the Member States so permits, the legal person designated as the rightholder by that legislation.”

subjektem,³⁷² zřízena v souladu s právem členského státu a jež má své sídlo, správní ústředí nebo hlavní provozovnu v EU. Má-li však společnost na území EU pouze své sídlo, musí být její činnost skutečně a trvale svázána s hospodářstvím členského státu.³⁷³

K pojmu „usazení“ směrnice pouze odkazuje v bodu 56 preambule na ustanovení Smlouvy. Ani ty však tento pojem nedefinují. Pouze SFEU upravuje svobodu usazování.³⁷⁴ Právě z těchto ustanovení vyplývá, že svoboda usazování zahrnuje provozování samostatně výdělečné činnosti, podnikání,³⁷⁵ zřizování obchodních společností a jejich řízení, zřizování zastoupení, poboček nebo dceřinných společností nebo výkon povolání. Z hlediska definice pojmu usazení lze zejména vycházet z definice vyvinuté judikaturou ESD, podle níž se usazováním rozumí „výkon hospodářské činnosti prostřednictvím stálého zařízení (podniku) v jiném členském státě na neurčitou dobu“.³⁷⁶ Ve smyslu aplikace práva sui generis podle čl. 7 odst. 1 směrnice je tedy pořizovatelem nebo nositelem práva sui generis státní příslušník členského státu EU nebo osoba, která v některém ze členských států EU na neurčitou dobu (oprávněně) podniká prostřednictvím stálého zařízení.

Ochranu právem sui generis mohou získat databáze pořizovatelů ze třetích zemí, jež nesplňují výše popsané požadavky občanství, usazení fyzických osob a inkorporace, sídla, provozovny či hlavní činnosti podnikatele právnických osob dle čl. 11 odst. 1 a 2 směrnice jen za předpokladu reciprocity. Tedy za předpokladu, že daná třetí země poskytuje databázím, na něž se v EU vztahuje právo sui generis, srovnatelnou úroveň ochrany. O splnění požadavku reciprocity rozhoduje Rada EU na návrh Komise EU v souladu s čl. 11 odst. 3 směrnice.³⁷⁷

³⁷² Pojem „firms“ překládá směrnice v české verzi jako „podniky.“ Z hlediska kontextu směrnice je dle autorky této práce použití pojmu „podnik“ nesprávné, neboť pojem podnik vyjadřuje v souladu s ObchZ, cit. 122, § 5: „soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání.“

³⁷³ Směrnice, cit. 1, čl. 11 odst. 2.

³⁷⁴ SFEU, cit. 236, čl. 49-50 (býv.: SES, cit. 236, čl. 43 a 44).

³⁷⁵ ObchZ, cit. 122, § 2.

³⁷⁶ EU. Case C-221/89 *The Queen v Secretary of State for Transport, ex parte Factortame Ltd. and others* [1991] ECR I-03905, bod 20. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>: „It must be observed in that regard that the concept of establishment within the meaning of Article 52 et seq. of the Treaty involves the actual pursuit of an economic activity through a fixed establishment in another Member State for an indefinite period.“

³⁷⁷ Přičemž dle: směrnice, cit. 1, čl. 11 odst. 3: „Doba dané ochrany nepřesáhne „dobu ochrany databází podle čl. 10 směrnice.“

f) *Doba trvání práva sui generis*

V souladu s ustanoveními směrnice, „*právo sui generis vzniká dnem pořízení databáze*“³⁷⁸ a trvá patnáct let od 1. ledna roku následujícího po dni pořízení databáze.³⁷⁹ V případě, že databáze je před uplynutím doby této ochrany zpřístupněna jakýmkoli způsobem veřejnosti, doba ochrany začíná běžet znovu a uplyne v době patnácti let od 1. ledna roku následujícího po dni, kdy byla databáze zpřístupněna veřejnosti poprvé.³⁸⁰

Pozornost vzbudilo kontroverzní ustanovení o prodloužení doby ochrany. Doba ochrany databáze právem sui generis získává nový běh na základě následujícího ustanovení směrnice: „*Jakákoli kvalitativně nebo kvantitativně podstatná změna obsahu databáze, zejména jakákoli podstatná změna vyplývající z nahromadění následných dodatků, výmazů nebo změn, jejímž výsledkem je databáze, která představuje z kvalitativního nebo kvantitativního hlediska podstatný vklad, umožňuje poskytnout databázi vyplývající z tohoto vkladu vlastní dobu ochrany.*“³⁸¹ Podstatný nový vklad může také znamenat „*důkladné ověřování obsahu databáze*“,³⁸² přičemž důkazní břemeno o dni pořízení databáze, jakož i o splnění podmínek vedoucích k závěru, že podstatná změna obsahu databáze je podstatným novým vkladem, nese pořizovatel dané databáze.³⁸³

Horní hranice doby ochrany právem sui generis přitom není stanovena. Ustanovení směrnice o prodloužení doby ochrany tedy oprávněně vzbudilo obavy komentátorů³⁸⁴ z možnosti doslova nekonečné ochrany databází právem sui generis, zajištěné pravidelným důkladným ověřováním nebo změnami obsahu databáze podle směrnice.³⁸⁵ Ustanovení směrnice o ochranné době právem sui generis je třeba podrobit kritice z několika ohledů. Především lze odsoudit nepřesnou terminologii čl. 10 odst. 3 směrnice. První nejasnost vzbuzuje použití slovního spojení „*databáze, která*

³⁷⁸ Směrnice, cit. 1, čl. 10 odst. 1: „completion of making“, směrnice v českém jazyce používá, podle autorky nesprávný, překlad „dohotovění.“

³⁷⁹ Ibid.

³⁸⁰ Směrnice, cit. 1, čl. 10 odst. 2.

³⁸¹ Směrnice, cit. 1, čl. 10 odst. 3.

³⁸² Směrnice, cit. 1, bod 55 preambule.

³⁸³ Směrnice, cit. 1, bod 53 a 54 preambule.

³⁸⁴ Např. REICHMANN, J. H.; SAMUELSON, Pamela. *Intellectual property rights in data?* Vanderbilt Law Review, January 1997, s. 85-86. Dostupný také z WWW:

<<http://cyber.law.harvard.edu/property00/alternatives/reichman.html>>. Také: DAVISON, cit. 23, s. 93.

³⁸⁵ Směrnice, cit. 1, čl. 10, odst. 3 spolu s bodem 55 preambule.

představuje (...) podstatný vklad“,³⁸⁶ neboť v souladu s čl. 7 odst. 1 směrnice, vklad je představen³⁸⁷ nikoli databází, ale „*pořízením, ověřením nebo předvedením jejího obsahu*.“ Tento nedostatek částečně napravuje bod 53 preambule směrnice, podle nějž je vklad představen „*významnou změnou obsahu databáze*.“

Druhou, neméně zásadní výtkou definice ochranné doby právem *sui generis* je nejasnost ustanovení „*jakákoli podstatná změna (...) umožňuje poskytnout databázi vyplývající z tohoto vkladu vlastní dobu ochrany*.“³⁸⁸ Není totiž jasné, zda se nový běh ochranné doby vztahuje na celou databázi, nebo na část, jež byla změněna. Ačkoliv se již měl ESD předběžnou otázkou týkající se výkladu čl. 10 odst. 3 zabývat,³⁸⁹ přímou odpověď neposkytl.³⁹⁰ Argument pro nový běh ochranné doby celé databáze lze podpořit účelem práva *sui generis* motivovat k pořizování dynamických databází a jejich aktualizaci. Existují však i hlasy zastávající názor, že vlastní doba ochrany se vztahuje pouze na tu část databáze, jež byla aktualizací změněna.³⁹¹

Další výtkou čl. 10 odst. 3 směrnice je anomálie právní ochrany těch databází, jež jsou zveřejněny v dynamické a zároveň nedynamické formě. Příkladem může být zveřejnění úplné kopie papírové formy Zlatých stránek soutěžitelem v roce 2016 za předpokladu, že Zlaté stránky byly pořizovatelem zveřejněny v roce 1999, současně s jejich online verzí. Zatímco ochranná doba online verze by mohla být po uplynutí roku 2015 provedením změn prodloužena, papírová verze by již v roce 2016 chráněna nebyla. Ačkoliv by soutěžitel zveřejnil úplnou kopii papírové verze Zlatých stránek, čelil by možnému nepřímému porušení práva *sui generis* k online verzi.³⁹²

Jak vyplývá z výše uvedeného, ustanovení podmínek prodloužení ochranné doby

³⁸⁶ Směrnice, cit. 1, čl. 10 odst. 3: angl. „*database (...) which would result in the database being considered to be a substantial new investment*.“

³⁸⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 1: angl. „*shows*,“ český překlad směrnice používá nesprávně pojem „*potvrzuje*.“

³⁸⁸ Směrnice, cit. 1, čl. 10 odst. 3.

³⁸⁹ British Horseracing Board, cit. 261, bod 22 (11): „*Does Article 10(3) of the directive mean that, whenever there is a “substantial change” to the contents of a database, qualifying the resulting database for its own term of protection, the resulting database must be considered to be a new, separate database, including for the purposes of Article 7(5)?*“

³⁹⁰ British Horseracing Board, cit. 261, bod 96: „*Against that background, it is not necessary to reply to the 11th question referred.*“

³⁹¹ např. názor soudce Laddie z britského odvolacího soudu ve věci British Horseracing Board, cit. 261: Velká Británie. *British Horseracing Board Ltd & Ors. v William Hill Organization Ltd* [2001] EWHC 517 (Patents), bod 72. Dostupný také ze systému British and Irish Legal Information Institute (BAILII) z WWW: <http://www.bailii.org/form/search_cases.html>: „*As new data are added, so the database's term of protection is constantly being renewed.*“

³⁹² Obdobný příklad také: MACMILLAN, Fiona (ed.). *New Directions in Copyright Law*. Cheltenham (UK) : Edward Elgar Publishing Limited, 2006, Vol. 2. s. 125. ISBN-10: 1845422619.

právem sui generis vzbuzuje otázky hned v několika rovinách. Na normativní výklad článek 10 odst. 3 směrnice stále čeká.

3.4 Transpozice a implementace směrnice

3.4.1 Transpozice směrnice

Směrnice zavazuje ve stejné míře všechny členské státy v povinnosti dosáhnout vlastními prostředky úpravy stanovené směrnicí, bez ohledu na stávající právní úpravu ochrany databází, neboť směrnice je „závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků je ponechána vnitrostátním orgánům.“³⁹³ Směrnicí transponovalo všech 27 členských států. Německo, Švédsko a UK tak učinili s účinností k předepsanému 1. lednu 1998, tedy ve lhůtě určené k implementaci čl. 16 odst. 1 směrnice. Rakousko, Francie, Španělsko, Belgie, Dánsko a Finsko transponovali směrnici během roku 1998, přičemž Rakousko a Francie s retroaktivním účinkem k 1. lednu 1998. Itálie a Nizozemí transponovali směrnici v roce 1999, Řecko a Portugalsko v roce 2000 a Irsko a Lucembursko v roce 2001. Mezi lety 1999 a 2003 směrnici implementovalo Slovinsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Kypr i Malta. ČR implementovala směrnici s účinností k 1. prosinci 2000 (kap. 3.4.2). Bulharsko, stejně jako Rumunsko, členské státy EU od roku 2007, implementovalo směrnici k 1. lednu 2007.

Při absenci návodu transpozice se jednotlivé členské státy s transpozicí a implementací potýkaly (a stále potýkají) jak z formálního, věcného, tak i gramatického hlediska. Jednotlivé jurisdikce ve výsledku transponovaly směrnici s výraznými odchylkami, často neúplně a také nesprávně.³⁹⁴ Různorodost transpozic se týkala zejména práva sui generis, pro řadu států zcela nového práva. Něktěry členskými státy EU státy bylo právo sui generis transponováno v rámci úpravy práva autorského,

³⁹³ SFEU, cit. 236, čl. 288 (býv.: SES, cit. 236, čl. 249).

³⁹⁴ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365, s. 372 a násl., popis transpozice v jednotlivých jurisdikcích s. 17-352. V tomto duchu také oficiální portál evropského práva: Publications office of the European Union. *EUR-Lex : National provisions communicated by the member states concerning Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 1996 on the legal protection of databases* [online]. 9.8.2012 [cit. 16.1.2012]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:71996L0009:EN:NOT>>, jmenující jednotlivá vnitrostátní opatření k implementaci směrnice podotýká, že : “The fact that there is a reference to national execution measures does not necessarily mean that these measures are either comprehensive or in conformity.”

např. v UK v rámci Copyright, Design and Patents Act 1988, budící patrně záměrně³⁹⁵ dojem zařazení do autorského práva, za účelem zachování tradičního autorského práva *sweat of the brow*. Jinými státy, např. Itálií, Francií, Švédskem či Nizozemím, bylo právo *sui generis* transponováno jako zvláštní právo vedle skupiny práv souvisejících s právem autorským. V ČR bylo právo *sui generis* transponováno jako zvláštní majetkové právo dle §§ 88 - 94 AutZ.

Podle zprávy Nauta Dutilh, advokátní společnosti pověřené průzkumem pro formální závěry Komise EU uveřejněné později pod názvem První hodnocení směrnice, nejvyšší soulad transpozice se směrnicí byl dosažen Itálií a Španělskem. Nejnižší soulad byl naopak dosažen severskými zeměmi, dopad čehož zmírňuje skutečnost, že tyto země zachovaly svou tradiční ochranu databází podle, právu *sui generis* podobného, katalogového pravidla (kap. 3.1.1).

Nejednotnost transpozice směrnice jednotlivými členskými státy lze demonstrovat na ustanovení čl. 9 směrnice, umožňujícím státům zvolit dle výběru druhu výjimek ze zvláštního práva. Zatímco Itálie netransponovala ani jednu z daných výjimek, výjimku pro vzdělání výzkum podle čl. 9 písm. b) směrnice netransponovala kromě Itálie ani Francie. Výjimku podle čl. 9 písm. a) směrnice, tedy vytěžování a využití databáze pro osobní potřebu netransponovalo UK, Irsko ani Řecko. Výjimku z práva *sui generis* dle čl. 9 písm. c) směrnice, tzn. výjimku pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení transponovaly podle stavu EU v roce 2005 všechny členské státy EU kromě Itálie. Většina členských států, např. Belgie, Rakousko, Německo, Švédsko, Dánsko, Španělsko nebo i ČR transponovala (v různé kvalitě) všechny tři výjimky z práva *sui generis* navržené čl. 9 směrnice (k nedostatkům transpozice čl. 9 směrnice v ČR dále kap. 3.4.2 bod b).

Směrnice významně přesáhla hranice EU.³⁹⁶ Směrnici přijaly i státy jako Island,

³⁹⁵ Jak vyplývá z Department of Trade & Industry, Copyright directorate, Patent office (UK). *Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : A consultative paper on United Kingdom implementation* [online]. London (UK) : Patent office, 1997 [cit. 2012-8-10]. s. 10, bod 7.2. Dostupný z WWW: <<http://www-mars.lmd.jussieu.fr/mars/Copyright/Copyright1.pdf>>: „*The Government's approach to the new sui generis right insofar as options are available to it has been to maintain, so far as is possible, the level of protection currently available under copyright and, to the extent permitted by the Directive, similar rights and exceptions.*“ Také z: Department of Trade & Industry, Copyright directorate, Patent office (UK): *The Government's proposals to implement Directive of the European Parliament and the Council on the legal protection of databases (96/9/EC) : the outcome of consultations*. London (UK) : Patent Office, 1997. s. 1 a 2, dle odkazu: DAVISON, cit. 23, s. 225.

³⁹⁶ První hodnocení směrnice, kap. 4.1.1.

Lichtenštejnsko a Norsko, jež jsou členy EHS³⁹⁷ a nejsou členy EU a je prováděna za hranicemi ve státech, jež se připravují na vstup do EU, zjm. Turecko³⁹⁸ a Chorvatsko.³⁹⁹ Neoriginálním databázím je po vzoru směrnice udělena právní ochrana např. i v Mexiku.⁴⁰⁰ Z obavy nedostatku reciprocit a odsunu databázového průmyslu do EU proběhla diskuze o nutnosti legislativních změn v USA (kap. 4). Vlna diskuze o potřebě doplnění mezinárodních smluv v oblasti právní ochrany databází se strhla rovněž na půdě mezinárodního fóra, zejména na půdě WIPO, do dnešního dne bez výsledku (kap. 3.1.2).

3.4.2 Právní ochrana databází v ČR po transpozici směrnice

Nutnost aktualizace autorského práva, transpozice směrnice a dalších právních předpisů EU⁴⁰¹ a proces integrace ČR do EU podnítily přípravu nové právní úpravy autorského práva v ČR. Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a

³⁹⁷ Závazek členských států EHS implementovat směrnici vyplývá z: EU (EHS): Agreement on the European Economic Area. In *Official journal*. 3. January 1994, No. L 1, s. 3. Dostupný také z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21994A0103\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21994A0103(01):EN:HTML)>, ve znění EU (EHS). Decision of the EEA Joint Committee No. 59/96 amending Annex XVII (intellectual property) to the EEA Agreement of 25. October 1996. In *Official journal*. 23. January 1997, No. L 21, s. 11. Dostupný také z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997D0123\(08\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997D0123(08):EN:HTML)>. Revidovaný překlad v českém jazyce dostupný také z WWW: <[http://isap.vlada.cz/Kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/BE1BF551C9323A01C125774400471FFC/\\$FILE/21997D0123\(08\).pdf](http://isap.vlada.cz/Kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/BE1BF551C9323A01C125774400471FFC/$FILE/21997D0123(08).pdf)>.

³⁹⁸ EU (ES). *Decision No. 1/95 of the EC-Turkey Association Council on implementing the final phase of the Customs Union* of 22. December 1995. In *Official Journal*. 13. February 1996, No. L 035, s. 1, art. 7 (2). Dostupný také z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21996D0213\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21996D0213(01):EN:HTML)>.

³⁹⁹ Chorvatsko. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. In *Narodne novine* 167/2003, 79/2009, 80/2011, čl. 147-153. Dostupný také z WWW: <http://dziv.hr/files/File/zastita/zakon_autorsko_HR.pdf>.

⁴⁰⁰ WIPO. *Information meeting on intellectual property in databases : Memorandum prepared by the International Bureau*. Geneva : WIPO, September 17 to 19, 1997, s. 17, bod 64. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/mdocs/mdocs/en/db_im/db_im_2.pdf> : “*The Federal Law on Copyright of Mexico provides in its Article 108 for a sui generis protection of databases which extends the protection to non-original databases.*”

⁴⁰¹ Zjm. směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů, cit. 15; směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s právem autorským, cit. 274; směrnice 93/83/EHS o koordinaci určitých předpisů týkajících se práva autorského a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu, cit. 298; směrnice 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany práva autorského a určitých práv s ním souvisejících, cit. 275; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti, cit. 298; směrnice 2001/84/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, cit. 298; a EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví ze dne 29. dubna 2004. In *Úřední věstník*. 30. duben 2004, řada L, číslo 157, s. 45, kap. 17, sv. 2. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:02:32004L0048:CS:PDF>>.

uměleckých byl po řadě novelizací zrušen novým autorským zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „AutZ“), jenž nabyl účinnosti dne 1. prosince 2000.⁴⁰² Důvod schválení nového zákona uvádí důvodová zpráva k AutZ,⁴⁰³ podle níž „*předpisy ES byly sice do autorského zákona částečně promítnuty, ale v důsledku četných novel se tento zákon stal nepřehledným a byla narušena jeho systematika*“.

Ustanovení směrnice byla do AutZ zapracována úplně, s výjimkou preambule, avšak nikoliv jako jeden celek. Zatímco ochrana výběru a uspořádání obsahu databáze autorským právem k databázím je výslovně upravena § 2 odst. 2 a 5 AutZ, tedy v hlavě první AutZ, ochrana právem sui generis je upravena až §§ 88 až 94 hlavy třetí AutZ. Toto zařazení lze ocenit z hlediska zachování tradiční struktury AutZ, ne však z hlediska přehlednosti nové úpravy ochrany databází.

Transpozici směrnice do AutZ lze z formálního hlediska vytknout několik nedostatků. Prvním, formálním nedostatkem je zařazení definice pojmu databáze až do § 88 AutZ, ačkoliv autorské právo k databázi upravuje již § 2 AutZ. Druhým formálním nedostatkem je absence řádného odkazu ustanovení § 1 písm. c) AutZ způsobující jeho neurčitost. Ustanovení § 1 AutZ definuje předmět úpravy AutZ, přičemž § 1 písm. c) AutZ uvádí „*právo pořizovatele k jím pořízené databázi*“, bez odkazu na právní ochranu sui generis dle hlavy třetí AutZ. Není tedy určité, zda zákon míní právo sui generis podle hlavy třetí AutZ a kromě toho např. také právo autorské, nebo jakékoliv jiné právo k databázi, např. právo vlastnické. Vhodným by se také zdálo zařazení preambule směrnice vzhledem k její zásadní výkladové funkci. Zásadním věcným nedostatkem je pak nesoulad směrnici předepsaného volného užití, tedy výjimek z práva sui generis dle čl. 9 směrnice, s § 92 písm. a) a b) AutZ. Zatímco čl. 9 směrnice umožňuje státům stanovit oprávnění uživatele databáze vytěžovat obsah neelektronické databáze pro osobní potřebu,⁴⁰⁴ AutZ povoluje oprávněnému uživateli nejen vytěžovat, ale nad to i

⁴⁰² Česko. Zákon č. 121 ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2000, částka 36, s. 1658, § 118. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>> (dále citováno jako AutZ).

⁴⁰³ Česko. Vláda České republiky. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) [online]. 15. listopad 1999 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.autorskaprava.cz/duvodova_zprava_az.htm>.

⁴⁰⁴ Směrnice, cit. 1, čl. 9 písm. a.

zužítkovat podstatnou část obsahu jakékoliv databáze, tedy i elektronické.⁴⁰⁵ Rozšiřující je pojetí volného užití v AutZ i v dalším případě volného užití, vytěžování pro účely názorného vyučování nebo vědeckého výzkumu,⁴⁰⁶ když § 92 písm. b) AutZ povoluje kromě vytěžování také zužitkování podstatné části obsahu databáze (k úvahám autorky o vhodných legislativních opatřeních v ČR dále kap. 3.6)

Od účinnosti AutZ lze v ČR chránit databáze jako dílo souborné právem autorským (dále bod a) této kap.) a nově i zvláštním právem pořizovatele databáze *sui generis* (dále bod b) této kap.). Kromě toho je v ČR možná ochrana databází právem nekalé soutěže (dále bod c) této kap.) a právem smluvním (dále bod d) této kap.) V rámci autorského práva jsou v ČR databáze chráněny proti obcházení technických prostředků ochrany databází (dále bod e) této kap.).

a) Autorské právo

Autorské právo je základním právem, jež nachází oporu v čl. 34 odst. 1 Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“). Podle LZPS jsou „*práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti chráněna zákonem*“ a jako takové jsou v souladu s čl. 1 LZPS „*nezadatelná, nezcižitelná, neprohlášená a nezrušitelná*.“ Autorské právo upravuje AutZ, jenž je chápán jako zvláštní zákon ve vztahu k zákonu č. 40/1964 Sb., občanskému zákoníku (dále jen „ObčZ“)⁴⁰⁷ a použije se na právní vztahy AutZ nebo jiným zvláštním předpisem neupravené.⁴⁰⁸ V případě závazkových vztahů se tak kromě AutZ a ObčZ uplatní zjm. § 261 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále jen „ObchZ“). Nástrojem autorskoprávní ochrany v ČR je dále řada s autorským právem souvisejících právních předpisů.⁴⁰⁹

⁴⁰⁵ AutZ, cit. 402, čl. 92 písm. a.

⁴⁰⁶ Směrnice, cit. 1, čl. 9 písm. a.

⁴⁰⁷ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), cit. 403. Také Občanský zákoník, cit. 408, § 1, odst. 2 a 3.

⁴⁰⁸ Např. Československo. Zákon Národního shromáždění č. 40 ze dne 26. února 1964, Občanský zákoník. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1964, částka 19, s. 201-248. § 2, odst. 3. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>; zásada smluvní volnosti, nebo ibid., §§ 631 – 656: smlouva o dílo, jíž lze použít na vytvoření díla.

⁴⁰⁹ Např. Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 46, o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2000, částka 17, s. 586. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>; Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 231, o provozování rozhlasového a televizního vysílání, In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2001, částka 87, s. 5038. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a

Předmětem práva autorského v ČR je v souladu s § 2 AutZ dílo literární, jiné dílo umělecké nebo dílo vědecké, jež splňuje zároveň dvě následující podmínky. Zaprvé, je „jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora“ a zadruhé, je „vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.“⁴¹⁰ Databáze může být chráněna dle § 2 odst. 2 AutZ autorským právem jako dílo souborné za předpokladu, že databáze „je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvorem a jejíž součásti jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem“. Databáze může být chráněna také jako sborník, jenž je dílem souborným v souladu s §2 odst. 5 AutZ, jako „soubor nezávislých děl nebo jiných prvků“ za podmínky, že způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu splňuje výše uvedené obecné podmínky uplatnění autorského práva dle § 2 AutZ. Sborníkem jsou v souladu s AutZ typicky souborná díla jako časopis, encyklopedie, antologie, pásmo nebo výstava.⁴¹¹ Autorskoprávní ochrana se přitom nedotýká autorského práva k dílům do souboru zařazených.

Autorem souborného díla je dle §5 odst. 2 AutZ, „fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala“. Obsahem práva autorského v ČR jsou v souladu s § 10 AutZ výlučná práva osobnostní a výlučná práva majetková. K osobnostním právům patří právo autora rozhodnout o zveřejnění svého díla,⁴¹² právo osobovat si autorství,⁴¹³ právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla.⁴¹⁴ Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla, autor má přitom právo na dohled

Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>; Česko (Československo). Zákon Federálního shromáždění č. 634, o ochraně spotřebitele. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1992, částka 130, s. 3811. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>; nebo: Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. zákon č. 191, o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1999, částka 64, s. 3337. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

⁴¹⁰ Jak dále rozvádí: AutZ, cit. 402, § 2 odst. 1: „autorským dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.“

⁴¹¹ AutZ, cit. 402, § 2 odst. 5.

⁴¹² AutZ, cit. 402, § 11 odst. 1.

⁴¹³ AutZ, cit. 402, § 11 odst. 2.

⁴¹⁴ AutZ, cit. 402, § 11 odst. 3.

nad plněním této povinnosti.⁴¹⁵ Osobnostní práva jsou nepřevoditelná⁴¹⁶ a autor se jich nemůže vzdát, a to ani smluvním ujednáním, pod sankcí neplatnosti takového ujednání. Osobnostní práva zanikají smrtí autora,⁴¹⁷ nicméně ani poté si jiní nesmí osobovat autorství k dílu. Dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a musí být uveden jeho autor, je-li to obvyklé a nejde-li o dílo anonymní.⁴¹⁸ Právní ochrany proti porušení vyjmenovaných práv autora se může domáhat kterákoli z osob autorovi blízkých,⁴¹⁹ ale i právnická osoba sdružující autory nebo příslušný kolektivní správce⁴²⁰ a to i poté, co uplynula doba trvání majetkových práv autorských.

Majetkovým právem autora je právo dílo užít. Právem dílo užít může být zejména právo na rozmnožování díla, právo na rozšiřování, pronájem, půjčování nebo vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla, právo na sdělování díla veřejnosti a to především právo na provozování díla živě nebo ze záznamu, přenos provozování díla, vysílání díla rozhlasem či televizí nebo přenos a provozování rozhlasového či televizního vysílání díla.⁴²¹ Majetková práva autora jsou rovněž nepřevoditelná a autor se jich nemůže vzdát. Autor může poskytnout oprávnění k výkonu práv užít dílo v původní nebo změněné formě samostatně nebo ve spojení s jiným dílem smlouvou další osobě,⁴²² nicméně autorovo právo dílo užít nezanikne. V rozsahu vyplývajícím ze smlouvy pouze vzniká autorovi povinnost strpět zásah do jeho práva dílo užít.⁴²³ Na rozdíl od osobnostních práv autora, majetková práva smrtí autora nezaniknou. Trvají po dobu 70 let po smrti autora, popř. smrti posledního spoluautora. Autorské dílo lze po uplynutí 70 let bez dalšího volně užít s následujícími omezeními: nelze si osobovat autorství k dílu a dílo nelze užívat způsobem, jenž by snižoval jeho hodnotu.⁴²⁴

Autor databáze, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, se může domáhat zejména a) určení svého autorství, b) zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, c) sdělení údajů o způsobu a

⁴¹⁵ Ibid.

⁴¹⁶ AutZ, cit. 402, § 11 odst. 4.

⁴¹⁷ Ibid.

⁴¹⁸ AutZ, cit. 402, § 11 odst. 5.

⁴¹⁹ Občanský zákoník, cit. 408, § 116: „Osobou blízkou je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.“

⁴²⁰ AutZ, cit. 402, § 97 a násl.

⁴²¹ AutZ, cit. 402, § 12 odst. 4.

⁴²² AutZ, cit. 402, § 12 odst. 1 a 2.

⁴²³ Ibid.

⁴²⁴ AutZ, cit. 402, § 28 odst. 1.

rozsahu neoprávněného užití, d) odstranění následků zásahu do práva, e) poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, a to zejména omluvou, popř. soudem určenou částkou představující zadostiučinění, jakož i f) zákazu poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování práva autora.⁴²⁵ V případě, že autor udělí jiné osobě výhradní oprávnění k výkonu práva dílo užít, nebo je-li této osobě toto oprávnění nebo výkon majetkových práv k dílu svěřen ze zákona, má právo se domáhat nároků uvedených pod písm. b) až e) výše,⁴²⁶ jakož i nároku na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení⁴²⁷ pouze tato osoba.

Porušení autorského práva může být v ČR přestupkem⁴²⁸ nebo trestným činem. V oblasti trestněprávní chrání právo autorské zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon (dále jen „trestní zákon“), postihující trestné činy proti průmyslovým právům a proti právu autorskému.⁴²⁹ Podle § 270 trestního zákona se porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi dopustí ten, kdo „*neoprávněně zasáhne, nikoli nepatrně, do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi*“, ⁴³⁰ za což mu hrozí trest odnětím svobody až na dva roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.⁴³¹ V závislosti na rozsahu činu, škody či prospěchu se tento čin trestá i trestem vyšším.⁴³²

AutZ rovněž upravuje zvláštní skutkové podstaty neoprávněných zásahů do autorských práv jako obcházení technických prostředků ochrany (dále bod e) této kap.) nebo vyvolání nebezpečí záměny podle § 45 AutZ (dále bod c) této kap.).

Výhoda autorskoprávní ochrany a ochrany právem sui generis (dále bod b) této

⁴²⁵ AutZ, cit. 402, § 40 odst. 1

⁴²⁶ AutZ, cit. 402, § 40 odst. 1 písm. b) až d) a odst. 3 a 4.

⁴²⁷ AutZ, cit. 402, § 41.

⁴²⁸ Skutkové podstaty přestupků na úseku autorského práva a sankce za ně upravuje obecně AutZ, cit. 402, §§ 105a, 105b a 105c. Přestupky na úseku kultury upravuje: Česko. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích (přestupkový zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1990, částka 35, s. 810. § 32. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb035-90.pdf>>.

⁴²⁹ Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009, částka 11, s. 354. §§ 268 – 271. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>> (citován dále jako TrZ).

⁴³⁰ TrZ, op. cit., § 270 odst. 1.

⁴³¹ TrZ, cit. 429, § 270 odst. 1.

⁴³² TrZ, cit. 429, § 270 odst. 3: „*v případě, že uvedeným trestným činem získá pachatel pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu nebo způsobí-li tím jinému škodu velkého rozsahu, nebo se dopustí takového činu ve velkém rozsahu, může být pachateli uložen trest odnětí svobody na tři léta až osm let. V souladu s § 138 trestního zákona je škodou či prospěchem velkého rozsahu škoda či prospěch „dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč.“*“

kap.) oproti ochraně nekalosoutěžní (dále bod c) této kap.) nebo smluvní (dále bod d) této kap.) spočívá v tzv. „absolutní povaze“ práv k duševnímu vlastnictví. Nositel autorského práva nebo práva sui generis jej může před soudem uplatnit prokázáním pouhé existence jeho práva k databázi a zásahu do tohoto práva třetí osobou, a to jakoukoliv třetí osobou, jež jedná bez souhlasu nositele práva k databázi, bez ohledu na to, zda mezi touto třetí osobou a nositelem existuje soutěžní či smluvní vztah.

b) Právo sui generis

Zvláštní právo pořizovatele databáze, právo sui generis, je upraveno jako zvláštní majetkové právo v §§ 88 - 94 AutZ. V českém právním řádu tak bylo s účinností ke dni 1. prosince 2000⁴³³ zakotveno nové právo chránící vklad pořizovatele do pořízení, ověření nebo předvedení databáze, ať již vklad finanční, časový nebo jiný, bez ohledu na to, zda je databáze způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu „jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti“⁴³⁴ pořizovatele. Právo sui generis bylo systematicky zařazeno na roveň práva autorského a práv souvisejících s právem autorským.

Definice databáze v AutZ se zcela shoduje s definicí dle směrnice, když uvádí, že databází je „soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření“.⁴³⁵ Na rozdíl od čl. 7 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 směrnice definuje AutZ pořizovatele jako „fyzickou nebo právnickou osobu, která na svou odpovědnost pořídí databázi, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.“⁴³⁶ Samotná směrnice definici pořizovatele databáze neobsahuje (srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 směrnice). Citovaná definice AutZ není příliš popisná. Ve své šíři není ani nepřesnou, nezasluhuje tak zásadních výtek.

Obsahem práva sui generis je, stejně jako v případě směrnice, právo zabránit vytěžování nebo zužitkování celého obsahu databáze nebo její kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části a právo udělit jinému oprávnění k výkonu tohoto práva⁴³⁷ a

⁴³³ AutZ, cit. 402, § 118.

⁴³⁴ Předpoklad ochrany autorským právem podle: AutZ, cit. 402, § 2.

⁴³⁵ AutZ, cit. 402, § 88.

⁴³⁶ AutZ, cit. 402, § 89.

⁴³⁷ AutZ, cit. 402, § 90 odst. 1.

také vytěžování nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze, je-li opakované a systematické a také jiné jednání, jež není běžné, přiměřené a je na újmu oprávněným zájmům pořizovatele databáze.⁴³⁸ V souladu se směrnicí, volné užití (kvalitativně nebo kvantitativně) nepodstatné části zveřejněné databáze nebo její části oprávněným uživatelem je povoleno, je-li „běžné a přiměřené, nikoli systematické či opakované, a bez újmy oprávněných zájmů pořizovatele databáze“, a zároveň „nezpůsobuje újmu autorovi ani nositeli práv souvisejících s právem autorským k dílům nebo jiným předmětům ochrany obsaženým v databázi.“⁴³⁹ Podstatná část zveřejněné databáze může být užitá na základě tzv. „bezúplatné zákonné licence“ dle § 92 AutZ, tedy výjimek z práva sui generis, a to ve všech třech bodech navržených čl. 9 směrnice. Transpozice článku 9 směrnice se českým zákonodárcům nevydařila ve dvou z těchto tří bodů. AutZ na jednu stranu správně povoluje pouze vytěžování nebo zužitkování podstatné části obsahu databáze oprávněným uživatelem pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení.⁴⁴⁰ Na druhou stranu, v případě zbývajících dvou výjimek používá AutZ, v rozporu se směrnicí, rozšiřující formulaci. Zatímco čl. 9 písm. a) směrnice umožňuje státům stanovit oprávnění uživatele databáze vytěžovat obsah neelektronické databáze pro osobní potřebu,⁴⁴¹ AutZ povoluje oprávněnému uživateli nejen vytěžovat, ale nad to i zužítkovat podstatnou část obsahu jakékoliv databáze, tedy i elektronické.⁴⁴² Rozšiřující je pojetí volného užití v AutZ i v dalším případě volného užití, vytěžování pro účely názorného vyučování nebo vědeckého výzkumu,⁴⁴³ když § 92 písm. b) AutZ povoluje kromě vytěžování také zužitkování podstatné části obsahu databáze. Tato výjimka je přípustná, v rozsahu odůvodněném sledovaným nevýdělečným účelem, uvede-li uživatel pramen.⁴⁴⁴

Právo sui generis je v souladu se směrnicí, na rozdíl od autorského práva, převoditelné.⁴⁴⁵ Patnáctiletá doba ochrany dle § 93 AutZ se shoduje s ochrannou dobou dle směrnice. Její prodlužování definuje AutZ stručnou a srozumitelnou definicí, jež zasluhuje uznání. Podle AutZ má za následek nový běh trvání práva „každý nový

⁴³⁸ AutZ, cit. 402, § 90 odst. 5.

⁴³⁹ AutZ, cit. 402, § 91.

⁴⁴⁰ AutZ, cit. 402, § 92, písm. c.

⁴⁴¹ Směrnice, cit. 1, čl. 9 písm. a.

⁴⁴² AutZ, cit. 402, § 92 písm. a.

⁴⁴³ Směrnice, cit. 402, cit. 1, čl. 9 písm. a.

⁴⁴⁴ Ibid.

⁴⁴⁵ AutZ, cit. 402, § 90 odst. 6.

*kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad do databáze spočívající v doplnění, zkrácení či jiných úpravách databáze“.*⁴⁴⁶ Definice prodlužování doby ochrany dle § 88a odst. 2 AutZ by svou výstižností a stručností mohla sloužit jako předloha kontroveznímu znění čl. 10 odst. 3 směrnice (k čl. 10 odst. 3 směrnice dále kap. 3.3.3.f).

c) Nekalosoutěžní právo

Obecný zákaz nekalé soutěže dle § 44 odst. 1 ObchZ poskytuje několik možností právní ochrany databází. Pojem nekalé soutěže vymezuje generální klauzule obsažená v § 44 ObchZ, podle níž je nekalou soutěží takové jednání v hospodářské soutěži, jež je (1) v rozporu s dobrými mravy hospodářské soutěže a zároveň (2) je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Ustanovení §§ 44 až 52 ObchZ pak upravují zvláštní skutkové postaty nekalé soutěže.

Ze zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže je třeba s ohledem na právní ochranu databází jmenovat zejména vyvolání nebezpečí záměny, klamavé označování zboží a služeb, parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, klamavou nebo srovnávací reklamu nebo zlehčování. Vyvolání nebezpečí záměny upravuje zvlášť sám § 45 AutZ, podle nějž do práva autorského neoprávněně zasahuje i ten, kdo pro své dílo používá názvu nebo vnější úpravy již použitých po právu jiným autorem pro dílo téhož druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl. Zvláštní skutkovou podstatou nekalé soutěže je také porušování obchodního tajemství podle § 51 ObchZ. Chráněno je pouze obchodní tajemství využitelné v hospodářské soutěži.⁴⁴⁷

Proti nekalosoutěžnímu jednání nabízí český právní řád, stejně jako USA, prostředky ochrany jak soukromoprávní tak i veřejnoprávní povahy. Řízení proti „rušiteli“ může zahájit na základě § 53 ObchZ nositel autorského práva nebo práva sui generis k databázi jako soutěžitel či spotřebitel. Na základě tohoto ustanovení se mohou soutěžitelé a spotřebitelé, jejichž práva byla porušena nebo ohrožena nekalosoutěžním jednáním, u soudu domáhat zdržení se tohoto jednání, odstranění závadného stavu,

⁴⁴⁶ AutZ, cit. 402, § 88a odst. 2, srov. se: směrnice, cit. 1, čl. 10 odst. 3.

⁴⁴⁷ ObchZ, cit. 122, § 17 definuje obchodní tajemství jako „*Předmětem práv náležejících k podniku je i obchodní tajemství. Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.*“

přiměřeného zadostiučinění a to i v penězích, náhrady škody, jakož i vydání bezdůvodného obohacení. Aktivně legitimovaná k zahájení řízení proti rušiteli může být i právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů,⁴⁴⁸ jedná-li se zejména o skutkové podstaty klamavé reklamy, klamavého označování zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny nebo ohrožování zdraví a životního prostředí.⁴⁴⁹

Veřejnoprávním prostředkem ochrany soutěžitele a spotřebitele je trestněprávní postih nekalosoutěžního jednání. Nositel autorského práva nebo práva sui generis může iniciovat postih rušitele prostřednictvím podnětu orgánům činným v trestním řízení. Nositel autorského práva nebo práva sui generis k databázi tedy může, stejně jako v USA, těžit z postihu soutěžitele v řízení zahájeném na podnět jiné osoby a to díky veřejnému zájmu na řádné hospodářské soutěži. Trestněprávní ochrana před nekalou soutěží je zakotvena v § 248 trestního zákona⁴⁵⁰ a vyplývá z čl. 10bis Pařížské mezinárodní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883.⁴⁵¹ Předpokladem trestněprávního postihu podle základní skutkové podstaty dle § 248 trestního zákona je jednání, jež splňuje znaky jednotlivých výše zmíněných skutkových podstat nekalé soutěže,⁴⁵² přičemž váže toto jednání na „úcast v hospodářské soutěži“ a na způsobení „újmy jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům“ nebo „opatření sobě nebo

⁴⁴⁸ Např. Sdružení českých spotřebitelů: *Sdružení českých spotřebitelů: O SČS* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: < <http://www.konzument.cz/o-scs.php>>; nebo Občanské sdružení spotřebitelů TEST: *Občanské sdružení spotřebitelů TEST : O dTestu* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.dtest.cz>>.

⁴⁴⁹ ObchZ, cit. 122, § 54 odst. 1.

⁴⁵⁰ TrZ, cit. 429, § 248: „(1) Kdo poruší jiný právní předpis o nekalé soutěži tím, že se při účasti v hospodářské soutěži dopustí a) klamavé reklamy, b) klamavého označování zboží a služeb, c) vyvolávání nebezpečí záměny, d) parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, e) podplácení, f) zlehčování, g) srovnávací reklamy, h) porušování obchodního tajemství, nebo i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.”

⁴⁵¹ WIPO. Paris Convention for the Protection of Industrial Property of March 20, 1883, as revised at Brussels on December 14, 1900, at Washington on June 2, 1911, at The Hague on November 6, 1925, at London on June 2, 1934, at Lisbon on October 31, 1958, and at Stockholm on July 14, 1967, and as amended on September 28, 1979. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html>, vyhlášena s českým překladem v Československu: Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 64 ze dne 13.1.1975, o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1975, částka 18, s. 319, Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv:< <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>, ve znění vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 81 ze dne 6. srpna 1985. In op. cit. 1985, částka 23, s. 410.

⁴⁵² ObchZ, cit. 122, § 44 a násl.

jinému neoprávněné výhody“, a to v obou případech ve větším rozsahu.⁴⁵³ Trestněprávní postih nekalé soutěže dle § 248 trestního zákona je uplatňován v souladu se zásadou subsidiarity trestní represe a principem ultima ratio.⁴⁵⁴ V případě, že protiprávní jednání nedosahuje intenzity trestného činu, přichází v úvahu přestupkové řízení.⁴⁵⁵ Skutkové podstaty přestupků, resp. správních deliktů právnických a fyzických podnikajících osob upravuje §§ 105a-105c AutZ.

Ochrana databáze právem nekalé soutěže, stejně jako ochrana právem smluvním (dále bod d) této kap.), může být uplatněna nezávisle na autorskoprávní ochraně a ochraně právem sui generis. Právní ochrana autorskoprávní a právem sui generis skýtá nesporné výhody vyplývající z povahy tohoto práva k duševnímu vlastnictví. To se projevuje i v povinnosti důkazního břemene. Uplatňuje-li nositel práva autorského nebo práva sui generis z pozice soutěžitele právo vyplývající z nekalosoutěžního práva, musí kromě existence jeho práva k databázi a ohrožení tohoto práva třetí osobou prokázat splnění řady dalších podmínek, jako je účast v hospodářské soutěži, existence soutěžního vztahu, způsobilost jednání žalovaného způsobit mu újmu v hospodářské soutěži a další podmínky podle obecné klauzule i zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže.

d) Smluvní právo

Ve vztahu k jednotlivým uživatelům může nositel autorského práva nebo práva sui generis chránit databázi proti neoprávněnému užití smluvním ujednáním. Smlouva může stanovit závazek uživatele užít databázi daným způsobem a v daném rozsahu, případně i sankce za porušení daného závazku. V rámci ochrany databází, jež jsou autorským dílem, se uplatní zejména smlouva licenční, resp. smlouva o poskytnutí svolení k užití díla jinému dle §§ 46 a násl. AutZ. Uplatní se i v případě databáze, která dílem není, prostřednictvím § 94 odst. 1 AutZ, podle něž platí ustanovení AutZ o licenční smlouvě přiměřeně i pro pořizovatele databáze. V úvahu připadá např. i smlouva o vytvoření díla dle § 631 a násl. ObčZ, u autorských děl společně se zvláštní

⁴⁵³ V souladu s TrZ, cit. 429, § 138 je újmou či výhodou většího rozsahu ta „dosahující částky nejméně 50 000 Kč.“

⁴⁵⁴ TrZ, cit. 429, § 12 odst. 2: „Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.“

⁴⁵⁵ Podle přestupkového zákona, cit. 428.

úpravou užití díla vytvořeného na objednávku dle § 61 AutZ.⁴⁵⁶ Smluvní vztahy mezi nositelem autorského práva a uživatelem se řídí AutZ, jenž je chápán jako zvláštní zákon ve vztahu k ObčZ.⁴⁵⁷ Právní vztahy neupravené AutZ nebo jiným zvláštním předpisem se tedy řídí ObčZ, nebo v závislosti na povaze stran smlouvy ObchZ v souladu s § 261 odst. 1 ObchZ.

Naprostá většina ustanovení AutZ má dispozitivní charakter a právní vztahy proto mohou být v souladu se zásadou smluvní volnosti, zakládající se právě na obecných právních zásadách dle ObčZ a ObchZ,⁴⁵⁸ dohodnuty smluvními stranami odchylně. Zákonným omezením smluvní volnosti je např. nemožnost vzdát se práva autorského, nemožnost převést právo autorské,⁴⁵⁹ nebo povinná kolektivní správa práv v určitých, zákonem stanovených případech.⁴⁶⁰ Z výkladu ustanovení § 34 odst. 1 c) a § 39 AutZ, jenž výjimečně připouští smluvní zapovězení uvedených zákonných výjimek autorem díla, vyplývá nemožnost zapovědět ostatní výjimky a omezení práva autorského dle § 29 a násl. AutZ.

e) Obcházení technických prostředků ochrany

AutZ upravuje také zvláštní skutkové podstaty neoprávněných zásahů do autorských práv. Obdobně jako DMCA v USA (kap. 2.5), ustanovení § 43 AutZ chrání technická zařízení nebo jiné prostředky k ochraně autorských práv proti širokému spektru jednání, jež je umožňuje obcházet. Konkrétně § 43 AutZ zakazuje neoprávněný vývoj, výrobu, nabízení k prodeji, pronájem, půjčení, dovoz nebo vývoz, rozšiřování pomůcek zamýšlených k odstranění, vyřazení z provozu nebo omezení funkčnosti technických zařízení nebo jiných prostředků k ochraně práv, jakož i jejich využívání pro dosažení majetkového prospěchu.⁴⁶¹ Neoprávněným zásahem do autorských práv je dle

⁴⁵⁶ AutZ, cit. 402, § 61: (1) *Objednatel může užít dílo vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku) pouze k účelu vyplývajícimu ze smlouvy. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak. (2) Není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užít a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele. (3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně pro dílo vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži (soutěžní dílo).*

⁴⁵⁷ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), cit. 403. Také Občanský zákoník, cit. 408, § 1, odst. 2 a 3.

⁴⁵⁸ Občanský zákoník, cit. 408, § 2, odst. 3, resp. také ObchZ, cit. 122, § 263.

⁴⁵⁹ AutZ, cit. 402, § 11, odst. 4.

⁴⁶⁰ AutZ, cit. 402, § 96.

⁴⁶¹ AutZ, cit. 402, § 43 odst. 1.

§ 44 AutZ také odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci správy práv k dílu, nebo rozšiřování rozmnoženiny děl včetně jejich dovozu nebo příjmu za účelem rozšiřování, vysílání nebo sdělování veřejnosti díla, z něhož byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna nebo pozměněna. Skutkové podstaty dle §§ 43 a 44 vychází z čl. 11 a 12 WCT a směrnice 2001/29/ES, o harmonizaci některých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, tzv. „Informační směrnice“.⁴⁶² Úprava dle WCT je také součástí právního řádu USA v rámci DMCA (kap. 2.5).

3.4.3 Aplikace směrnice národními soudy v rámci EU

Aplikaci směrnice národními soudy jak v rámci EU tak i v rámci jednotlivých jurisdikcí lze popsat jako nejednotnou. Tuto skutečnost lze přičítat několika faktorům. Jsou jimi nejednoznačný výklad klíčových pojmů práva sui generis dle směrnice, nejednotná transpozice směrnice v rámci jednotlivých členských států EU, jakož i diametrálně odlišná úroveň zkušeností jednotlivých členských států EU s ochranou neoriginálních databází (kap. 3.1.1). Sporné výklady národních soudů se týkaly zejména pojmů „podstatný vklad“ a „vytěžování nebo zužitkování podstatné části databáze“ podle čl. 7 směrnice.

Na základě výkladu pojmu podstatný vklad nizozemský soud rozhodl, že náklady na sběr a aktualizaci informací o několika tisících nemovitostech tvořily podstatný vklad.⁴⁶³ Jiný nizozemský soud nicméně rozhodl, že databáze titulků článků, jež tvoří obsah online novin, byla jen vedlejším produktem činnosti pořizovatele při publikaci článků, tzv. „spin-off“, a tedy náklady na jejich pořízení nelze považovat za relevantní podstatný vklad.⁴⁶⁴ Výkladový rozpor vznikl také v Německu, kde odvolací soud rozhodl, že nebyl prokázán podstatný vklad k pořízení webové stránky,⁴⁶⁵ zatímco německý Nejvyšší soud v jiné kauze shledal, že sběr a ověřování dat k vytvoření

⁴⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti, cit. 298, čl. 7.

⁴⁶³ Nizozemský rozsudek ve věci NVM v. De Telegraaf, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23.

⁴⁶⁴ Nizozemský rozsudek President District Court of Rotterdam ve věci Algemeen Dagblad e.a. v. Eureka (Kranten.com) ze dne 22. srpna 2000, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 186. Bod 4.11 neoficiálního anglického překladu rozsudku dostupného z WWW:<<http://www.ivir.nl/rechtspraak/kranten.com-english.html>> uvádí, že: „newspapers do not invest substantially in the drafting of the lists of titles of their reports and articles.“

⁴⁶⁵ Německý rozsudek Oberlandesgericht Düsseldorf ve věci baumarkt.de ze dne 29. června 1999, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23.

týdenního „top ten“ hudebního žebříčku si podstatný vklad vyžádalo.⁴⁶⁶ ESD se ujal své výkladové funkce v souladu s čl. 19 SEU a 267 SFEU⁴⁶⁷ a formou rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Fixtures a BHB normativně vyložil jak pojem podstatný vklad, tak i další pojmy použité směrnicí (kap. 3.3.3). Aplikaci nizozemské doktriny spin-off databází, tj. databází, jež vznikají jako vedlejší produkt hlavní činnosti pořizovatele a tedy nespádají pod ochranu práva sui generis, lze považovat za odlišnost soudní praxe v rámci jednotlivých jurisdikcí EU, jež se díky uvedeným judikátům ESD stala obecně uznávanou doktrinou (kap. 3.3.3.a).

Nesourodá národní judikatura provází rovněž výklad pojmu „vytěžování nebo zužitkování podstatné části databáze“ podle čl. 7 odst. 1 směrnice v souvislosti s zveřejněním přímého odkazu na danou část databáze, tzv. „deep-linking“ neboli „hyper-linking.“ Zveřejněním přímého odkazu se přitom rozumí zveřejnění na webových stránkách nebo zasílání odkazu prostřednictvím vyhledávače uživatelům. Prostřednictvím kliknutí na odkaz (angl. „deep-link“) dochází k obcházení domovské stránky pořizovatele databáze, neboť je uživateli umožněno dostat se na dané místo či adresu. Uživatel nemusí díky přímému odkazu navštívit domovskou stránku (angl. „homepage“) databáze a tím může poškodit zájmy pořizovatele databáze (např. tím, že prostřednictvím přímého odkazu obchází na domovské stránce prezentované reklamy a tím způsobuje pořizovateli nepřímou majetkovou újmu). V některých případech soudy shledaly takovéto zveřejnění přímého odkazu systematickým zužitkováním nepodstatné části databáze, vedoucím k porušení práva sui generis pořizovatele.⁴⁶⁸ Na druhou stranu se s takovými závěry neztotožnil např. nizozemský soud v již zmíněném rozsudku ve

⁴⁶⁶ Německý rozsudek Bundesgerichtshof ve věci Hit Bilanz ze dne 21. července 2005, Urteil des I. Zivilsenats vom 21. July 2005 - I ZR 290/02. Dostupný v německém jazyce z WWW: <<http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=1e4bf938b9f4bcc4ad2064183135ec6e&clie nt=3&nr=33566&pos=0&anz=6>>, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23.

⁴⁶⁷ Ačkoli rozsudky ESD nejsou formálně pozitivním právem, jejich vliv na aplikaci směrnice je významný. V souladu se: SEU, cit. 252, čl. 19, ESD „*zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv*,“ čímž doplňuje chybějící nebo nejasná ustanovení směrnice. Závaznost rozhodnutí ESD o předběžných otázkách týkajících se výkladu SEU a SFEU a o samotné platnosti nebo výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU pak vyplývá z SFEU, cit. 236, čl. 267 (býv.: SES, cit. 236, čl. 234), podle něž má „*Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se: a) výkladu Smluv, b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.*“

⁴⁶⁸ Např. německý rozsudek *Berlin. Online*, Landgericht Berlin, 8. October 1998, [1999] Computer und Recht 388, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23, pozn. 18. Také německý rozsudek *Süddeutsche Zeitung*, Landgericht Köln, 2. December 1998, [1999] Computer und Recht 593, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23, pozn. 19. Také dánský rozsudek ve věci *Newsbooster.com*, District Court (Byret) Copenhagen, 16. July 2002, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 26.

věci *Algemeen Dagblad a.o. v. Eureka* s tím, že takový způsob zveřejnění odkazu nezpůsobuje pořizovateli žádnou újmu.⁴⁶⁹ Nad to setřel rozdíl mezi „deep-linking“ zveřejněním odkazu na webových stránkách a rozesíláním odkazu registrovaným uživatelům, neboť podle rozsudku není mezi těmito dvěma způsoby zveřejnění podstatný rozdíl.⁴⁷⁰

3.4.4 Aplikace směrnice ESD

Výkladová volnost způsobená absencí popisných definic některých klíčových pojmů směrnice byla částečně nahrazena výkladovou činností ESD, závaznou dle čl. 19 SEU a 267 SFEU.⁴⁷¹

Rozsudky ve věcech *Magill*, *Fixtures* a *British Horseracing Board* nejen sjednotily odlišné interpretace jednotlivými členskými státy, ale také zúžily rozsah práva *sui generis* omezením monopolu pořizovatele tzv. „sole-source“ databáze, tedy databáze, jež je jediným zdrojem daných informací a tedy pořizovatel databáze *de facto* ovládá přístup k datům obsaženým v databázi. Přispěly tak ke komentátory nazvanému „zdomácnění“ práva *sui generis* v EU.⁴⁷² Významný dopad rozsudků konstatuje i První hodnocení směrnice (kap. 3.5.1), zdůrazňující dopad rozsudků na ty pořizovatele databází, jež zároveň informace vytváří, skladují a používají je pro pořízení databáze.⁴⁷³ Rozsudky ve věci *BHB* a *Fixtures* zároveň ukončily naděje tvůrců databází sportovních výsledků na zisk účtováním poplatků sázkovým kancelářím za používání údajů obsažených v jimi pořízených databázích.

Ve věci *Fixtures* zdůraznil ESD širokou povahu definice pojmu databáze podle

⁴⁶⁹ Nizozemský rozsudek *Dagbladen vs. Eureka Internetdiensten*, District Court of Rotterdam Verschenen in [2000] Mediaforum 61, bod 4.11, dle odkazu: HUGENHOLTZ, cit. 23, pozn. 37 a také DAVISON, cit. 23, s. 137. Bod 4.11 neoficiálního anglického překladu rozsudku dostupného z WWW: <<http://www.ivir.nl/rechtspraak/kranten.com-english.html>> uvádí, že: „Nor has it become apparent that deep linking from kranten.com to the websites of the papers is harmful to the Newspapers.”

⁴⁷⁰ Op. cit., bod 4.6: „There are no substantial differences between the reproduction as a link of the titles on the website of kranten.com and sending those links to subscribers.”

⁴⁷¹ V souladu se SEU, cit. 252, čl. 19, ESD „zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv” a SFEU, cit. 236, čl. 267 (býv.: SES, cit. 236, čl. 234), podle něž má „Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se: a) výkladu Smluv, b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.”

⁴⁷² „domestication of the database right“ dle: DAVISON, Mark J., HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Football fixtures, horse races and spin-offs: the ECJ domesticates the database right*. European Intellectual Property Review. 2005, Issue 3, s. 113-118. Dostupný také z WWW: <http://www.ivir.nl/publications/hughenoltz/EIPR_2005_3_databaseright.pdf>.

⁴⁷³ První hodnocení směrnice, cit. 216, bod 4.1.4.

směrnice,⁴⁷⁴ nicméně zúžil výklad pojmu „*podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze*“ dle směrnice.⁴⁷⁵ Rozhodl, že vklad do sestavování rozpisu utkání ligových soutěží ve fotbale nezahrnuje prostředky vynaložené na určení termínu konání zápasů. Relevantním podstatným vkladem je dle ESD vklad do pořízení obsahu databáze, tedy do získání již existujících dat a jejich shromáždění v databázi a nikoli vklad do vytvoření samotných dat. Tím se ESD snažil zamezit ochraně databází, jež jsou pouhým vedlejším produktem činnosti pořizovatele databáze (angl. „by-product“)⁴⁷⁶ a akceptoval tak již diskutovanou nizozemskou doktrinu spin-off (kap. 3.3.3.a).

Ve věci British Horseracing Board rozhodl ESD v souladu se zúženým výkladem pojmu „pořízení obsahu databáze“ dle Fixtures, vylučujícím vklad do vytvoření samotných dat, tak že vkladem zakládajícím právo sui generis není ani vklad do ověření dat v průběhu jejich vytváření. Důvodem takového vymezení byl účel směrnice podpořit nikoli vytváření dat, ale pořizování databází (o BHB a Fixtures dále kap. 3.3.3).

Doktrina spin-off, přijatá ESD rozhodnutím ve věci Fixtures a BHB sice objasnila výklad pojmu „*podstatný vklad do pořízení, ověření nebo předvedení obsahu databáze*“ dle směrnice,⁴⁷⁷ přinesla však zároveň otázku, často až filosofickou, jak v některých případech odlišit právem sui generis nechráněný vklad do vytváření dat od právem sui generis chráněného „vkladu do pořízení obsahu databáze“.⁴⁷⁸ Jinými slovy otázku, jak rozlišit náklady na činnost pořizovatele databáze od nákladů na pořízení samotné databáze. Takové rozlišení je téměř nemožné např. u databází vytvořených velkými výzkumnými společnostmi, jako databáze genetických sekvencí Genbank nebo

⁴⁷⁴ EU. Case C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Organismos prognostikon agonon podosfairou (OPAP)* [2004] I-10549, bod 20 a násl. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

⁴⁷⁵ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 1.

⁴⁷⁶ HUGENHOLTZ, cit. 186; také DERCLAYE, Estelle. *Databases sui generis right: should we adopt the spin-off theory?* European Intellectual Property Review. 2004, issue 26(9), s. 402-413. Dostupný také z WWW: <http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1007&context=estelle_derclaye>. Také DAVISON, HUGENHOLTZ, cit. 472.

⁴⁷⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 7 odst. 1.

⁴⁷⁸ K tomu také: HUGENHOLTZ, P. Bernt. Abuse of Database Right-Sole-source information banks under the EU Database Directive : Paper presented at Conference 'Antitrust, Patent and Copyright', École des Mines/UC Berkeley, Paris, January 15-16, 2004. In F. Lévêque & H. Shelanski (eds.). *Antitrust, patents and copyright: EU and US perspectives*. Cheltenham (UK) : Edward Elgar, 2005, s. 203-219. Dostupný také z WWW: <<http://www.ivir.nl/publications/hughenoltz/abuseofdatabaseright.html>>.

další biotechnologické databáze pořízené National Geophysical Data Center,⁴⁷⁹ databáze astrofyzikálních údajů NASA,⁴⁸⁰ nebo databáze pro výzkum v oblasti biologie společnosti Celera.⁴⁸¹ Stejně tak může být složité odlišit náklady na provoz nadnárodních společností s četnými obory zájmu, produkující řadu rozsáhlých databází, od nákladů na pořízení jedné z těchto databází, např. databázi již zmíněnou, LexisNexis společnosti Reed Elsevier.⁴⁸²

Dalším, jmenovanými rozsudky nedotčeným přetrvávajícím problémem je nebezpečí monopolizace dat v již zmíněných sole-source databázích, tedy databázích, jež jsou jediným zdrojem daných informací, jejichž prostřednictvím pořizovatel de facto ovládá přístup k datům obsaženým v databázi (k sole-source databázím dále kap. 3.5.2.a). Účinek rozhodnutí ESD shrnují prof. Davison a Hugenholtz, když vyzdvihují odstranění „*potenciálních extrémů*“ směrnice a zároveň pokládají otázku, zda jimi bylo právo sui generis, „*divoká šelma duševního vlastnictví*“, plně zkrocena.⁴⁸³

3.5 Oficiální versus objektivní hodnocení dopadu směrnice

3.5.1 Oficiální hodnocení dopadu směrnice

Komise EU byla čl. 16 odst. 3 směrnice zavázána předložit do 1. ledna 2001 a poté pravidelně každé tři roky Parlamentu EU, Radě EU a Hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o uplatňování směrnice a práva sui generis, společně s případným návrhem opatření ke změně právní úpravy.⁴⁸⁴ V čl. 16 odst. 3 směrnice výslovně předpokládá shromáždění informací od členských států a posouzení uplatňování práva sui generis s ověřením, zda jeho aplikace „*vyvolala zneužití dominantního postavení*

⁴⁷⁹ National Geophysical Data Center, databáze genetických sekvencí Genbank a další biotechnologické databáze dle: *National Center for Biotechnology : Guide* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/guide/>>.

⁴⁸⁰ NASA, databáze astrofyzikálních údajů dle: *NASA Astrophysics Division (ADS)* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://adsabs.harvard.edu/index.html>>.

⁴⁸¹ Celera, pořizovatel databází pro výzkum v oblasti biologie dle: *Celera : about* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<https://www.celera.com/celera/about>>.

⁴⁸² Reed Elsevier, pořizovatel právní databáze LexisNexis, poskytovatel dalších informací z oblasti lékařské a obchodní, dle: *Reed Elsevier : Home* [online]. c2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.reedelsevier.com/Pages/Home.aspx>>.

⁴⁸³ DAVISON, HUGENHOLTZ, cit. 472, s. 118: „*While the ECJ's decisions rein in some of the potential extremes of the Directive, it remains to be seen whether the database right, that wild beast of intellectual property, has now been fully domesticated.*“

⁴⁸⁴ Směrnice, cit. 1, čl. 16 odst. 3: „*(...) Komise v případě potřeby předloží návrh na změny směrnice vzhledem k vývoji v oblasti databází.*“

nebo jiné porušování hospodářské soutěže, které by odůvodňovalo přijetí vhodných opatření včetně zavedení úpravy nucené licence.“ Směrnice tamtéž Komise EU předepisuje hodnocení vlivu uplatňování práva sui generis na práva a povinnosti oprávněného uživatele⁴⁸⁵ a výjimky z práva sui generis.⁴⁸⁶

První a do dnešního dne jedinou⁴⁸⁷ zprávu s názvem První hodnocení směrnice předložila Komise EU teprve 12. prosince 2005, tedy s bezmála pětiletým zpožděním. V této zprávě zhodnotila, že hospodářský vliv práva sui generis nebyl prokázán⁴⁸⁸ a je tedy neurčitý.⁴⁸⁹ Překvapivě tak konstatuje i přes to, že jak výslovně přiznává, „byl prokázán pokles produkce databází po zavedení směrnice“ a „nepotvrdil se předpoklad, že dodatečná právní ochrana duševního vlastnictví v případě neoriginálních databází způsobí růst průmyslu a inovací“⁴⁹⁰ Konečný stav nicméně podle Prvního hodnocení směrnice nezadává důvod ke změně, přičemž argumentuje tím, že směrnice nezatěžuje, administrativně ani právně, databázový průmysl ani jiná odvětví vyžadující přístup k informacím.⁴⁹¹ Ještě absurdněji, Komise EU argumentuje ve prospěch ponechání směrnice beze změny (logickým) tvrzením, že společnosti databázového průmyslu na zachování práva sui generis trvají.⁴⁹²

Prvnímu hodnocení směrnice je především třeba vytknout absolutní nedostatek objektivních podkladů (dále bod a) této kap.) Je-li možné přiřknout použitým podkladům Prvního hodnocení směrnice jakoukoliv váhu, pak pouze informativní. Kromě toho je třeba Komisi EU vytknout zavádějící závěry vyvozené z těchto nedostatečných pramenů (dále bod b) této kap.).

⁴⁸⁵ Podle směrnice, cit. 1, čl. 8.

⁴⁸⁶ Podle směrnice, cit. 1, čl. 9.

⁴⁸⁷ *The EU Single Market: Protection of databases* [online]. Aktualizováno naposledy 2011-05-23 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/prot-databases/prot-databases_en.htm#20051212_2>.

⁴⁸⁸ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 1.4 a 5.3.

⁴⁸⁹ Op. cit., kap. 5.3: „has had no proven impact on the production of databases“ a také op. cit., s. 20.

⁴⁹⁰ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 5.2: “there has been a considerable growth in database production in the US, whereas, in the EU, the introduction of “sui generis” protection appears to have had the opposite effect. With respect to “non-original” databases, the assumption that more and more layers of IP protection means more innovation and growth appears not to hold up.”

⁴⁹¹ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 1.5: “The paper therefore concludes that leaving the Directive unchanged is an additional policy option for the Commission. The argument could be made that, despite its limited effectiveness in creating growth in the production of European databases, the Directive does not impose significant administrative or other regulatory burdens on the database industry or any other industries that depend on having access to data and information.”

⁴⁹² První hodnocení směrnice, cit. 216, s. 20: „Nevertheless, the Internal Market and Services Directorate General has received strong representations from the European publishing industry that “sui generis” protection is crucial to the continued success of their activities.“

Z objektivní analýzy podkladů Prvního hodnocení směrnice vyplývají zcela jiné závěry. Objektivně vzato z nich vyplývá povaha právního experimentu formou práva sui generis a jeho neurčitý, ne-li negativní, dopad na databázový průmysl EU i po bezmála patnácti letech jeho aplikace. Překvapivě podklady Prvního hodnocení směrnice rovněž promlouvají o neznalosti nebo dokonce nezájmu subjektů databázového průmyslu o existenci a zachování „jejich“ práva sui generis (kap. 3.5.2).

a) K nedostatku podkladů Prvního hodnocení směrnice

Komise EU vycházela v Prvním hodnocení směrnice ze dvou pramenů: Prvního, výsledků online průzkumu adresovaného vybraným subjektům, provedeného Generálním ředitelstvím Evropské komise pro vnitřní trh a služby v průběhu srpna a září 2005⁴⁹³ (dále jen „online průzkum 2005“) a druhého, Gale Directory of Databases, soukromých, komerčních výročních přehledů elektronických databází v globálním měřítku.⁴⁹⁴ Gale Directory of Databases je podle kap. 1.3 Prvního hodnocení směrnice „*nejobsažnější rejstřík databází, jenž obsahuje statistiky růstu globálního databázového průmyslu od roku 1970*“. Ačkoliv První hodnocení směrnice uvádí mezi své prameny také názor členských států a dalších zúčastněných osob a názor blíže nespecifikových společností nebo organizací databázového průmyslu vyjádřených mimo rámec online průzkumu,⁴⁹⁵ postoj žádné ze jmenovaných entit z textu Prvního hodnocení směrnice nevyplývá. Komise EU vyzvala k diskuzi o dopadu směrnice členské státy, veřejnost a entity databázového průmyslu teprve v samotném Prvním hodnocení směrnice. Veřejná diskuze se konala až po zveřejnění Prvního hodnocení směrnice a trvala do 31. března 2006.⁴⁹⁶ Shromáždila 55 příspěvků, opět většinu (31) od pořizovatelů databází soukromého sektoru.⁴⁹⁷ Jeden z příspěvků předložila také francouzská vláda.⁴⁹⁸

⁴⁹³ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 1.3.

⁴⁹⁴ První hodnocení směrnice, cit. 216, zejména s. 20, graf 6 odkazuje pouze na vydání Gale Directory of Databases v letech 1997-2005, více o tomto zdroji informací zjm.: *Gale Cengage Learning : What's Available on GDL* [online]. c 2007 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://gale.cengage.co.uk/product-highlights/business-law/gale-directory-library/whats-available-on-gdl.aspx>>. Gale Directory of Databases není volně veřejně přístupný.

⁴⁹⁵ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 4: „*The Internal Market and Services Directorate General has drawn its conclusions from the views expressed by stakeholders, interested parties, Member States and its own views and analysis.*“

⁴⁹⁶ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 6.4.

⁴⁹⁷ European Commission. *Consultations launched by DG Internal Market: List of the contributions authorised for publication* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

Zpět k prvnímu ze dvou hlavních podkladů Prvního hodnocení směrnice, online průzkumu 2005. V rámci online průzkumu 2005 bylo podle Prvního hodnocení směrnice osloveno celkem 500 společností a organizací databázového průmyslu se sídlem v EU.⁴⁹⁹ Mezi oslovenými byli zejména pořizovatelé databází, zpravodajství, dalších informačních zdrojů a distributoři databází.⁵⁰⁰ Výsledkem online průzkumu 2005 bylo pouhých 101 odpovědí převážně soukromých společností databázového průmyslu.⁵⁰¹ Většina z dotázaných (399 z 500) tedy na průzkum vůbec neodpověděla.

Zarážející skutečností je nejen (ne)účast dotázaných na průzkumu, ale povaha dotázaných. První hodnocení směrnice uvádí zastoupení společností všech velikostí, s mezinárodním rozsahem, obchodujících převážně s databázemi v elektronickém formátu (internet, CD, DVD),⁵⁰² s většinou zúčastněných společností soukromého sektoru (65%), 30% z nich se sídlem v UK.⁵⁰³ Z Prvního hodnocení databáze nicméně nevyplývá, zda byly online průzkumem 2005 osloveny také ty entity databázového průmyslu, jež jsou zastánci volného přístupu k informacím, zjm. entity vědecké a akademické komunity, komunity knihoven a archivů a zástupci uživatelské veřejnosti. V případě, že tyto entity osloveny byly, není známo, že by se na výsledku průzkumu podílely. Na základě výše uvedeného nelze než zpochybnit objektivitu závěrů vyplývajících z online průzkumu 2005. Spíše než objektivní závěry o stavu databázového průmyslu potvrdil online průzkum 2005 spokojenost několika evropských pořizovatelů databází s novým právem sui generis a ochranou dle směrnice. Absurditu směřování průzkumu mezi společnosti databázového průmyslu na téma jejich spokojenosti s právem sui generis přiléhavě srovnává Boyle k průzkumu spokojenosti francouzských zemědělců se státní podporou při schvalování zemědělské politiky.⁵⁰⁴

Ani druhý zmíněný podklad Prvního hodnocení směrnice, rejtrík Gale Directory

<http://circa.europa.eu/Public/irc/markt/markt_consultations/library?l=/copyright_neighbouring/database_consultation&vm=detailed&sb=Title>.

⁴⁹⁸ European Commission. *The EU Single Market: Protection of databases* [online]. DG Internal Market of the European Commission. Last update 2011-05-23 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:

<http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/prot-databases/prot-databases_en.htm#20051212_2>.

⁴⁹⁹ První hodnocení směrnice, cit. 216, s. 5, odkaz č. 5.

⁵⁰⁰ Ibid.

⁵⁰¹ Ibid.

⁵⁰² První hodnocení směrnice, cit. 216, s. 5, odkaz č. 5.

⁵⁰³ Ibid.

⁵⁰⁴ BOYLE, James. *Two database cheers for the EU*. Financial times [online]. 2. January 2006 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ft.com/intl/cms/s/2/99610a50-7bb2-11da-ab8e-0000779e2340.html#axzz1pah4Nx3l>>: “setting farm policy by asking French farmers how they feel about agricultural subsidies.”

of Databases, nelze považovat za objektivní zdroj informací vzhledem k jeho soukromoprávní povaze a absenci jakékoliv záruky úplnosti, správnosti a objektivity. Statistická data, jež Gale Directory of Databases nabízí, je tudíž přípustné vnímat nanejvýš na úrovni informativní.

Kvalitním zdrojem informací o transpozici a implementaci směrnice v EU, z něž První hodnocení formálně nevychází, je zpráva předložená advokátní kanceláří Nauta Dutilh⁵⁰⁵ (dále jen “zpráva Nauta Dutilh”). Uto zprávu si v roce 2001 Komise EU vyžádala od advokátní kanceláře Nauta Dutilh. Komise EU jmenovanou advokátní kancelář pověřila provedením analýzy transpozice směrnice v jednotlivých jurisdikcích a související judikatury, provedením průzkumu hodnocení práva sui generis mezi jednotlivými členskými státy a veřejností a předložením konečné zprávy. Konečná zpráva Nauta Dutilh přinesla užitečný přehled transpozičních opatření jednotlivých členských států a judikatury.⁵⁰⁶ Průzkum mezi entitami databázového průmyslu však i tehdy skončil neúspěšně. Podle zprávy Nauta Dutilh byly v průběhu roku 2001 a 2002 dotázány národní authority a konala se dvě veřejná slyšení. Na průzkum⁵⁰⁷ odpověděla italská vláda a rakouský a britský patentový úřad,⁵⁰⁸ tedy národní instituce pouhých tří členských států EU. Stejně tak i účast na veřejných slyšeních byla podle zprávy Nauta Dutilh velmi malá.⁵⁰⁹

b) K závěrům vyplývajícím z podkladů Prvního hodnocení směrnice

Jak je uvedeno výše v bodě a) této kapitoly, První hodnocení směrnice bylo založeno na dvou hlavních pramenech, online průzkumu 2005 a statistických informacích rejstříku Gale Directory of Databases. Výsledkem online průzkumu 2005 bylo pouhých 101 odpovědí převážně soukromých společností databázového průmyslu.⁵¹⁰ Pouze tři čtvrtiny z nich, tedy celkem 76 zúčastněných, si bylo vědomo existence práva sui generis.⁵¹¹ Z těchto 76 zúčastněných se pouhých 80% cítilo „dobře

⁵⁰⁵ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365.

⁵⁰⁶ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365, s. 371 a násl.

⁵⁰⁷ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365, s. 382 a násl.

⁵⁰⁸ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365, s. 457.

⁵⁰⁹ Zpráva Nauta Dutilh, cit. 365, s. 536 a násl.

⁵¹⁰ První hodnocení směrnice, cit. 216, s. 5, odkaz č. 5.

⁵¹¹ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 4.1.3.: „75% of respondents to the Commission services' online survey are aware of the existence of the “sui generis” right; among these, 80% feel “protected” or “well protected” by such a right. 90% believe that database protection at EU level, as opposed to

chráněnými” nebo „chráněnými” právem sui generis.⁵¹² Pouhých 65% ze 101 zúčastněných věřilo, že míra ochrany databází podle směrnice je vyšší než před harmonizací.⁵¹³ Co tedy online průzkum 2005 prokázal je, že na průzkum o „svém” právu sui generis odpověděla každá pátá společnost databázového průmyslu. Pouhých 76 ze 101 zúčastněných společností si bylo vědomo existence práva sui generis, přičemž pouhých 61 společností se cítí být chráněno právem sui generis. Výrazný neúspěch online průzkumu 2005 svědčí o lhostejnosti a nevědomosti pořizovatelů databází a nositelů práva sui generis v EU.

Porovnání vývoje databázového průmyslu v USA a EU provedla Komise EU v Prvním hodnocení směrnice především na základě informací neveřejného, soukromého, komerčního rejstříku Gale Directory of Databases.⁵¹⁴ I když odhlédneme od irelevance tohoto zdroje informací, jediné, co z těchto statistik vyplývá, je dlouhodobá stagnace databázového průmyslu a po roce 2001 jeho propad. Gale Directory of Databases je rovněž třeba vytknout terminologickou nepřesnost, když používá a nedefinuje vágní pojmy jako „evropský“, „Západní Evropa“ nebo „Amerika“ (podrobněji dále v tomto bodě) a není tedy určité, jakých států se statistika týká. S odkazem na Gale Directory of Databases uvádí První hodnocení směrnice v roce 1998 počet databází pořízených společnostmi se sídlem v EU (angl. “EU-based”) 3092 a po šesti letech, v roce 2004 počet databází 3095. Od roku 2001, kdy došlo k transpozici směrnice většinou z patnácti členských států EU dokonce počet databází poklesl ze 4085 na již zmíněných 3095 v roce 2004.⁵¹⁵

První hodnocení směrnice cituje výkladové memorandum návrhu směrnice, podle něhož bylo v roce 1992 pouhých 25% světové produkce online databází „evropského” původu, zatímco „amerického” původu bylo celých 56% světové produkce online databází.⁵¹⁶ První hodnocení směrnice navazuje s odkazem na Gale

national level, is important and 65% believe that today the legal protection of databases is higher than before harmonisation.“

⁵¹² Ibid.

⁵¹³ Ibid.

⁵¹⁴ Výroční zprávu Panorama of EC industry 1990, více cit. 227, z níž Komise EU při schvalování směrnice, cit. 1, vycházela, zmiňuje První hodnocení směrnice, cit. 216, pouze okrajově: přímo prostřednictvím s. 8., odkaz č. 10 a nepřímo, prostřednictvím s. 15, odkazu 30 na Explanatory Memorandum for the Proposal for a Council Directive on the legal protection of databases, cit. 361, jež odkazuje na výroční zprávu Panorama of EC Industry 1990 v bodě 1.1.

⁵¹⁵ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 5.3.

⁵¹⁶ Explanatory Memorandum for the Proposal for a Council Directive on the legal protection of databases, cit. 361, dle odkazu: První hodnocení směrnice, cit. 216, s. 15, odkaz 30.

Directory of Databases⁵¹⁷ na informaci o letech 1992 až 1996, kdy produkce databází v „západní“ Evropě zaznamenávala minimální růst.⁵¹⁸ Jak uvádí První hodnocení směrnice, poměr EU : USA produkce databází 1 : 2 v roce 1996 klesl v neprospěch EU na 1 : 3 v roce 2004.⁵¹⁹ Výraznější postupný růst byl zaznamenán v roce 1997 a trval až do roku 2001, po tomto roce opět klesl pod hodnotu před rokem 1998.⁵²⁰ V letech 1996-2001 podíl „západní“ Evropy⁵²¹ na globální produkci databází stoupl z 22% na 34%, zatímco podíl USA klesl z 69% na 60%.⁵²² Mezi lety 2002 a 2004 však podíl „západní“ Evropy klesl ze 33% na 24%, zatímco podíl USA stoupl z 62% na 72%.⁵²³ Ze jmenovaných zdrojů vyplývá celkové zpomalení růstu databázového průmyslu v EU po zavedení směrnice a zároveň prohloubení náskoku USA před EU.

Výše popsaný nedostatek podkladů neumožňuje učinit jakékoliv objektivní závěry o dopadu směrnice a práva sui generis na databázový průmysl EU. Jediné objektivní závěry, jež lze na základě objektivní analýzy podkladů učinit, vypovídají o právu sui generis jako právním experimentu a neurčitým, ne-li negativním, dopadu tohoto práva na databázový průmysl EU i po bezmála patnácti letech jeho aplikace. Podklady Prvního hodnocení směrnice, jakož i neúspěch veřejného průzkumu pro Zprávu Nauta Dutilh, svědčí o neznalosti nebo dokonce nezájmu subjektů databázového průmyslu o existenci a zachování „jejich“ práva sui generis. Je proto třeba odsoudit postoj Komise EU, kterou tento absolutní nedostatek neodradil od neutrálních až optimistických závěrů zveřejněných v Prvním hodnocení směrnice. Nezbyvá, než objektivně zhodnotit dopad směrnice a práva sui generis na databázový průmysl EU samostatně, bez ohledu na závěry Komise EU. Následující kapitola takové objektivní hodnocení nabízí (kap. 3.5.2).

⁵¹⁷ První hodnocení směrnice, cit. 216, s. 19, graf 5 odkazuje na zdroj Gale Directory of Databases 2005, vol. 1, part 2.

⁵¹⁸ Dle Prvního hodnocení směrnice, cit. 216, s. 19, grafu 5, bylo v roce 1992 pořízeno 1838 databází, v roce 1993 bylo pořízeno 1938 databází, v roce 1994 bylo pořízeno 1923 databází, v roce 1995 bylo pořízeno 1931 databází a v roce 1996 bylo pořízeno 2052 databází.

⁵¹⁹ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 4.4.

⁵²⁰ Ibid.

⁵²¹ První hodnocení směrnice, cit. 216, tento sám pojem nedefinuje. Podle Prvního hodnocení Komise, cit. 216, s. 18, odkaz č. 36, zahrnuje přinejmenším UK, Německo, Francie, Nizozemí, Finsko a Švédsko.

⁵²² První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 4.4.

⁵²³ Ibid.

3.5.2 Objektivní hodnocení směrnice a jejího dopadu

Směrnici nelze upřít jednoznačný přínos, jímž je harmonizace autorského práva k databázím na úrovni EU. Zavedení práva sui generis je, na druhou stranu, značně kontroverzní. Jak vyplývá ze shora uvedené analýzy transpozice a implementace směrnice (kap. 3.4) a z Prvního hodnocení směrnice (kap. 3.5.1), právo sui generis na úrovni EU je právní inovací, jež se formuje a jejíž osud zůstává nejistý.⁵²⁴

Již od počátku sklízí zavedení práva sui generis v EU kritiku jak z řad vědecké a akademické komunity, komunity knihoven a archivů, tak i z řad uživatelské veřejnosti. Jádrem této kritiky jsou nedostatečná omezení výlučných práv autora, absence systému povinných licencí a z toho pramenící hrozba monopolizace dat (dále bod a) této kap.), formální nedostatky směrnice a řada dalších nedostatků směrnice (dále bod b) této kap.).

a) Hrozba monopolizace dat

Podle směrnice nemá právo sui generis v žádném případě vliv na neexistenci práv k samotným datům tvořícím databázi.⁵²⁵ Skutečnost je jiná. Jak je podrobně uvedeno výše (kap. 3.3.3), směrnice stanoví zákaz neoprávněného vytěžování a/nebo využití celého obsahu databáze, jeho (kvalitativně nebo kvantitativně) podstatné části dle čl. 7 odst. 1 směrnice, ale i jeho nepodstatných částí (je-li opakované a systematické a v rozporu s obvyklým užíváním databáze nebo neodůvodněně poškozuje oprávněné zájmy pořizovatele) dle čl. 7 odst. 5 směrnice. Zároveň musí uživatel respektovat autorská práva nebo práva s ním související k dílům nebo jiným předmětům ochrany obsaženým v databázi.⁵²⁶

Slabá povaha omezení práva sui generis dle čl. 8 odst. 1 a čl. 9 směrnice, jenž řada států netransponovala, v kombinaci s možností neustálého prodlužování ochranné doby⁵²⁷ (kap.3.3.3 bod f) vytvořila nevídaně široké právo pořizovatele databáze.

⁵²⁴ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 6.

⁵²⁵ Směrnice, cit. 1, bod 45 preambule: „vzhledem k tomu, že právo zakázat neoprávněné vytěžování a/nebo využití neznamená v žádném případě rozšíření ochrany autorského práva na pouhá fakta nebo údaje“ a Směrnice, cit. 1, bod 46 preambule: „vzhledem k tomu, že právo zabránit neoprávněnému vytěžování a/nebo využití celých děl, údajů nebo prvků databáze či jejich podstatných částí by nemělo vést ke vzniku nového práva k těmto dílům, údajům nebo prvkům samotným.“

⁵²⁶ Směrnice, cit. 1, čl. 8 odst. 3.

⁵²⁷ Směrnice, cit. 1, čl. 10, odst. 3.

Doslova každé užití jakékoliv databáze přitom může budít obavy z porušení práva sui generis. Právo sui generis tedy omezuje volné užití dat obsažených v chráněných databázích nejen účastníkům trhů komerčně zpracovávajících informace obsažené v databázích (tzv. „downstream market“), ale i akademické, vědecké, knihovnické či archivnické obci a široké veřejnosti. Jmenovaným se volně nedostává množství informací, jež by při neexistenci práva sui generis mohlo být v public domain.

Ještě výraznějším problémem je de facto monopolizace tzv. sole-source databází, jež jsou jediným zdrojem daných informací, jako např. jízdní řády, televizní program, telefonní seznam, nebo výsledky fotbalových utkání (o sole-source databázích dále zjm. kap. 2.2.2 a 3.4.4). Právo sui generis v důsledku garantuje pořizovatelům sole-source databází časově neomezený monopol přímo k datům obsaženým v těchto databázích a vyvolává rozpor se soutěžním právem.⁵²⁸ Důvod de facto monopolizace dat sole-source databází a rozpor se soutěžním právem lze spatřovat ve skutečnosti, že právo sui generis, na rozdíl od práva autorského, nezachovává ani jeden ze tří konceptů autorského práva, tradičně zabraňujících monopolizaci autorského díla a dat s ním souvisejících. Jsou jimi (1) koncept ochrany vyjádření myšlenky, nikoli myšlenky samotné, (2) tradiční institut omezení výlučných práv a (3) systém povinných licencí.

Prvním konceptem je koncept ochrany vyjádření myšlenky, nikoli myšlenky samotné, tzv. „idea-expression dichotomy“. V autorském právu je monopol autorského práva udělen pouze samotnému jedinečnému vyjádření myšlenky, ponechávající fakta a jiné aspekty s dílem související, např. technické či popisné, v public domain. Tím je zabráněno monopolizaci dat, jež nejsou samotným autorským dílem. Právo sui generis nečiní rozdíl mezi myšlenkou a jejím vyjádřením. Není tedy jasné, která data obsažená v databázi nebo s databází související jsou chráněna právem sui generis a která jsou již v public domain.

Druhým konceptem autorského práva je omezení výlučných autorských práv za účelem jak zachování svobody projevu, tak i pravidel hospodářské soutěže. Ačkoli směrnice z Bernské úmluvy vychází,⁵²⁹ sklízí kritiku za nepřejmutí její koncepce omezení výlučných autorských práv a její adaptaci pro právo sui generis. Výsledkem je,

⁵²⁸ K tomu také např. BOYLE, James. *A natural experiment*. Financial times [online]. 22. November 2004 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ft.com/cms/s/2/4cd4941e-3cab-11d9-bb7b-00000e2511c8.html#axzz1gVh7xvtM>>; také REICHMANN; SAMUELSON, cit. 384; nebo HUGENHOLTZ, cit. 478.

⁵²⁹ Směrnice, cit. 1, čl. 6.

že výjimky z výlučných autorských práv i práva sui generis dle směrnice⁵³⁰ jsou velmi omezené a výjimky dle čl. 9 směrnice jsou koncipovány jako pouhé právo státu implementovat je. Omezení práva sui generis tak, jak ho upravuje směrnice, následkem těchto skutečností nelze považovat za zbraň proti monopolu sole-source databází.

Třetím, v právu sui generis zcela absentujícím, způsobem ochrany před monopolizací autorského díla je systém povinných licencí. Systém povinných licencí je v autorském právu východiskem i v ne příliš častém případě splnutí myšlenky a jejího vyjádření a je v autorském právu krajním prostředkem k zachování rovnováhy mezi právy autora a uživatelů díla, je tedy i opatřením proti monopolizaci dat. Systém povinných licencí byl v původním návrhu zamýšlený,⁵³¹ směrnice ho nicméně nezavedla a to i přes to, že před schválením směrnice došlo ke zlomovému rozsudku ESD ve věci Magill.⁵³² V kauze Magill rozhodl ESD o tom, že odmítnutí poskytnutí licence autorského díla může být zneužitím dominantního postavení dle čl. 102 SFEU (býv. čl. 82 SES) a potvrdil postoj Komise EU udělující povinnou licenci majiteli autorských práv. Zneužitím dominantního postavení bylo v případě Magill odmítnutí poskytnout televizní program provozovatelem televizní stanice vydavatelům týdních televizních programů v Irsku a části UK. Absence zavedení systému povinných licencí dle případu Magill vedlo ke znepokojení řady komentátorů,⁵³³ varujících před nejednotnou a nepředvídatelnou praxí národních soudů a soutěžněprávních autorit. Původní záměr směrnice se nakonec projevil pouze v bodu 47 preambule směrnice, podle něhož směrnici „*není dotčeno použití pravidel hospodářské soutěže ES a členských států.*“⁵³⁴

Při absenci systému povinných licencí směrnicí se soutěžní právo po vzoru

⁵³⁰ Směrnice, cit. 1, čl. 8 odst. 1 a čl. 9.

⁵³¹ Návrh Směrnice, cit. 260, čl. 8, § 1 a 2.

⁵³² EU. Joined cases C-241/91 P and C-242/91 P *Radio Telefís Éireann (RTE) and Independent Television Publications Ltd (ITP) v Commission of the European Communities* [1995] ECR I-00743. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> (známý jako „Magill“, v němž ESD rozhodl o legitimitě povinných licencí uvalených Komisí EU na britské a irské provozovatele veřejného vysílání BBC, ITV a RTE, kterým podle britského a irského práva náleželo autorské právo k jejich televizním programům.

⁵³³ Např. BOYLE, cit. 528; REICHMANN; SAMUELSON, cit. 384; také HUGENHOLTZ, cit. 478.

⁵³⁴ Směrnice, cit. 1, bod 47 preambule: „*vzhledem k tomu, že v zájmu soutěže mezi dodavateli informačních produktů a služeb nesmí být ochrana zvláštním právem vykonávána způsobem, jenž by usnadňoval zneužití dominantního postavení, zejména s ohledem na tvorbu a rozšiřování nových produktů a služeb představujících přidanou hodnotu duševní, dokumentační, technické, hospodářské nebo obchodní povahy; a že ustanovením této směrnice tedy není dotčeno použití pravidel hospodářské soutěže Společenství a členských států.*”

rozsudku ve věci Magill stalo korektivem absence povinných licencí a monopolu práva duševního vlastnictví. Mezi rozsudky ESD, jež tento trend dokládají tím, že obdobně jako Magill upřednostňují boj proti zneužití dominantního postavení dle čl. 102 SFEU (býv. čl. 82 SES) před národní ochranou práva duševního vlastnictví, patří např. rozsudek ve věci Bronner,⁵³⁵ Höffner,⁵³⁶ IMS Health,⁵³⁷ jakož i současný rozsudek Soudu prvního stupně (CFI) ve věci Microsoft Corp. v Commission of the European Communities.⁵³⁸

Nepřímo omezil monopol sole-source databází také ESD v rozhodnutích o předběžné otázce ve věci Fixtures a British Horseracing Board, když zúžil ochranu databází právem sui generis uznáním nizozemské doktriny spin-off databází (kap. 3.3.3.a) a pojetím účelu práva sui generis, jímž je podle výkladu rozhodnutí podpora investic do pořízení a aktualizace databází, spíše než odměna za ně.⁵³⁹ ESD se nicméně ve jmenovaných kauzách problémem monopolizace přímo nezabýval a ani jindy nestanovil předpoklady úspěšné žaloby proti zneužití informačního monopolu.

Vzhledem k povaze soutěžního práva, jež je uplatňováno ex post, a k absenci opatření ex ante (např. právě povinnost povinné licence) je třeba učinit závěr, že v oblasti soutěžního práva nenabízí právo EU efektivní postih pořizovatele sole-source databáze odmítajícího poskytnout licenci a tedy nenabízí ani účinný prostředek proti monopolizaci dat obsažených v sole-source databázích.

b) Formální nedostatky směrnice a její další kritika

Směrnici je přičítána právní nejistota způsobená zavedením netradičního práva sui generis a následnou ochranou databází jak autorským právem tak i právem sui generis. Jak uzavírá i samo První hodnocení směrnice, “*právo sui generis způsobilo*

⁵³⁵ EU. Case C-7/97 *Oscar Bronner GmbH & Co. KG v Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG* [1998] ECR I-07791. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

⁵³⁶ EU. Case C-41/90 *Klaus Höfner and Fritz Elser v Macrotron. GmbH* [1991] ECR I-01979. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

⁵³⁷ EU. Case C-418/01 *IMS Health GmbH & Co. OHG v NDC Health GmbH & Co. KG* [2004] ECR I-05039. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

⁵³⁸ EU. Case T-201/04 *Microsoft Corp. v Commission of the European Communities* [2007] ECR II-03601. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

⁵³⁹ K tomu obdobně: HUGENHOLTZ, cit. 478.

značnou právní nejistotu jak na úrovni EU, tak i na národní úrovni.”⁵⁴⁰

Některými kritiky⁵⁴¹ je namítán možný rozpor směrnice s jinými předpisy práva EU, např. rozpor čl. 13 směrnice se zjm. čl. 1 směrnice Rady 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí,⁵⁴² podle něž je cílem směrnice zajistit svobodu přístupu k informacím o životním prostředí, které jsou v držení orgánů veřejné moci, popřípadě stanovit základní podmínky, za kterých by měly být tyto informace poskytovány (i když je čl. 5 jmenované směrnice dána možnost stanovit přiměřený poplatek).

Kromě výše uvedeného je směrnice oprávněně kritizována za nejednoznačnost základních pojmů a tedy neurčitost jejích ustanovení. Směrnici je po stránce formální třeba vytknout základní terminologickou nepřesnost v základních ustanoveních práva sui generis. Zejména se jedná o (1) neurčitost pojmů „kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad“, „vklad do pořízení“, „vklad do ověření databáze“ předmětu ochrany práva sui generis dle čl. 7 odst. 1 směrnice, (2) neurčitost základních pojmů „kvalitativně a kvantitativně nepodstatná část databáze“ a „oprávněný uživatel“ v definici práva a povinnosti oprávněného uživatele dle čl. 9 odst. 1 směrnice (kap. 3.3.3 bod c), (3) neurčitost pojmu „podstatná část obsahu databáze“ v definici omezení výlučných práv sui generis dle čl. 8 odst. 1 směrnice (kap. 3.3.3. bod d), (4) nejasnost definice prodlužování ochranné doby dle čl. 10 odst. 3 směrnice, na základě níž není určité, zda se nový běh ochrany vztahuje na celou databázi, nebo část, jež byla změněna (kap.3.3.3 bod f) a nakonec i o (5) nejasnost pojmu „pořizovatel“, „nositel“ a „usazení“ v definici osob oprávněných k ochraně podle zvláštního práva dle čl. 11 odst. 1 směrnice, podle které se právo sui generis „vztahuje na databáze, jejichž pořizovatel nebo nositel práv je státním příslušníkem členského státu nebo je usazen na území Společenství“ (kap. 3.3.3 bod f).

Z pohledu vágní povahy ustanovení směrnice (zejména práva sui generis) se

⁵⁴⁰ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 4.1.4. „The “sui generis” provisions have thus caused considerable legal uncertainty, both at the EU and national level.”

⁵⁴¹ Např. účastníci setkání skupin Joint ad hoc Group on Data and Information Group of the International Council of Scientific Unions (ICSU) and Commission on Data Access of the Committee on Data for Science and Technology (CODATA), jehož závěry popisuje prof. Webster v: WEBSTER, Ferris. *Threat to full and open access to data* [online]. August 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.codata.org/data_access/threat.html>.

⁵⁴² EU (EHS). Council Directive 90/313/EEC on the freedom of access to information on the environment of 7 June 1990. In Official Journal. 23. June 1990, No. L 158, s. 56–58. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31990L0313:EN:HTML>>.

nelze divit nejednotné transpozici a implementaci směrnice. Jak se ukázalo, nedostatky směrnice vyvolaly interpretační těžkosti v řadách jak národních soudů, tak i ESD. ESD výkladovou volnost v souladu s čl. 19 SEU a 267 SFEU v některých příkladech nahradil, psané právo úrovně EU i jednotlivých členských státech však zůstává za judikaturou ESD pozadu.

Za všezastřešující kritiku směrnice lze považovat názor, že EU právo *sui generis* nepotřebuje, neboť si vystačí s existujícími právními prostředky, jakými jsou smluvní právo, právo nekalé soutěže a ochrana přístupu k databázi technickými prostředky.⁵⁴³

3.6 Úvahy spojené s právní úpravou ochrany databází *de lege ferenda* v EU a ČR

Na základě výše uvedené analýzy směrnice a jejího dopadu na databázový průmysl EU lze konstatovat, že současný stav právní ochrany databází v EU není ideální. Jak potvrzuje samotná Komise EU v Prvním hodnocení směrnice (kap. 3.5.1), zavedení práva *sui generis* se minulo s očekávaným výsledkem, když nepřineslo rozvoj databázového průmyslu EU, ale naopak jeho propad. Již 15 let prochází právo *sui generis* neustálým procesem „zdomácnování“ jak na úrovni EU tak i úrovni národní. Podklady Prvního hodnocení směrnice prokázaly neznalost nebo dokonce nezájem samotných subjektů databázového průmyslu v EU o právo *sui generis*. Jaká jsou východiska z tohoto nežádoucího stavu? Předkládá je Komise EU v kapitolách 6.1 až 6.4 Prvního hodnocení směrnice (více o Prvním hodnocení směrnice v kap. 3.5.1) a překvapivě volí možnost nedělat nic.

Jako první diskutuje Komise EU možnost stáhnout směrnici a vrátit se k tradiční ochraně databází jednotlivých členských států, s různým standardem jedinečnosti práva autorského. Jako druhou možnost předkládá Komise EU možnost směrnici harmonizované autorské právo ponechat a zrušit pouze právo *sui generis*, čímž by byla „evropská“ právní ochrana databází postavena zpět na roveň USA. Jak je již uvedeno výše (kap. 3.5.1), Komise EU argumentuje proti této možnosti zcela nekonstruktivně (a nepodloženě) nesouhlasem evropského databázového průmyslu se zrušením „jejich“

⁵⁴³ Např. BOYLE, James. *Two database cheers for the EU*. Financial times [online]. 2. January 2006 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ft.com/intl/cms/s/2/99610a50-7bb2-11da-ab8e-0000779e2340.html#axzz1pah4Nx3l>>; Obdobně také: CORNISH, cit. 219, s. 13: „*In this case its legislation happens to be first past the post. That is no reason for it to be regarded as, in any significant sense, a winner.*“ Také HUGENHOLTZ, cit. 478.

práva sui generis. Třetí možností je dle Komise EU doplnění směrnice, zejména ustanovení týkajících se práva sui generis, jmenovitě stanovením podmínek ochrany sole-source databází, spin-off databází a změnou formulace neurčitých ustanovení směrnice. Komise EU nicméně argumentuje i proti této možnosti (opět nekonstruktivně), obavou střetu doplněných ustanovení s judikaturou ESD. Bez zvláštního udání důvodu se Komise EU ze všech variant přiklonila k poslední, čtvrté možnosti: neměnit současný stav a ponechat směrnici přesně ve stavu, v jakém je.

Autorka se neztotožňuje se závěry Komise EU. Jediným efektivním řešením v současné době, kdy již bylo právo sui generis transponováno a implementováno všemi členskými státy EU, je doplnění práva sui generis (tedy Komisí EU navržená varianta třetí). Právo sui generis je podle autorky možné „vyladit“ a pokusit se o jeho fungování alespoň do doby, kdy bude možné s jistotou určit jeho dopad na evropský databázový průmysl. Směrnice, zejména ustanovení práva sui generis, mají mnoho formálních a koncepčních nedostatků (kap. 3.5.2), které lze změnou či doplněním řady ustanovení směrnice napravit, s cílem ověřit skutečné možnosti práva sui generis.

Konkrétně autorka navrhuje uvést směrnici do souladu s judikaturou ESD stanovením podmínek ochrany sole-source databází, spin-off databází a změnou formulace neurčitých ustanovení směrnice, zejména pojmů (1) „kvalitativně a/nebo kvantitativně podstatný vklad“, „vklad do pořízení“ vklad do ověření databáze“ předmětu ochrany práva sui generis dle čl. 7 odst. 1 směrnice, (2) „kvalitativně a kvantitativně nepodstatná část databáze“ a „oprávněný uživatel“ v definici práva a povinnosti oprávněného uživatele dle čl. 9 odst. 1 směrnice (kap. 3.3.3 bod c), (3) „podstatná část obsahu databáze“ v definici omezení výlučných práv sui generis dle čl. 8 odst. 1 směrnice (kap. 3.3.3. bod d), (4) „pořizovatel“, „nositel“ a „usazení“ v definici osob oprávněných k ochraně podle zvláštního práva dle čl. 11 odst. 1 směrnice (kap.3.3.3 bod e), a (5) definice prodlužování ochranné doby dle čl. 10 odst 3 směrnice, na základě níž není určité, zda se nový běh ochrany vztahuje na celou databázi, nebo jen tu část, jež byla změněna (kap.3.3.3 bod f).

Směrnice by rovněž měla předejít hrozbě monopolizace dat posílením právní jistoty uživatelů určitě stanovenými omezeními pořizovatele databáze (kap. 3.3.3. bod d), omezením potenciálně donekonečna prodlužované ochranné doby dle čl. 10 odst 3 směrnice (kap.3.3.3 bod f), popř. výslovným stanovením povinných licencí.

V rámci ČR autorka navrhuje legislativní změny v AutZ, odpovídající pěti nedostatkům transpozice směrnice (kap. 3.4.2). Konkrétně by bylo vhodné (1) zařadit definici pojmu databáze do § 2 AutZ, jenž definuje autorské právo k databázi, nikoliv až do § 88 AutZ, (2) doplnit řádný odkaz v ustanovení § 1 písm. c) AutZ na právní ochranu sui generis dle hlavy třetí AutZ a tím zabránit jeho neurčitosti, vzbuzující pochybnosti, zda předmětem úpravy AutZ je dle § 1 AutZ „právo pořizovatele k jím pořízené databázi“ podle hlavy třetí AutZ (sui generis) a kromě toho např. také právo autorské, nebo jakékoliv jiné právo k databázi (např. právo vlastnické).

Autorka rovněž předkládá (4) změnu znění § 92 písm. a) a b) AutZ, jenž je nesprávnou, rozšiřující transpozicí výjimek z práva sui generis dle čl. 9 směrnice. Zatímco směrnice umožňuje státům stanovit oprávnění uživatele databáze vytěžovat obsah neelektronické databáze pro osobní potřebu, AutZ povoluje oprávněnému uživateli nejen vytěžovat, ale nad to i zužítkovat podstatnou část obsahu jakékoliv databáze, tedy i elektronické. V dalším případě volného užití, vytěžování pro účely názorného vyučování nebo vědeckého výzkumu pak AutZ povoluje kromě vytěžování také zužitkování podstatné části obsahu databáze. Za úvahu by stálo i (5) zařazení ustanovení preambule směrnice do AutZ, vzhledem k zásadní výkladové funkci preambule. I nadále by měl být AutZ novelizován v souladu s případnými (prozatím neočekávanými) legislativními změnami na úrovni evropské úpravy právní ochrany databází.

4 Potřebuje USA zavést právo sui generis?

Zavedení práva sui generis v EU rozpoutalo v USA diskuzi, zda USA svoji tradiční ochranou zaostává za EU. Kongres USA za účelem schválení obdoby práva sui generis projednal celou řadu návrhů na změnu právní ochrany databází v USA (kap. 4.1). Nejen americký zákonodárce, ale i celá americká uživatelská veřejnost, vědecká, knihovnická a archivnická komunita se zabývala otázkou, slovy některých komentátorů, zda je americký systém „porouchaný a potřebuje spravit.“⁵⁴⁴

Zastánci zavedení práva sui generis v USA vznesli do diskuze tři základní argumenty: rozvoj databázového průmyslu USA, dosažení recipacity s EU a vyhovění mezinárodním tlakům na globálně harmonizovanou právní úpravu podobnou směrnicí. Jak podrobně analyzuje kapitola 4.2 níže, argumenty zastánců zavedení práva sui generis v USA ve světle objektivní kritiky neobstojí, stejně jako neobstály v Kongresu USA, jenž neschválil ani jeden z předložených návrhů na změnu právní ochrany databází (kap. 4.1).

4.1 Legislativní návrhy v USA

V Kongresu USA bylo od roku 1996 předloženo šest návrhů zákonů týkajících se ochrany databází v USA, usilujících o zavedení obdoby práva sui generis v USA, jako práva směřujícího proti neoprávněnému komerčnímu užití databází. Návrhy měnily svůj koncept, postupně upustily od původních výraznějších omezení volného užití informací i od ochrany nejen na současném, ale i budoucím trhu (angl. „potential market“) a dospěly k nekalosoutěžnímu postihu komerčního užití databází s četnými bezúplatnými licencemi.

Prvním návrhem zvláštního zákona na ochranu databází byl návrh člena Sněmovny reprezentantů Moorheada na 104. zasedání Kongresu USA v roce 1996, tzv. Database Investment and Intellectual Property Antipiracy Act of 1996, pod číslem H.R. 3531. Předmětem ochrany navrhovaného zákona měla být databáze, která je (a) výsledkem vkladu kvalitativně či kvantitativně podstatného, vkladu lidských,

⁵⁴⁴ Termín „*is it broken, shall we fix it*“ použili: MAURER Stephen M., SCOTCHMER, Suzanne. *Database Protection: Is It Broken and Should We Fix It?* Science. 14. May 1999, vol. 284, No. 5417, s. 1129-30. ISSN:00368075. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

technických, finančních, nebo jiných zdrojů do sběru, shromažďování, ověřování nebo předvedení obsahu databáze, (b) užívána v obchodu; nebo (c) zamýšlena k užití v obchodu.⁵⁴⁵ Navržená ochrana měla být poskytována databázím nejen vůči soutěžitelům ale všem uživatelům,⁵⁴⁶ zakazující vyjmenovaná jednání a chránící pořizovatele databáze proti komerčnímu užití podstatné (kvalitativně nebo kvantitativně) části databáze. Návrh H.R. 3531 zakazoval „*rozмноžovat nebo zveřejňovat celý obsah, podstatné části obsahu databáze (kvalitativně nebo kvantitativně podstatné) způsobem, jenž odporuje „běžnému“ užití databáze.*“⁵⁴⁷ Podobal se úpravě dle směrnice a amerického návrhu WIPO i v dalších ohledech. Zakazoval jak dopouštět se takového jednání v menší míře tak, že zakázaného jednání je dosaženo „souhrnem“ jednání.⁵⁴⁸ Zakazoval rovněž dopouštět se ho zprostředkováním nebo návodem jiného.⁵⁴⁹ Dle sekce 4 odst. (b) návrhu H.R. 3531, způsob užití databáze, jenž odporuje běžnému užití databáze nebo nepříznivě ovlivňuje současný nebo budoucí trh databází, zahrnuje rozmnožování nebo jiné užití, zjm. zveřejnění celého obsahu databáze nebo jen její podstatné části (přímo či nepřímo) konkurenčním zbožím nebo službou na daném trhu nebo na trhu, jenž je prokazatelně cílovým trhem pořizovatele databáze, nebo „*zákazníkům, kteří by jinak, dle opodstatněného očekávání, byli uživateli databáze.*“⁵⁵⁰ Zakázaným jednáním dle návrhu H.R. 3531 bylo také mnohočetné užití databáze osobami v organizaci, obchodní společnosti, namísto opatření kopií databáze dodatečnými licenčními smlouvami, zakoupením databáze, nebo jinak.⁵⁵¹ Nad úpravu směrnici byla ochrana navrhována na dobu 25 let a zahrnovala i budoucí trhy.

Návrh H.R. 3531 narazil na silný odpor vědecké komunity, knihoven a archivů z důvodu přehnané navrhované ochrany pořizovatelů databází, nebezpečí monopolizace databází, nedostatek přístupu veřejnosti a vědecké komunity k informacím a tím způsobenou újmu informační společnosti. Svůj odpor tyto komunity založily na

⁵⁴⁵ Spojené státy americké. *HR 3531 : To amend title 15, United States Code, to promote investment and prevent intellectual property piracy with respect to databases.* 104th Congress. May 1996. Section 3 (a). Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

⁵⁴⁶ „any person“, op. cit., section 4 (a) (1) 4 (b).

⁵⁴⁷ Op. cit., section 4 (a)(1): „*extract, use or reuse all or a substantial part, qualitatively or quantitatively, of the contents of a database subject to this Act in a manner that conflicts with the database owner's normal exploitation of the database or adversely affects the actual or potential market for the database.*“

⁵⁴⁸ Op. cit., section 4 (a) (2).

⁵⁴⁹ Op. cit., section 4 (a) (3).

⁵⁵⁰ Op. cit., section 4 (b) (3): „*customers who might otherwise reasonably be expected to be customers for the database.*“

⁵⁵¹ Op. cit., section 4 (b) (4).

právním argumentu protiústavnosti návrhu, tj. překročení pravomocí Kongresu USA za hranice IP clause (kap. 2.1).⁵⁵² Tento argument zastavil diskuzi o návrhem H.R. 3531 předložené úpravě a byl bez hlasování odkázán k projednání komisí pro soudnictví (angl. „Committee on Judiciary“). Dosud nebyl zařazen na pořad dne.

Druhým předloženým návrhem byl návrh zákona H.R. 2652 pod názvem Collections of Information Antipiracy Act, jenž byl představen reprezentantem Coblem na 105. sněmu Kongresu USA v roce 1997 za účelem „*zabránit zásahu do vlastnických práv k databázi*“.⁵⁵³ Vyhnul se rozporu s IP Clause tím, že se zakládal na komerční doložce Ústavy USA.⁵⁵⁴ Koncepce návrhu kopírovala jinak výše popsany návrh H.R. 3531 s některými ústupky uživatelské veřejnosti a vědecké komunitě, např. výslovným vyjmutím úředních (státních) databází (angl. „government collections of information“) z ochrany zákona.⁵⁵⁵ Další ústupky byly do návrhu vtěleny v průběhu diskuze na půdě Sněmovny reprezentantů a v této změněné formě byl návrh Sněmovnou reprezentantů přijat. Ani tyto ústupky nezabránilly další ostré kritice zjm. vědecké komunity za nepřiměřené omezení přístupu k informacím. Návrh H.R. 2652 byl odkázán k projednání Committee on Judiciary, aniž by o něm Senát hlasoval. Nestal se tak, na rozdíl od DMCA, součástí zamýšlené novely Autorského zákona z roku 1976.

Třetí a čtvrtý návrh zákona byl předložen na 106. sněmu Kongresu USA v roce 1999. Jednalo se o známé návrhy H.R. 354, tzv. Coble Bill (dále jen „Coble Bill“) a jeho protinávrh H.R. 1858, tzv. Bliley Bill (dále jen „Bliley Bill“). Coble Bill předložil reprezentant Coble jako tzv. Collections of Information Antipiracy Act, vycházející z doktriny misappropriation (kap. 2.3.1), tedy z ochrany vlastnického práva k databázi. V Coble Bill navázal reprezentant Coble na svůj neúspěšný návrh H.R. 2652 s tím, že navrženou ochranu databází ještě více zúžil ve prospěch zejména vědecké komunity. Předpokladem ochrany databáze byla dle Coble Bill „*podstatná finanční či jiná*

⁵⁵² Ústava USA, cit. 28, art. I, sec. 8, para. 8.

⁵⁵³ „*to prevent the misappropriation of collections of information*“ v názvu návrhu zákona: Spojené státy americké. H.R. 2652 : *To amend title 17, United States Code, to prevent the misappropriation of collections of information*. 105th Congress, 2nd session, 20. May 1998. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

⁵⁵⁴ Ústava USA, cit. 28, art. I, sec. 8, para. 8: „*To regulate Commerce with foreign Nations, and among the several States, and with the Indian Tribes.*”

⁵⁵⁵ Návrh H.R. 2652, cit. 553, section 1204.

*investice do pořízení databáze.*⁵⁵⁶ Návrh Coble Bill stanovil rozsáhlá omezení užití databází s úzce definovanými výjimkami, mezi něž se řadilo užití pro nevýdělečné vědecké, vzdělávací účely⁵⁵⁷ a další bezúplatné licence. Z ochrany výslovně vyjmul např. úřední databáze.⁵⁵⁸ Ochrana databází byla navržena na 15 let bez prodlužování doby ochrany na základě aktualizace nebo doplnění databáze. Návrh Coble Bill poskytoval kromě řízení proti nekalosoutěžnímu jednání zahájené před FTCA také možnost chránit databázi na základě soukromoprávní žaloby.⁵⁵⁹ Přesto, že se navrhovaná úprava v několika ohledech lišila od práva sui generis dle směrnice, právě tento návrh se mu nejvíce přiblížil. S tím se ztotožnila řada komentátorů.⁵⁶⁰ Jiní komentátoři, rovněž pravdivě, upozornili na rozdíl v užší ochraně databáze dle Coble Bill, stejně jako tamtéž stanovené rozsáhlejší výjimky z ochrany prostřednictvím bezúplatné zákonné licence a povinné licence a kratší trvání ochrany.⁵⁶¹

Jako protinávrh návrhu Coble Bill byl předložen návrh Bliley Bill. Ten stanovil úzká omezení volného užití databází výlučně v konkurenční sféře,⁵⁶² čímž si naklonil

⁵⁵⁶ Spojené státy americké. *H.R. 354 : To amend title 17, United States Code, to provide protection for certain collections of information.* 106th Congress, 1st Session, 8. October 1999, section 1402. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

⁵⁵⁷ Op. cit., section 1403.

⁵⁵⁸ Op. cit., section 1404.

⁵⁵⁹ Op. cit., section 1406. K tomuto návrhu více: BAND, Jonathan; KONO, Makoto. *The Database Protection Debate in the 106th Congress.* Ohio state law journal. 2001, vol. 62. kap. II.A. Dostupný také z WWW: <http://moritzlaw.osu.edu/students/groups/oslj/files/2012/03/62.2.band_.pdf>.

⁵⁶⁰ EISENBACH, Robert et. al. *Roundtable Panel I: Database protection.* Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal. 1. December 2001, vol. 11, issue 2, s. 302-303. Pozn. účastníka diskuze prof. Strowela. Dostupný také z WWW:

<<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1215&context=iplj>>; WALD, Julie. *Note: Legislating the golden rule: achieving comparable protection under the EU database directive.* Fordham International Law Journal. 2002, vol. 25, issue 4. s. 1006. Dostupný také z WWW:

<<http://ir.lawnet.fordham.edu/ilj/vol25/iss4/6>>; RITTER, Jeffrey B; HAYES, Benjamin S.; JUDY, Henry L. *Emerging Trends in International Privacy Law.* Emory International Law Review. 1. March 2001, vol. 1, issue 1, s. 141. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>; FRENO, Michael. *Database Protection: Resolving the U.S. Database Dilemma with an Eye Toward International Protection.* Cornell International Law Journal. 2001, vol. 34, issue 1, s. 225. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁵⁶¹ DAVISON, Mark J. *Proposed U.S. Database Legislation: A Comparison with the UK Database Regulations.* European Intellectual Property Review. 1999, vol. 21, No. 6, s. 282-284. ISSN: 0142-0461. Také: PERKINS, Amanda. *United States Still No Closer to Database Legislation.* European Intellectual Property Review. August 2000, vol. 22, No. 8, s. 369. ISSN: 0142-0461. Také EISENBACH, cit. 560, s. 302 : Pozn. účastníka diskuze prof. Strowela: *"If it is not a property right, I think the reciprocity requirement of the European Directive is not respected."* Také FRENO, cit. 560, s. 197 (na téma nesplnění podmínky reciprocity návrhu H.R. 1858, cit. 562).

⁵⁶² Spojené státy americké. *HR 1858: To promote electronic commerce through improved access for consumers to electronic databases, including securities market information databases.* 106th Congress, 1st session, 19. May 1999, section 102 (2). Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

vědeckou komunitu, odsuzující Coble Bill za zakládání monopolu pořizovatelům databází.⁵⁶³ Ochranu databází poskytoval Bliley Bill z nekalosoutěžního hlediska, narazil nicméně na kritiku za „bezzubost“ ustanovení návrhu, neboť kromě právě nekalosoutěžní ochrany FTC dle FTCA nestanovil dodatečnou ochranu.⁵⁶⁴ Bliley Bill však narazil na opačné preference výboru pro soudnictví, jehož je Coble členem.⁵⁶⁵ Bliley Bill byl nakonec společně s Coble Bill v roce 1999 umístěn na Union Calendar, tedy určen k projednání zvláštním postupem se zvýšeným quorem celé sněmovny reprezentantů („House of Representatives“), typickým pro významné legislativní návrhy, tj. k projednání „Committee of the Whole House on the State of the Union.“⁵⁶⁶

Neprojednán zůstal na 108. sněmu Kongresu USA v roce 2003 i třetí Cobleův návrh zákona H.R. 3261, tzv. Database and Collections of Information Misappropriation Act.⁵⁶⁷ Kladl si za cíl zajistit ochranu vlastnictví k databázi a stejně jako Coble Bill poskytoval poškozenému pořizovateli databáze možnost soukromoprávní žaloby.⁵⁶⁸ Bez ohledu na tento návrh navrhl podvýbor pro obchod a ochranu spotřebitele (angl. „Subcommittee on Commerce, Trade, and Consumer Protection“) v roce 2004 na 108. sněmu Kongresu USA nový stručný návrh, H.R. 3872 s názvem Consumer Access to Information Act,⁵⁶⁹ založený na doktríně misappropriation a nekalosoutěžní ochraně prostřednictvím FTC. Stanovil, že „*porušení vlastnického práva k databázi je nekalou soutěží a nakalosoutěžním jednáním podle sekce 5(a)(1) FTCA*“.⁵⁷⁰ Návrh zamýšlel „*zakázat zásah do vlastnického práva k databázi a zároveň zajistit přístup spotřebitele k faktům*“⁵⁷¹ a pověření výkonnými

⁵⁶³ např. společnost zabývající se projektem bezplatného software již od roku 1984: GNU Operating System. *U.S. Congress Threatens to Establish a New Kind of Monopoly* [online]. c2007 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gnu.org/philosophy/new-monopoly.html>>.

⁵⁶⁴ S výjimkou burzovních aktualit, tzv. „*real-time market information databases*“, které jsou upraveny zvlášť v op. cit., section 201.

⁵⁶⁵ United States House of Representatives. *Committee on the judiciary : members* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://judiciary.house.gov/about/members.html>>.

⁵⁶⁶ Dle textu samotných návrhů byl návrh H.R. 354, cit. 556 (Coble Bill) zařazen na Union Calendar č. 212 a návrh H. R. 1858, cit. 562 (Bliley Bill) na Union Calendar č. 213.

⁵⁶⁷ Spojené státy americké. *H.R. 3261 : Database and Collections of Information Misappropriation Act*. 108th Congress, 2nd Session, 8. October 2003. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

⁵⁶⁸ Op. cit., section 7.

⁵⁶⁹ Spojené státy americké. *H.R. 3872 : Consumer Access to Information Act of 2004*. 108th Congress, 2nd session, 2. March 2004. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

⁵⁷⁰ Op. cit., section 2 (a). Ustanovení § 5(a)(1) FTCA je zařazeno do U.S.C., cit. 18, jako title 15, § 45 (a) (1).

⁵⁷¹ Návrh H.R. 3872, cit. 569, preamble.

pravomocemi FTC dle FTCA.⁵⁷² Opět se tedy vrátil k absenci soukromoprávní žaloby. Protiprávnost zásahu do vlastnického práva tento návrh posuzoval podle pětistupňového testu žhavých novinek (o doktríně misappropriation více v kap. 2.3.1) stanoveného v roce 1997 soudem v případě NBA v. Motorola. Ani tento návrh nebyl schválen a spolu s H.R. 3261 byl opět zařazen k dalšímu projednání na Union Calendar.⁵⁷³ Žádný z návrhů do dnešního dne neprošel Kongresem USA⁵⁷⁴ a jejich přijetí se v nejbližší době ani neočekává.⁵⁷⁵

4.2 *Legislativní zábrany v USA*

Neúspěch výše popsaných legislativních návrhů je třeba přičítat následujícím čtyřem faktorům: Zaprvé, silné opozici omezení public domain, zadruhé, hrozící protiústavnosti návrhů, zatřetí nedosažení úrovně reciprocity navrhovanými změnami právní úpravy a nakonec i celkové absenci potřeby měnit stávající právní úpravu ochrany databází v USA. K jednotlivým faktorům lze uvést následující.

V USA existuje proti zavedení práva sui generis silná opozice. Uživatelská veřejnost, vědecká komunita, archivy i knihovny těží ze skutečnosti, že faktické databáze jsou v USA chráněny autorským právem proti volnému užití velmi zřídka. Zavedení práva obdobného právu sui generis v USA by si tedy vyžádalo nepopulární omezení současných práv těchto komunit a široké veřejnosti.

Druhý důvod neprůchodnosti navrhovaných legislativních změn je hrozící protiústavnosti návrhů z důvodu překročení pravomocí Kongresu USA za hranice ustanovení Ústavy USA o ochraně duševního vlastnictví, IP Clause⁵⁷⁶ (kap. 2.1). V kap. 4.1 výše popsané návrhy na změnu právní ochrany databází v USA se nezakládají na právu autorském, ale na nekalosoutěžní úpravě, resp. právu na ochranu před neoprávněným užitím žhavých novinek (angl. “misappropriation of hot news”), prakticky však na IP Clause naráží, neboť zavedení nového práva by omezilo volné užití dat, jež se jinak vyskytují v public domain.

⁵⁷² Op. cit., section 4.

⁵⁷³ Dle textu samotných návrhů, návrh H.R. 3261, cit. 567, byl zařazen na Union Calendar č. 252 a návrh H.R. 3872, cit. 569, na Union Calendar č. 253.

⁵⁷⁴ Informace o zákonodárném procesu jednotlivých návrhů zákona: The Library of Congress. *Legislative information from the Library of Congress (THOMAS)* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

⁵⁷⁵ Dle op. cit., není návrh nové úpravy ani zařazen na program 112. sněmu Kongresu USA.

⁵⁷⁶ Ústava USA, cit. 28, art. I, sec. 8, para. 8.

Právě v důsledku obavy z překročení pravomocí Kongresu USA za IP Clause a tlaku veřejnosti a vědecké komunity ustupovaly postupně legislativní návrhy od původního záměru, aby nakonec navrhly úpravu vzdalující se od úpravy směrnice (kap. 4.1). Tím se vzdálily jednomu z hlavních cílů schválení nové úpravy: dosažení reciprocity.

Konečně lze neúspěch návrhů v Kongresu USA přičítat všezastřešující absenci skutečné potřeby změny. Právní ochrana databází v USA je výsledkem přirozeného společenského a právního vývoje, zachovávající jemnou rovnováhu mezi pořizovateli, uživateli databází a zájmy státu. Jak Kongres USA, tak i americká veřejnost si tuto rovnováhu uvědomují a střeží ji, což lze doložit dvěma způsoby. Především jej lze doložit osudem doktriny misappropriation v USA (kap. 2.3.1), mladé doktriny amerického obyčejového práva. Jmenovaná doktrina má s právem sui generis mnoho společného, neboť čistě účelově a s ekonomickým podtextem poskytuje pořizovateli databáze ochranu před neoprávněným zásahem do vlastnictví, čímž zužuje public domain. Přesto, že doktrina misappropriation ani v době svého vzniku nenabízela tak silnou zbraň pořizovateli databáze jakou je právo sui generis, její aplikace byla postupně praxí amerických soudů zúžena na velmi úzký okruh případů. Z toho jednoznačně vyplývá postoj amerického soudnictví, odmítajícího rozvoj této doktriny, nebo dokonce i její samotnou existenci. Jejich postoj, považující doktrinu misappropriation v USA za nežádoucí zcela odpovídá pojetí práv duševního vlastnictví v USA (kap. 2.1). Druhá skutečnost, dokládající negativní postoj USA k zavedení nového práva pořizovatele databáze je právě neúspěch návrhů zákona na zavedení obdoby práva sui generis a diskuze, která legislativní návrhy provázela (kap. 4.1). Nasvědčuje tomu též utichnutí (dříve bouřlivé) veřejné a odborné diskuze na toto téma.

Jaké důvody uvedli zastánci zavedení práva sui generis v rámci dříve bouřlivých diskuzí? Jejich postoj vystihují tři základní argumenty: (1) nutnost rozvoje databázového průmyslu USA, (2) nutnost dosažení reciprocity s EU a (3) vyhovění mezinárodním tlakům na globálně harmonizovanou právní úpravu podobnou směrnicí. Z rozboru jejich argumentů v následujících kapitolách 4.3 – 4.5. vyplývá, že ve světle objektivní kritiky neobstojí.

4.3 *Argument nutnosti rozvoje databázového průmyslu USA*

Společným argumentem zastánců zavedení obdoby práva sui generis v USA se stala skutečnost, že díky technickému pokroku je databáze drahé pořídit, zato levné kopírovat⁵⁷⁷ a proto je třeba poskytnout pořizovatelům databází právní ochranu a tím motivaci k tvorbě a aktualizaci databází a investici do těchto aktivit. Zastánci zavedení obdoby práva sui generis v USA v opačném případě varují před úpadkem databázového průmyslu USA a poklesem soutěžeschopnosti amerických pořizovatelů databází ve světovém měřítku. Někteří komentátoři zacházejí ještě dále, když jako motivaci Kongresu USA ke schválení nové právní úpravy předkládají posílení funkce státu omezením dosavadního rozsáhlého užívání smluvní ochrany a tím posílení moci státu pevněji určovat podobu právní ochrany databází v USA.⁵⁷⁸ Ač logický, tento argument má zásadní vadu. Především, zakládá se na stejném (mylném) předpokladu jako směrnice, že zavedení nového práva sui generis plošně podpoří vývoj databází v soukromém sektoru. Vychází rovněž z předpokladu, že v americkém právním systému je právní vakuum, čekající na „harmonické“ zaplnění zcela novým právem sui generis. Neřeší přitom žádný ze sporných aspektů zásahu do dosavadní právní úpravy jako protiústavnost, omezení volného přístupu k informacím či hrozbu monopolizace dat. V důsledku omezeného přístupu k informacím a omezením tyto informace volně užít jsou však právě tyto aspekty způsobilé přesně opačného výsledku, tedy zpomalení růstu vývoje nových i odvozených databází.

Zastánci zavedení obdoby práva sui generis v USA své argumenty hojně dokládají příkladem databáze Poisindex od společností Micromedex.⁵⁷⁹ Jedná se o

⁵⁷⁷ U.S. Copyright Office. *Report on Legal protection for databases* [online]. August 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyright.gov/reports/dbase.html>>.

⁵⁷⁸ RESNIK, David B. *Strengthening the united states' database protection laws: Balancing public access and private control*. Science and Engineering Ethics. 2003, vol. 9, issue 3, s. 301-318. Dostupný také z WWW: <<http://www.springerlink.com/content/43164881655533m5/fulltext.pdf>>.: „stronger protections would discourage extensive use of private licenses to protect databases and would allow for greater public control over database laws and policies.“

⁵⁷⁹ Např. WALD, cit. 560, s. 988; MIRCHIN, David. *Putting an End to Database Piracy*. Boston Globe, 2. June 1998, s. C 4. ISSN: 0743-1791. Dostupný také jako: MIRCHIN, David. *RE: Boston Globe Article--response in favor of database legislation* [elektronická pošta]. Message to: liblicense-l@lists.yale.edu. 3. June 1998 [cit. 2012-08-10]. Osobní komunikace. Dostupný také z WWW: <<http://liblicense.ukoln.ac.uk/ListArchives/9806/msg00005.html>>. Také FRENO, cit. 560, s. 166, 167; nebo MENEZES, Bill. *Firm Offers Antidote for Emergencies: Micromedex Computerized System Identifies Treatments for Poison to Gunshots*. Denver Rocky Mountain News (Denver, CO). 7. February 1996. s. 10A. Dostupný komerčně také z WWW: <<http://www.highbeam.com/doc/1G1-67761624.html>>.

databázi umožňující identifikovat druh hadího uštknutí a navrhnout příslušnou léčbu, jež sloužila zdravotnickému personálu ve válečných polních nemocnicích v operaci Pouštní bouře. Dosud nebyla zpřístupněna veřejnosti. Poisindex lze považovat za příklad neoriginální, nicméně společnosti velmi přínosné databáze, jejíž zveřejnění by znamenalo vystavení databáze beztreštnému kopírování a šíření, včetně toho komerční povahy. Jak zastánci zdůrazňují, došlo by k absolutní ztrátě motivace pořizovatele databázi dále vyvíjet a aktualizovat a vůbec databázi pořizovat. Slovy proslulé americké novinářky Anne E. Kornblut, „*představte si vědce, jenž publikuje nejrozsáhlejší encyklopedii protijedů, data k jejímuž vytvoření sbíral roky. Krátce na to zapne počítač a zjistí, že vědec, jeho konkurence, encyklopedii okopíroval, kopii zveřejnil na webových stránkách a dál šířil prostřednictvím internetu.*“⁵⁸⁰

V tomto duchu hájí nutnost chránit faktické databáze také prof. Mirchin, odsuzující soudní prohru společnosti Warren Publishing ve věci Warren Publishing Inc. v. Microdos Data Corp.⁵⁸¹ poté, co soud nepřiznal společnosti Warren Publishing, pořizovateli faktické databáze Television & Cable Factbook, rozsáhlé encyklopedie historie průmyslu kabelové televize od roku 1948, ochranu právem sui generis proti soutěžitelům. Ten Television & Cable Factbook zkopíroval a pod vlastním jménem vydal.⁵⁸² Tito i další komentátoři⁵⁸³ upozorňují na újmu hrozící databázovému průmyslu USA a vyzývají Kongres USA ke schválení zákona stanovícího právní ochranu databází obdobnou právům sui generis dle směrnice.

Ačkoli není třeba rozporovat důležitost rozvoje databázového průmyslu v USA a nutnost poskytnout motivaci k pořizování databází, nelze souhlasit se závěrem, že řešením je zavedení práva obdobného právům sui generis. Důvodů je řada. Nejpadnější důvodem je absence jakéhokoliv podkladu objektivně dokládajícího nedostatečnosti

KORNBLUT, Anne E. *Database Compilers Fight for Copyright Protection*. Boston Globe. 21. September 1999, kap. A 1. Dostupný také komerčně z WWW: <<http://www.highbeam.com/doc/1P2-8554375.html>>.

⁵⁸⁰ KORNBLUT, cit. 579: „*Picture this: A scientist spends years compiling the world's largest book of poison antidotes. Then, shortly after it's published, he turns on his computer to find a competing researcher has photocopied the book, posted it on a Web page, and splashed it across the Internet.*”

⁵⁸¹ Spojené státy americké. *Warren Publishing Inc. v. Microdos Data Corp.* 115 F.3d 1509 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁵⁸² více v: MIRCHIN, cit. 579.

⁵⁸³ Information Industry Association (IIA). *IIA Praises Introduction of Database Protection Measure*. The Free Library [online]. 30. May 1996, s. 12. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.thefreelibrary.com/IIA+PRAISES+INTRODUCTION+OF+DATABASE+PROTECTION+MEASURE-a018338642>>.

právního systému USA v oblasti ochrany databází. Jak dokládají oficiální vládní prameny USA⁵⁸⁴ i informativní podklady pro První hodnocení směrnice (dále kap. 3.5.1.a.), databáze jsou v USA vytvářeny se vzrůstající tendencí a americký databázový průmysl je ukázkou rozkvětu, nikoliv úpadku. Z analýzy dopadu směrnice na databázový průmysl EU (kap. 3.5.2), jakož i jejího neurčitého osudu⁵⁸⁵ vyplývá, že právo sui generis dle směrnice není dobrou předlohou pro zásadní legislativní změny amerického právního systému.

Databázi Poisindex i jiné neoriginální databáze lze přitom chránit celým spektrem právních prostředků, zejména právem smluvním, právem na ochranu vlastnického práva k databázím (doktrinou misappropriation), nekalosoutěžním právem nebo technickými prostředky ochrany pod ochranou DMCA (dále kap. 2).

Zatímco současný právní systém zachovává jemnou rovnováhu mezi požadavky pořizovatelů, uživatelů a veřejného zájmu, nové právo obdobné právu sui generis by uspokojilo výhradně požadavky pořizovatelů neoriginálních databází a hrozilo by monopolizací dat sole-source databází, jak je diskutováno výše v případě EU (kap. 3.5.2.a). Dodatečná ochrana těchto pořizovatelů jako je např. Micromedex, by nebyla ničím jiným než návratem k Nejvyšším soudem zamítlé doktríně sweat of the brow, tentokrát však mimo rámec autorského práva,⁵⁸⁶ potencionálně v rozporu s ústavním principem IP Clause (k rozhodnutí ve věci Feist dále kap. 2.1).

Argument zastánců zavedení práva sui generis v USA, podmiňující rozvoj databázového průmyslu USA tímto novým právem neobstojí. Existují navíc zásadní argumenty proti vtělení tohoto práva do právního systému USA.

Zásadním argumentem proti zavedení obdoby práva sui generis v USA je hrozba omezení přístupu k informacím. Obava z možného postihu neoprávněného užití databáze hrozí dvojím nežádoucím omezením užití dat: prvním, omezení užití dat pro vědecké a vzdělávací účely a druhému, omezení užití dat dalšími pořizovateli („producer second-comer“) k vytvoření nové databáze a tím i ke snížení konkurenčního boje a zvýšení cen. Zavedení obdoby práva sui generis v USA je, jak je diskutováno v případě EU (kap. 3.5.2.a), cestou k monopolizaci a komercializaci dat. V tomto duchu zpochybňují pozitivní dopad práva sui generis na databázový průmysl v USA i vládní

⁵⁸⁴ Ibid.

⁵⁸⁵ První hodnocení směrnice, cit. 216, kap. 6.

⁵⁸⁶ O návrhu zákona H.R. 354 dále: BAND, cit. 559, kap. II. A.

vědecké agentury.⁵⁸⁷

Pádným argumentem proti zavedení obdoby práva sui generis v USA je nakonec i možný rozpor práva sui generis s Prvním dodatkem Ústavy USA (angl. „First Amendment“),⁵⁸⁸ zaručujícím svobodu slova a projevu. Jak uvádí i oficiální vládní dokument,⁵⁸⁹ právo sui generis by mohlo omezit, v závislosti na jeho konkrétní podobě, svobodu vyjádření faktických informací obsažených v již existující databázi (chráněné právem sui generis). Jak potvrdila judikatura,⁵⁹⁰ autorské právo předchází rozporu s Prvním dodatkem Ústavy USA výslovným⁵⁹¹ vyloučením faktických informací, rozlišením mezi myšlenkou a jejím vyjádřením (angl. „idea-expression dichotomy“) a aplikací výjimek z autorskoprávní ochrany tzv. „bezúplatné zákonné licence“ (angl. „fair use exceptions“) (o těchto doktrínách více v kap. 2.2.3).

Výše uvedená analýza popírá argument zastánců zavedení práva sui generis, že USA potřebuje právo sui generis k rozvoji databázového průmyslu. Nejen že jej USA nepotřebuje. Jak je argumentováno v předešlých odstavcích textu, je to naopak jeho zavedení, které hrozí újmou americkému databázovému průmyslu.

4.4 *Argument dosažení reciprocity*

V souladu se směrnicí,⁵⁹² ochranu právem sui generis mohou získat databáze pořizovatelů ze třetích zemí (tedy těch, jež nesplňují výše popsané požadavky občanství, usazení pro fyzické osoby nebo inkorporace, sídla, provozovny či hlavní provozovny podnikatele v EU pro právnické osoby dle čl. 11 odst. 1 a 2 směrnice) jen za předpokladu reciprocity, tedy za předpokladu, že USA poskytuje databázím chráněným směrnicí srovnatelnou úroveň ochrany, která se jim dostává v EU.

Vzhledem k absenci bilaterální smlouvy mezi EU a USA⁵⁹³ by musela v

⁵⁸⁷ Committee on Issues of Transborder Flow of Scientific Data, US National Committee for CODATA, National Research Council. *Bits of Power: Issues in Global Access to Scientific Data*. Washington (DC) : National Academy Press, 1997. section VII.B.7. ISBN-13: 978-0-309-05635-9, dle odkazu: U.S. Copyright Office. *Report on Legal protection for databases* [online]. August 1997, odkaz 197 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyright.gov/reports/dbase.html>>.

⁵⁸⁸ First Amendment, cit. 102.

⁵⁸⁹ U.S. Copyright Office. *Report on legal protection for databases* [online]. August 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyright.gov/reports/dbase.html>>.

⁵⁹⁰ Rozsudek Harper & Row Publishers, Inc. v. Nation Enters., cit. 49.

⁵⁹¹ U.S.C., cit. 18, title 17, § 102 (b).

⁵⁹² Směrnice, cit. 1, čl. 11 ve spojení se bodem 56 preambule.

⁵⁹³ European External Action Service. *Treaties Office Database : Treaties office database* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://ec.europa.eu/world/agreements/searchByType.do?id=1>>.

souladu s čl. 11 odst. 3 směrnice o splnění požadavku reciprocity rozhodnout Rada EU na návrh Komise EU.⁵⁹⁴ Žádný z pramenů přitom nenaznačuje, že by USA jednání do dnešního dne Komisi EU navrhlo nebo že by se Komise EU k otázce reciprocity navrhované úpravy oficiálně vyjádřila. Zbývá se tedy jen dohadovat, zda Komise EU na téma závěrů týkajících se reciprocity ochrany v USA mlčí záměrně. Nelze vyloučit možnost nastíněnou prof. Hansenem, že Komise EU má zájem udržovat Kongres USA v nejistotě a motivovat ho k zákonodárné činnosti, směřující ke stanovení práva obdobného právu *sui generis*.⁵⁹⁵

Rozdíl v právní ochraně neoriginálních databází, jenž se vytvořil po zavedení práva *sui generis* v EU a hrozba nedostatku reciprocity vzbudily u pořizovatelů databází v USA obavy. Lze je považovat za oprávněné, neboť o „nadstandardní“ ochraně, kterou právo *sui generis* nabídlo, nelze pochybovat. Na místě je však otázka, jaké následky nedostatek reciprocity způsobí. Zastánci zavedení práva *sui generis* Wald a další⁵⁹⁶ vyjádřili obavy, že pořizovatelé databází z USA budou v EU muset volit uživatelsky méně příjemnou cestu restriktivních smluvních podmínek, čímž zřídí výhodu na trhu. K tomu podle nich riskují, že by uživatelské smlouvy nemusely být respektovány v jurisdikcích neuznávajících smlouvy uzavřené online nebo tzv. přibalené smlouvy (kap. 2.4). Z toho vyvozují příznivci zavedení práva *sui generis* nebezpečí odsunu pořizovatelů databází z USA do EU, ztráty pracovních míst v USA a celkové újmy hrozící americkému hospodářství.

Nic nenasvědčuje tomu, že by nedostatek reciprocity způsobil americkému databázovému průmyslu újmu. Tento závěr vyplývá i ze samotných podkladů Prvního hodnocení směrnice (kap. 3.5). Právo *sui generis* je pro americké pořizovatele databází „dodatečným“ právem, jehož absence se jich výrazně nedotkne, neboť v EU je jejich databázím poskytována ochrana stejná jako před rokem 1998. Na evropském trhu pouze riskují neudělení ochrany právem *sui generis* podle směrnice, což je risk, jenž mohou

⁵⁹⁴ Přičemž dle směrnice, cit. 1, čl. 11 odst. 3, doba dané ochrany nepřesáhne „dobu ochrany databází podle čl. 10 směrnice.“

⁵⁹⁵ EISENBACH, cit. 560, s. 302-303.

⁵⁹⁶ WALD, cit. 560, s. 1006. FRENO, cit. 560, s. 225. TIAN, YiJun. *Re-thinking Intellectual property: The political economy of copyright protection in the digital era*. Oxford (UK) : Taylor & Francis, 2008. s. 271. ISBN: 0415465346. Také POWELL, Mark. *The European Union's Database Directive: An International Antidote to the Side Effects of Feist?* Fordham International Law Review. 1997, vol. 20, s. 1215 a násl. Dostupný z WWW: <<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1539&context=ilj>>; nebo např. členové Information Industry Association (IIA), cit. 583, vyjadřující podporu návrhu zákona H.R. 3531.

bez větších nesnází překonat. Ti američtí pořizovatelé databází, kteří svou korporátní přítomnost dle čl. 11 odst. 1 a 2 směrnice ještě nezaložili a s ochranou na úrovni před rokem 1998 se nespokojí, mohou totiž na území některého členského státu EU směrnicí předepsanou korporátní přítomnost založit a ochranu právem sui generis tím získat. Vzhledem k výše uvedenému je třeba odmítnout i argument reciprocity k zavedení práva sui generis.

Kongres USA se zabýval řadou návrhů s úmyslem stanovit obdobu práva sui generis a vyhovět zároveň ústavním požadavkům. Jak je podrobněji diskutováno v kap. 4.1), návrhy založené na právu na ochranu vlastnictví (angl. „misappropriation of hot news“) se povaze práva sui generis přiblížily. Vzhledem k odlišnostem právních systému USA a EU je však sporné, zda by některý z legislativních návrhů splnil podmínku reciprocity. K otázce kroků k dosažení reciprocity se již v roce 1997 výslovně vyjádřil americký úřad pro autorské právo (angl. „Copyright office“).⁵⁹⁷ Dle závěrů tohoto úřadu, USA by nemělo následovat EU, ale určit vlastní vhodný způsob ochrany databází a přesvědčit o jeho přijetí EU a další státy.⁵⁹⁸

Pro úplnost je vhodné v souvislosti s požadavkem reciprocity zmínit námitky některých komentátorů, že Bernská úmluva brání EU odepřít právní ochranu dle směrnice autorům, jež jsou občany Unie dle Bernské úmluvy, tedy i USA, bez ohledu na to, zda tyto státy poskytují obdobnou úroveň ochrany. Odkazují přitom na jeden ze základních principů národního zacházení podle čl. 5 odst. 1 a 2 Bernské úmluvy,^{599 600} nebo podle čl. 2 odst. 1 Pařížské unijní úmluvy.⁶⁰¹ S těmito názory nelze souhlasit, neboť v případě práva sui generis se nejedná o právo autorské, resp. právo duševního

⁵⁹⁷ U.S. Copyright Office. *Report on Legal protection for databases* [online]. August 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyright.gov/reports/dbase.html>>.

⁵⁹⁸ Op. cit., bod 8.

⁵⁹⁹ Bernská úmluva, cit. 193, čl. 5 odst. (1) „Autoři mají ve vztahu k dílům, pro něž jsou chráněni podle této úmluvy, v ostatních státech Unie kromě státu původu díla práva, která příslušné zákony již přiznávají nebo v budoucnu přiznají jejich občanům, jakož i práva zvláště přiznaná touto úmluvou“ a odst. (2) „Požívání a výkon těchto práv není podroben žádné formalitě; toto požívání a tento výkon nezávisí na ochraně platné ve státě původu díla. Proto se s výhradou ustanovení této úmluvy řídí rozsah ochrany, jakož i právní prostředky vyhrazené autorovi k hájení jeho práv výlučně zákony státu, kde se uplatňuje nárok na ochranu.“

⁶⁰⁰ K tomu také: BASTIAN, Michael J. *Protection of „Noncreative” Databases: Harmonization of United States, Foreign and International Law*. Boston College International and Comparative Law Review. 1999, vol. 22, s. 446. Dostupný také z WWW: <<http://lawdigitalcommons.bc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1228&context=iclr>>. Také BURGER Peter. *The Berne Convention: Its History and Its Key Role in the Future*. Journal of Law & Technology. 1988 (winter), vol. 3, s. 16-17. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

⁶⁰¹ Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví, cit. 451.

vlastnictví, ale právo zvláštní. Jejich omyl však není zcela zřejmý vzhledem k často nejasnému systematickému zařazení práva sui generis v jednotlivých jurisdikcích, zejména v UK, kde bylo právo sui generis implementováno do Copyright, Design and Patents Act 1988, podle oficiálních vládních dokumentů záměrně⁶⁰² tak, aby budilo dojem zařazení do autorského práva za účelem zachování v co nejvyšší míře tradičního autorského práva sweat of the brow v UK.

Argumenty zastánců zavedení práva sui generis se ukázaly být nepravdivými spekulacemi, neboť nic nenasvědčuje tomu, že by nedostatek reciprocity způsobil újmu americkému databázovému průmyslu.

4.5 Argument vyhovění tlaku na vytvoření mezinárodní úpravy

Již samotné přípravy schválení směrnice vyvolaly v EU, USA i na mezinárodní scéně otázku potřeby aktualizace mezinárodní úpravy v oblasti práva autorského a zavedení práva sui generis k databázím. Zastánci zavedení práva sui generis v Kongresu USA koordinovali zákonodárnou iniciativu v Kongresu USA (kap. 4.1) s přípravami odpovídajících návrhů na změnu mezinárodní úpravy na úrovni WIPO.

V roce 1995 byla v Kongresu USA představena zpráva Výboru pro duševní vlastnictví Kongresu USA, tzv. White Paper on copyrights entitled, Intellectual Property and the National Information Infrastructure, neboli „White Paper 1995“, obsahující návrh změny americké legislativy ohledně některých aspektů práva duševního vlastnictví.⁶⁰³ Úsilí amerických zastánců změny právní ochrany databází v USA přesáhlo hranice půdy Kongresu USA, když předložili návrh nové mezinárodní právní úpravy expertní komisi WIPO.

⁶⁰² Jak vyplývá z Copyright directorate, Patent office DTI. *Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : A consultative paper on United Kingdom implementation* [online], s. 10, bod 7.2. PDF created 1997-08-20 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www-mars.lmd.jussieu.fr/mars/Copyright/Copyright1.pdf>>. „The Government’s approach to the new sui generis right insofar as options are available to it has been to maintain, so far as is possible, the level of protection currently available under copyright and, to the extent permitted by the Directive, similar rights and exceptions.“ Také z: Copyright directorate. Patent office DTI. *The Government’s proposals to implement Directive of the European Parliament and the Council on the legal protection of databases (96/9/EC): the outcome of consultations*. London, 1997, s. 1 a 2, dle odkazu: DAVISON, cit. 23, s. 225.

⁶⁰³ Více v: Working Group on Intellectual Property Rights (Bruce A. Lehman, Chair). *Intellectual Property and the National Information Infrastructure: The Report of the Working Group on Intellectual Property Rights*. Washington (D.C.) : Library of Congress. September 1995. s. 130, kap. I. A. (9): International Implications. ISBN: 0-9648716-0-1. Dostupný také z WWW: <<http://www.uspto.gov/web/offices/com/doc/ipnii/ipnii.pdf>>.

Na základě jak amerického návrhu WIPO, tak i návrhu předloženého Komisí EU⁶⁰⁴ připravila expertní komise WIPO formální návrh Komise Expertů WIPO.⁶⁰⁵ Navrhované změny by znamenaly první revizi Bernské úmluvy od 24. července 1971 a doplnění od roku 1979. Prof. Samuelson popsala vyjednávání nové mezinárodní úpravy na půdě WIPO jako „*spolupráci amerických a evropských vyjednávacích skupin usilujících o rozkvet jejich hospodářství na rostoucích globálních mezinárodních trzích zboží a služeb*“⁶⁰⁶ a upozornila na aktivní individuální účast amerických odpůrců zavedení práva sui generis z Kongresu USA.⁶⁰⁷ Hlas odpůrců zavedení práva sui generis však nakonec převážil jak v Kongresu USA, tak i na půdě WIPO, a tím odsoudil k zániku snahy o schválení obdoby práva sui generis selhaly v USA i na mezinárodní úrovni.⁶⁰⁸

Potřebu změny mezinárodní úpravy právní ochrany databází projednávala i skupina G 7⁶⁰⁹ v rámci zasedání na téma „Global Information Infrastructure (GII)“ v únoru 1995. Ministři jednotlivých zemí G 7 zde diskutovali potřebu právní regulace k vytvoření efektivní právní ochrany duševního vlastnictví na mezinárodní úrovni a dosažení globálního informačního toku, tzv. „global information highway.“⁶¹⁰ Opět bez konkrétního výsledku pouze vyjádřili nutnost mezinárodní diskuze zahrnující spolupráci

⁶⁰⁴ WIPO. Chairman of the Committees of Experts. *Basic Proposal For the Substantive Provisions of the Treaty On the Intellectual Property In Respect of Databases To Be Considered By the Diplomatic Conference on certain copyright and neighboring rights questions of December 2-20 1996*. CRNR/DC/6. Geneva : WIPO, 30. August 1996, s. 2. Dostupný také z WWW: <www.wipo.int/edocs/mdocs/diplconf/en/crn_r_dc/crn_r_dc_6.doc>.

⁶⁰⁵ Ibid.

⁶⁰⁶ SAMUELSON, Pamela. *The U.S. digital agenda at the World Intellectual property Organization*. [online]. s. 3. PDF created 21. January 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://people.ischool.berkeley.edu/~pam/courses/cyberlaw97/docs/wipo.pdf>>.

⁶⁰⁷ Letter from Digital Future Coalition to Vice President Gore of July 12, 1996 and letter from Ad Hoc Copyright Coalition to Vice President Gore of July 12, 1996, dle odkazu: SAMUELSON, op. cit., s. 39, 40.

⁶⁰⁸ Více o průběhu jednání expertní komise WIPO v: SAMUELSON, cit. 606.

⁶⁰⁹ summitu G7 v roce 1995 v Halifaxu, Kanadě se formálně účastnili členové Kanada, Francie, Německo, Japonsko, Itálie, UK a USA. Účastníky byla i EU a Ruská federace, dle: *Halifax G7 Economic Summit : Participants* (Official Halifax Summit website) [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.chebucto.ns.ca/Current/HalifaxSummitG7/g7-part.html>>. Více o o G7, resp. G8: *G8 information center : Homepage* [online]. Toronto (Canada) : University of Toronto, c2011 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.g7.utoronto.ca/>>.

⁶¹⁰ Working Group on Intellectual Property Rights (Bruce A. Lehman, Chair). *Intellectual Property and the National Information Infrastructure: The Report of the Working Group on Intellectual Property Rights*. Washington (D.C.) : Library of Congress. September 1995. s. 130, kap. I. A. (9) : International Implications. ISBN: 0-9648716-0-1. Dostupný také z WWW: <<http://www.uspto.gov/web/offices/com/doc/ipnii/ipnii.pdf>>.

WIPO.⁶¹¹

Jak vyplývá z výše uvedeného, mezinárodní iniciativa změn v oblasti právní ochrany databází, jež se vznítla již v době příprav směrnice, pohasla záhy, již v průběhu roku 1997. Skončila neúspěšně, ve fázi návrhů. Tlak na USA k přijetí srovnatelné právní úpravy tedy nevyvíjí WIPO ani EU. Lze uzavřít, že k dnešnímu dni nic nevypovídá o jakémkoliv tlaku na USA na zavedení práva sui generis. Lichým je tedy i poslední argument zastánců zavedení práva sui generis, proklamující mezinárodní tlak na globálně harmonizovanou právní úpravu podobnou směrnicí.

⁶¹¹ Ibid.

Závěr

Srovnáním právní ochrany databází v USA a EU dochází autorka k závěru, že USA nabízí dostatečně široké spektrum právní ochrany databází a právo sui generis nepostrádá. Současná podoba právní ochrany databází v USA je výsledkem mnohaletého úsilí legislativy a judikatury vyvážit jednotlivé zájmy americké společnosti. Pro zásah do této jemné rovnováhy zavedením práva sui generis by musel existovat pádný důvod v podobě vážné újmy databázovému průmyslu USA, zejména z důvodu nedostatku motivace pořizovatelů databází, nedostatku reciprocity, nebo tlaku na vytvoření mezinárodně harmonizované úpravy. Z analýzy provedené v této práci vyplývá, že do dnešního dne nebyl prokázán žádný z těchto důvodů. Závěry autorky dokládá také „vychladnutí“ původně naléhavé diskuze v USA a odsunutí projednání legislativních návrhů v Kongresu USA na dobu neurčitou. Změnou stávajícího stavu se nezabývá ani mezinárodní scéna. WIPO prozatím od mezinárodní úpravy inspirované směrnicí upustilo.

Současný stav právní ochrany databází v EU není ideální. Jak potvrzuje samotná Komise EU v Prvním hodnocení směrnice, zavedení práva sui generis nepřineslo očekávaný výsledek, když místo rozvoje databázového průmyslu EU nastal jeho propad. Jak vyplývá z implementace směrnice ESD i národními soudy, právo sui generis již bezmála 15 let „zdomácňuje“ jak na úrovni EU, tak i na úrovni národní. Co víc, podklady Prvního hodnocení směrnice ukázaly neočekávanou neznalost (nebo dokonce nezájem) samotných subjektů databázového průmyslu v EU o právo sui generis.

Komise EU předložila celou škálu východisek z tohoto nežádoucího stavu, včetně možnosti zrušení práva sui generis či celé směrnice. Překvapivě však zvolila možnost nedělat nic, tedy zachovat současný stav. S tímto závěrem Komise EU se autorka neztotožňuje. Autorka spatřuje východisko v doplnění směrnice, s cílem pokusit se o její fungování alespoň do doby, kdy bude možné s jistotou určit dopad práva sui generis na evropský databázový průmysl. Konkrétně autorka navrhuje uvést směrnici, resp. ustanovení směrnice o právu sui generis, do souladu s judikaturou ESD doplněním a změnou formulace neurčitých ustanovení směrnice, stanovením podmínek ochrany sole-source databází a spin-off databází, popř. zavedením povinných licencí.

S ohledem na některé nedostatky transpozice směrnice v České republice navrhuje autorka konkrétní změny a doplnění ustanovení AutZ upravujících právo sui generis.

Neurčitý dopad směrnice na databázový průmysl EU, neustálý vývoj práva sui generis a jeho nejasný osud nepředstavuje pro USA právě motivaci Evropskou unii v tomto ohledu následovat. Jeví se tak nanejvýš rozumným přístup Spojených států amerických sledovat osud „evropského“ právního experimentu v podobě práva sui generis zpovzdálí.

Seznam zkratek

AutZ: Česko. Zákon č. 121 ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2000, částka 36, s. 1658. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Bangemannova zpráva: EU (ES). European Commission. Report on Europe and the Global Information Society : Recommendations of the High-level Group on the Information Society to the Corfu European Council (Bangemann Report). In *Bulletin of the European Union*. 26. May 1994, Supplement No. 2/94, s. 5-40. Followup to the White Paper. Zdroj dostupný v rámci systému Archive of European Integration (AEI) z WWW: <http://aei.pitt.edu/1199/1/info_society_bangeman_report.pdf>.

BellSouth Advertising: Spojené státy americké. *BellSouth Advertising & Publ'g Corp. v. Donnelley Information Publishing, Inc.* 933 F.2d 952, 961 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Bernská úmluva: Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of September 9, 1886, completed at Paris on May 4, 1896, revised at Berlin on November 13, 1908, completed at Berne on March 20, 1914, revised at Rome on June 2, 1928, at Brussels on June 26, 1948, at Stockholm on July 14, 1967, and at Paris on July 24, 1971, and amended on September 28, 1979. Spravována WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/trtdocs_wo001.html#P19_78>, vyhlášena s českým překladem v Československé socialistické republice: Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133 ze dne 8.7.1980 o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24.

července 1971. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1980, částka 32, s. 604. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

British Horseracing Board: EU. Case ECJ C-203/02 *British Horseracing Board Ltd v William Hill Organization Ltd* 2004. [2004] ECR I-10415. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

Copyright office: americký úřad pro autorské právo.

ČR: Česká republika.

DMCA: Spojené státy americké. *An Act to amend title 17, United States Code, to implement the WIPO Copyright Treaty and the WIPO Performances and Phonograms Treaty, to provide limitations on copyright liability relating to material online, and for other purposes (Digital Millennium Copyright Act, DMCA)* of October 28, 1998. 105th Congress, 2nd session. Public Law No. 105-304, 112 Stat. 2860 (1998). Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Doktrina misappropriation: Tzv. doktrina neoprávněného užití databáze žhavých novinek (angl. „misappropriation of hot news doctrine“). Doktrina amerického obyčejového práva na ochranu před neoprávněným zásahem do vlastnictví (z angl. „state common law of misappropriation“).

Doktrina nadřazenosti federálního práva: doktrina nadřazenosti federálního práva nad právem státním (angl. „Supremacy clause“ nebo také „Preemption clause“) dle: Spojené státy americké. *Constitution of the United States of America*. September 17, 1787. Art. VI, section 2. Přepis dostupný také z WWW:<http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html> a judikatury Nejvyššího soudu USA, zejm.: Spojené státy americké. *Pennsylvania v. Nelson* 350 U.S. 497 (1956). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>, Spojené státy americké. *Silkwood v. Kerr-McGee Corp.* 464 U.S. 238 (1984). Dostupný komerčně také z EBSCOhost:

<<http://search.ebscohost.com/>>, a Spojené státy americké. *Cipollone v. Liggett Group, Inc.* 505 U.S. 504 (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Doplňný návrh směrnice: EU (ES): Commission of the European Communities. Amended proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases. In *Official Journal of the European Communities*. 15. November 1993, No. C 308, vol. 36, s. 1. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1993:308:FULL:EN:PDF>>.

ECJ: Soudní dvůr Evropské unie (angl. „Court of Justice of the European Union“), dříve Evropský soudní dvůr (angl. „European Court of Justice“).

NBA v. Motorola: Spojené státy americké. *National Basketball Association and NBA Properties, Inc., v. Motorola, Inc., d/b/a Sportstrax and Sports Team Analysis and tracking systems, INC., d/b/a Stats, Inc.*, 105 F.3d 841, 41 U.S.P.Q.2d (BNA) 1585 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

ECR: European Court Reports.

ESD: Soudní dvůr Evropské unie (dříve Evropský soudní dvůr).

EU: Evropská unie.

Fed. Reg.: *Federal Register* (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Feist: Spojené státy americké. *Feist Publications v. Rural Telephone Service Company, Inc.*, 499 U.S. 340, 111 S. Ct. 1282, 113 L. Ed. 2d 358 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Fixtures: souhrnně rozsudky: EU. Case ECJ C-338/02 Fixtures Marketing Ltd v Svenska Spel AB [2004] ECR I-10497. Dostupný i v českém překladu také ze systému

InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>, EU. Case ECJ C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Organismos prognostikon agonon podosfairou (OPAP)* [2004] I-10549. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>> a EU. Case ECJ C-46/02 *Fixtures Marketing Ltd v Oy Veikkaus Ab* [2004]. ECR I-10365. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

FTCA: Federal Trade Commission Act: Spojené státy americké. Federal Trade Commission Act of 1914. In *United States Code*. Title 15, §§ 41-58. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

H.R. 1858: návrh zákona: Spojené státy americké. *HR 1858: To promote electronic commerce through improved access for consumers to electronic databases, including securities market information databases*. 106th Congress, 1st session, 19. May 1999. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

H.R. 2652: návrh zákona: Spojené státy americké. *H.R. 2652 : To amend title 17, United States Code, to prevent the misappropriation of collections of information*. 105th Congress, 2nd session, 20. May 1998. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

H.R. 3261: návrh zákona: Spojené státy americké. *H.R. 3261 : Database and Collections of Information Misappropriation Act*. 108th Congress, 2nd Session, 8. October 2003. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

H.R. 3531: návrh zákona: Spojené státy americké. *H.R. 3531 : To amend title 15, United States Code, to promote investment and prevent intellectual property piracy with respect to databases*. 104th Congress, May 1996. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

H.R. 354: návrh zákona: Spojené státy americké. *H.R. 354 : To amend title 17, United States Code, to provide protection for certain collections of information*. 106th

Congress, 1st Session, 8. October 1999. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Informační směrnice: EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti. In *Úřední věstník*. 22. červen 2001, L 167, s. 10, čl. 7. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:CS:HTML>>.

IP Clause: tzv. „ustanovení o duševním vlastnictví“ (angl. „Intellectual property clause“) dle: Spojené státy americké. Spojené státy americké. *Constitution of the United States of America*. 17. September 1787. Art. 1. sec. 8, para. 8. Přepis dostupný také z WWW:<http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html>.

Komise EU: Evropská komise.

Lisabonská smlouva: EU. Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství ze dne 13. prosince 2007. In *Úřední věstník*. 2006, řada C, číslo 306, s. 1-271. Dostupný také z WWW:<[http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=464781:cs&lang=cs&list=464816:cs,464767:cs,462413:cs,464782:cs,464781:cs,&pos=5&page=13&nbl=125&pgs=10&hwords=lisabonská smlouva~&checktexte=checkbox&visu=#texte](http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=464781:cs&lang=cs&list=464816:cs,464767:cs,462413:cs,464782:cs,464781:cs,&pos=5&page=13&nbl=125&pgs=10&hwords=lisabonská+smlouva~&checktexte=checkbox&visu=#texte)>. Vyhlášena v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111 o podpisu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství dne 13. prosince 2007. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2009, částka 44, s. 4690. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

LZPS: Česko. Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2 ze dne 16. 12. 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1993, částka 1, s. 17-23. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Návrh směrnice (původní návrh směrnice): EU (ES): Commission of the European Communities. *Proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases*. In Official Journal of the European Communities. 23. června 1992, No. C 156, vol. 35, s. 4. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:156:FULL:EN:PDF>>.

ObčZ: Československo. Zákon Národního shromáždění č. 40 ze dne 26. února 1964, Občanský zákoník. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1964, částka 19, s. 201-248. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

ObchZ: Česko (Československo). Zákon Federálního shromáždění č. 513 ze dne 5. listopadu 1991, obchodní zákoník. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991, částka 98, s. 2474-2565. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Online průzkum 2005: online průzkum dopadu směrnice na databázový průmysl v EU provedený Generálním ředitelstvím Evropské komise pro vnitřní trh a služby v průběhu srpna a září 2005 za účelem Prvního hodnocení směrnice.

Parlament EU: Evropský parlament.

Pařížská úmluva: WIPO. Paris Convention for the Protection of Industrial Property of March 20, 1883, as revised at Brussels on December 14, 1900, at Washington on June 2, 1911, at The Hague on November 6, 1925, at London on June 2, 1934, at Lisbon on October 31, 1958, and at Stockholm on July 14, 1967, and as amended on September 28, 1979. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html>, vyhlášena s českým překladem: Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 64 ze dne 13.1.1975, o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1975, částka 18, s. 319.

Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>, ve znění vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 81 ze dne 6. srpna 1985. In *ibid.* 1985, částka 23, s. 410.

První hodnocení směrnice: EU (ES). Commission of the European Communities: *First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : DG Internal Market and Services Working Paper*. Brussels, 12. December 2005. Dostupný také z WWW:<http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/evaluation_report_en.pdf>.

Původní návrh směrnice: viz. návrh směrnice.

Rada EU: Rada Evropské unie.

SES: Smlouva o založení Evropského společenství: EU (ES). Smlouva o založení Evropského společenství : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 24. prosince 2002, řada C, číslo 325, s. 1. Oficiální verze v anglickém jazyce dostupná z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2002:325:0001:0184:EN:PDF>, překlad Ministerstva zahraničních věcí dostupný také z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf>. (nyní SFEU). Vyhlášena v České republice v rámci: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 44 o sjednání Smlouvy mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii ze dne 16. dubna 2003. In *Sbírka mezinárodních smluv*.

Česká republika. 2004. Částka 15, s. 778. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

SEU: Smlouva o Evropské unii: EU. Smlouva o Evropské unii : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 30. března 2010, řada C, číslo 83, s. 361. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0361:0388:CS:PDF>>.

Vyhlášena v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111 o podpisu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství dne 13. prosince 2007. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2009, částka 44, s. 4690. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

SFEU: Smlouva o fungování Evropské unie (dříve Smlouva o založení Evropského společenství neboli SES): EU. Smlouva o fungování Evropské unie : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 30. března 2010, řada C, číslo 83, s. 366. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:cs:PDF>>.

Vyhlášena v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111 o podpisu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství dne 13. prosince 2007. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2009, částka 44, s. 4690. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Skinder-Straus: Spojené státy americké. *Skinder-Straus Associates v. Massachusetts Continuing Legal Education Inc.*, 914 F. Supp. 665 (1995). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Směrnice 92/100/EHS: EU (EHS). Směrnice Rady 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem ze dne 19. listopadu 1992. In *Úřední věstník*. 27. listopadu 1992, řada L, číslo 346, s. 61. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1992:346:0061:0061:CS:PDF>>.

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992L0100:20010622:CS:P
DF>.

Směrnice, nebo také směrnice 96/9/ES: EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES o právní ochraně databází ze dne 11. března 1996. In *Úřední věstník*. 27. března 1996, řada L, číslo 077, s. 20. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML>>. Znění směrnice v anglickém jazyce dostupné také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:EN:HTML>>.

TDKIV: *Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy* (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, knihovní systém, c2009 [cit. 2012-08-10]. Zdroj dostupný v rámci systému Katalogy a databáze Národní knihovny ČR z WWW: <<http://aleph.nkp.cz>>.

Trestní zákon: Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009, částka 11, s. 354. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

TRIPS: WTO. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights of April 15, 1994, Annex 1C of Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization. Administered by WTO. Dostupný také z WWW:<http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf>. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví vyhlášena v České republice s českým překladem jako součást: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191 ze dne 15. dubna 1994 o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1995, částka 51, s. 2345. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>. Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) je součástí Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO).

U.S.C.: *United States Code* (U.S.C.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Law Revision Counsel of the United States House of Representative, [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

UK: Spojené království Velké Británie a Severního Irska (angl. „The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland“).

USA: Spojené státy americké (angl. „United States of America“).

Ústava USA: Spojené státy americké. *Constitution of the United States of America*. September 17, 1787. Přepis dostupný také z WWW:<http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html>.

WCT: WIPO. WIPO Copyright Treaty of December 20, 1996, adopted in Geneva. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/trtdocs_wo033.html#P8_189>, vyhlášena s českým překladem v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském č. 33 ze dne 3. dubna 2002. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2002, částka 15, s. 5153. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

WIPO: Světová organizace duševního vlastnictví (angl. World intellectual property organization).

WPPT: WIPO. WIPO Performances and Phonograms Treaty of December 20, 1996, adopted in Geneva. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wppt/trtdocs_wo034.html>, vyhlášena s českým překladem v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48 o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech ze dne 20.prosince 1996. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika.

2002, částka 21, s. 9525. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

WTO: Světová obchodní organizace (angl. „World Trade Organisation“).

Zpráva Nauta Dutilh: Nauta Dutilh. *Final Report : The implementation and application of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : Study, contract ETD/2001/B5-3001/E/72* [online]. Last modified 2004-08-17 [cit. 2012-08-10].

Dostupný

z

WWW:<http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/etd2001b53001e72_en.pdf>.

Žhavé novinky: informace, jejichž hodnota časem a následným uveřejněním rapidně klesá (angl. „hot news“ nebo také „breaking news“), souvisí s tzv. „doktrinou misappropriation.“

Použitá literatura

Pozitivní právo

Česko (Československo). Zákon Federálního shromáždění č. 513 ze dne 5. listopadu 1991, obchodní zákoník. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991, částka 98, s. 2474. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko (Československo). Zákon Federálního shromáždění č. 634, o ochraně spotřebitele. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1992, částka 130, s. 3811. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 44 o sjednání Smlouvy mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyprskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii ze dne 16. dubna 2003. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2004. Částka 15, s. 778. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111 o podpisu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství dne 13. prosince 2007. In *Sbírka mezinárodních*

smluv. Česká republika. 2009, částka 44, s. 4690. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském č. 33 ze dne 3. dubna 2002. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2002, částka 15, s. 5153. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 48 o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech ze dne 20. prosince 1996. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2002, částka 21, s. 9525. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 191 ze dne 15. dubna 1994 o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1995, částka 51, s. 2345. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1993, částka 1, s. 17-23. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Vláda České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)* [online]. 15. listopadu 1999 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.autorskaprava.cz/duvodova_zprava_az.htm>.

Česko. Vláda České republiky. Usnesení vlády ČR o Metodických pokynech pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii č. 1212 ze dne 15. listopadu 1999 a Příloha k Usnesení. Dostupný z online archivu dokumentů Vlády České republiky z WWW: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open>.

Česko. Zákon č. 121 ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2000, částka 36, s. 1658. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Zákon č. 200 ze dne 17. května 1990 o přestupcích (přestupkový zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1990, částka 35, s. 810. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 231, o provozování rozhlasového a televizního vysílání, In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2001, částka 87, s. 5038. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009, částka 11, s. 354. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. 46, o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon). In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2000, částka 17, s. 586. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Česko. Zákon Parlamentu České republiky č. zákon č. 191, o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 1999, částka 64, s. 3337. Dostupný také

ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv:
<<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133 ze dne 8. července 1980 o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1980, částka 32, s. 604. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 64 ze dne 13. ledna 1975, ve znění vyhlášky č. 81/1985 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1975, částka 18, s. 319. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

Československo. Zákon Národního shromáždění č. 40 ze dne 26. února 1964, občanský zákoník. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1964, částka 19, s. 201. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

EU (EHS). Agreement on the European Economic Area. In *Official journal*. 3. ledna 1994, No. L 1, s. 3. Dostupný také z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21994A0103\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21994A0103(01):EN:HTML)>.

EU (EHS). Commission of the European Communities. *Report from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee on the implementation and effects of Directive 91/250/EEC on the legal protection of computer*

programs. COM/2000/0199 final. Dostupný také z WWW: < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000DC0199:EN:HTML>>.

EU (EHS). Council Directive 90/313/EEC on the freedom of access to information on the environment of 7. June 1990. In *Official Journal*. 23. June 1990, No. L 158, s. 56–58. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31990L0313:EN:HTML>>.

EU (EHS). Council Directive 91/250/EEC of 14 May 1991 on the legal protection of computer programs. In *Official Journal*. 17. May 1991, No. L 122, s. 42. Dostupný také z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31991L0250:EN:HTML>>.

Český překlad dostupný též z WWW:< <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1991L0250:19931119:CS:PDF>>.

EU (EHS). Decision of the EEA Joint Committee No. 59/96 amending Annex XVII (intellectual property) to the EEA Agreement of October 25, 1996. In *Official journal*. 23. January 1997, No. L 21, s. 11. Dostupný také z WWW:< [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997D0123\(08\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997D0123(08):EN:HTML)>.

Revidovaný překlad v českém jazyce dostupný také z WWW: <[http://isap.vlada.cz/Kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/BE1BF551C9323A01C125774400471FFC/\\$FILE/21997D0123\(08\).pdf](http://isap.vlada.cz/Kopie/revize.nsf/616d10fff7882e6bc1256dc7002e1b63/BE1BF551C9323A01C125774400471FFC/$FILE/21997D0123(08).pdf)>.

EU (EHS). Směrnice Rady 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem ze dne 19. listopadu 1992. In *Úřední věstník*. 27. listopad 1992, řada L, číslo 346, s. 61. Dostupný také z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992L0100:20010622:CS:PDF>>.

EU (EHS). Směrnice Rady 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem ze dne 19. listopadu 1992. In *Úřední věstník*. 27.11.1992, řada L, číslo 346, s. 61. Dostupný také z

WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1992:346:0061:046:CS:HTML>.

EU (EHS). Směrnice Rady 93/83/EHS o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu ze dne 27. září 1993. In *Úřední věstník*. 6. října 1993, řada L, číslo 248, s. 15—21, zvláštní vydání v českém jazyce: kap. 17, Svazek 1, s. 134 – 140. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1993:248:0015:025:CS:HTML>.

EU (EHS). Směrnice Rady 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících ze dne 29. října 1993. In *Úřední věstník*. 24. listopad 1993, řada L, číslo 290, s. 9-13. Zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 141 – 145. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1993:290:0009:011:CS:HTML>.

EU (EHS). Smlouva o Evropské unii : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 30. březen 2010, řada C, číslo 83, s. 361. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0361:0388:CS:PDF>.

Vyhlášena v České republice: Česko. Ministerstvo zahraničních věcí. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111 o podpisu Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství dne 13. prosince 2007. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Česká republika. 2009, částka 44, s. 4690. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>.

EU (ES). Commission of the European Communities. *Explanatory Memorandum for the Proposal for a Council Directive on the legal protection of databases* of May 13, 1992. COM (92) 24 final--SYN 393, s. 3. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:1993:0464:FIN:EN:PDF>.

EU (ES). Commission of the European Communities. Proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases. In *Official Journal*. 23. June 1992, No. C 156,

vol. 35, s. 4. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1992:156:FULL:EN:PDF>>.

EU (ES). Commission of the European Communities: *First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : DG Internal Market and Services Working Paper*. Brussels, 12. December 2005. Dostupný také z WWW:<http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/evaluation_report_en.pdf>.

EU (ES). Decision No. 1/95 of the EC-Turkey Association Council on implementing the final phase of the Customs Union of December 22, 1995. In *Official Journal*. 13. February 1996, No. L 035, s. 1, art. 7 (2). Dostupný také z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21996D0213\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21996D0213(01):EN:HTML)>.

EU (ES). European Commission. *Report on Europe and the Global Information Society : Recommendations of the High-level Group on the Information Society to the Corfu European Council (Bangemann Report)*. Followup to the White Paper. In *Bulletin of the European Union*. 26. May 1994, Supplement No. 2/94, s. 5-40. Zdroj dostupný v rámci systému Archive of European Integration (AEI) z WWW: <http://aei.pitt.edu/1199/1/info_society_bangeman_report.pdf>.

EU (ES). Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství ze dne 13. prosince 2007. In *Úřední věstník*. 2006, řada C, číslo 306, s. 1-271. Dostupný také z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=464781:cs&lang=cs&list=464816:cs,464767:cs,462413:cs,464782:cs,464781:cs,&pos=5&page=13&nbl=125&pgs=10&hwords=lisabonská smlouva~&checktexte=checkbox&visu=#texte>>.

EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti ze dne 22. května 2001. In *Úřední věstník*. 22. červen 2001, L 167, s. 10, čl. 7. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:CS:HTML>>.

EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti ze dne 22. května 2001. In *Úřední věstník*. 22. červen 2001, řada L, číslo 167, s. 10-19. Zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 230 – 239. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:167:0010:01:CS:HTML>>.

EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, ve znění opravy ze dne 27. září 2001. In *Úřední věstník*. 13. října 2001, L 272, s. 32-36. Zvláštní vydání v českém jazyce kap. 17, sv. 1, s. 240 – 244. Dostupný také z WWW: < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:272:0032:01:CS:HTML>>.

EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví ze dne 29. dubna 2004. In *Úřední věstník*. 30. dubna 2004, řada L, číslo 157, s. 45, kap. 17, sv. 2. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:02:32004L0048:CS:PDF>>.

EU (ES). Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů. In *Úřední věstník*. 5. květen 2009, řada L, číslo 111, s. 16. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:111:0016:01:CS:HTML>>.

EU (ES). Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES o právní ochraně databází ze dne 11. března 1996. In *Úřední věstník*. 27. březen 1996, řada L, číslo 077, s. 20. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML>>.

Anglické znění dostupné také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:EN:HTML>>.

EU (ES). Smlouva o založení Evropského společenství : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 24. prosince 2002, řada C, číslo 325, s. 1. Oficiální verze v anglickém jazyce dostupná z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2002:325:0001:0184:EN:PDF>,

překlad Ministerstva zahraničních věcí dostupný také z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf>.

EU (ES): Commission of the European Communities. Amended proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Databases. In *Official Journal*. 15. November 1993, No. C 308, vol. 36, s. 1. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1993:308:FULL:EN:PDF>>.

EU. Smlouva o fungování Evropské unie : konsolidované znění. In *Úřední věstník*. 30. březen 2010, řada C, číslo 83, s. 366. Dostupný také z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:cs:PDF>>.

Chorvatsko. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. In *Narodne novine* 167/2003, 79/2009, 80/2011. čl. 147-153. Dostupný také z WWW: <http://dziv.hr/files/File/zastita/zakon_autorsko_HR.pdf>.

New York, Spojené státy americké. *New York Code* [online]. Chapter 1: General Business Law : Article 22-A: Consumer protection from deceptive acts and practices : Section 350-D: Civil penalty. c2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <<http://codes.lp.findlaw.com/nycode/GBS/22-A/350-d>>:

Pennsylvania, Spojené státy americké. Pennsylvania unfair trade practices and consumer protection law. In *Pennsylvania Statutes*, title 73, §201, §201-4. Dostupný také z WWW: <<http://www.attorneygeneral.gov/uploadedFiles/Consumers/Consumer%20Protection%20Law.pdf>>.

Spojené státy americké. *An Act to amend title 17, United States Code, to implement the WIPO Copyright Treaty and the WIPO Performances and Phonograms Treaty, to provide limitations on copyright liability relating to material online, and for other purposes (Digital Millennium Copyright Act)* of October 28, 1998. 105th Congress, 2nd session. Public Law No. 105-304, 112 Stat. 2860 (1998). Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Spojené státy americké. Economic Espionage Act of 1996 of October 11, 1996. Public Law No. 104-294, 110 Stat. 3488. In *United States Code*, title 18, §§ 1831-1839. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Spojené státy americké. *H.R. 3872 : Consumer Access to Information Act of 2004*. 108th Congress, 2nd session, 2. March 2004. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Spojené státy americké. *HR 1858: To promote electronic commerce through improved access for consumers to electronic databases, including securities market information databases*. 106th Congress, 1st session, 19. May 1999. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Spojené státy americké. Lanham (Trademark) Act of July 6, 1946. Public Law No. 79-489, 60 Stat. 427. In *United States Code*, title 15, chapter 22, § 1051 et seq. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Spojené státy americké. An Act for the general revision of the Copyright Law, title 17 of the United States Code, and for other purposes (The Copyright Act of 1976) of October 19, 1976. 94th Congress. Public Law No. 94-553, 90 Stat. 2541. In *United States Code*, title 17, §§ 101-810. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Spojené státy americké. *An Act to Amend and Consolidate the Acts Representing Copyright (Copyright Act of 1909) of March 4, 1909*. 60th Congress. Public Law No. 60-349, 35 Stat. 1075. Dostupný také z WWW: <<http://www.copyright.gov/history/1909act.pdf>>.

Spojené státy americké. An Act to create a Federal Trade Commission, to define its powers and duties, and for other purposes (Federal Trade Commission Act of 1914) of September 10, 1914. In *United States Code*. Title 15, §§ 41-58. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Spojené státy americké. *Code of Federal Regulations (C.F.R.) : annual edition* [online]. Washington (D.C.) : U.S. Government Printing Office, modified 2012-08-10 [cit. 2012-

08-10]. 1997, title 19, § 133.31 (a). Dostupný z WWW:<<http://www.gpoaccess.gov/cfr/>>.

Spojené státy americké. *Constitution of the United States of America*. 17. September, 1787. Přepis dostupný také z WWW:<http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution_transcript.html>.

Spojené státy americké. Copyright Office. *Exemption to Prohibition on Circumvention of Copyright Protection Systems for Access Control Technologies : Copyright Office Notice of inquiry and request for comments : Proposed Rules*. In Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), 29. September 2011, vol. 76, No. 189, s. 60398. Updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Spojené státy americké. Copyright Office; Congress Librarian. *Exemption to Prohibition of Circumvention of Copyright Protection Systems for Access Control Technologies : Notice of Inquiry*. In Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. 24. November 1999, vol. 64, No. 226, s. 66139. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Spojené státy americké. *H.R. 3261 : Database and Collections of Information Misappropriation Act*. 108th Congress, 2nd Session, 8. October 2003. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Spojené státy americké. *H.R. 354 : To amend title 17, United States Code, to provide protection for certain collections of information*. 106th Congress, 1st Session, 8. October 1999. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Spojené státy americké. House of Representatives. *Report of the House Committee on Commerce on the Digital Millennium Copyright Act of 1998 with additional views (DMCA Commerce Report)*. H.R. Rep. No. 105–551. 105th Congress, 1998. Dostupný

také z WWW: <http://frwebgate.access.gpo.gov/cgi-bin/getdoc.cgi?dbname=105_cong_reports&docid=f:hr551p2.105.pdf>.

Spojené státy americké. *HR 2652 : To amend title 17, United States Code, to prevent the misappropriation of collections of information*. 105th Congress, 2nd session, 20. May 1998. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Spojené státy americké. *HR 3531 : To amend title 15, United States Code, to promote investment and prevent intellectual property piracy with respect to databases*. 104th Congress. May 1996. Dostupný také ze systému THOMAS: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

Spojené státy americké. Judiciary Committee. Copyright law revision : Report to the House of Representatives No. 94-1476. 94th Congress, Session 2. In *United States Code Congressional and Administrative News*. 1976, No. 5659, s. 51. Dostupný také z WWW: <http://homepages.uc.edu/~armstrty/H_R_Rep_No_94-1476.pdf>.

Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. *Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Act* (2000). In Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. 27. October 2000, vol. 65, No. 209, s. 64558. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. *Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Rule* (2003). In Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. 31. October 2003, Vol. 68, No. 211, s. 62011. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. *Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works: Final Rule* (2006). In Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), 27. November 2006, vol. 71, No. 227, s. 68472. Updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Spojené státy americké. Library of Congress; U. S. Copyright Office. *Rulemaking on Exemptions from Prohibition on Circumvention of Technological Measures that Control Access to Copyrighted Works : Final Rule* (2010). In Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), 27. July 2010, vol. 75, No. 143, s. 43825. Updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

Spojené státy americké. National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. *Draft of the Uniform Deceptive Trade Practices Act of August 9, 1966* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <https://www.law.upenn.edu/library/archives/ulc/fnact99/1920_69/rudtpa66.htm>.

Spojené státy americké. National Conference of Commissioners on Uniform State Laws. *The Uniform Commercial Code (UCC) of 1952* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.law.cornell.edu/ucc/ucc.table.html>>.

Spojené státy americké. *New York Code* [online]. c2012 [cit. 2012-08-10]. Chapter 1: General Business Law : Article 22-A: Consumer protection from deceptive acts and practices : Section 350-D: Civil penalty. Dostupný také z WWW: <<http://codes.lp.findlaw.com/nycode/GBS/22-A/350-d>>.

Spojené státy americké. Uniform Law Commission (ULC). *Uniform Trade Secrets Act (USTA) of 1979, as amended 1985* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <<http://euro.ecom.cmu.edu/program/law/08-732/TradeSecrets/utsa.pdf>>.

Spojené státy americké. United States Bill of Rights. Amendments 1-10 to the United States Constitution. 21. August 1789. In *Journal of the House of Representatives of the United States 1789–1793*. 21. August 1789, s. 85. Přepis dostupný také z WWW:<http://www.archives.gov/exhibits/charters/bill_of_rights.html>.

Spojené státy americké. United States Copyright Office. *Compendium II of Copyright Office Practices* [online]. UNH Franklin Pierce Center for Intellectual Property : New Hampshire (USA), c1995 [2012-08-10]. Dostupný z WWW:<http://ipmall.info/hosted_resources/CopyrightCompendium/fplchome.asp>.

Spojené státy americké. *Uruguay Round Agreements Act (URAA)* of December 8, 1994. Public Law No. 103-465, 108 Stat. 4809. Dostupný také ze systému United States Code: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

WIPO. *Agreed Statements Concerning the WIPO Copyright Treaty* of December 20, 1996. WIPO Doc. CRNR/DC/96. Published on 23. December 1996. Dostupný také z WWW: <<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/statements.html>>.

WIPO. Diplomatic conference on certain copyright and neighboring rights questions. *Recommendation concerning databases adopted by the Diplomatic Conference of December 23, 1996*. [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=2470>.

WIPO. Chairman of the Committees of Experts. *Basic Proposal For the Substantive Provisions of the Treaty On the Intellectual Property In Respect of Databases To Be Considered By the Diplomatic Conference on certain copyright and neighboring rights questions of December 2-20 1996*. CRNR/DC/6. Geneva : WIPO, 30. August 1996. Dostupný také z WWW: <www.wipo.int/edocs/mdocs/diplconf/en/crn/dc/crn_dc_6.doc>.

WIPO. Paris Convention for the Protection of Industrial Property of March 20, 1883, as revised at Brussels on December 14, 1900, at Washington on June 2, 1911, at The Hague on November 6, 1925, at London on June 2, 1934, at Lisbon on October 31, 1958, and at Stockholm on July 14, 1967, and as amended on September 28, 1979.

Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html>, vyhlášena s českým překladem: Československo. Ministr zahraničních věcí. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 64 ze dne 13.1.1975, o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1975, částka 18, s. 319. Dostupný také ze systému Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>, ve znění vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 81 ze dne 6. srpna 1985. In *ibid.* 1985, částka 23, s. 410.

WIPO. *Standing Committee on Copyright and related rights* : Report. 13th session in Geneva, 21. -23. November, 2005 [online]. Geneva: WIPO Chap.: Protection of non-original databases, s. 66 [cit. 2012-8-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_13/sccr_13_6.pdf>.

WIPO. *The WIPO Standing Committee on Copyright and Related Rights* [online]. Geneva: WIPO, modified 2012-08-24 [cit. 2012-08-24]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/meetings/en/topic.jsp?group_id=62>.

WIPO. *The WIPO Standing Committee on Copyright and Related Rights* [online]. Geneva: WIPO, modified 2012-08-24 [cit. 2012-08-24]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/meetings/en/topic.jsp?group_id=62>.

WIPO. *WIPO Copyright Treaty (WCT) of December 20, 1996*, adopted in Geneva. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wct/trtdocs_wo033.html#P8_189>.

WIPO. *WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT) of December 20, 1996*, adopted in Geneva. Administered by WIPO. Dostupný také z WWW:<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/wppt/trtdocs_wo034.html>.

WIPO: *Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of September 9, 1886*, completed at Paris on May 4, 1896, revised at Berlin on November 13, 1908, completed at Berne on March 20, 1914, revised at Rome on June 2, 1928, at Brussels on June 26, 1948, at Stockholm on July 14, 1967, and at Paris on July 24, 1971, and amended on September 28, 1979. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/trtdocs_wo001.html#P19_78>.

WTO. *Agreement establishing the World Trade organization of April 15, 1994*, adopted in Marrakesh. Dostupný také z WWW: <http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/04-wto.pdf>.

WTO. *Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) of April 15, 1994*, Annex 1C of Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization. Administered by WTO. Dostupný také z WWW: <http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.pdf>.

Judikatura

EU. Case C-102/79 *Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium* [1980] ECR-1473, bod 12. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-148/78 *Publico Ministero v. Ratti* [1979] ECR 01629. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-158/86 *Warner Brothers Inc. and Metronome Video ApS v Erik Viuff Christiansen* [1988] ECR I-02605. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-203/02 *British Horseracing Board Ltd v William Hill Organization Ltd.* [2004] ECR I-10415. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-221/89 *The Queen v Secretary of State for Transport, ex parte Factortame Ltd. and others* [1991] ECR I-03905. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-252/85 *Commission of the European Communities v French Republic* [1988] ECR 2243. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-26/62 *Van Gend en Loos v Nederlandse Aministratie der Belastingen* [1963] ECR 00003. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-253/95 *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany* [1996] ECR I-02423. Dostupný i v českém jazyce ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-262/85 *Commission of the European Communities v Italian Republic* [1987] ECR 3073. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-29/84 *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany* [1985] ECR 01661. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-300/98 and C-392/98 *Dior and others* [2000] ECR I-11307. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-304/88 *Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium* [1990] ECR I-02801. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-306/96 *Javico International and Javico AG v Yves Saint Laurent Parfums SA (YSLP)* [1998] ECR I-01983. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-338/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Svenska Spel AB* [2004] ECR I-10497. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-41/74 *Van Duyn v Home Office* [1974] ECR 01337. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-41/90 *Klaus Höfner and Fritz Elser v Macrotron. GmbH* [1991] ECR I-01979. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-414/99 *Zino Davidoff SA v. A & G Imports Ltd and Levi Strauss & Co. and Others v Tesco Stores Ltd and Others* [2001] ECR I-08691. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-418/01 *IMS Health GmbH & Co. OHG v NDC Health GmbH & Co. KG* [2004] ECR I-05039. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-433/93 *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany* [1995] ECR I-02303. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Organismos prognostikon agonon podosfairou (OPAP)* [2004] I-10549. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-456/06 *Peek & Cloppenburg KG v Cassina SpA* [2008] ECR I-02731. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-46/02 *Fixtures Marketing Ltd. v Oy Veikkaus Ab* [2004]. ECR I-10365. Dostupný i v českém překladu také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-469/93 *Amministrazione delle Finanze dello Stato v Chiquita Italia SpA* [1995] ECR I-4533. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-7/97 *Oscar Bronner GmbH & Co. KG v Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG* [1998] ECR I-07791. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-83/92 *Pierrel SpA and others v Ministero della Sanità* [1993] ECR I-06419. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-9/70 *Franz Grad v Finanzamt Traunstein* [1970] ECR 00825. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case C-91/92 *Paola Faccini Dori v Recreb Srl*. [1994] ECR I-03325. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case T-198/98 *Micro Leader Business v Commission of the European Communities* [1999] ECR II-03989. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Case T-201/04 *Microsoft Corp. v Commission of the European Communities* [2007] ECR II-03601. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Joined cases C-241/91 P and C-242/91 P *Radio Telefis Eireann (RTE) and Independent Television Publications Ltd (ITP) v Commission of the European Communities* [1995] ECR I-00743. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

EU. Joined cases C-6/90, C-9/90 *Francovich and Bonifaci v Republic of Italy* [1991] ECR I-05357. Dostupný také ze systému InfoCuria: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

Spojené státy americké. *Agora Fin., LLC v. Samler*, 725 F. Supp. 2d (2010). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Arica v. Palmer*, 970 F.2d 106 (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Associated Press v. All Headline News Corp.*, 608 F. Supp. 2d (2009). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Baker v. Selden*, 101 U.S. 99 (U.S. 1880). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Barclays Capital Inc., Merrill Lynch, Pierce, Fenner & Smith Inc., and Morgan Stanley & Co. Inc. v. Theflyonthewall.com, Inc.*, 650 F.3d 876 (2011). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *BellSouth Advertising & Publ'g Corp. v. Donnelley Information Publishing, Inc.*, 933 F.2d 952, 961 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Bellsouth Advertising & publishing corporation v. Donnelley Information publishing, Inc.*, 999 F.2d 1436 (1993). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>

Spojené státy americké. *Bobbs-Merrill Co. v. Straus*, 210 U.S. 339 (1908). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Bonito Boats, Inc. v. Thunder Craft Boats, Inc.*, 489 U.S. 141, 146 (1989) . Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>;

Spojené státy americké. *Burrow-Giles Lithographic Co. v. Sarony*, 111 U.S. 53 (1884). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Cataphote Corp. v. Hudson*, 444 F.2d 1313 (1971). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *CCC Information Services v. Maclean Hunter Market Reports, Inc.*, 44 F.3d 61 (1994). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Cipollone v. Liggett Group, Inc.*, 505 U.S. 504 (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Compco Corp. v. Day-Brite Lighting, Inc.*, 376 U.S. 234, 237-38 (1964). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Erie Railroad Co. v. Tompkins*, 304 U.S. 64 (1938). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Fabrication Enters., Inc. v. Hygenic Corp.*, 64 F.3d 53 (1995). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Feist Publications v. Rural Telephone Service Company, Inc.*, 499 U.S. 340, 111 S. Ct. 1282, 113 L. Ed. 2d 358 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Ferguson v. National Broadcasting Company*, 584 F.2d 111, 200 U.S.P.Q. 65 (1978). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Forest Laboratories v. Pillsbury Co.*, 452 F.2d 621 (1971). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *George L. Kregos, d/b/a American Sports Wire, v. The Associated Press and Sports Features Syndicate, Inc.*, 937 F.2d 700 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Graham v. John Deere Co. Graham*, 383 U.S. 1 (1966). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>;

Spojené státy americké. *Harold L. Bowers v. Baystate Technologies, Inc.*, 302 F.3d 1334 (2002). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Harper & Row Publishers, Inc. v. Nation Enters.*, 723 F.2d 195 (2d Cir. 1983), 471 U.S. 539 (1985). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Harper House, Inc. v. Thomas Nelson, Inc.*, 889 F.2d 197 (9th Cir. 1989). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Hoehling v. Universal City Studios, Inc.*, 618 F.2d 972 (2d Cir.), 449 U.S. 841 (1980). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Hutchinson Tel. Co. v. Frontier Directory Co.*, 770 F.2d 128 (8th Cir. 1985). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Cheney Bros. v. Doris Silk Corp.*, 35 F.2d 279, 280–81 (1929). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Illinois Bell Tel. Co. v. Haines & Co.*, 905 F.2d 1081 (7th Cir. 1990). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *International News Service v. Associated Press*, 248 U.S. 215 (1918). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *J.R. O'Dwyer Co. v. Media Marketing Int'l., Inc.*, 755 F. Supp. 599 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Kewanee Oil Co. v. Bicron Corp.*, 416 U.S. 470, 94 S.Ct. 1879, 40 L.Ed.2d. 315 (1974). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Key Publications, Inc. v. Chinatown Today Publ'g Enters., Inc.*, 945 F.2d 509, 512-13 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Klocek v. Gateway, Inc., et al.*, 2000 U.S. Dist. Lexis 9896 (2000), 104 F. Supp.3d 1332 (D. Kan., June 16, 2000). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *L. & J.G. Stickley, Inc. v. Canal Dover Furniture Co., Inc.*, 79 F.3d 258 (1996). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Lipscher v. LRP Publ'ns, Inc.*, 266 F.3d 1305, 1318-1319 (2001). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Lowry's Reports, Inc. v. Legg Mason, Inc.*, 271 F. Supp. 2d (2003). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Martindale-Hubbell, Inc. v. Dunhill Int'l List Co.*, No. 88-6767-CIV-ROETTGER (1994). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Matthew Bender & Co. v. Jurisline.com LLC*, 91 F. Supp. 2d 677, 2000 U.S. Dist., Copy. L. Rep. (CCH) P28053, 41 U.C.C. Rep. Serv. 2d (CBC) 747 (S.D.N.Y. 2000). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Mercury Record Productions, Inc. v. Economic Consultants, Inc.*, 64 Wis. 2d 163, 218 N.W.2d 705 (1975). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Midway Mfg. Co. v. Dirkschneider*, 543 F. Supp. 466, 482 n.10, 214 U.S.P.Q. (BNA) 417 (1981). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *National Basketball Association and NBA Properties, Inc., v. Sports Team Analysis and tracking systems, INC., d/b/a Stats, Inc., and Motorola, Inc., d/b/a Sportstrax*. 939 F.Supp. 1071 (1996). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *National Basketball Association and NBA Properties, Inc., v. Motorola, Inc., d/b/a Sportstrax and Sports Team Analysis and tracking systems, INC., d/b/a Stats, Inc.*, 105 F.3d 841, 41 U.S.P.Q.2d (BNA) 1585 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *National Telephone Directory Co. v. Dawson Manufacturing Co.*, 214 Mo. App. 683, 263 S. W. 483 (1924). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Nester's Map & Guide Corp. v. Hagstrom Map Co.*, 796 F.Supp. 729, E.D.N.Y. (1992). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Pennsylvania v. Nelson*, 350 U.S. 497 (1956). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *ProCD, Inc. v. Zeidenberg*, 86 F.3d 1447 (1996). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Register.com v. Verio*, 356 F.3d 393, 403 (2004). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Repp v. Webber*, 132 F.3d 882, 45 USPQ.2d 1285 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Resource Dev., Inc. v. Statue of Liberty-Ellis Island Found., Inc.*, 926 F.2d 134, 139 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Ringgold v. Black Entertainment Television, Inc.*, 126 F.3d 70 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Rural Tel. Serv. Co. v. Feist Publications, Inc.*, 916 F.2d 718 (10th Cir. 1990) (mem.), rev'd, 499 U.S. 340 (1991). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Sears, Roebuck & Co. v. Stiffel Co.*, 376 U.S. 225, 230-31 (1964). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Silkwood v. Kerr-McGee Corp.*, 464 U.S. 238 (1984). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Silvaco Data Systems v. Intel Corp.*, 184 Cal.App.4th 210 (2010). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Skinder-Straus Associates v. Massachusetts Continuing Legal Education, Inc.*, 914 F. Supp. 665 (1995). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Specht v. Netscape*, 306 F.3d 17 (2002). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *The Procter & Gamble Company v. Colgate –Palmolive Company , Young & Rubicam Inc., and Dentsu*, 199 F.3d 74 (1999). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Trade-Mark Cases*, 100 U.S. 82 (1879). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Vault Corp. v. Quaid Software Ltd.* 847 F.2d 255 (1988). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Waldman Publishing Corp. v. Landoll, Inc.*, 43 F.3d 775, 780 (1994). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Spojené státy americké. *Warren Publishing Inc. v. Microdos Data Corp.* 115 F.3d 1509 (1997). Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Velká Británie. *British Horseracing Board Ltd & Ors. v William Hill Organization Ltd* [2001] EWHC 517 (Patents). Dostupný také ze systému British and Irish Legal Information Institute (BAILII) z WWW: <http://www.bailii.org/form/search_cases.html>.

Velká Británie. *Cummins v Bond* [1927] 1 Ch. 167. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

Velká Británie. *Express Newspapers v News (UK) Ltd* [1990] F.S.R. 359. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

Velká Británie. *Mars UK Ltd v Teknowledge Ltd* [2000] E.C.D.R. 99. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

Velká Británie. *University of London Press v University Tutorial Press Ltd* [1916] 2 Ch. 601. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

Velká Británie. *Walter v Lane* [1900] AC 539. Dostupný také komerčně z Westlaw International z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

Publikace a články

BALÍKOVÁ, Marie. kartotéka. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000001442&local_base=KTD>.

BAND, Jonathan; KONO, Makoto. The Database Protection Debate in the 106th Congress. Ohio state law journal. 2001, vol. 62. kap. II.A. Dostupný také z WWW:<http://moritzlaw.osu.edu/students/groups/oslj/files/2012/03/62.2.band_.pdf>.

BASTIAN, Michael J. *Protection of „Noncreative” Databases: Harmonization of United States, Foreign and International Law*. Boston College International and Comparative Law Review. 1999, vol. 22, s. 446. Dostupný také z WWW: <<http://lawdigitalcommons.bc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1228&context=iclr>>.

BLACK, Henry Campbell; GARNER, Bryan A. (eds). *Black's law dictionary*. 8th edition. USA: Thomson West, 2004. ISBN 0-314-15199-0.

BOYLE, James. *A natural experiment*. Financial times [online]. 22. Ovember 2004 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ft.com/cms/s/2/4cd4941e-3cab-11d9-bb7b-00000e2511c8.html#axzz1gVh7xvtM>>.

BOYLE, James. *Two database cheers for the EU*. Financial times [online]. 2. January 2006 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ft.com/intl/cms/s/2/99610a50-7bb2-11da-ab8e-0000779e2340.html#axzz1pah4Nx3l>>.

BURGER Peter. *The Berne Convention: Its History and Its Key Role in the Future*. Journal of Law & Technology. 1988 (winter), vol. 3, s. 16-17. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Celera : about [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<https://www.celera.com/celera/about>>.

Copyright directorate, Patent office DTI. *Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : A consultative paper on United Kingdom implementation* [online]. August 1997, s. 10, bod 7.220 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www-mars.lmd.jussieu.fr/mars/Copyright/Copyright1.pdf>>.

CORNISH, W. R. 1996 *European Community Directive on database protection*. Columbia-VLA Journal of Law and the Arts. Fall 1996, vol. 21, issue 1, s. 13. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Creative commons. *Creative Commons : Data : Frequently asked questions about data* [online]. Mountain View (CA) : CC, modified 2012-07-10 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://wiki.creativecommons.org/Data>>.

DAVISON, Mark J. *Proposed U.S. Database Legislation: A Comparison with the UK Database Regulations*. European Intellectual Property Review. 1999, vol. 21, No. 6, s. 279-284. ISSN: 0142-0461.

DAVISON, Mark J. *The Legal Protection of Databases : Cambridge studies in intellectual property rights*. Cambridge (UK) : Cambridge University Press, June 2003. ISBN:9780521802574.

DERCLAYE, Estelle. *Databases sui generis right: should we adopt the spin-off theory?* European Intellectual Property Review. 2004, issue 26(9), s. 402-413. Dostupný také z WWW:

<http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1007&context=estelle_derclaye>.

EISENBACH, Robert et. al. *Roundtable Panel I: Database protection*. Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal. 1. December 2001, vol. 11, issue 2. Dostupný také z WWW: <<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1215&context=iplj>>.

European Commission. *Consultations launched by DG Internal Market: List of the contributions authorised for publication* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://circa.europa.eu/Public/irc/markt/markt_consultations/library?l=/copyright_neighbouring/database_consultation&vm=detailed&sb=Title>.

European Commission *List of the contributions authorised for publication* [online]. Consultations launched by DG Internal Market, European Commission. Brussels [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://circa.europa.eu/Public/irc/markt/markt_consultations/library?l=/copyright_neighbouring/database_consultation&vm=detailed&sb=Title>.

European Commission. *Screening report Iceland : chapter 7 - Intellectual property law* of April 15, 2011 [online]. c2007-2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/iceland/key-documents/screening_report_07_is_internet_en.pdf>.

European Commission. *The EU Single Market: Protection of databases* [online]. DG Internal Market of the European Commission. Last update 2011-05-23 [cit. 2012-08-

10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/prot-databases/prot-databases_en.htm#20051212_2>.

European Commission. *Transposition and application of EU law* [online]. Last update 2009-01-28 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/transp_eu_law_en.htm#top>.

European External Action Service. *Treaties Office Database : Treaties office database* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://ec.europa.eu/world/agreements/searchByType.do?id=1>>.

FISHER William W. III. *Reconstructing the Fair Use Doctrine*. Harvard Law Review. 1988, vol. 101, issue 8, s. 1704. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

FRENO, Michael. *Database Protection: Resolving the U.S. Database Dilemma with an Eye Toward International Protection*. Cornell International Law Journal. 2001, vol. 34, issue 1, s. 197. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

G8 information center : *Homepage* [online]. Toronto (Canada) : University of Toronto, c2011 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.g7.utoronto.ca/>>.

Gale Cengage Learning : *What's Available on GDL* [online]. c2007 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://gale.cengage.co.uk/product-highlights/business--law/gale-directory-library/whats-available-on-gdl.aspx>>.

GASTER, Jens L. *The new EU Directive concerning the legal protection of databases*. Fordham International Law Journal. 1997, vol. 20, s. 1141. Dostupný také z WWW: <<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1536&context=ilj>>.

GNU Operating System. *U.S. Congress Threatens to Establish a New Kind of Monopoly* [online]. c2007 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.gnu.org/philosophy/new-monopoly.html>>.

Halifax G7 Economic Summit : Participants (Official Halifax Summit website) [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.chebucto.ns.ca/Current/HalifaxSummitG7/g7-part.html>>.

HORWITZ, Ethan; LEVI, Benjamin. *Fifty Years of the Lanham Act: A Retrospective of Section 43(a)*. Darby Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal. 1996, vol. 7, issue 1, s. 60. Dostupný také z WWW: <<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1122&context=iplj>>.

HUGENHOLTZ, Bernt P. *Legal Protection and Use of Digital Information*. SOFTIC Symposium 2001, Tokyo November 20-21, 2001. Dostupný také z WWW: <http://www.softic.or.jp/symposium/open_materials/10th/en/hughenholtz-en.pdf>.

HUGENHOLTZ, P. Bernt. *The Database Right File* [online]. Amsterdam : Institute for information Law (IVIR), updated 2012-07-03 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ivir.nl/files/database/index.html>>.

HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Abuse of Database Right : Sole-source information banks under the EU Database Directive*. Paper presented at Conference 'Antitrust, Patent and Copyright', École des Mines/UC Berkeley, Paris, January 15-16, 2004. In Lévêque, F.; Shelanski H. (eds.). *Antitrust, patents and copyright: EU and US perspectives*. Cheltenham: Edward Elgar, 2005, s. 203-219. Dostupný také z WWW: <<http://www.ivir.nl/publications/hughenholtz/abuseofdatabaseright.html>>.

HUGENHOLTZ, P. Bernt. *The New Database Right: Early Case Law from Europe*. Paper presented at Ninth Annual Conference on International IP Law & Policy, Fordham University School of Law, New York, 19-20 April 2001 [online]. Amsterdam: Institute for Information Law (IVIR), 1. May 2001 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.ivir.nl/publications/hughenholtz/fordham2001.html>>.

HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Copyright and Databases : Report on the Netherlands*. In DELLEBEKE, M. (ed.). *Copyright in cyberspace*. ALAI Study Days 1996, Amsterdam : Otto Cramwinckel, 1997, s. 491. ISBN: 9075727917. Dostupný také z WWW: <<http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved>>

[=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.ivir.nl%2Fpublications%2Fhughenoltz%2F%255Bnot_used!%255D%2FPBH7.doc&ei=GguIT8egOcao4gS-8enLCQ&usg=AFQjCNHpGGu8sOkj3mfk3MzlbZ4-FL_sBQ](http://www.ivir.nl/publications/hughenoltz%2F%255Bnot_used!%255D%2FPBH7.doc&ei=GguIT8egOcao4gS-8enLCQ&usg=AFQjCNHpGGu8sOkj3mfk3MzlbZ4-FL_sBQ)>.

HUGENHOLTZ, P. Bernt. *Program Schedules, Event Data and Telephone Subscriber Listings under the Database Directive - The 'Spin-Off' Doctrine in the Netherlands and elsewhere in Europe*. Paper presented at Fordham University School of Law Eleventh Annual Conference on International IP Law & Policy New York, April 14-25, 2003. Dostupný také z WWW: <<http://www.ivir.nl/publications/hughenoltz/spinofffordham.html>>.

Information Industry Association (IIA). *IIA Praises Introduction of Database Protection Measure*. The Free Library [online]. 30. May 1996, s. 12 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.thefreelibrary.com/IIA+PRAISES+INTRODUCTION+OF+DATABASE+PROTECTION+MEASURE-a018338642>>.

Internal Market and Industrial Affairs of the European Commission. *Panorama of EC Industry 1990 : This report summarizes the main conclusions of the Panorama of EC Industry 1990* [online]. Reference No. IP/90/576. 13. June 1990 [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/90/576&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>>.

JONÁK, Zdeněk. data. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-26]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000442&local_base=KTD>.

Jurisline.com, LLC. Jurisline.com files suit against Reed Elsevier, Inc. to establish rights to public domain material. In *Law and technology resources for legal professionals* [online]. 3. February 2000 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.llrx.com/images/press.pdf>>.

KAEDING, Michael. *Active transposition of EU legislation*. In EIPASCOPE 2007/3 [online]. Maastricht : European Institute of Public Administration, modif. 2008-03-13 [cit. 2012-08-10], s. 29. Dostupný z WWW: <http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20080313162050_MKA_SCOPE2007-3_Internet-4.pdf>.

KARNELL, Gunnar. *The Nordic Catalogue Rule*. In: DOMMERING, E. J., HUGENHOLTZ, P.B. (eds.). *Protecting Works of Fact. Information Law Series*, Vol. 1, Deventer/Boston : Kluwer. 1991, s. 67-72. ISBN: 90-654-4567-6.

KERR, Ian R.; MAURUSHAT, Alana; TACIT, Christian S. *Technological protection measures: Tilting at copyright's windmill*. Ottawa law review. 2002-2003, vol. 34, No. 1. Chap. I. B: Access Control Technology Protection Measures, s. 13-19. Dostupný také z WWW: <<http://iankerr.ca/wp-content/uploads/2011/08/Kerr-TPM-OttawaLawReview.pdf>>.

KOENIG, Thomas, LUEGERT, Brooke. *Troubles with Transposition? Explaining Trends in Member-State Notification and the Delayed Transposition of EU Directives*. British Journal of Political Science. January 2009, vol. 39, Issue 1, s. 163-194. Dostupný komerčně také z WWW: <<http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=2794280>>.

KORNBLUT, Anne E. *Database Compilers Fight for Copyright Protection*. Boston Globe. 21. September 1999, s. A 1. Dostupný také komerčně z WWW: <<http://www.highbeam.com/doc/1P2-8554375.html>>.

KRÁL, R. *Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR*. Praha : C. H. Beck, 2002, s. 55. ISBN: ISBN 80-7179-688-3.

KUČEROVÁ, Helena. databáze. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000089&local_base=KTD>.

KUČEROVÁ, Helena. systém řízení báze dat. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupný z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000135&local_base=KTD>.

LITMAN, Jessica. *Reforming Information Law on Copyright's Image*. University of Dayton Law Review. 1997, vol. 22, s. 602, 603. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

MACMILLAN, Fiona (ed.). *New Directions in Copyright Law*. Vol. 2, Cheltenham (UK) : Edward Elgar Publishing Limited, 2006, s. 125. ISBN-10: 1845422619.

MARTIN, James. *An end users guide to Data Base*. New Jersey (USA) : Prentice Hall, 1981. ISBN: 0 13 277129 2.

MAURER Stephen M., SCOTCHMER, Suzanne. *Database Protection: Is It Broken and Should We Fix It?* Science. 14. May 1999, vol. 284, No. 5417, s. 1129-30. ISSN:00368075. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

MAURER, Stephen M.; HUGENHOLTZ, P. Bernt; ONSRUD, Harlan J. *Europe's Database Experiment*. Science, 26. October 2001, vol. 294, No. 5543, s. 789-790. Dostupný také komerčně z WWW: <<http://www.sciencemag.org/content/294/5543/789.full>>.

MENEZES, Bill. Firm Offers Antidote for Emergencies: *Micromedex Computerized System Identifies Treatments for Poison to Gunshots*. Denver Rocky Mountain News (Denver, CO). 7. February 1996. s. 10 A. Dostupný komerčně také z WWW:<<http://www.highbeam.com/doc/1G1-67761624.html>>.

MIRCHIN, David. *Putting an End to Database Piracy*. Boston Globe, 2. June 1998, s. C 4. ISSN:<0743-1791. Dostupný také online z: MIRCHIN, David. *RE: Boston Globe*

Article--response in favor of database legislation [elektronická pošta]. Message to: liblicense-l@lists.yale.edu. 3. June 1998 [cit. 2012-08-10]. Osobní komunikace. Dostupný také z WWW: <<http://liblicense.ukoln.ac.uk/ListArchives/9806/msg00005.html>>.

NASA. *NASA Astrophysics Division (ADS)* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://adsabs.harvard.edu/index.html>>.

National Center for Biotechnology. *National Center for Biotechnology : Guide* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/guide/>>.

Nauta Dutilh. *Final Report : The implementation and application of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : Study, contract ETD/2001/B5-3001/E/72* [online]. Last modified 2004-08-17 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/databases/etd2001b53001e72_en.pdf>.

NIMMER, David. *Fairest of them all and other dairy tales of fair use*. Law & Contemporary Problems. Winter/Spring 2003, vol. 66, s. 287. Dostupný také z WWW: <[http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?66+Law+&+Contemp.+Probs.+263+\(WinterSpring+2003\)](http://www.law.duke.edu/shell/cite.pl?66+Law+&+Contemp.+Probs.+263+(WinterSpring+2003))>.

NIMMER, Melville B.; NIMMER, David. *Nimmer on Copyright*. USA : Matthew Bender, 2005, s. 389 – 390, § 13.03[B][2]. ISBN: 9780820514659.

NIMS, Harry D. *The Law of Unfair Competition and Trademarks*. In: BLACK, Henry Campbell; GARNER, Bryan A. (eds.). *Black's law dictionary*, 8. vyd. USA : Thomson West, 2004, s. 1564. ISBN: 0314151990.

Občanské sdružení spotřebitelů TEST. *Občanské sdružení spotřebitelů TEST : O dTestu* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.dtest.cz>>.

PERKINS, Amanda. *United States Still No Closer to Database Legislation*. European Intellectual Property Review. August 2000, vol. 22, No. 8, s. 369. ISSN: 0142-0461.

POSNER, Richard A. *Misappropriation: A Dirge*. Houston Law Review. 2003, vol. 40, s. 631. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

POWELL, Mark. *The European Union's Database Directive: An International Antidote to the Side Effects of Feist?* Fordham International Law Review. 1997, vol. 20, s. 1215 a násl. Dostupný z WWW:<<http://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1539&context=ilj>>.

Publications office of the European Union. *EUR-Lex : National provisions communicated by the member states concerning Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 1996 on the legal protection of databases* [online]. 9. August 2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:71996L0009:EN:NOT>>.

Reed Elsevier : *Homepage* [online]. c2012 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.reedelsevier.com/Pages/Home.aspx>>.

REICHMAN, Jerome H.; DINWOODIE, Graeme B.; SAMUELSON, Pamela. *A Reverse Notice and Takedown Regime to Enable Fair Uses of Technically Protected Copyrighted Works*. Berkeley Technology Law Journal. 2007, vol. 22, s. 981 a násl. Dostupný také z WWW: <<http://people.ischool.berkeley.edu/~pam/papers/reversenoticebtljfinal.pdf>>.

REICHMANN, J. H.; SAMUELSON, Pamela. *Intellectual property rights in data?* Vanderbilt Law Review, January 1997, s. 85-86. Dostupný také z WWW: <<http://cyber.law.harvard.edu/property00/alternatives/reichman.html>>.

REITZ, Joan M. *Online Dictionary of Library and Information Science (ODLIS)*. Connecticut : WCSUL, 1994. ISBN-10: 1591580757. Dostupný take z WWW: <http://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_i.aspx>.

RESNIK, David B. *Strengthening the united states' database protection laws: Balancing public access and private control*. Science and Engineering Ethics. 2003, vol. 9, issue 3, s. 301-318. Dostupný také z WWW: <<http://www.springerlink.com/content/43164881655533m5/fulltext.pdf>>.

RITTER, Jeffrey B; HAYES, Benjamin S.; JUDY, Henry L. *Emerging Trends in International Privacy Law*. Emory International Law Review. 1. March 2001, vol. 1, issue 1, s. 141. Dostupný komerčně také z EBSCOhost: <<http://search.ebscohost.com/>>.

SAMUELSON, Pamela. *The U.S. digital agenda at the World Intellectual property Organization* [online]. s. 3. PDF created 21. January 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://people.ischool.berkeley.edu/~pam/courses/cyberlaw97/docs/wipo.pdf>>.

Sdružení českých spotřebitelů. *Sdružení českých spotřebitelů: O SČS* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.konzument.cz/o-scs.php>>.

TELEC, I.; TŮMA, P. *Autorský zákon : Komentář*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007.

The EU Single Market: Protection of databases [online]. Last update 23. May 2011 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/prot-databases/prot-databases_en.htm#20051212_2>.

The EU Single Market: Protection of databases [online]. DG Internal Market, European Commission. Last update 2011-05-23 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/prot-databases/prot-databases_en.htm#20051212_2>.

TIAN, YiJun. *Re-thinking Intellectual property: The political economy of copyright protection in the digital era*. Oxford (UK) : Taylor & Francis, 2008. s. 271. ISBN 0415465346.

U.S. Copyright Office. *Report on Legal protection for databases* [online]. August 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:< <http://www.copyright.gov/reports/dbase.html>>.

UHLÍŘ, Zdeněk. Transformace dokumentu. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy* (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2012-08-10]. Dostupné z: <http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000002573&local_base=KTD>.

UK. Department of Trade & Industry, Copyright directorate, Patent office. *Directive 96/9/EC on the legal protection of databases : A consultative paper on United Kingdom implementation* [online]. London : Patent office, 1997 [cit. 2012-08-10]. s. 10, bod 7.2. Dostupný z WWW: <<http://www-mars.lmd.jussieu.fr/mars/Copyright/Copyright1.pdf>>.

United States House of Representatives. *Committee on the judiciary : members* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://judiciary.house.gov/about/members.html>>.

WALD, Julie. *Note: Legislating the golden rule: achieving comparable protection under the EU database directive*. Fordham International Law Journal. 2002, vol. 25, issue 4. Dostupný také z WWW: <http://ir.lawnet.fordham.edu/ilj/vol25/iss4/6>>.

WEBSTER, Ferris. *Threat to full and open access to data* [online]. August 1997 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.codata.org/data_access/threat.html>.

WIPO. *Current topics: Protection of Non-Original Databases* [online]. Geneva: WIPO [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.wipo.int/copyright/en/activities/databases.html>>.

WIPO. *Information meeting on intellectual property in databases : Memorandum prepared by the International Bureau*. Geneva : WIPO, September 17 to 19, 1997, s. 17, bod 64. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/edocs/mdocs/mdocs/en/db_im/db_im_2.pdf>.

WIPO. *Non-original Databases-Studies* [online]. Geneva: WIPO [cit. 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <http://www.wipo.int/copyright/en/activities/non_original_db_studies.html>.

WIPO. *Summary on Existing Legislation Concerning Intellectual Property in Non-Original Databases* [online]. Geneva: WIPO [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=2296>.

WIPO. *The WIPO Standing Committee on Copyright and Related Rights*. [online]. Geneva: WIPO, modified 2012-08-24 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/meetings/en/topic.jsp?group_id=62>.

WIPO. *Treaties and Contracting Parties: details* [online]. [cit 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wipo.int/treaties/en/Remarks.jsp?cnty_id=3P>.

Working Group on Intellectual Property Rights (Bruce A. Lehman, Chair). *Intellectual Property and the National Information Infrastructure: The Report of the Working Group on Intellectual Property Rights*. Washington (D.C.) : Library of Congress. September 1995. s. 130, kap. I. A. (9) : International Implications. ISBN: 0-9648716-0-1. Dostupný také z WWW: <<http://www.uspto.gov/web/offices/com/doc/ipnii/ipnii.pdf>>.

WTO. *Understanding the WTO: The organization : Members and Observers* [online]. [cit 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/european_communities_e.htm>.

WTO. *Understanding the WTO: The organization : The European Union and the WTO* [online]. [cit 2012-08-10]. Dostupný také z WWW: <http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm>.

ŽID, Norbert et al. *Orientace ve světě informatiky*. 1. vyd. Praha : Management Press, 1998, s. 97. ISBN 80-85943-58-1.

Online databáze

British and Irish Legal Information Institute (BAILII). *Case Law Search* [online]. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <http://www.bailii.org/form/search_cases.html>.

Code of Federal Regulations (CFR) : annual edition [online]. Washington (D.C.) : U.S. Government Printing Office. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.gpoaccess.gov/cfr/>>.

Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, knihovní systém, c2009 [cit. 2012-08-10]. Dostupný v rámci systému Katalogy a databáze Národní knihovny ČR z WWW:<<http://aleph.nkp.cz>>.

EBSCOhost : search [online]. Ipswich, MA (USA) : EBSCO Publishing. c2011[cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://search.ebscohost.com/>>.

Federal Register (Fed. Reg.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Federal Register, National Archives and Records Administration (NARA), updated daily by 6 a.m. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW:<<http://www.gpoaccess.gov/fr/browse.html>>.

InfoCuria : InfoCuria - Case-law of the Court of Justice [online]. Luxembourg : Court of Justice of the European Union [cit. 2012-08-10]. Dostupný i v českém jazyce z WWW: <<http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=en>>.

Oxford Dictionaries [online]. Oxford (UK) : Oxford University Press, c2012 [cit. 2012-07-10]. Dostupný z WWW: <<http://oxforddictionaries.com/?region=uk>>.

Portál Europa.eu : N-Lex [online]. Brusel : Úřad pro publikace Evropské unie, c2006 - [cit. 2012-08-10]. Česká verze. Dostupný z WWW:< http://eur-lex.europa.eu/nlex/index_cs.htm>.

Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv [online]. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky. c2010 [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>>.

THOMAS [online]. Washington (D.C.) : The Library of Congress. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://thomas.loc.gov/cgi-bin/thomas>>.

United States Code (U.S.C.) [online]. Washington (D.C.) : Office of the Law Revision Counsel of the United States House of Representative. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://uscodebeta.house.gov/>>.

Westlaw International : sign on [online]. Stamford, Connecticut, USA : The Thomson Corporation. [cit. 2012-08-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.westlawinternational.com/>>.

Resumé

With the intention to strengthen it's position in the world database industry, EU introduced directive 96/9/EC, harmonising copyright and establishing sui generis right to databases. By the directive, all EU member states became bound to protect non-original databases by the sui generis right against free retrieval or reuse of it's content, solely on the basis of an investment. Introduction of this special right in the EU triggered a thorough discussion about an up-to-date status of U.S. traditional means of legal protection of databases and a need of introduction of sui generis right into the U.S. legal system. Several bills proposing new right to databases have been submitted in the U.S. Congress. WIPO has taken an initiative to update the international protection of databases. The opposition of the introduction of sui generis right in USA, however, prevailed. Unwillingness of USA to change the status quo failed all the U.S., as well as international legislative initiatives. The question wheather USA lacks the sui generis protection of databases remained unanswered up to this day.

It is the Author's initial hypothesis that the legal system of USA does not lack sui generis protection. In order to support it, the Author performed critical and comparative analysis of legal protection of databases in USA and EU based on a thorough research. By means of a comparative analysis of traditional and present legal protection of databases in EU and USA in chapters 2 to 4 of this Paper, as well as a critical analysis of the official EU report on assessment of impact of the database directive 96/9/EC on the EU database industry in Chapter 3.5.1, the Author rebuts the arguments of the proponents of introduction of sui generis right in USA. The Author concludes in Chapter 5 of this Paper her initial hypothesis that USA does not lack sui generis right protection, nor does it have a single reason to introduce the legal experiment of sui generis right into it's well established and effective legal system.

Abstrakt

Tato práce popisuje a prostřednictvím komparativní analýzy porovnává právní ochranu databází v USA a EU. EU, s cílem získat přední místo ve světovém databázovém průmyslu, zavedla ve všech členských státech EU právní experiment ve formě takřka revolučního způsobu ochrany databází zvláštním právem pořizovatele databáze, právem sui generis, chránícím databáze na základě pouhého vkladu pořizovatele databáze, bez ohledu na autorskoprávní požadavek jedinečnosti. USA právo sui generis dle směrnice nenabízí, poskytuje nicméně celou škálu tradičních právních prostředků ochrany databází. Prostřednictvím komparativní analýzy tradiční i současné právní ochrany databází v USA a EU a objektivního hodnocení směrnice a jejího dopadu na databázový průmysl EU popírá autorka argumenty příznivců zavedení práva sui generis v USA. Potvrzuje zároveň svou úvodní hypotézu, že USA nepostrádá právo sui generis a nemá žádný důvod uvést tento právní experiment do svého zavedeného a fungujícího právního systému.

This Paper presents a comparative analysis of legal protection of databases in USA and EU. EU, with the intention to strengthen it's position in the world database industry, introduced by a Directive 96/9/EC a legal experiment of sui generis right to databases, protecting databases on the basis of an investment only, regardless of the copyright law requirement of originality. USA does not offer the Directive's sui generis right, however protects the databases by whole range of traditional means of legal protection. On the basis of the comparative analysis of the traditional and present legal protection of databases in the EU and USA, as well as a critical assessment of the Directive and it's impact on the EU database industry, the Author rebuts the U.S. sui generis right proponents' arguments and proves her initial hypothesis that USA does not lack sui generis right protection, nor does it have a single reason to introduce this legal experiment into it's well established and working legal system.

Klíčová slova:

Právní ochrana databází, Evropská unie, Spojené státy americké

Legal protection of databases, European Union, United States of America